

УКРАЇНА

**У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ
ПРЕСИ**

УКРАЇНА У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ПРЕСИ

Інформаційно-бібліографічний бюлетень

Головний редактор

Удовик В. М., директор Фонду Президентів України,
канд. істор. наук., старш. наук. співроб.

Відповідальна за випуск

Польовик С. М., заввідділу формування інформаційних ресурсів
Фонду Президентів України, канд. наук. із соц. ком.

Інформаційно-бібліографічні матеріали підготували

Федорчук А. Г., Матвійчук А. В., Мищак І. М., Павленко Д. В., Бондаренко Д. В.,
Хилько М. І., Макарова О. І., Моршна Н. О., Дайнека Я. А., Третяк Т. І.,
Ставерська Т. А., Петрова Т. О.

Аналітичні матеріали підготував

Мищак І. М., старш. наук. співроб. відділу формування інформаційних ресурсів
Фонду Президентів України, д-р істор. наук, проф.

Візуальну аналітику підготував

Федорчук А. Г., наук. співроб. відділу формування інформаційних ресурсів
Фонду Президентів України

Заснований у 2011 році
Виходить один раз на місяць

Адреса редакції:

НБУВ, пр-т Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна
Тел. (044) 525-54-70
E-mail: fpu@nbuv.org.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

*Думки, висловлені в матеріалах, належать виключно авторам
і не обов'язково відображають точку зору укладачів*

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ФОНД ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ
ВІДДІЛ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

УКРАЇНА У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ПРЕСИ
(інформаційно-бібліографічний бюлетень)

Випуск 9 (175)

(огляд матеріалів зарубіжної преси за 1–30 вересня 2023 р.)

Київ 2023

ЗМІСТ

ЗМІСТ	6
ПЕРЕДМОВА	4
ВІЙНА РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ІНТЕРНЕТ ЗМІ (<i>аналітичний огляд зарубіжної преси про події в Україні за 1–30 вересня 2023 року</i>)	6
ВІЗУАЛЬНА АНАЛІТИКА (<i>висвітлення в зарубіжній пресі подій в Україні за 1–30 вересня 2023 року</i>)	24
АКТИВНІСТЬ ПРЕСИ У ВИСВІТЛЕННІ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	24
УКРАЇНА ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ	27
УКРАЇНА У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ	28
ТОНАЛЬНІСТЬ ПУБЛІКАЦІЙ ПРО УКРАЇНУ	29
ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛОГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ	31
УКРАЇНА ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ	31
ВІЗИТИ ІНОЗЕМНИХ ВИСОКОПОСАДОВЦІВ ДО УКРАЇНИ	31
ВІЙСЬКОВІ ДІЇ ЗСУ, ТРО, ПАРТИЗАНІВ	32
ВОЄННИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ	40
ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ РОСІЇ В УКРАЇНІ	42
ДІЇ РОСІЙСЬКИХ ЗАГАРБНИКІВ ТА КОЛАБОРАНТІВ	42
ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ВЛАДИ	44
ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА РОСІЇ	50
ОБСТРІЛИ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ РОСІЙСЬКОЮ АРМІЄЮ	51
ПЛАНИ ТА ПРОЄКТИ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	51
ПРОГНОЗИ ТА КОМЕНТАРІ ЩОДО УКРАЇНСЬКОГО КОНТРНАСТУПУ	52
РЕЛІГІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ	61
РОБОТА СБУ, САП ТА НАБУ	61
СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	63
ЯДЕРНИЙ ТЕРОР РОСІЇ	64
УКРАЇНА У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ	66
АКЦІЇ НА ПІДТРИМКУ УКРАЇНИ	66
БЛАГОДІЙНА, ГУМАНІТАРНА ТА МЕДИЧНА ДОПОМОГА УКРАЇНІ	66
ВІЙСЬКОВІ ТРЕНУВАННЯ ЗСУ В КРАЇНАХ СВІТУ	69
ВПЛИВ РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ НА СВІТОВУ ПОЛІТИКУ ТА ЕКОНОМІКУ	71
ДАНІ ЗАРУБІЖНИХ РОЗВІДОК ТА АНАЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ	88
ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ	88
ЗАКОРДОННІ ВІЗИТИ УКРАЇНСЬКИХ ДЕРЖАВНИХ ТА ГРОМАДСЬКИХ ДІЯЧІВ ...	90
ЗАСУДЖЕННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ РФ	92
ЗБРОЙНА ДОПОМОГА УКРАЇНІ	93
ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ДО НАТО	105
МИРНІ ПРОПОЗИЦІЇ ТА ПЕРЕГОВОРНИЙ ПРОЦЕС	106
МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	108

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	110
ПІДТРИМКА РОСІЇ	110
ПОЛІТИКА ЩОДО БІЖЕНЦІВ З УКРАЇНИ.....	111
РЕАКЦІЯ СВІТОВИХ ПОЛІТИКІВ, ДІЯЧІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ.....	114
РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ.....	128
САНКЦІЇ ПРОТИ РОСІЇ.....	129
ФІНАНСОВА ТА ЕКОНОМІЧНА ДОПОМОГА УКРАЇНІ	133
ЧОРНОМОРСЬКА ЗЕРНОВА ІНІЦІАТИВА	134
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	138

ПЕРЕДМОВА

Вирішальну роль під час повномасштабного вторгнення росії в Україну відіграє своєчасне, достовірне та незаангажоване інформування громадян та світу про перебіг російсько-української війни. У цьому контексті внесок зарубіжних медіа стає ще потужнішим, як ніколи, адже те, як у світових ЗМІ висвітлюють українську тематику значною мірою впливає на сприйняття громадськістю, а отже – їх настрої. Далі ці настрої можуть відобразитись і в прийнятті певних рішень з боку владної верхівки країн світу щодо допомоги та підтримки України.

З початку масштабної агресії росії 24 лютого 2022 року Україна стала гедлайнером всіх світових ЗМІ. Очевидно, через війну, але постійна увага була прикута не тому, що точилися бої як такі, а завдяки героїчному спротиву українського народу. Сміливість усіх українців – від ЗСУ, які щодня чинять подвиги на полі бою, витісняючи ворога, до простих людей, які голими руками йшли на танки та виходили на мітинги на тимчасово окупованих територіях – вивела Україну на позиції сильного гравця у світовій політиці, зумовивши мобілізацію міжнародних зусиль на підтримку нашої держави у протистоянні російській агресії, посилення стійкості та обороноздатності України, відновлення пошкодженої енергетичної інфраструктури, а також забезпечення дієвих механізмів безпеки для України.

Реакція міжнародної спільноти на російсько-українську війну, викладена на шпальтах впливових світових медіа, лягла в основу випусків інформаційно-бібліографічного бюлетеня «Україна у відгуках зарубіжної преси» з 24 лютого 2022 року. Бюлетень, який продукується з 2011 року, є оглядом суспільно-політичних подій в Українській державі, опублікованих в найбільш впливових та авторитетних світових медіа.

Інформація, представлена в бюлетені, сприяє оперативному отриманню користувачем логічно структурованих відомостей. Зміст рубрик інформаційно-бібліографічних матеріалів бюлетеня представлений за тематичним добірками, а в межах рубрик – за хронологією. До всіх публікацій подано анотацію українською мовою. Бібліографічні записи подаються мовою оригіналу зі збереженням особливостей бібліографічного опису. Заголовки публікацій подані з перекладом українською мовою. Тематика матеріалів розкриває сприйняття України у світі під час

російського вторгнення як у внутрішньополітичному, так і міжнародному аспектах. Серед жанрових різновидів матеріалів, які підлягали моніторингу, слід назвати новинні повідомлення, тематичні огляди, авторські статті, інтерв'ю, експертні оцінки, аналітичні коментарі, журналістські розслідування тощо.

Інформаційно-бібліографічний бюлетень «Україна у відгуках зарубіжної преси» містить візуальну аналітику щодо кількісно-якісного аналізу тематики, тональності та активності світових медіа у висвітленні української проблематики, а також аналітичний огляд зарубіжної преси щодо політичних оцінок і рішень міжнародних організацій та політичних і громадських діячів окремих країн стосовно збройної агресії росії проти України, а також відповідних заходів міжнародної спільноти, викликаних неспровокованим вторгненням росії. У кінці бюлетеня представлено перелік використаних джерел, які піддавалися моніторингу, з короткими відомостями про кожне видання.

Інформаційно-бібліографічний бюлетень призначений для працівників бібліотек та інших інформаційних установ, політологів, істориків. Періодичність – 12 випусків на рік.

У 9 випуску за 2023 рік інформаційно-бібліографічного бюлетеня «Україна у відгуках зарубіжної преси» висвітлюється реакція міжнародної спільноти на російсько-українську війну в дзеркалі відображення в 36-и зарубіжних інтернет-версіях газетних і журнальних видань з 1 по 30 вересня 2023 року. В ході моніторингу було проаналізовано матеріали зарубіжної преси 18-и країн світу, які входять до держав «Групи семи» і «Групи десяти» (Бельгія, Велика Британія, Італія, Канада, Нідерланди, Німеччина, США, Франція, Швеція, Японія), «Вишеградської четвірки» (Польща, Чехія, Угорщина, Словаччина), групи пострадянських країн-членів Європейського Союзу та Об'єднаних експедиційних сил (Латвія, Литва, Естонія), найбільшої європейської країни-представниці Іbero-американської групи – Іспанії.

Мовний аспект моніторингу включав аналіз публікацій світових медіа 14-а мовами світу, а саме: англійською, естонською, іспанською, італійською, латвійською, литовською, нідерландською, німецькою, польською, словацькою, угорською, французькою, чеською та шведською.

ВІЙНА РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ІНТЕРНЕТ ЗМІ

(аналітичний огляд зарубіжної преси про події в Україні за 1–30 вересня 2023 року)

*Мищак І. М., старш. наук. співроб. відділу формування інформаційних ресурсів
Фонду Президентів України, д-р істор. наук, проф.*

Під час підготовки огляду публікацій інтернет-медіа за вересень 2023 року було проаналізовано 36 інтернет-версій медіаресурсів 18 країн світу. Найбільшу активність у висвітленні української тематики проявили інтернет-видання Великої Британії (19 %), США (10 %), Польщі (7 %), Франції, Німеччини та Угорщини (по 6 %), Литви, Нідерландів і Бельгії (по 5 %), Латвії, Канади, Естонії та Іспанії (по 4 %) (див. діаграму 1).

У вересні видання Великої Британії за висвітленням подій в Україні продовжували утримувати перше місце. Лідерами серед зарубіжних медіа за кількістю і часткою публікацій на українську тематику стали британські газети «The Guardian» (9,76 %) та «The Independent» (9,09 %). Далі йдуть: американська «New York Post» (5,72 %), французька «Le Monde» (4,71 %), американський журнал «Time» (4,38 %), бельгійський тижневик «POLITICO» та канадська «National Post» (по 4,04 %), польська «Rzeczpospolita» (3,70 %), німецька «Frankfurter Allgemeine» та польська «Do Rzeczy» (по 3,37 %) (див. діаграми 2, 3).

Оглядачі британських газет «The Guardian» та «The Independent» інформують своїх читачів про ситуацію на лінії фронту та можливості Збройних Сил України проводити активні наступальні дії. Багато уваги приділяється особливостям ведення бойових дій в умовах тотального мінування позицій російськими військами. Висловлюються припущення, що в українських військових ще є можливості розвинути наступ ближчим часом, оскільки найбільш укріплена перша лінія оборони росіян вже прорвана. Редактор з питань оборони та безпеки «The Guardian» Д. Саббаг посилається на дані Дж. Уотлінга та Н. Рейнольдса, які в новому дослідженні британського аналітичного центру з оборонних питань – Royal United Services Institute (RUSI) – підрахували, що Україна просувається приблизно на 700 – 1200 метрів кожні п'ять днів, дбаючи про збереження життів та західного обладнання. Британські журналісти

нагадують, що такий повільний поступ критикували багато західних військових експертів, однак він має очевидні переваги, дозволяючи просуватися вперед із малими втратами. До тактичних успіхів ЗСУ віднесено активні удари по військових об'єктах Кримського півострова, зокрема знищення двох військових кораблів росіян у сухому доці Севастополя ракетними ударами. Крім того, британські фахівці відзначають активізацію Україною ударів по військових об'єктах і критичній військовій інфраструктурі на території росії. За інформацією «The Independent», Україна вторгається в росію майже щодня, запускаючи з української території безпілотники дальнього радіусу дії. На переконання журналістів, українські безпілотники, що проникають глибоко вглиб росії, та транскордонні диверсійні місії є частиною зусиль Києва щодо внутрішнього тиску на кремль, як у військовому, так і політичному відношенні. Проте консультант Chatham House К. Джайлс, який досліджує російську безпеку, заявив «The Independent», що серед російських сил немає жодних ознак неминучого краху. Він додав, що є ознаки того, що росія може затягнути конфлікт і дочекатися розпаду західної коаліції. Схожі міркування висловлюють й інші експерти. «The Guardian» робить висновок, що без «раптових політичних змін» у москві (або Києві) війна, швидше за все, продовжиться так само, як і раніше, а це означає, що Україні особливо потрібне від Заходу те, що вони описують як необхідні засоби підтримки – перш за все, артилерійські боєприпаси. З іншого боку, британські медіа застерігають Захід від поступок агресору, наголошуючи, що такі прояви слабкості ще більше спонукатимуть путіна до нових атак. Так, оглядач «The Guardian» С. Тісдалл пише, що навіть після 18 місяців жаху в Україні багато відомих політиків у США та Європі продовжують вважати, що ця війна, як і інші конфлікти, зрештою закінчиться переговорами. На думку С. Тісдалла, необхідно без подальших зволікань вітати Україну в НАТО та ЄС, запропонувати гарантії безпеки та безпечні морські шляхи вже зараз, підкріплені вогневою потужністю НАТО. Треба визнати, що миру не може бути доти, доки росія беззастережно не впаде, – підкреслює С. Тісдалл.

Британські видання активно відстежують потенціал України та її поступ на шляху до членства в ЄС. Голова Європейського Парламенту Р. Мецола в ексклюзивному інтерв'ю «The Guardian» заявила, що Європейський Союз повинен розпочати серію глибоких реформ із метою підготовки до надання членства Україні, і

водночас розглядати всі варіанти, щоб допомогти нашій державі на цьому шляху, включно зі скасуванням торговельних мит і наданням Україні доступу до внутрішніх ринків ЄС ще до того, як вона стане повноправним членом блоку. Схожі думки британські журналісти демонструють і щодо оцінок можливості вступу України до НАТО. Хоча зауважується, що в нинішніх умовах такий вступ не є можливим, проте наголошено на необхідності особливої підтримки нашої держави Альянсом, що також сприятиме не лише посиленню військового потенціалу, а й політичним та економічним реформам в Україні.

Питання ядерної безпеки й надалі перебувають у сфері інтересів британських медіа. Особливе занепокоєння викликає присутність на Запорізькій АЕС російських військових і важкої техніки, а також можливе замінування станції. Як зазначається в статті «The Guardian», спеціальна група експертів Greenpeace (Грінпіс) дійшла висновку, що Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ) має занадто мало інспекторів на найбільшій атомній станції Європи – Запорізькій – четверо осіб, і що для них там існує занадто багато обмежень у доступі. У висновку Грінпіс стверджується, що МАГАТЕ не може виконати вимоги свого мандату, але керівництво агентства не готове визнати це публічно, і в результаті те, що воно описує як порушення росією принципів безпеки, не оприлюднюється.

Американська газета «New York Post» та журнал «Time» посідають друге місце серед зарубіжних національних медіа за висвітленням подій в Україні. Журналісти цих видань переважно висвітлюють різні аспекти підтримки Сполученими Штатами Америки України. Так, «New York Post» розкриває деталі неоголошеного візиту держсекретаря США Е. Блінкена в Україну. Метою поїздки було продемонструвати довіру до нашої держави й отримати уявлення про те, як просувається контрнаступ і яка підтримка потрібна на поточному етапі битви, включаючи засоби для прориву щільних ліній російської оборони напередодні зимового сезону. Під час брифінгу контрадмірал Військово-морських сил США, координатор зі стратегічних комунікацій Ради національної безпеки США Дж. Кірбі зазначив, що Сполучені Штати спостерігали помітне просування українських військових підрозділів на південь від Запоріжжя, які досягли певного успіху проти другої лінії російської оборони. Д. Кірбі наголосив, що США не вказують Києву як проводити бойові дії, він підкреслив, що

американці надають ЗСУ зброю, допомагають навчанням та порадами. Також американці відзначають ефективність української дипломатії та безпосередньо Президента України В. Зеленського щодо забезпечення подальшої підтримки нашої держави. Так, Президент США Д. Байден на зустрічі у Білому домі з Президентом України В. Зеленським оголосив про новий 47 пакет військової допомоги Києву. За результатами нового пакету в 325 млн доларів загальна сума, відправлена в Україну з початку війни, становитиме приблизно 44 млрд доларів. Крім того, перша партія танків «Абрамс» американського виробництва прибула в Україну на кілька місяців раніше запланованого терміну. Деякі експерти, зокрема старший науковий співробітник Центру аналізу європейської політики Г. Дейвіс, стверджують, що якби Україні було надано зброю, про яку вона просила, у 2022 році, Київ міг би уникнути великої кількості смертей й опинитися зараз у набагато сильнішій позиції. Проте американський журналіст Ч. Гаспаріно вважає, що найважливіша промова В. Зеленського в Нью-Йорку відбулася не в ООН, а в у Постійному представництві України, де він зустрівся з групою фінансистів-мільярдерів та Г. Кісінджером. Зустріч була організована главою підрозділу американського інвестбанку JPMorgan Chase з управління активами та капіталом М. Ердос та глобальним керівником відділу кредитування, депозитів і зберігання В. Ла Падулою. Їхня робота, як фінансових консультантів, полягає в тому, щоб зібрати приватний інвестиційний фонд для відновлення України.

Американські оглядачі відзначають все більш досконалі удари українських дронів по військовій інфраструктурі росіян. За словами репортерки «New York Post» С. Фарберов, на всій території росії пройшов шквал ударів дронів, у тому числі по курській та білгородській областях, а також по місту пскову, розташованому більш ніж за 430 миль від кордону України. Саме цей найдальший за відстанню удар був найефективнішим, знищивши два літаки Іл-76, ще два літаки були серйозно пошкоджені. В іншій статті «New York Post» повідомляє про завод із виробництва мікрочіпів у брянській області, який зазнав нічного удару безпілотника, а в місті люберці московської області після атаки дрона 1 вересня розпочалася пожежа в цеху науково-виробничого підприємства томілінський електронний завод, де виготовляють комплектуючі для ракет, якими обстрілюють Україну. Атаки українських сил

почастішали також у Криму. Оглядачі наголошують, що 13 вересня Україна шквально атакувала ракетами й ударними катерами стратегічний російський військово-морський порт в анексованому росіянами місті Севастополі, ознаменувавши найбільшу очевидну атаку на чорноморський флот із початку неспровокованої війни росії проти України. Прикметно, за висловом американських дописувачів, що Київ порушив традицію приховувати свої контратаки і в публічній заяві визнав завдання удару по російських військових кораблях та військово-морській інфраструктурі. Таким чином, констатують американські журналісти, війна поступово стає агресивнішою та ефективнішою з боку України, а російські протиповітряні сили виявилися нездатними захистити стратегічні військові об'єкти. Журналісти «Time» акцентують увагу на злочинах росіян в Україні. Наводяться дані щорічної доповіді Генерального секретаря ООН про дітей та збройні конфлікти, в якій задокументовано сотні випадків злочинів з боку російських збройних сил, включаючи вбивства та каліцтва дітей внаслідок атак із використанням важкої артилерії, ракетних систем залпового вогню та ударів з повітря. Посолка США з особливих доручень у сфері глобального кримінального правосуддя в Держдепартаменті Б. ван Шаак особливо виділяє ще один елемент жорстокої війни росії проти України: насильницьке переміщення та депортацію українських дітей. «Time» нагадує, що в лютому 2023 року Conflict Observatory надала одні з найповніших емпіричних даних про те, що росія систематично та насильно переселює українських дітей.

Журнал «Time» також порушує питання корупційних скандалів в Україні та пов'язаних із цим кадрових перестановок. Зазначається, що гучні скандали із державними закупівлями стали опосередкованою причиною відставки міністра оборони України О. Резнікова та призначення на цю посаду Р. Умерова, до якого досі не було претензій із боку громадськості. З іншого боку, на думку докторант-дослідниці української політики в Бірмінгемському університеті Я. Барб'єрі, рішення В. Зеленського про зміну міністра є сигналом українцям та західним лідерам про те, що уряд прислухається до стурбованості громадськості з приводу корупції і серйозно ставиться до своєї прихильності до майбутнього України в рамках ЄС та НАТО.

Польські «Rzeczpospolita» й «Do Rzeczy», які займають третє місце серед національних медіа за висвітленням української тематики, доволі обережні у прогнозах

щодо українського контрнаступу й завершення війни загалом. Є. Білецький, колишній кореспондент «Rzeczpospolita» у Брюсселі та Вашингтоні, вважає, що війну росії проти України не закінчить той, хто її почав, а тому доведеться чекати миру, коли путін піде з Кремля, і це може тривати дуже довго. За словами журналіста, коли американці та їхні європейські союзники вирішили надати українцям пускові установки малої дальності HIMARS, західні танки Abrams і Leopard, сучасні винищувачі F-16, складалося враження, що мало бути багато проривів, однак лінія фронту принципово не змінюється вже багато місяців. Тому нинішня інформація про можливість надання зброї великого радіусу дії вже не вселяє такого оптимізму, підсумовує Є. Білецький.

Польські видання активно висвітлюють різкі заяви, які упродовж останнього часу лунають із вуст польських політиків на адресу України. Фактично всі оглядачі схиляються до думки, що це загострення істотно перекреслює ті добрі відносини, які існували раніше між двома країнами. Так, заступник головного редактора видання «Rzeczpospolita», журналіст та публіцист М. Шулджинський вважає, що з думкою про вибори можновладці Польщі розпалюють у поляків ворожнечу до України, підриваючи тим самим польські державницькі інтереси. Їм ще не пізно зупинитися, пише автор публікації. М. Шулджинський підкреслив, що за два дні президент і прем'єр-міністр Польщі зробили дуже багато для того, щоб змарнувати півтора року зусиль суспільства і держави, які після агресії росії проти України забезпечили полякам позицію моральної сили у світі. На думку оглядачів, подібними заявами часто користуються російські пропагандисти, які ще більше роздмухують полум'я недовіри між українцями й поляками. Приклично в усіх статтях автори нагадують, що головною причиною протистояння є питання не політичні, а економічні, передусім експорт українського зерна та протести проти цього польських фермерів. З іншого боку, онлайн-редактор видання «Rzeczpospolita» А. Казимерчук цитує аналітиків Американського інституту вивчення війни (ISW), які вважають, що зусилля росії розділити Польщу та Україну провалилися. На підтвердження цього президент Польщі А. Дуда підкреслив міцність польсько-українських зв'язків та заявив, що суперечка щодо постачання зерна з України на польський ринок є «абсолютним фрагментом польсько-українських відносин» і «суттєво не впливає на відносини двох країн». Відповідні роз'яснення наводяться й у редакційній статті «Do Rzeczy», автор якої додає ще одну важливу тезу

А. Дуди, який пояснив, що Польща продовжуватиме виконувати угоди про постачання зброї до України, але не передаватиме нову зброю, яку закуповує для власної армії.

Аналіз співвідношення сфер огляду української проблематики у зарубіжних інтернет-виданнях упродовж вересня засвідчив, що оглядачами більш активно оцінювалися роль і місце нашої держави у світовій політиці (67 %). Безпосередньо російському вторгненню в Україну в оглядах зарубіжних медіа приділено помітно менше уваги (33 %) (див. діаграми 4, 5).

Російське вторгнення в Україну в зарубіжних інтернет-медіа за структурою висвітлених питань виглядає так: прогнози та коментарі щодо українського контрнаступу – 26 %, військові дії ЗСУ, ТРО, партизанів – 23 %, діяльність української влади – 19 %, воєнний потенціал України – 7 %, соціально-культурне життя українського суспільства – 5 %, дії російських загарбників та колаборантів, візити іноземних високопосадовців до України – по 4 % (див. діаграму 6).

Російське вторгнення в Україну найчастіше висвітлювалося: британською «The Independent» – 14,43 %, американською «New York Post» та британською «The Guardian» – по 10,31 %, французькою «Le Monde» – 8,25 %, іспанською «ABC» – 5,15 %, бельгійським тижневиком «POLITICO» та іспанською «El Mundo» – по 4,12 %, американським журналом «Time», німецьким «Focus» та угорською «Portfolio» – по 3,09 % (див. діаграму 7).

Контрнаступ Збройних Сил України продовжує залишатися головною темою новин зарубіжних медіа про Україну. Упродовж останнього часу багато військових експертів обговорює тактику української армії, надаючи власні оцінки та поради, як варто діяти. Нерідко висловлюються думки, що контрнаступ не має необхідної динаміки та звільнити якусь значну територію до зими не вдасться. У статті угорського видання «Portfolio» наголошується, що український літній наступ багато хто очікував, але умови на полі бою не сприяють тому, щоб просуватися так швидко, як торік. Росіяни підготувалися до українського наступу і створили серйозні рубежі оборони на окупованих територіях. Українські атаки мали моменти успіху, але, згідно зі статтею, однозначно стверджувати, що відбувся серйозний прорив, поки не можна. Автор статті також підкреслює, що українське військове керівництво, мабуть, більше зацікавлене у виснаженні російської оборони та розпорощенні ворожих військ, ніж у

негайному прориві. Дж. Деттмер, редактор колонки в бельгійському виданні «POLITICO», нагадує слова високопоставленого генерала Сполучених Штатів Америки М. Міллі, голови Об'єданого комітету начальників штабів США. У листопаді 2022 року він, за словами оглядача, розлютив Київ, порівнявши конфлікт, який вирує в Україні, з Першою світовою війною, та припустивши, що ситуація «зайшла в глухий кут». М. Міллі стверджував, що в Україні «війна, яку вже неможливо виграти військовим шляхом». Д. Деттмер вважає, що якщо Україна до осінніх дощів у листопаді не здійснить прорив на своєму південному фронті, заклики до переговорів зростатимуть, оскільки наближається рік виборів як у Європі, так і в США, що змінює внутрішню політичну динаміку союзників. Своєю чергою, німецький військовий експерт М. Рейснер на шпальтах «Focus» намагається пояснити, наскільки успішна Україна насправді у своєму наступі. Як зауважує М. Рейснер, лінія суровікіна не була «прорвана в цілому». Зараз, каже експерт, українські війська «на фактично головній лінії, тобто першій лінії оборони», вони пройшли її «частково». «Але не в сенсі оперативного прориву», оперативний прорив був би «як дамба, яка руйнується і її вже неможливо зупинити». За словами М. Рейснера, чи вдасться розвинути контрнаступ – залежить від сил, які росіяни перекинуть із північного сходу на південь. Загалом журналісти зарубіжних видань вказують на той факт, що розмірковування й поради різного роду експертів уже викликають неприховане роздратування в Україні, чий військовий жертвують своїми життями щодня на полі бою. Так, японська «Japan Today» пише, що Україна сказала критикам темпів свого тримісячного контрнаступу «заткнутися», що є найгострішим сигналом розчарування Києва витоками інформації від західних офіційних осіб, які стверджують, що українські сили просуваються надто повільно. Видання наводить слова міністра закордонних справ України Д. Кулеби, який на зустрічі міністрів закордонних справ ЄС в Іспанії «порекомендував усім критикам замовкнути, приїхати в Україну і спробувати самостійно звільнити один квадратний сантиметр».

Зарубіжні медіа активно висвітлюють дії Збройних Сил України, ТРО, партизанів. Ряд видань відзначає, що, не маючи істотних переваг ні в живій силі, ні в техніці перед росіянами, наступаючи на їхні укріплені позиції, українці вигадують різні способи, як завдати максимальної шкоди ворогу та зберегти життя своїх

солдатів. Старша наукова співробітниця Програми переосмислення великої стратегії США в Центрі Стімсона К. Гріко розповіла «The Independent», що Україна надзвичайно ефективна у використанні дешевих комерційних дронів для розвідки на полі бою. Тему застосування дронів продовжує чеське видання «Aktuálně.cz», журналісти якого повідомляють, що українці придумали новий спосіб нападу на російських агресорів, які окупували частину їхньої країни. Протитанкові міни ТМ-62 падають із дронів на російських військових та їхню техніку. Прикметно, що це російські міни, якими перед українським контрнаступом російські війська накрили цілі райони від 5 до 16 км. перед своїми позиціями. Українські сапери розмінують ці позиції, а тепер частина цих мін атакує росіян із несподіваних місць. Репортер французької «Le Monde» С. П'єстралунга розглядає повернення окопної війни в Україні та приголомшливий фокус на піхоті як основному елементі передової стратегії українських військ. Зазначається, що після десятиліть війни, де бойові дії відбувалися на відстані за допомогою повітряних засобів або бронетехніки, військове керівництво України обрало піхоту як спробу прорвати лінії російських сил. Автор наводить свідчення українських військових і відеозаписи з фронту, які показують, що солдати України наближаються пішки до російських окопів. Бої відбуваються переважно без повітряної або бронетехнічної підтримки. Українські солдати методично очищають ворожі фортифікації. Аналітики порівнюють цю нову тактику з тактикою Sturmtruppen, німецьких штурмових підрозділів, створених під час Першої світової війни для штурму позицій союзників. У цьому контексті Д. Гусак у статті угорського видання «Portfolio» аналізує найбільшу проблему української армії – забезпечення бойових частин особовим складом. Принципове питання полягає в тому, чи зможе Україна в довгостроковій перспективі утримувати війська на передовій, враховуючи, що росія має значно більше населення. Згідно з наведеними даними, російські втрати більші, ніж українські, але цифри досі спірні. Загалом у статті робиться висновок, що хоча обидві сторони мають проблеми з поповненням бойових сил, поки що немає чітких ознак того, що в українських чи російських військах «незабаром закінчатся солдати». Автор статті підкреслює, що війна розрахована на тривалу перспективу, а на кінцевий результат може вплинути багато факторів, багато з яких не піддаються кількісній оцінці.

Роль і місце України у світовій політиці за структурою висвітлених у вересні 2023 року питань виглядає так: вплив російського вторгнення в Україну на світову політику й економіку – 23%, реакція світових політиків, діячів та організацій – 20 %, збройна допомога Україні – 17 %, санкції проти росії – 6 %, чорноморська зернова ініціатива, політика щодо біженців з України, благодійна, гуманітарна та медична допомога Україні – по 4 %, мирні пропозиції та переговорний процес – 3 % (див. діаграму 8).

Найчастіше роль і місце нашої держави у світовій політиці упродовж аналізованого періоду висвітлювали: британські газети «The Guardian» (9,50 %) та «The Independent» (6,50 %), американський журнал «Time», канадська «National Post» та литовська «Lietuvos rytas» (по 5,00 %), польські «Rzeczpospolita» й «Do Rzeczy» (по 4,50 %), бельгійське видання «POLITICO», німецька «Frankfurter Allgemeine» та латвійська «Neatkarīgā Rīta Avīze» (по 4,00 %) (див. діаграму 9).

Вплив російського вторгнення в Україну на світову політику й економіку належить до дискусійних проблем, які часто обговорюються зарубіжними оглядачами й експертами. За даними європейського статистичного агентства «Eurostat», оприлюдненими нідерландським виданням «De Telegraaf», торгівля ЄС із росією різко впала через імпорتنі та експортні обмеження, запроваджені ЄС після російського вторгнення в Україну. «Eurostat» повідомляє, що за останні два роки залежність ЄС від енергоносіїв із росії помітно зменшилася. Зокрема, частка природного газу, імпортованого з росії, впала майже до 13 % у другому кварталі 2023 року з 38,5 % у другому кварталі 2021 року. Частка вугілля за цей період знизилася з 45 % до 0 %. Переваги від таких змін відчувають на собі країни Балтії. Так, латвійська «Neatkarīgā Rīta Avīze» повідомляє, що через війну в Україні та заборону імпорту газу з російських трубопроводів ринок Балтії нарешті інтегрувався в європейську газорозподільну мережу. Він настільки інтегрований, що газ можна постачати до Європи по трубопроводу з Інчукалнського газосховища. А латвійські торговці тепер мають клієнтів у Литві та Фінляндії. Німецька «Frankfurter Allgemeine» наводить вступну промову на конференції послів у Федеральному міністерстві закордонних справ міністра закордонних справ Німеччини А. Бербок, яка окреслила наслідки нового етапу зовнішньої політики Німеччини, що розпочався із вторгненням росії в

Україну в лютому 2022 року. Головними є два висновки. «По-перше, ми маємо позиціонувати себе заново та сильніше — політично, економічно, військово, цивільно та ментально». Для цього потрібно інвестувати у власні сили. По-друге, «нам потрібно інвестувати ззовні в наші європейські та трансатлантичні альянси, а також у нові глобальні партнерства», наголосила А. Бербок. Репортер бельгійського «POLITICO» Б. Бжезінський стверджує, що боротьба навколо експорту зерна з України вбиває клин між Києвом і європейськими прихильниками його військової боротьби проти росії. Україна погрожує притягнути Брюссель і країни-члени ЄС до відповідальності в рамках Світової організації торгівлі, якщо вони не знімуть обмеження на експорт її сільськогосподарської продукції до ЄС. Видання нагадує, що експорт зерна з України – її основного торговельного товару – наразі заборонений на ринки Польщі, Угорщини та трьох інших країн ЄС відповідно до угоди, укладеної з Європейською комісією на початку цього року, щоб захистити фермерів ЄС від напливу дешевшої продукції від їхніх постраждалих від війни сусідів.

Реакція світових політиків, діячів та організацій на події в Україні також перебуває у центрі уваги зарубіжних медіа. Британська «The Guardian» пише про те, що індійським дипломатам знадобилося 200 годин безперервних переговорів, 300 двосторонніх зустрічей і 15 проєктів, але в результаті країни G20 досягли консенсусної декларації щодо війни в Україні. Індія вже вітає цю угоду як дипломатичний тріумф, який був укладений щонайменше за 24 години до закриття саміту. В угоді м'яко визнається, що існують різні оцінки ситуації, але підтримуються принципи національного суверенітету, Статут ООН, попередні резолюції ООН щодо України, а також кваліфікується застосування ядерної зброї як неприпустиме. Американський журнал «Time» з цього приводу зазначає, що країни-члени «Великої двадцятки» вітали успіх Індії у досягненні консенсусу щодо війни росії в Україні. Дипломати країн G20 розробили компромісне формулювання щодо повномасштабного вторгнення росії в Україну, подолавши розбіжності між москвою та іншими членами групи, які загрожували перекреслити сподівання на прийняття комюніке за підсумками саміту G20. Своєю чергою, шведська «Svenska Dagbladet» подає коментар із цього приводу МЗС України, наголошуючи, що Україна розчарована ухваленими формулюваннями. Про це заявив речник українського

відомства О. Ніколенко, розкритикувавши ту частину документа, яка стосується агресії росії проти України. Італійська «Avvenire» висловлює занепокоєння консолідацією зв'язків між росією, Китаєм і Північною Кореєю. За словами автора статті, трійка Північна Корея-росія-Китай сміливо виступає проти Заходу. При цьому Китай вміло маневрує, ведучи тотальну гру, повну неоднозначності. Він виступає посередником між росіянами та українцями, але надає москві подвійні технології, які можна інтегрувати в зброю.

Упродовж вересня 2023 року більшість зарубіжних оглядачів у висвітленні української проблематики дотримувалася позитивної тональності. Частка позитивних повідомлень у порівнянні з минулим місяцем істотно зросла – 49,16 % (у серпні 37,05 %). Значна частина журналістів займала нейтральну позицію (41,08 %), водночас зросла і кількість негативних повідомлень – 9,76 % (у серпні 4,26 %) (див. діаграму 10).

Упродовж аналізованого періоду 96 статей і повідомлень, які розкривали місце і роль України у світовій політиці, вирізнялися позитивною тональністю, а 22 – негативною. У нейтральних тонах українське питання представлене у 82 статтях і повідомленнях. Що стосується ситуації в Україні безпосередньо під час російського вторгнення, то тут теж істотно переважала позитивна інформація (50 статей і повідомлень). 40 статей і повідомлень мали нейтральну тональність, а 7 – негативну (див. діаграму 11).

Позитивні оцінки щодо подій в Україні упродовж вересня 2023 року з'являлися переважно в інтернет-виданнях Канади («National Post» і «Toronto Star»), Італії («Avvenire» і «Libero Quotidiano»), Естонії («Eesti Päevaleht» і «Postimees»), Чехії («Aktuálně.cz» і «Reflex») (див. діаграму 12).

Канадська «National Post» інформує про успіхи української влади в нарощуванні виробництва озброєнь та залученні до цього процесу зарубіжних компаній. Видання повідомляє про Міжнародний форум оборонної промисловості в Києві, на якому зібралося близько 250 оборонних компаній із більш ніж 30 країн. Під час форуму В. Зеленський оголосив про створення Альянсу оборонної промисловості та додав, що 13 оборонних компаній уже підписали відповідну декларацію. Для підтримки співробітництва та розвитку промислового комплексу Україна планує створити

спеціальний фонд за рахунок дивідендів від державних оборонних ресурсів та прибутку від продажу конфіскованих російських активів. В іншій статті «National Post» підводить підсумки візиту В. Зеленського до Канади. Наголошується, що прем'єр-міністр Канади Д. Трюдо пообіцяв Президенту нашої держави разом із союзниками та партнерами й надалі стояти пліч-о-пліч із народом України протягом усього часу, що знадобиться. Він підтвердив, що у тісній співпраці посилюватиметься економічний тиск на режим путіна, пока він не почне поважати територіальну цілісність і суверенітет України. Італійські видання «Avvenire» і «Libero Quotidiano» також інформують про підтримку України італійським урядом. Журналісти цитують прем'єр-міністерку Італії Д. Мелоні, яка заявила, що «підтримка Києва є правильним вибором». Журналістка В. Мелкозерова на шпальтах бельгійського видання «POLITICO» розмірковує про вибір Президента України В. Зеленського щодо призначення міністром оборони України Р. Умерова. На її думку, таким вчинком Глава Української держави надсилає два чіткі сигнали союзникам і супротивникам України: Київ серйозно налаштований на очищення від корупції та непохитний щодо повернення Криму з-під контролю росії. В. Мелкозерова нагадує, що Р. Умеров є кримським татариним із багатим досвідом у бізнесі та політичному житті, включно з посадою голови комісії України з моніторингу міжнародної фінансової та військової допомоги. Крім того, зазначається, що Р. Умеров, першого кримчанина, який отримав таку високу посаду в Києві, хвалять за дипломатичні та управлінські здібності. Тему нових призначень і боротьби з корупцією в Україні продовжує журналіст британської «The Guardian» Ш. Вокер, який пише, що в той час, як контрнаступ української армії проти російських сил на сході країни триває, у тилу в Києві вирує ще одна битва – проти корупції. У статті подається коментар виконавчої директорки громадської організації «Центр протидії корупції» Д. Каленюк, яка стверджує, що зараз, як ніколи, українці розуміють, що корупція може вбивати. На її думку, для багатьох членів міжнародної спільноти, які передбачають ймовірність багаторічного військового фінансування України та подальшого інвестування у відновлення країни, боротьба з корупцією майже так само важлива, як і боротьба на полі бою. Естонська «Eesti Päevaleht» торкається питання, яке нині активно дискутується багатьма політиками та фінансистами, щодо правових шляхів

конфіскації заморожених російських активів та передачі їх Україні. Обговорюється заява міністра закордонних справ Естонії М. Цахкна про підготовку МЗС проекту закону, який створить правовий механізм для Естонії та прецедент для всієї Європи щодо використання заморожених російських активів у відбудові України. Юридичні експерти визнають, що хоча план використання заморожених активів олігархів для відновлення України є благородним і гідним похвали, він викликає кілька питань і ставить під загрозу конституційність Естонії. Так, голова Комітету експертів з Конституції Естонської Республіки Ю. Райдла зазначив, що «будь-які політичні бажання та потреби, незалежно від того, наскільки вони благородні, можуть бути реалізовані у правовій державі лише відповідно до конституції». Чеський суспільно-політичний тижневик «Reflex» багато уваги приділяє благодійним ініціативам і заходам на підтримку України в Чеській Республіці. Видання наводить оцінки аналітиків, згідно з якими зараз Україна є найбільш замінованою країною у світі, площа замінованої території втричі перевищує площу Чехії. Ініціатива «Спекти хліб із мінного поля», яка зараз триває в Чехії під егідою Міністерства внутрішніх справ, є частиною проекту «Голод путіна». Мета ініціативи – допомогти зібрати достатньо коштів для придбання системи розмінування BOŽENA для постраждалої від війни України в рамках поточної кампанії на платформі «Подарунок для путіна».

Упродовж вересня переважно нейтральна тональність статей прослідковується в матеріалах інтернет-видань Японії («The Asahi Shimbun» і «Japan Today»), Іспанії («ABC» та El Mundo), Латвії («Neatkarīgā Rīta Avīze» та «Diena»), Нідерландів («Algemeen Dagblad» і «De Telegraaf»).

Найчастіше зарубіжні медіа з нейтральних позицій висвітлювали розгортання українського контрнаступу, діяльність української влади, надання нашій державі військової, технічної та гуманітарної допомоги, проблеми українських біженців за кордоном, боротьбу з корупцією. Оглядач латвійської «Neatkarīgā Rīta Avīze» Б. Латковскіс розмірковує про питання глобальної безпеки у контексті війни росії проти України. Страшно навіть уявити, зауважує автор, що було б, якби в лютому 2022 року росія вторглася не в Україну, а, скажімо, в Латвію. Надія на те, каже Б. Латковскіс, що коли путін зникне зі сцени, ми зможемо перегорнути сторінку і жити далі, ніби нічого не сталося, є найбільшою ілюзією, яка опанувала західний

політичний клас, який сподівається, що без подальших зусиль і подальшої боротьби Захід зможе повернути собі вирішальне місце, яке він займав у старій архітектурі глобальної безпеки, але навряд чи це буде так. Як повідомляє «The Independent», росія, ймовірно, використовує українські запаси зерна, щоб купити голоси за своє повернення до Ради з прав людини ООН, після того як її виключили зі складу за вторгнення в Україну. Як йдеться в матеріалі видання, путін наказав своїм дипломатам спробувати заручитися підтримкою достатньої кількості країн, щоб Москва могла перемогти інші східноєвропейські країни в голосуванні за членство в Раді 10 жовтня 2023 року. Старший юрист міжнародної правозахисної фірми Global rights Compliance Юсуф С. Хан припускає, що росія, очевидно, пропонує такі стимули, як зерно та зброя, в обмін на голоси. Адвокат із військових злочинів додає, що у той самий час росія займається систематичним розграбуванням українського зерна, відновивши інфраструктуру, щоб використовувати можливість експорту мільйонів тонн з окупованої української території в росію. Іспанська «ABC» висвітлює заходи щодо боротьби з корупцією в Україні. У центрі уваги видання опинився нещодавній скандал із корупційною схемою ухиляння від призову до армії. Автор зазначає, що під приціл влади потрапили українці, які виїхали з країни, отримавши фальшивий листок неприцездатності. При цьому глава парламентської партії Президента України В. Зеленського Д. Арахамія припустив екстрадицію новобранців, які незаконно покинули Україну після початку повномасштабного вторгнення. В іншій статті «ABC» продовжує тематику боротьби з корупцією на прикладі арешту бізнесмена І. Койломойського, якого звинувачують у відмиванні \$13,5 млн у період з 2013 по 2020 роки. Видання нагадує, що проти І. Коломойського виступають і США, а в березні 2021 року держсекретар США Е. Блінкен заявив, що «І. Коломойський був причетний до корупційних дій, які підірвали верховенство права та віру української громадськості в демократичні інститути та публічні процеси їхнього уряду». Словацький «Nový čas» пише про посилення американського контролю за коштами та допомогою, яка надається Україні. За інформацією видання, Пентагон збирає та відправляє в Україну нову команду для контролю за використанням там коштів допомоги США. Таким чином Вашингтон відповідає на дедалі гучніші заклики республіканців посилити нагляд за використанням

американських коштів. Журналісти «Nový čas» із посиланням на CNN стверджують, що США наразі надали Києву 43,7 млрд дол. допомоги для захисту від російської агресії. Генеральний інспектор Міністерства оборони США сказав, що високопоставлений американський чиновник почав працювати в Україні наприкінці серпня, а до кінця вересня до нього повинна була приєднатися решта команди.

Негативна тональність інформаційних повідомлень про Україну прослідковувалася передусім у ЗМІ Польщі («Rzeczpospolita», «Do Rzeczy»), Угорщини («Portfoliо» та «Nepszava»), Бельгії («POLITICO» та «The Brussels Times»), Франції («Le Monde» та «L'Obs»).

Репортер бельгійського видання «POLITICO» В. Джек цитує голову канцелярії прем'єр-міністра Угорщини Ґ. Гуляша, який заявив, що Захід повинен надати росії гарантії безпеки та заборонити Україні приєднуватися до НАТО. Ця заява, припускає журналіст, ймовірно, ще більше погіршить і без того хиткі відносини Будапешта з Києвом. Він нагадує, що слова Ґ. Гуляша повторили коментарі прем'єр-міністра Угорщини В. Орбана про те, що Захід «має укласти угоду з росіянами щодо нової архітектури безпеки, щоб забезпечити безпеку та суверенітет для України, але не членство в НАТО». У статті М. Гал в угорській «Nepszava» йдеться про очищення державного сектору України та боротьбу з корупцією під час війни з росією. Чистка в державному управлінні, зміни, здійснені на основі президентських указів і законів, демонструють процес, але журналістка звертає увагу на те, що корупцію не можна подолати відразу. М. Гал пов'язує активізацію боротьби з корупцією з прагненнями України вступити до ЄС і зазначає, що ЄС займає більш жорстку позицію щодо корупції. У статті згадується втручання ЄС і використовується термін «злий Брюссель», натякаючи, що в ЄС немає «безкоштовного обіду», маючи на увазі, що субсидії ЄС підпадають під суворі умови контролю. Журналістка французького видання «L'Obs» С. Луссато розглядає ризик розповсюдження поставленої до України зброї. На її думку, існує можливість потенційно небезпечного використання цієї зброї після закінчення війни, якщо вона потрапить у неправильні руки. Авторка ілюструє небезпеку прикладом використання зброї у Мексиці та впливом соціальних медіа на поширення дезінформації. Польське видання «Do Rzeczy» публікує інтерв'ю П. Мусялека, голови Ягелонського клубу, польського середовища молодих

республіканських публіцистів, експертів, громадських та політичних активістів, який вважає, що Польща після виборів вже не повернеться до тих відносин з Україною, які були. На його думку, «сталось стільки поганого, що вже немає атмосфери братерства, є жорстка політика». Журналіст «Do Rzeczy» зауважує, що після того, як Польща продовжила ембарго на українське зерно, Україна подала до суду на Варшаву до Світової організації торгівлі й оголосила ембарго на польські овочі та фрукти, а Президент України В. Зеленський в ООН, де-факто натякнув, що Польща діє на користь росії. Поки що не можна сказати, що відносини Польщі з Україною дуже погані, тому що капітал симпатій створив міцні основи для відносин і це залишиться на роки. Однак атмосфера не дуже хороша, стверджує П. Мусялек. Редактор польської «Rzeczpospolita» А. Барткевич нагадує, що Польща в односторонньому порядку заборонила імпорту українського зерна після того, як 15 вересня закінчився термін дії ембарго ЄС на імпорту зерна до п'яти сусідніх з Україною країн Євросоюзу – Польщі, Словаччини, Румунії, Болгарії та Угорщини. «Rzeczpospolita» підтверджує, що польські фермери виступають проти імпорту зерна з України через те, що це зерно дешевше, ніж польське, а польські фермери мали б проблеми з реалізацією своїх врожаїв. Розбіжності щодо експорту зерна між Україною та іншими європейськими державами привернули увагу багатьох видань. З'являється інформація про те, що до Польщі, Угорщини та Словаччини можуть приєднатися ще деякі держави, фермери яких виступають проти імпорту українського зерна. Так, бельгійське видання «POLITICO» цитує прем'єр-міністра Хорватії А. Пленковича, який заявив, що його країна не буде імпортувати українське зерно, і не виключив заборону на такий імпорту за прикладом Польщі, Угорщини та Словаччини. А. Пленкович пояснив, що позиція та бажання Хорватії полягає в тому, щоб бути лише транзитною країною, а не країною, яка отримує великі обсяги українського зерна, яке дешевше за хорватське.

Отже, аналіз повідомлень зарубіжних інтернет-видань за вересень 2023 року підтверджує активну увагу оглядачів до українського контрнаступу та ситуації на фронтах загалом. Коментатори акцентують на проведенні Збройними Силами України успішних спеціальних операцій, однак схиляються до прогнозів про затягування війни. Дії української влади в умовах війни визнаються загалом успішними, при цьому відзначаються певні зрушення у сфері боротьби з корупцією. Критичні

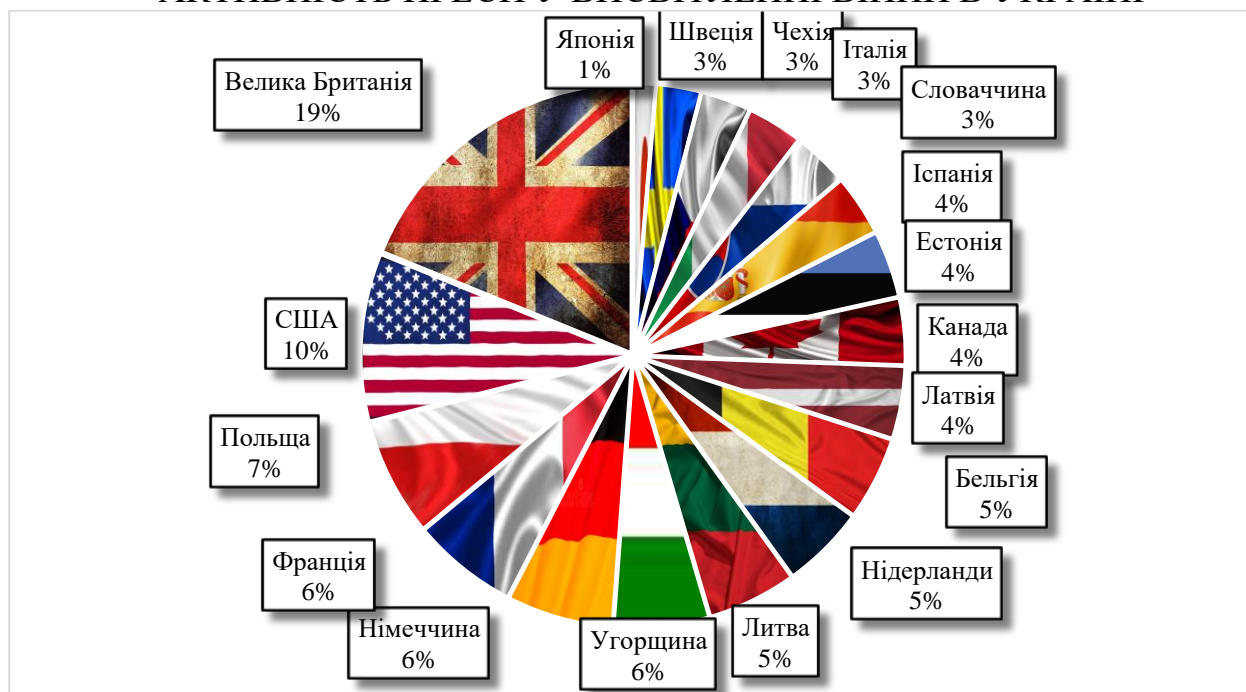
зауваження по відношенню до України з'являлися передусім на шпальтах видань сусідніх держав (Польщі й Угорщини) та були пов'язані з конфліктною ситуацією щодо заборони експорту українського зерна до цих держав і відповіддю на ці дії України.

ВІЗУАЛЬНА АНАЛІТИКА (висвітлення в зарубіжній пресі подій в Україні за 1–30 вересня 2023 року)

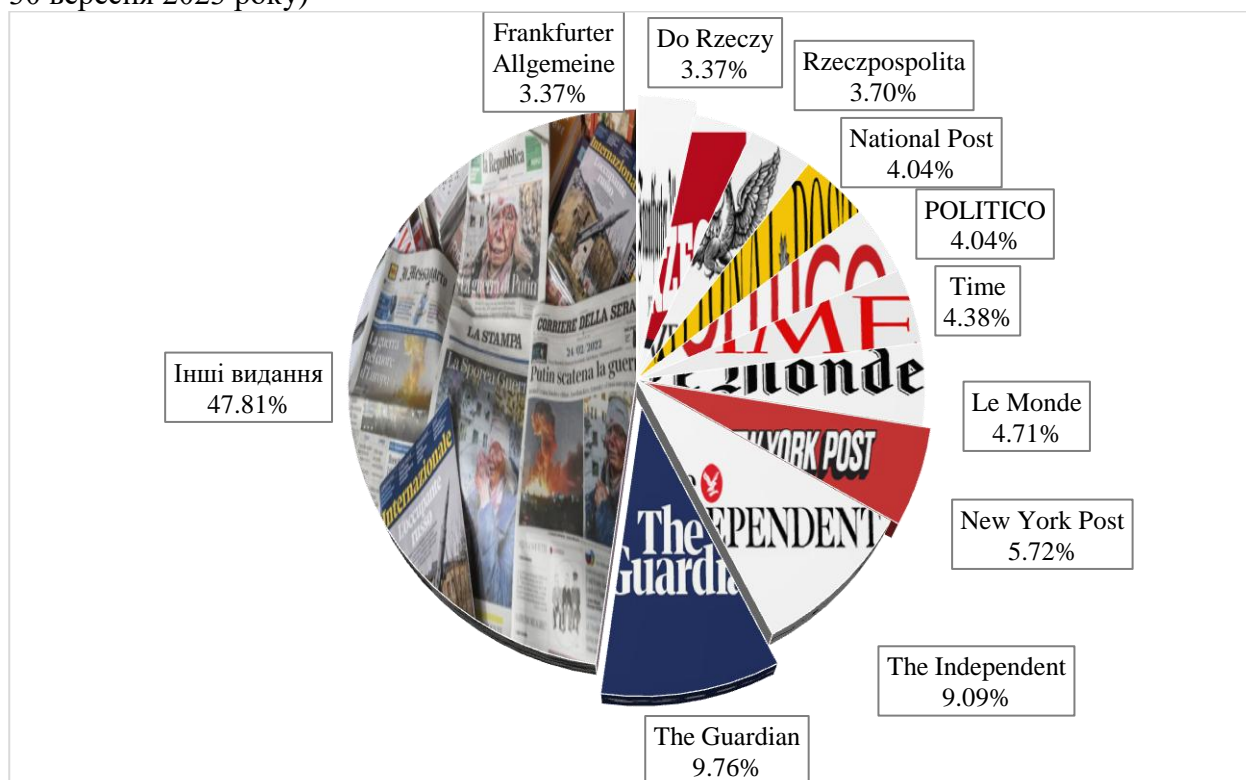
Федорчук А. Г., наук. співроб.

відділу формування інформаційних ресурсів Фонду Президентів України

АКТИВНІСТЬ ПРЕСИ У ВИСВІТЛЕННІ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

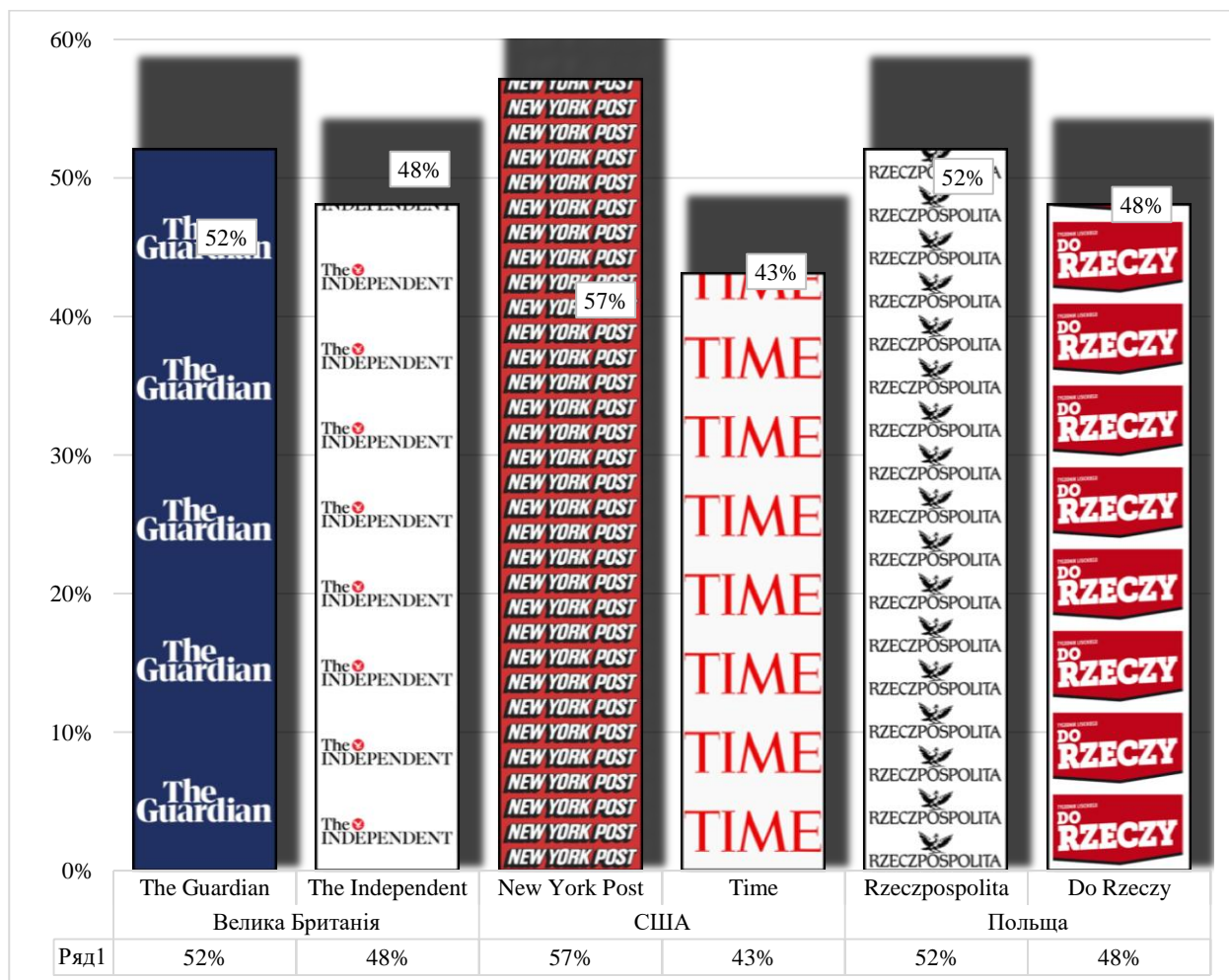

Діаграма 1. Активність країн у висвітленні України (доля публікацій ЗМІ країни за період 1–30 вересня 2023 року)

Діаграма 2. Активність видань світу у висвітленні України (доля публікацій за період 1–30 вересня 2023 року)

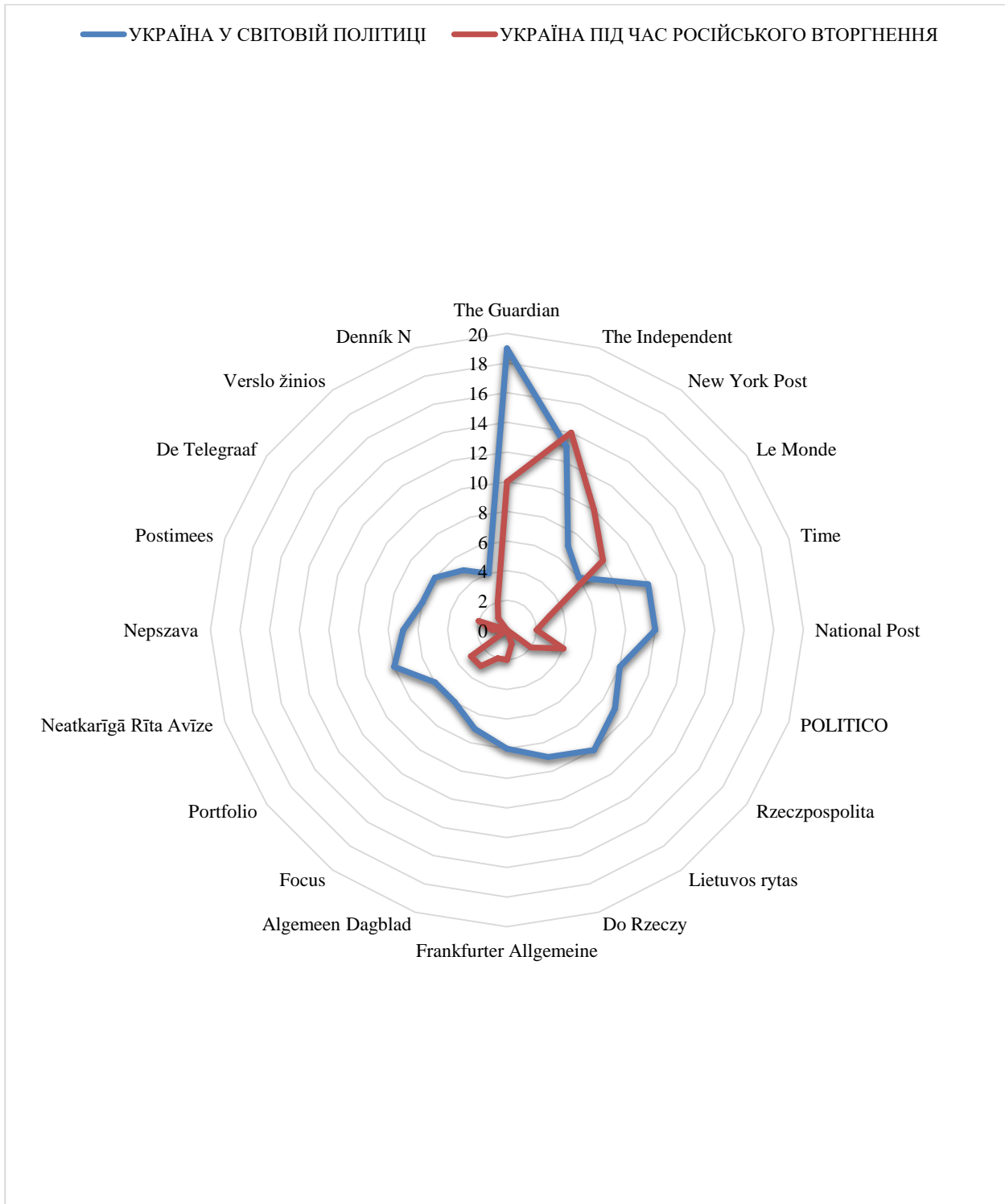

Діаграма 3. Доля найбільш активних у висвітленні України видань найбільш активних країн світу (за період 1–30 вересня 2023 року)

Діаграма 4. Співвідношення сфер огляду України світовими ЗМІ (доля публікацій за період 1–30 вересня 2023 року)

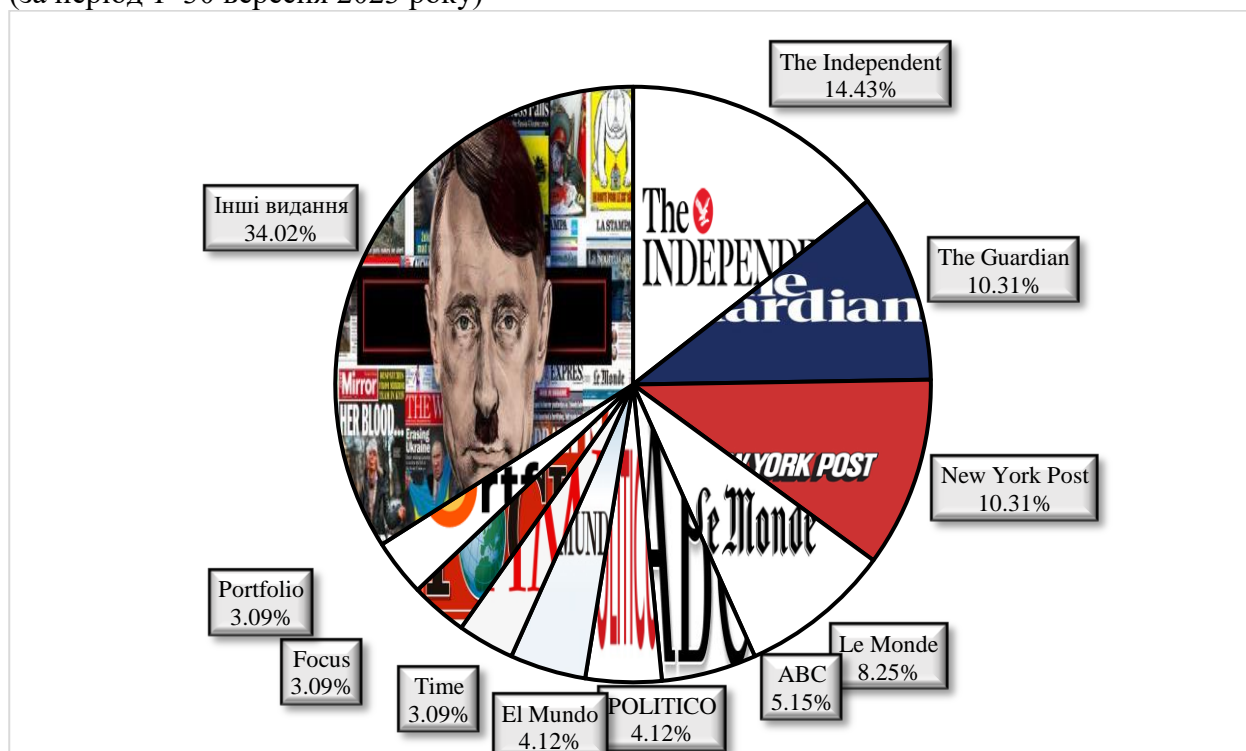

Діаграма 5. Розподіл тематики публікацій про Україну в найбільш інформативних іноземних ресурсах (1–30 вересня 2023 року)

УКРАЇНА ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ

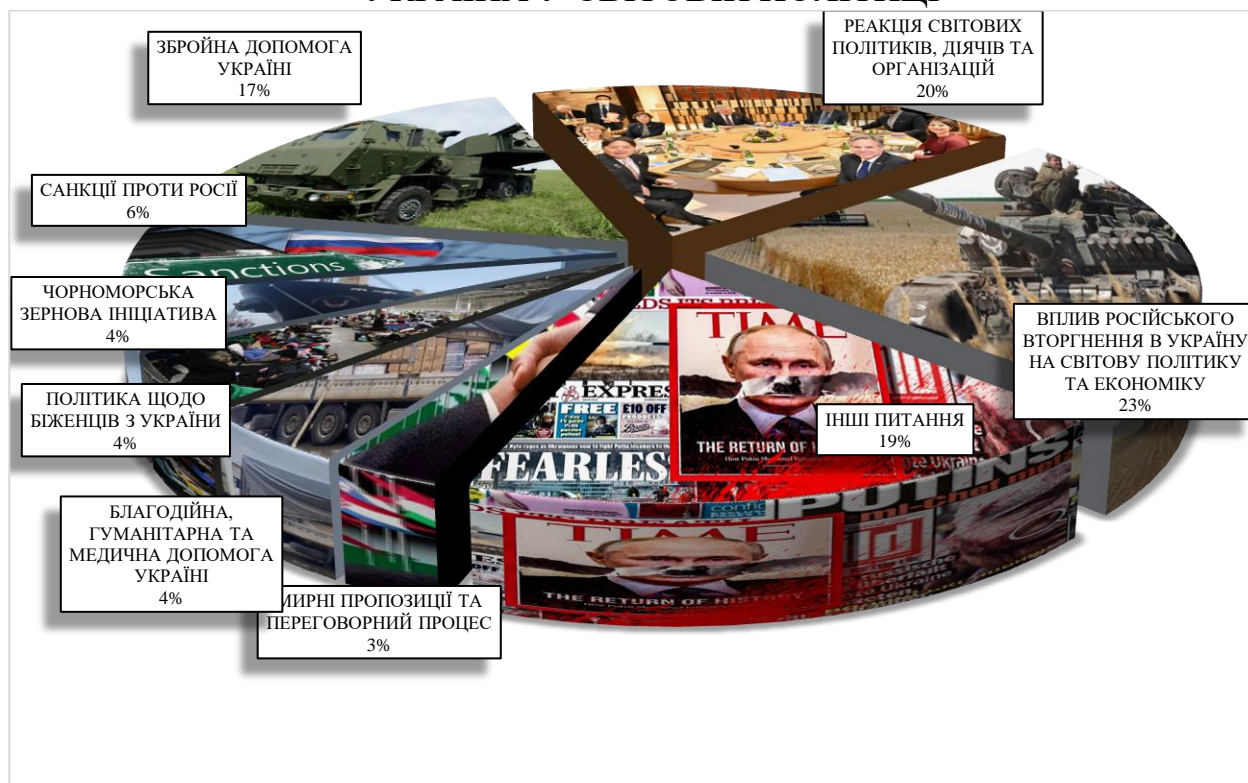
Діаграма 6. Російське вторгнення в Україну в іноземних ЗМІ: структура висвітлених питань (за період 1–30 вересня 2023 року)

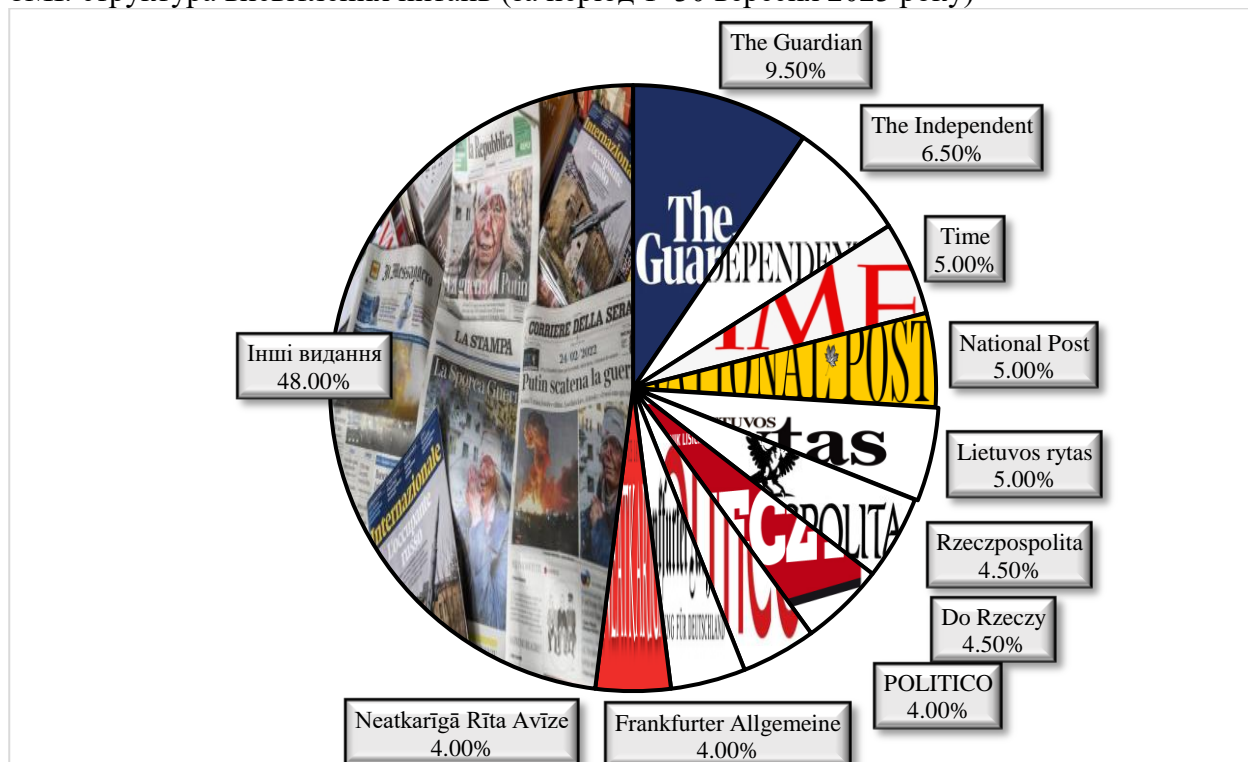
Діаграма 7. Російське вторгнення в Україну в найбільш інформативних іноземних ресурсах (доля публікацій 10 найбільш інформативних видань за період 1–30 вересня 2023 року)

УКРАЇНА У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ

Діаграма 8. Реакція міжнародної спільноти на російське вторгнення в Україну в іноземних ЗМІ: структура висвітлених питань (за період 1–30 вересня 2023 року)

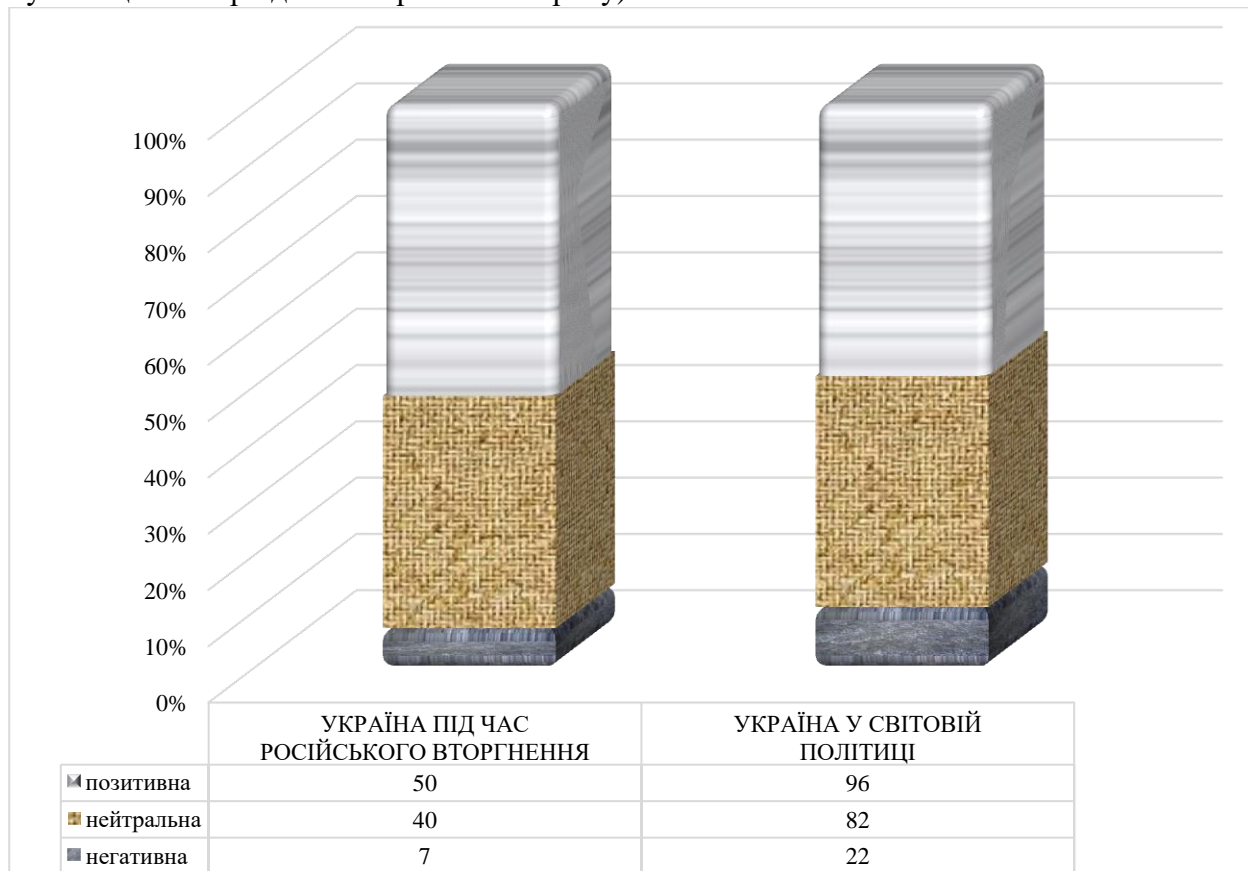

Діаграма 9. Реакція міжнародної спільноти на російське вторгнення в Україну в найбільш інформативних іноземних ресурсах (доля публікацій 10 найбільш інформативних видань за період 1–30 вересня 2023 року)

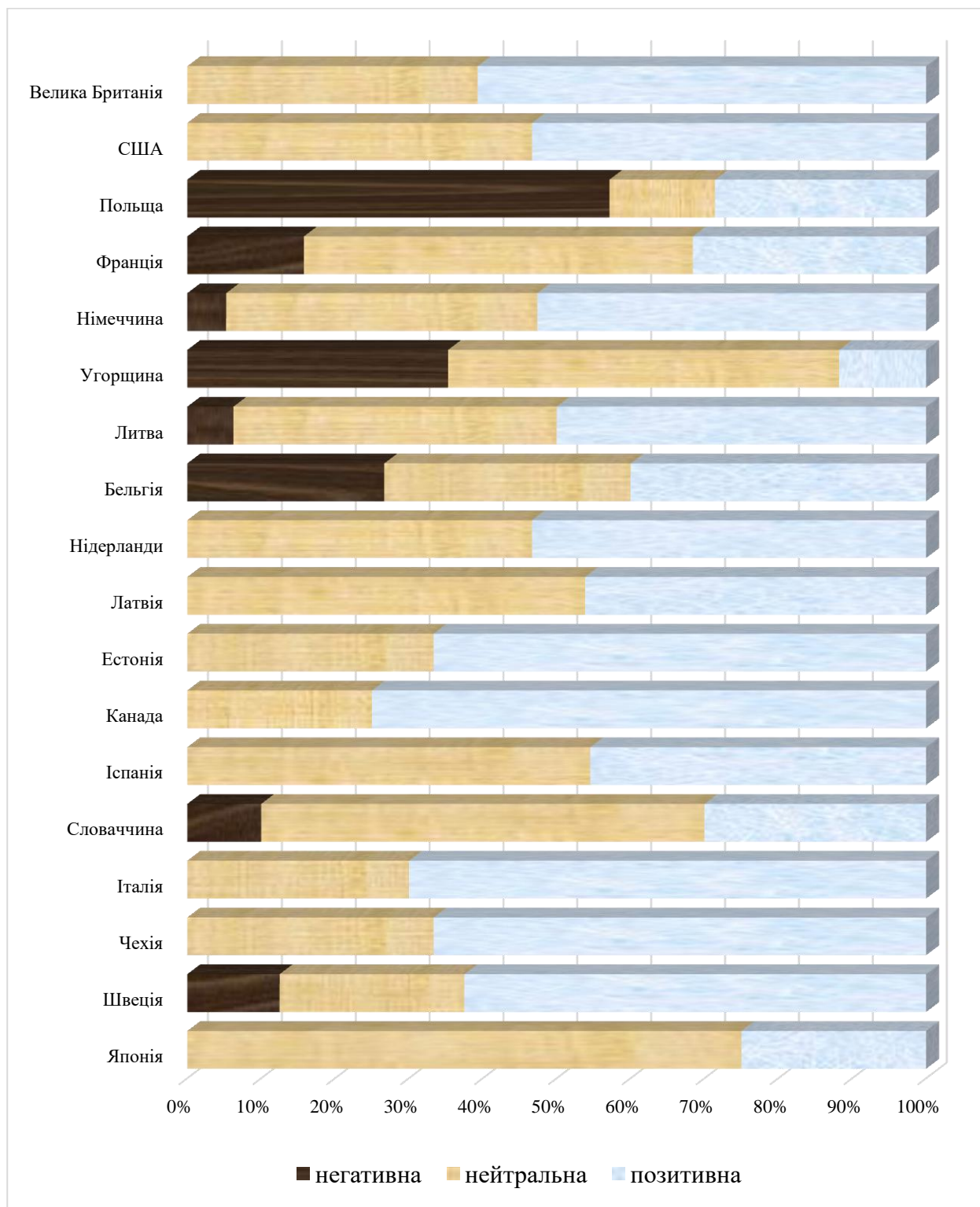
ТОНАЛЬНІСТЬ ПУБЛІКАЦІЙ ПРО УКРАЇНУ

Діаграма 10. Співвідношення тональності матеріалів про Україну в світових ЗМІ (доля публікацій за період 1–30 вересня 2023 року)

Діаграма 11. Тональність публікацій про Україну в іноземних ЗМІ в ракурсі загальних рубрик (питома вага публікацій за період 1–30 вересня 2023 року)

Діаграма 12. Розподіл тональності публікацій про Україну в ресурсах окремих країн, відсортованих за загальною кількістю публікацій (питома вага публікацій за період 1–30 вересня 2023 року)

ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ

УКРАЇНА ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ ВІЗИТИ ІНОЗЕМНИХ ВИСОКОПОСАДОВЦІВ ДО УКРАЇНИ

Busse, Nikolas. Amerikas Geduld ist endlich = [Терпіння Америки вичерпано] / N. Busse // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/antony-blinken-in-der-ukraine-die-geduld-der-usa-ist-endlich-19155441.html>.

Відповідальний редактор із зовнішньої політики Ніколас Буссе відзначає, що під час візиту держсекретаря США Е. Блінкена в Україну йому довелося згладити нещодавню американську критику контрнаступу. Не лише в Німеччині, каже автор, склалося хибне враження, що український наступ, який триває, є свого роду вирішальною битвою, але, насправді, ніхто не може достовірно передбачити хід війни, яка може тривати довго. Н. Буссе вважає, що візит держсекретаря США до Києва слід розуміти як вияв американської «непохитної підтримки» України. Проте, він вважає, що повернення експрезидента США Д. Трампа в Білий дім може стати справді проблемним для України.

***

Blinken visits Kyiv in show of support for Ukraine's counteroffensive = [Блінкен відвідав Київ на знак підтримки контрнаступу України] // New York Post. – New York, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/06/blinken-visits-kyiv-in-show-of-support-for-ukraines-counteroffensive/>.

Держсекретар США Ентоні Блінкен прибув до столиці України з неоголошеним візитом. Метою поїздки було продемонструвати довіру до сил Києва та отримати уявлення про те, як просувається контрнаступ і яка підтримка потрібна на поточному етапі битви, включаючи матеріали для прориву щільних ліній російської оборони напередодні зимового сезону в умовах контрнаступу. По дорозі поїздом до Києва Е. Блінкен зустрівся з прем'єр-міністеркою Данії Метте Фредеріксен, яка також перебувала з офіційним візитом в Україні, щоб подякувати їй за лідерство Данії в коаліції з навчання українських пілотів на F-16 та за обіцянку передати винищувачі Україні.

***

Kullab, Samya. Antony Blinken makes unannounced Kyiv visit in show of U.S. Support for Ukraine = [Ентоні Блінкен здійснив неоголошений візит до Києва на знак підтримки України] / S. Kullab // Time. – New York, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://time.com/6311234/blinken-ukraine-visit-overnight/>.

Держсекретар США Ентоні Блінкен прибув до Києва з неоголошеним візитом з метою оцінити тримісячний контрнаступ України і сигналізувати про підтримку США зусиль Києва. Також будуть обговорюватися можливі альтернативні маршрути експорту українського зерна після виходу росії з Чорноморської зернової ініціативи та її частих бомбардувань портових об'єктів на Одещині, звідки більшість зерна вивозиться за кордон. Обговорюватимуться й інші питання, у тому числі підтримка зруйнованої війною економіки України, спираючись на червневу заяву Блінкена в

Лондоні про надання допомоги у розмірі 1,3 мільярда доларів для допомоги у відновленні Києва з акцентом на модернізацію його енергетичної мережі.

***

Ucraina: ministra esteri tedesca a Kiev, ‘continua nostro sostegno per ingresso nella Ue’ = [Україна: Міністр закордонних справ Німеччини в Києві: «наша підтримка вступу до ЄС продовжується»] // *Libero Quotidiano*. – Milano, 2023. – 11.09. – Режим доступу : <https://www.liberoquotidiano.it/news/adnkronos/36860783/ucraina-ministra-esteri-tesca-a-kiev-continua-nostro-sostegno-per-ingresso-nella-ue-.html>.

Міністерка закордонних справ Німеччини Анналена Бербок перебуває в Києві з четвертим візитом з початку широкомасштабного російського вторгнення. Про це повідомило МЗС Німеччини. Міністерка пообіцяла і надалі підтримувати Україну на шляху до членства в ЄС, але також наполягає на подальших реформах, зокрема щодо корупції. Підкреслюючи успіхи в судовій реформі та медіа-законодавстві в Україні, А. Бербок зазначила, що «попереду ще довгий шлях у боротьбі з корупцією».

ВІЙСЬКОВІ ДІЇ ЗСУ, ТРО, ПАРТИЗАНІВ

Farberov, Snejana. Cardboard drones eyed in strikes on russian airfields that destroyed at least 5 fighter jets = [Картонні дрони помічені в ударах по російських аеродромах, внаслідок яких було знищено не менше 5 винищувачів] / S. Farberov // *New York Post*. – New York, 2023. – 01.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/01/cardboard-drones-eyed-in-strikes-on-russian-airfields/>.

Репортерка «New York Post» С. Фарберов повідомляє, що по всій території росії пройшов шквал ударів дронів, у тому числі по курській та білгородській областях, а також по місту пскову, розташованому більш ніж за 430 миль від кордону України. Начальник Головного управління розвідки Міноборони України Кирило Буданов заявив, що літаки Іл-76 на аеродромі у пскові були атаковані дронами, запущеними з території росії. Два літаки наразі повністю знищені, ще два — серйозно пошкоджені. Глава ГУР пояснив, що Іл-76 стали ціллю, оскільки росія використовує їх для транспортування військових вантажів і десантників. Радник голови Офісу Президента Михайло Подоляк, попередив, що удари безпілотників по російській землі лише посилюватимуться, вказуючи на те, що конфлікт поступово переміщається до росії.

***

Farberov, Snejana. Drone strike sets fire to russian factory making missile microchips, Ukraine says = [Удар дрону підпалив російський завод із виробництва ракетних мікрочіпів, -заявила Україна] / S. Farberov // *New York Post*. – New York, 2023. – 01.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/01/drone-strikes-sets-fire-to-russian-factory-making-microchips-for-missiles-ukraine/>.

«New York Post» повідомив про ще один завод з виробництва мікрочіпів у Брянській області, якій зазнав нічного удару безпілотника. У місті люберці московської області після атаки дрона 1 вересня розпочалася пожежа в цеху науково-виробничого підприємства томлінський електронний завод, де виготовляють комплектуючі для ракет, якими обстрілюють Україну. Цей завод входить в санкційний список України. Представник Головного управління розвідки МОУ Андрій Юсов зазначив, що російська пропаганда видала «на гора» чергову брехню

про збитий дрон та підтвердив, що у люберцях дійсно «розквітла бавовна» на російському заводі.

***

Graham-Harrison, Emma. ‘Everything is ahead of us’: Ukraine breaks russian stronghold’s first line of defence = [«У нас все попереду»: Україна прорвала першу лінію російської оборони] / E. Graham-Harrison // The Guardian. – London, 2023. – 02.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/02/everything-is-ahead-of-us-ukraine-breaks-russias-first-line-of-defence-in-stronghold>.

В ексклюзивному інтерв'ю «The Observer» український генерал-лейтенант Олександр Тарнавський, який очолює оперативно-стратегічну групу військ «Таврія», заявив, що його війська після кількох тижнів кропіткої роботи з розмінування рішуче прорвали першу лінію оборони росії під Запоріжжям і розраховують на швидші успіхи під час форсування слабшої другої лінії. О. Тарнавський подякував Великій Британії та іншим союзникам за їх підтримку в навчанні та озброєнні, включаючи танки Challenger, які вже знаходяться в експлуатації. Повільний прогрес українського наступу протягом літа призвів до закликів серед деяких західних чиновників до переговорів з путіним. Такий варіант розвитку подій рішуче відкидають в Україні, де багато хто вважає, що лише повна поразка росії завадить новому вторгненню.

***

González, Miriam. Un general ucraniano afirma haber roto la primera línea defensiva rusa en el sur = [Український генерал стверджує, що прорвав першу російську оборону на півдні] / M. González // ABC. – Madrid, 2023. – 03.09. – Режим доступу : <https://www.abc.es/internacional/general-ucraniano-afirma-fuerzas-kiiev-cruzado-primera-20230903212953-nt.html>.

Бригадний генерал України Олександр Тарнавський запевнив, що українські війська прорвали перший із трьох рубежів оборони росії на Запорізькому напрямку. За його словами, зараз ЗСУ знаходяться між першою і другою лініями оборони. Генерал очолює Запорізький контрнаступ і вважає, що просування його військ тепер буде легшим.

***

General: Vi är igenom 1:a ryska försvarslinjen = [Генерал: Ми пройшли 1-у російську лінію оборони] // Aftonbladet. – Stockholm, 2023. – 03.09. – Режим доступу : <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/Kn9jzo/general-har-tagit-oss-igenom-forsvarslinje>.

Генерал-лейтенант Олександр Тарнавський, який очолює українські Сили оборони на ОСУВ Таврія, розповів, що українські війська після кількох тижнів кропіткої роботи з розмінування рішуче прорвали першу лінію оборони росії під Запоріжжям і розраховують на швидші успіхи під час форсування слабшої другої лінії. За словами генерала, зараз очікується більш швидке просування, оскільки українські сили протистоять слабшій другій лінії оборони. Повідомлення про прогрес України за останні дні підігріли обережний оптимізм серед служб безпеки на Заході щодо того, що вона зможе відбити місто Токмак на південний схід від міста Запоріжжя, яке, як кажуть, є ключовим логістичним центром російських окупаційних військ.

***

Farberov, Snejana. russian helicopter pilot defected to Ukraine in disgust at ‘murder, tears, blood’ and ‘genocide’ = [російський пілот вертольота втік в Україну, розгніваний «вбивством, сльозами, кров’ю» та «геноцидом»] / S. Farberov // New York Post. – New York, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/04/russian-helicopter-pilot-defected-over-genocide-of-ukraine/>.

Головне управління розвідки Міноборони України у документальному фільмі «Збиті льотчики росії» розсекретило подробиці спецоперації «Синиця», у межах якої російський пілот передав вертоліт Мі-8АМТШ. російський вертолітник заявив, що не хоче продовжувати брати участь у «геноциді українського народу», і закликав своїх колишніх товаришів наслідувати його приклад. Головним мотивом свого вчинку М. Кузьмінов називає категоричне несприйняття агресивної війни, яку розв’язала росія проти України, а також небажання бути причетним до воєнних злочинів. За словами льотчика, ризиковану операцію вдалося зберегти у таємниці та успішно завершити, оскільки військова розвідка України змогла організувати безпечний коридор.

***

Zakir-Hussain, Maryam. Zelensky’s advisor warns attacks on moscow ‘will increase’ = [Радник Зеленського попереджає, що атаки на Москву «збільшаться»] / M. Zakir-Hussain // The Independent. – London, 2023. – 05.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/russia-ukraine-drone-strikes-map-latest-b2404991.html>.

Репортерка Мар’ям Закір-Хусейн в статті зауважує, що кривава війна путіна досягла його власного порога. Україна вторгається в росію майже щодня, запускаючи з української території безпілотники дальнього радіусу дії. Регулярні удари безпілотників змушують московські аеропорти скасовувати, затримувати і перенаправляти сотні вхідних і вихідних рейсів, завдаючи подальшої шкоди російській авіаційній галузі, яка і без того перебуває під сильним тиском західних санкцій. Очевидні українські безпілотники, що проникають глибоко вглиб росії, та транскордонні диверсійні місії є частиною зусиль Києва щодо внутрішнього тиску на кремль, як у військовому, так і політичному відношенні.

***

Kerpner, Joachim. Ryske Maksim ville inte kriga – flydde i sin helikopter = [росіянин Максим не захотів битися – втік на своєму гелікоптері] / J. Kerpner // Aftonbladet. – Stockholm, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/EQnL7G/pilot-flog-helikopter-over-gransen-ville-inte-kriga>.

23 серпня стало відомо, що російський гелікоптер Мі-8 з усім екіпажем приземлився на території України та здався у полон Силам оборони. Спецоперація щодо цього тривала 6 місяців. На борту гелікоптера були запчастини для винищувачів. Україна отримала не лише сам борт, а й деталі, які він перевозив. Родину пілота задалегідь вивезли із росії. Сам він отримав два варіанти подальшого життя, але схиляється до того, щоб залишитись в Україні, розповів керівник ГУР Кирило Буданов. Пілот російського гелікоптера Ми-8АМТШ Максим Кузьмінов під час пресконференції в Києві 5 вересня розповів, як здійснив переліт в Україну.

***

Aubenas, Florence. En Ukraine, avec les démineurs : « Il m'est arrivé de mettre quatre jours pour nettoyer 150 mètres, mais il n'y a pas d'autre option » = [В Україні з саперами: «Іноді 150 метрів займало чотири дні, але іншого виходу немає»] / A. Aubenas // Le Monde. – Paris, 2023. – 06.09. – Режим доступу : https://www.lemonde.fr/international/article/2023/09/06/en-ukraine-avec-les-demineurs-il-m-est-arrive-de-mettre-quatre-jours-pour-nettoyer-150-metres-mais-il-n-y-a-pas-d-autre-option_6188020_3210.html.

У статті журналістка Ф. Обена розповідає про небезпечну роботу саперів в Україні, де вони вимушені розмінювати позиції оборони російських сил. Деякі операції з розмінування тривають декілька днів, але інший варіант відсутній. Сапери працюють вночі в маленьких групах, поступово рухаючись вперед. У статті також описана успішна операція, де сапери врятували місто від російської окупації, використовуючи несподівану тактику.

***

«Geniální nápad.» Ukrajinci zásadně vylepšili důležitou zbraň, municí dodají Rusové = [Чудова ідея. Українці принципово вдосконалили важливу зброю, боєприпаси постачатимуть росіяни] // Aktuálně.cz. – Praha, 2023. – 11.09. – Режим доступу : <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/ukrajinci-dostali-napad-shazuji-na-rusy-jejich-vlastni-smrti/r~c9b722264d6c11eebc030cc47ab5f122/>.

Українці придумали новий спосіб нападу на російських агресорів, які окупували частину їхньої країни. Протитанкові міни ТМ-62 падають на російських військових та їх техніку. Перед українським контрнаступом російські війська накрили райони від 5 до 16 км. перед своїми позиціями як протитанковими, так і протипіхотними мінами, перешкоджаючи просуванню українських сил. Тепер частина їх власної зброї атакує росіян з несподіваних місць. Український сервер Цензор. НЕТ, пише, що «креативні винахідники з української армії щоразу демонструють все більш витончені способи знищення російської армії. Цього разу протитанкові міни полетіли на голови військових».

***

Kalmus, Teet. Teet Kalmus: Ukraina läks Donetski suunal vastupealetungile, mis osutus üle ootuste edukaks = [Тіт Калмус: Україна почала контрнаступ на Донецькому напрямку, який виявився не очікувано успішним] / T. Kalmus // Eesti Päevaleht. – Tallinn, 2023. – 11.09. – Режим доступу : <https://epl.delfi.ee/artikkel/120230775/sojaraport-teet-kalmus-ukraina-laks-donetski-suunal-vastupealetungile-mis-osutus-ule-ootuste-edukaks>.

Військовий експерт Т. Калмус відмічає, що найреалістичнішим сценарієм є те, що українська армія візьме під контроль всю територію на північ від ріки Водяна, і росії буде дуже важко розвивати наступ з цього напрямку на Авдіївку. Експерт зазначає, що найдивовижніший для нього розвиток подій відбувся на Донбасі, на південь від Авдіївки. Донецьк знаходиться всього в десяти кілометрах на південь від Авдіївки, і росія намагається перемістити лінію фронту за межі Донецької області фактично з початку війни, але безуспішно.

***

Butler, Alexander. Ukraine's 'tit for tat' drone strikes could boost putin's popularity in russia, experts warn = [Експерти попереджають, що удари українських дронів за принципом «око за око» можуть підвищити популярність путіна в росії] / A. Butler // The Independent. – London, 2023. – 12.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/russia-ukraine-drone-war-attack-b2406435.html>.

Старша наукова співробітниця Програми переосмислення великої стратегії США в Центрі Стімсона Келлі Гріко розповіла «The Independent», що Україна надзвичайно ефективна у використанні дешевих комерційних дронів для розвідки на полі бою. Але К. Гріко попередила про зростання використання дорожчої зброї дальньої дії, такої як «безпілотник Алібаба», який може коштувати близько 7500 фунтів стерлінгів, для завдання ударів по більш віддаленим цілям, включаючи російську столицю. Вона закликала до обережності, заявляючи, що сподіватися в такий спосіб зламати внутрішню політичну підтримку військових зусиль росії ризиковано. Це може навпаки гуртувати народну підтримку навколо уряду і викликати обурення стосовно зовнішнього ворога.

***

Novikov, Illia. Ukraine 'many steps closer to regaining Crimea' after Black Sea gains = [Україна «на багато кроків ближче до повернення Криму»] / I. Novikov // The Independent. – London, 2023. – 12.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/ukraine-war-regaining-crimea-russia-black-sea-bakhmut-b2409321.html>.

Головне управління розвідки Міністерства оборони України повідомило, що чорноморські газовидобувні платформи, так звані «вишки Бойка», повернулися під український контроль. Росіяни окупували їх 9 років тому. ГРУ заявило, що росія позбавлена можливості повністю контролювати води Чорного моря, і це робить Україну на багато кроків ближчими до повернення Криму

***

O'Neill, Jesse. Ukraine launches large missile attack on key Crimean port, injuring dozens = [Україна завдала великого ракетного удару по ключовому порту Криму, внаслідок чого десятки отримали поранення] / J. O'Neill // New York Post. – New York, 2023. – 13.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/13/ukraine-takes-credit-for-missile-attack-on-crimean-port/>.

13 вересня Україна обрушила шквал ракет і ударних катерів на стратегічний російський військово-морський порт в анексованому кримському місті Севастополі, ознаменувавши найбільшу очевидну атаку на Чорноморський флот із початку неспровокованої війни росії. Київ порушив традицію приховувати свої контратаки і в публічній заяві визнав завдання удару по російським військовим кораблям та військово-морській інфраструктурі. Представник пресслужби Головного управління розвідки Міністерства оборони України А. Юсов підтвердив, що постраждали великий десантний корабель та підводний човен. Морський аналітик, капітан 1-го рангу ВМС ЗСУ у відставці Андрій Риженко припустив, що Україна використала модифіковані протикорабельні ракети «Нептун» вітчизняного виробництва.

***

Huszák, Dániel. Sosem látott vallomást tett a Leopard 2-es ukrán személyzete: ilyen valójában a legendás német tankban harcolni = [Український екіпаж Leopard 2 зробив небачене зізнання: ось як насправді виглядають бої на легендарному німецькому танку] / D. Huszák // Portfolio. – Budapest, 2023. – 13.09. – Режим доступу : <https://www.portfolio.hu/global/20230913/sosem-latott-vallomast-tett-a-leopard-2-es-ukran-szemelyzete-ilyen-valojaban-a-legendas-nemet-tankban-harcolni-639413>.

У статті повідомляється, що екіпажі українських танків Leopard 2 дуже задоволені роботою бойових машин. За словами українських військових, Leopard 2 влучні, спритні та мають відмінний бронезахист. Інтерв'ю дали командир танка, навідник і оператор заряджання. Українські військові відзначають швидкість, вогневу міць і влучність Leopard 2А6. Завдяки оснащенню танка навіть вночі можна успішно вражати цілі на відстані до 4 кілометрів. Також танкісти говорять про значну перевагу «Леопарда-2» в живучості, порівняно з радянськими танками. Вони підкреслюють комфорт, швидкість і чудові оптичні системи танка. За словами штабу, було б добре, якби Україна мала доступ до додаткових, більш сучасних Leopard 2. Оператор заряджання танка в інтерв'ю також розповідає про бої, які відбуваються в районі Роботіно та їхні складнощі. Україна поки що отримала від західних союзників 80 танків Leopard 2.

***

Stevenson, Chris. UK Storm Shadow missiles used in Ukraine's largest strike so far on Putin's Black Sea Fleet in Crimea = [Удар британських ракет Storm Shadow був найбільший за всю історію України по путінському чорноморському флоту в Криму] / C. Stevenson // The Independent. – London, 2023. – 13.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/putin-russia-sevastopol-black-sea-attack-crimea-b2410412.html>.

Як інформує «The Independent», українські війська успішно атакували доки Севастопольського суднобудівного заводу, які, як припускають аналітики, ймовірно, зайняті російським підводним човном класу «Кіло» і десантним кораблем класу «Ропуха». Україна також заявила, що відбила стратегічні платформи для видобутку газу та нафти у Чорному морі біля Криму, які росія захопила у 2015 році. Екскомандувач військ США в Європі Бен Годжес пов'язав напад на нафтові вежі з нападом на Севастополь, припустивши, що рейд українського спецназу на морські платформи допоміг ліквідувати радар, що дозволило завдати наступного ракетного удару. На його думку, це дуже витончений підхід до того, щоб зробити Крим непридатним для росіян. Український генеральний штаб обходить російський генеральний штаб.

***

Pietralunga, Cédric. Guerre en Ukraine : dans la mer Noire, Kiev tente de ménager un autre couloir de circulation des céréales = [Війна в Україні: у Чорному морі Київ намагається створити черговий коридор обігу зерна] / C. Pietralunga // Le Monde. – Paris, 2023. – 14.09. – Режим доступу : https://www.lemonde.fr/international/article/2023/09/14/ukraine-dans-la-mer-noire-kiev-tente-de-menager-un-autre-couloir-de-circulation-des-cereales_6189320_3210.html.

У статті автора Седріка П'єтралунґи розглядається ситуація в Україні, де військові операції спрямовані проти російського флоту та засобів розвідки, які брали

участь у фактичному блокуванні українських портів росією. В статті також вказується, що 13 вересня під час атаки українськими ракетами в Севастополі, важливому воєнному порту на південному узбережжі Криму, були пошкоджені російський атакуючий підводний човен і десантне судно. Автор зазначає, що ця атака призводить до значних втрат для російського флоту в Чорному морі, включаючи підводний човен «Ростов-на-Дону», і обмежує їх можливість ведення війни в регіоні.

***

Roth, Andrew. Ukraine hits russian naval vessels and an air defence system in Crimea strikes = [Україна завдає ударів по російським військовим кораблям та системі ППО в Криму] / A. Roth // *The Guardian*. – London, 2023. – 14.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/14/ukraine-hits-russian-naval-vessels-and-an-air-defence-system-in-crimea-strikes>.

Кореспондент «The Guardian» в Москві Ендрю Рот інформує, що українські війська успішно атакували доки Севастопольського суднобудівного заводу, які, ймовірно, зайняті російським підводним човном класу «Кіло» і десантним кораблем класу «Ропуха». Інститут вивчення війни заявив, що супутникові знімки показують, що український ракетний удар, ймовірно, знищив обидва кораблі. Американський аналітичний центр припускає очевидну руйнацію двох суден, яка, швидше за все, зробить сухий док неприцездатним доти, доки російські війська не зможуть розчистити завали, що може зайняти значний час. Удар, ймовірно, було завдано з використанням крилатих ракет «Нептун», призначених для застосування проти кораблів.

***

Dettmer, Jamie. Zelenskyu's secret 'Ministry of Ungentlemanly Warfare' = [Таємне «міністерство неджентльменської боротьби» Зеленського] / J. Dettmer // *POLITICO*. – Brussels, 2023. – 18.09. – Режим доступу : <https://www.politico.eu/article/ukraine-volodymyr-zelenskyu-secret-ministry-of-ungentlemanly-warfare-russia-war/>.

Редактор колонки громадської думки в «POLITICO Europe» Джеймі Деттмер вважає, що Україна, безумовно, має своїх героїв і мучеників, але лише після закінчення війни буде можливість точно оцінити, наскільки спецназівці та розвідники України вплинули на хід бойових дій. Навряд чи проходить день без повідомлень про ще один безумний рейд українських спецназівців на цілі в окупованій росією частині України – іноді навіть із натяками на організовані диверсії або можливі ліквідації всередині рф. Автор в якості прикладу наводить зухвалий рейд, коли українські спецназівці на надувних човнах відбили пару нафтових бурових платформ на схід від острова Зміїний. Міністерство оборони України, як завжди, поспішило розрекламувати військові досягнення, а військова розвідка країни відзначила, що рейд мав стратегічне значення, заявивши, що «росія була позбавлена можливості повністю контролювати води Чорного моря, і це робить Україну на багато кроків ближче до повернення Криму». Проте Д. Деттмер вважає, що оцінка їх впливу може бути надмірною і намагається це пояснити на історичних прикладах з II Світової війни.

***

Vilars, Timothée. Guerre en Ukraine : autour de Robotyne et de Bakhmout, vraie « percée » ou lot de consolation ? = [Війна в Україні: навколо Роботиного та Бахмута,

справжній «прорив» чи втішний приз?]) / T. Vilars // L'Obs. – Paris, 2023. – 22.09. – Режим доступу : <https://www.nouvelobs.com/monde/20230922.OBS78487/guerre-en-ukraine-autour-de-robotyne-et-de-bakhmout-vraie-percee-ou-lot-de-consolation.html>.

У статті автор Тімоті Вілар розглядає ситуацію на сході України, де повільно, але впевнено, українські війська відновлюють контроль над територіями, що раніше були окуповані. Замість очікуваного контрнаступу, ця операція перетворилася на виснажливу війну. Автор вказує на важливість цих подій для Заходу, оскільки вони можуть мати вплив на події у 2024 році. Також автор обговорює нові назви сіл, які стали частиною досягнень українського військового командування під час прориву. Але не зважаючи на цей прорив, автор вказує на повільний та виснажливий прогрес, який зазнали українські війська, визволяючи лише 350 км² території за літо.

***

Huszák, Dániel. Kezd igazán látványossá válni az ukrán hadsereg legnagyobb problémája – Tényleg ekkora a baj? = [Найбільша проблема української армії починає ставати по-справжньому грандіозною – Чи справді проблема така велика?] / D. Huszák // Portfolio. – Budapest, 2023. – 22.09. – Режим доступу : <https://www.portfolio.hu/global/20230922/kezd-igazan-latvanyossa-valni-az-ukran-hadsereg-legnagyobb-problemaja-tenyleg-ekkor-a-baj-640849>.

Даніель Гусак аналізує найбільшу проблему української армії – забезпечення бойових частин особовим складом. Принципове питання полягає в тому, чи зможе Україна в довгостроковій перспективі утримувати війська на передовій, враховуючи, що росія має значно більше населення. У статті пояснюється, що хоча запланований наступ української армії навесні не досяг своїх стратегічних цілей, результати не такі погані, як багато хто думає. Однак у статті зазначається, що додаткова підтримка озброєнь Заходу, як очікується, буде більш стриманою, і це може вплинути на моральний стан і готовність вербувати українські сили. У статті також йдеться про те, що українська влада може бути змушена вдатися до більш «екстремальних» методів, наприклад призову жінок на військову службу. Крім того, постало питання про видачу українських військових, які втекли за кордон. У статті згадуються російські та українські втрати та зазначається, що точні цифри оцінити важко. Згідно зі статтею, російські втрати більші, ніж українські, але цифри досі спірні. Загалом у статті робиться висновок, що хоча обидві сторони мають проблеми з поповненням бойових сил, поки що немає чітких ознак того, що чи в українських, чи в російських військових «незабаром закінчатся солдати». Автор статті підкреслює, що війна розрахована на тривалу перспективу, а на кінцевий результат може вплинути багато факторів, багато з яких не піддаються кількісній оцінці.

***

Pietralunga, Cédric. En Ukraine, le retour de la guerre des tranchées, presque au corps à corps = [В Україні повертається окопна війна, майже рукопашна] / C. Pietralunga // Le Monde. – Paris, 2023. – 30.09. – Режим доступу : https://www.lemonde.fr/international/article/2023/09/30/en-ukraine-le-retour-de-la-guerre-des-tranchees_6191698_3210.html.

У статті автор Седрик П'єтралунга розглядає повернення окопної війни в Україні та приголомшливий фокус на піхоті як основному елементі передової стратегії українських військ. Зазначається, що після десятиліть війни, де бойові дії

відбувалися на відстані за допомогою повітряних засобів або бронетехніки, керівництво Києва обрало інфантерію як спробу прорвати лінії російських сил. Автор наводить свідчення українських військових і відеозаписи з фронту, які показують, що солдати України наближаються пішки до російських окопів у південній частині країни, де відбуваються найбільш жорсткі бої. Бої відбуваються без повітряної або бронетехнічної підтримки. Українські солдати методично очищають ворожі фортифікації. Аналітики порівнюють цю нову тактику з тактикою *Sturmtruppen*, німецьких штурмових підрозділів, створених під час Першої світової війни для штурму позицій союзників.

ВОЄННИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ

Espinosa, Javier. La guerra de Ucrania, la mayor batalla de drones de la historia = [Війна в Україні – найбільша битва безпілотників в історії] / J. Espinosa // El Mundo. – Madrid, 2023. – 01.09. – Режим доступу : <https://www.elmundo.es/internacional/2023/08/31/64ef8b32e85ece167e8b4570.html>.

На думку автора статті, Україна намагається відповідати сміливими нападами безпілотниками на територію росії на зростаючу перевагу москви у виробництві безпілотників. Зокрема, через атаки в росії на землі було пошкоджено вже 24 літаки.

***

Stevenson, Chris. putin's forces pushed back in southern Ukraine – as Zelensky claims new long-range weapon = [Війська путіна відтіснені на півдні України – Зеленський заявляє про нову зброю великої дальності] / C. Stevenson // The Independent. – London, 2023. – 01.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/ukraine-weapons-tracker-putin-b2403132.html>.

Київ продовжує свій контрнаступ, відтіснивши російські війська в районах півдня та сходу країни. Президент України Володимир Зеленський стверджує, що Україна створила далекобійну зброю, яка вже успішно вразила ціль на відстані 700 кілометрів. Його заява пролунала після хвилі авіаударів по шести регіонах росії. Ці удари включали напад, який спричинив сильну пожежу на військовій авіабазі в Пскові, пошкодивши кілька військово-транспортних літаків. На думку міжнародного редактора «The Independent» К. Стівенсона, заяви В. Зеленського майже напевно є частиною інформаційної війни з росією, хоча він не повідомив подробиць про нову зброю, крім того, що вона була зроблена Міністерством стратегічної промисловості України. Але це, пише автор, безумовно, явне припущення про те, що за нападом стояв Київ.

***

Saks, Rainer. Rainer Saks: Ukraina presidendi kantseleist lubati eile, et droonirünnakud sagenevad Venemaal = [Райнер Сакс: Офіс Президента України вчора пообіцяв, що кількість атак безпілотників у росії збільшиться] / R. Saks // Eesti Päevaleht. – Tallinn, 2023. – 02.09. – Режим доступу : <https://epl.delfi.ee/artikkel/120228674/sojaraport-rainer-saks-ukraina-presidendi-kantseleist-lubati-eile-et-droonirünnakud-sagenevad-venemaal>.

У воєнному звіті експерт з безпеки Р. Сакс пише, що у російських ЗМІ припинилися припущення про те, як українські безпілотники дісталися псковського аеропорту, що свідчить про надмірну чутливість цього питання для російського

військового та політичного керівництва. На думку експерта, метою дронівих атак України є, розширити поле бою в росії, щоб змусити російське військове командування розгорнути ППО та інші військові можливості для захисту більш важливих об'єктів у росії, що полегшило б становище українських військ на фронті. Водночас, пише Сакс, російським лідерам надається чіткий сигнал про те, що якщо росія продовжить напади на цивільну інфраструктуру України, подібні атаки також посиляться в самій росії.

***

Graham-Harrison, Emma. 'A psychological weapon': inside a Ukrainian factory making decoy kit = [«Психологічна зброя»: всередині українського заводу з виробництва хибних комплектів] / E. Graham-Harrison // *The Guardian*. – London, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/04/a-psychological-weapon-inside-a-ukrainian-factory-making-decoy-kit>.

Журналісти «The Guardian» – перші журналісти, яким дозволили взяти інтерв'ю у команди українських фахівців – співробітників сталеливарної компанії «Метінвест», які пластик, дерево, пінопласт та метал майстерно перетворюють на копії зброї, щоб обдурити російських нападників. Майстерність команди, відточена більше року, дозволяє формувати копії сучасних систем озброєння, досить точні, щоб переконати російських операторів камер дронів та солдатів на місцях у тому, що це справжні військові цілі. Вони регулярно оновлюють свою «виробничу лінію», щоб імітувати новинки в арсеналі, що швидко розширюється, і створювати більш реалістичні моделі.

***

Palmas, Francesco. Ucraina. I droni cambiano la guerra: il (peggior) trionfo dell'intelligenza artificiale = [Україна. Дрони змінюють війну: (найгірший) тріумф штучного інтелекту] / F. Palmas // *Avvenire*. – Milano, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://www.avvenire.it/mondo/pagine/la-prima-guerra-dei-droni-sprovvisi-di-aviazione>.

На думку автора статті Ф. Пальмаса, не маючи авіації та флоту, українці вдалися до використання безпілотних літальних апаратів. Після України війна ніколи не буде такою, як була. Безпілотники захопили сцену і не покинуть її найближчим часом. Такого масового використання повітряних, морських і наземних роботів ще не бачили. На жаль, це тріумф штучного інтелекту, призначеного для військових цілей. росіяни та українці докладають величезних зусиль: вони випускають дрони вдосталь, усіх типів і розмірів. Деякі з них геніальні. Удари здалеку дозволяють Україні досягти результатів.

***

Espinosa, Javier. La guerra de Ucrania en español = [Українська війна іспанською] / J. Espinosa // *El Mundo*. – Madrid, 2023. – 08.09. – Режим доступу : <https://www.elmundo.es/internacional/2023/09/08/64f9a347fdddffe9428b4586.html>.

Автор статті розповідає, що сотні колумбійців записуються в українську армію, а росія звертається до кубинців. На його думку, обидві сторони збільшують вербування іноземців, щоб компенсувати величезну кількість жертв, які спричиняє конфлікт. Він приводить приклад, як дванадцять чоловіків у формі стоять групами по чотири в окопах і по черзі ведуть вогонь по мішенях, встановлених у котловині.

«¡Tiro a tiro!» («Постріл пострілом!») — кричить один з них Нікола. «¡Ahora ráfagas!» («Тепер пориви!») — продовжує він ідеальною іспанською на полігоні де колумбійці тренуються перед тим як відправитися на передову на боці України.

***

Prekvarivá spolupráca Švédska a Ukrajiny: Položia vd'aka tomu Rusov na kolená? = [Дивовижна співпраця між Швецією та Україною: чи поставить вона росіян на коліна?] // Nový čas. – Bratislava, 2023. – 11.09. – Режим доступу : <https://www.cas.sk/clanok/2841939/prekvariva-spolupraca-svedska-a-ukrajiny-polozia-vdaka-tomu-rusov-na-kolena/>.

Заступник міністра оборони України Ганна Маляр повідомила, що Україна та Швеція домовилися про спільне виробництво бойових машин CV-90 шведського походження. Україна та Швеція планують спільно виготовити тисячу машин. Бойові машини піхоти CV-90 називають найкращими бойовими машинами у світі, сказала Г. Маляр. Ці машини, які розроблені та виготовлені у Швеції, мають усе, що повинні мати сучасні бойові машини. За її словами перші машини CV-90 прибули в Україну цього літа і вже знаходяться на передовій поблизу міста Лиман Донецької області.

ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ РОСІЇ В УКРАЇНІ

Yaghobzadeh, Rafael. Ukraine : les stigmates d'Izioum, un an après sa libération = [Україна: стигмати Ізюма, рік після його визволення] / R. Yaghobzadeh // Le Monde. – Paris, 2023. – 16.09. – Режим доступу : https://www.lemonde.fr/international/article/2023/09/16/ukraine-les-stigmates-d-izioum-un-an-apres-sa-liberation_6189704_3210.html.

У статті автори Рафаель Ягобзаде та Емманюель Гріншпан розглядають стан міста Ізюм, рік після його визволення військами України, та відзначають наслідки жакхливих бомбардувань під час російської окупації. Місто Ізюм, яке до інвазії мало 45 000 мешканців, залишилося зі спустошеними вулицями та будівлями через масштабні російські обстріли. Місто було захоплено російськими військами в квітні 2022 р. після місяця важких боїв та щоденних авіабомбардувань, які знищили 80% житла та призвели до смерті сотень цивільних осіб. П'ять місяців російської окупації та вимушена евакуація більшості мешканців ускладнюють підрахунок точної кількості жертв. Місцева влада оцінює, що близько тисячі цивільних було вбито в Ізюмі.

ДІЇ РОСІЙСЬКИХ ЗАГАРБНИКІВ ТА КОЛАБОРАНТІВ

Šnidl, Vladimír. Slovenský Rus, ktorý podporuje Ukrajinu, strávil leto v Rusku a na okupovaných územiach. Toto sú jeho zážitky = [Словацький росіянин, який вболіває за Україну, провів літо в росії та на окупованих територіях. Це його досвід] / V. Šnidl // Denník N. – Bratislava, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://dennikn.sk/3551550/slovensky-rus-ktory-podporuje-ukrajinu-stravil-leto-v-rusku-a-na-okupovanych-uzemiach-toto-su-jeho-zazitky/>.

Словацький росіянин, який вболіває за Україну, Філіп Седов таємно повернувся до росії через Білорусь, а також побував на окупованих Донбасі та Криму. Він розпитував людей про війну та фотографувався з листівками на підтримку України. Він розповів про російських солдатів які воюють в Луганську та дослідив як місцеві жителі через півтора року сприймають агресію путіна.

***

Hammer, Mathias. What russia's regional elections mean for putin—and Ukraine = [Що означають регіональні вибори в росії для путіна та України] / М. Hammer // Time. – New York, 2023. – 08.09. – Режим доступу : <https://time.com/6312126/russia-local-elections-putin/>.

Журнал «Time» присвятив статтю регіональним виборам, які відбудуться приблизно на половині території росії, а також у чотирьох окупованих українських областях – Донецькій, Луганській, Херсонській та Запорізькій, а також в анексованому росією Криму. Лідер української політичної партії «Голос» Кіра Рудик заявила, що навіть прихильники росії розуміють, що це фіктивні вибори, і їх не ухвалить жодна демократична країна. На її думку, вибори проводяться для того, щоб довести російському народу, що росія не відмовиться від цих територій. Україна використала дрони для розкидання листівок над окупованими містами, які закликають людей утримуватись від голосування. Український уряд та його західні союзники рішуче засудили вибори як нелегітимні.

***

Sabotage attempts reported at polling stations in occupied Ukraine as russia holds local elections = [Повідомляється про спроби саботажу на виборчих дільницях в окупованій Україні під час проведення росією місцевих виборів] // National Post. – Toronto, 2023. – 10.09. – Режим доступу : <https://nationalpost.com/pmnn/news-pmnn/local-elections-take-place-across-russia-but-ukraine-is-not-on-the-agenda>.

Російська влада повідомила про численні спроби саботувати голосування на місцевих виборах, що проходять на окупованих територіях України. Заступник голови Центральної виборчої комісії росії Микола Булаєв повідомив журналістам, що удар безпілотною літаком знищив одну виборчу дільницю у Запорізькій області за кілька годин до її відкриття. Виконуючий обов'язки голови окупованих росією частин Донецької області Денис Пушилін повідомив у заяві, що співробітників виборчої дільниці було поранено, не вказавши подробиць. Голосування на окупованих територіях України було засуджено Києвом та Заходом як фікція та порушення міжнародного права.

***

Bosman, Joost. Poetins getrouwen winnen regionale verkiezingen weer, maar meeste Russen stemden niet = [Прихильники путіна знову перемагають на регіональних виборах, але більшість росіян не голосували] / J. Bosman // Algemeen Dagblad. – Rotterdam, 2023. – 11.09. – Режим доступу : <https://www.ad.nl/buitenland/poetins-getrouwen-winnen-regionale-verkiezingen-weer-maar-meeste-russen-stemden-niet~a85394d4/>.

За словами автора, регіональні вибори в росії, як і очікувалося, призвели до перемоги кремлівської партії «єдина росія» по всій країні. Явка була історично низькою, каже автор, і контроль за виборами навряд чи був можливим. За словами влади, ентузіазм голосувати був набагато вищим в анексованих росією областях України, але, каже автор, це не вдалося перевірити, оскільки не було незалежних спостерігачів. Співзасновник організації «Голос», А. Березін, засудив весь виборчий процес. За його словами, вибори відбулися, як зазвичай, і на анексованих територіях

України, де голосування відбувалося лише за партійними списками, а окремі кандидати не брали участі, приблизно третина кандидатів були домогосподарками, пенсіонерами та безробітними, у списках були навіть кандидати з кримінальним минулим. Незалежний інтернет-канал «Дощ» показав, як у Запоріжжі військові в бронежилетах і шоломах ходили зі скриньками для збору голосів від дверей до дверей.

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ВЛАДИ

Oliveira, Alex. Ukraine replaces defense minister as Zelensky vows crackdown on wartime corruption = [Україна змінила Міністра оборони, оскільки Зеленський обіцяє боротися з корупцією під час війни] / A. Oliveira // New York Post. – New York, 2023. – 03.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/03/ukraine-replaces-defense-minister-amidst-allegations-of-wartime-corruption/>.

Президент України Володимир Зеленський оголосив про плани замінити Міністра оборони О. Резнікова, заявивши, що не потерпить жодної корупції у своїй адміністрації, і пообіцяв боротися з усім, що виявить. Призначений Міністром оборони у листопаді 2021 року, О. Резніков допоміг забезпечити фінансування оборони від союзників на мільярди доларів. 41-річний Р. Умеров, який змінив його, відіграв вирішальну роль у низці переговорів воєнного часу. Одними з таких переговорів була угода щодо чорноморського зерна з росією, яка дозволяла українським вантажним суднам безперешкодно торгувати через Чорне море.

***

Zelenskyu says Ukraine defense minister will be replaced this week = [В. Зеленський заявив, що цього тижня зміниться міністр оборони України] // Japan Today. – Tokyo, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://japantoday.com/category/world/Zelenskyu-says-defense-minister-Oleksii-Reznikov-will-be-replaced-this-week>.

Президент України Володимир Зеленський заявив, що міністра оборони Олексія Резнікова змінить кримськотатарський депутат Рустем Умеров. «Я прийняв рішення про заміну Міністра оборони України. Олексій Резніков пережив понад 550 днів повномасштабної війни. Вважаю, що Міністерству потрібні нові підходи та інші формати взаємодії як з військовими, так і з суспільством. Тепер міністерство має очолити Рустем Умеров», – сказав він. 41-річний політик опозиційної партії «Голос» Р. Умеров з вересня 2022 року обіймав посаду голови Фонду Держмайна України. Він займався обміном військовополоненими, політв'язнями, дітьми та мирним населенням, а також евакуацією цивільних осіб з окупованих територій. Р. Умеров також входив до складу української делегації на переговорах з росією щодо зернової угоди за підтримки ООН.

***

Melkozerova, Veronika. Zelenskyu sends strong signals with choice for Ukraine's new defense chief = [В. Зеленський посилає сильні сигнали вибором нового глави Міноборони України] / V. Melkozerova // POLITICO. – Brussels, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://www.politico.eu/article/rustem-umerov-zelenskyu-ukraine-war-oleksiy-reznikov-russia-war/>.

Вибір Президента України Володимира Зеленського нового Міністра оборони України надсилає два чіткі сигнали союзникам і супротивникам України: Київ

серйозно налаштований на очищення від корупції та непохитний щодо повернення Криму з-під контролю росії, пише Вероніка Мелкозерова – журналістка із Києва, яка співпрацює з багатьма міжнародними виданнями, включаючи POLITICO. Рустем Умеров, якого В. Зеленський висунув на заміну міністра оборони Олексія Резнікова, є кримським татариним із багатим досвідом у бізнесі та політичному житті, включно з посадою голови комісії України з моніторингу міжнародної фінансової та військової допомоги військовим зусиллям країни. Р. Умерова, першого кримчанина, який отримав таку високу посаду в Києві, хвалять за дипломатичні та управлінські здібності. Як голова Фонду державного майна з минулого року, він активізував приватизаційні зусилля в країні. Міністерству оборони «потрібні нові підходи», — заявив В. Зеленський, відправляючи у відставку О. Резнікова, чиє міністерство страждає від звинувачень у корупції. Сам О. Резніков не був замішаний, але скандал запламував міністерство.

***

Harding, Luke. Rustem Umerov: who is Ukraine's next defence minister? = [Рустем Умеров: хто наступний Міністр оборони України?] / L. Harding // The Guardian. – London, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/04/rustem-umerov-who-is-ukraine-new-next-defence-minister>.

Президент України В. Зеленський заявив, що очолити Міноборони має Рустем Умеров. Британський журналіст Л. Хардінг присвятив статтю провідному члену кримськотатарської громади Рустему Умерову, який має намір стати новим Міністром оборони України. На відміну від О. Резнікова, 41-річний Р. Умеров не замішаний у жодних скандалах. Відомо також, що він має тісні особисті стосунки з президентом Туреччини Р. Т. Ердоганом – життєво важливим регіональним партнером України. Після анексії та початку повномасштабного російського вторгнення Р. Умеров брав участь у закулісних переговорах з російськими офіційними особами, у тому числі у переговорах щодо обмінів полоненими та евакуації цивільного населення.

***

Syed, Armani. Ukraine makes its biggest wartime leadership shakeup. Here's what to know = [Україна проводить найбільшу у воєнний час зміну керівництва. Ось що треба знати] / A. Syed // Time. – New York, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://time.com/6310567/ukraine-shakeup-reznikov-umerov/>.

Президент України Володимир Зеленський оголосив про звільнення Міністра оборони О. Резнікова. У міністерстві оборони виникла низка скандалів, пов'язаних із закупівлями та спекуляцією, проте не було жодних доказів причетності самого О. Резнікова. Експерти розповіли «Time», що рішення ухвалювалося вже давно. В. Зеленський висунув на цю посаду Рустема Умерова — провідну постать кримськотатарської громади та голову Фонду держмайна країни. На думку докторант-дослідниці української політики в Бірмінгемському університеті Ярослави Барб'єрі, рішення В. Зеленського є сигналом українській громадськості та західним лідерам про те, що уряд прислухається до стурбованості громадськості з приводу корупції і серйозно ставиться до своєї прихильності до майбутнього України в рамках

ЄС та НАТО. Експерти кажуть, що досвід Р. Умерова у галузі економіки та політичних переговорів, ймовірно, стане джерелом сили для Міністерства оборони.

***

G. Nausėda: korupcija Ukrainoje stabdo vakarietiškos ginkluotės tiekimą = [Г. Науседа: корупція в Україні зупиняє постачання західної зброї] // Verslo žinios. – Vilnius, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://www.vz.lt/verslo-aplinka/2023/09/04/g-nauseda-korupcija-ukrainoje-stabdo-vakarietiskos-ginkluotes-tiekima>.

Після того, як Президент України Володимир Зеленський вирішив замінити міністра оборони О. Резнікова на Р. Умерова, Президент Литви Г. Науседа сказав, що розуміє бажання В. Зеленського максимально очистити плями корупції, які ще існують, і водночас очистити імідж України в очах міжнародної спільноти. Тому що, каже литовський президент, від цього залежить не тільки поточна підтримка, але й особливо підтримка, яка буде надаватися в майбутньому, тому що корупція в Україні має великий вплив на країни Заходу при ухваленні рішень щодо постачання зброї Києву.

***

González, Miriam. Ucrania estudia repatriar para luchar en la guerra a movilizados que salieron del país gracias a sobornos = [В Україні вивчають репатріацію мобілізованих військових, які через хабарі покинули країну для участі у війні] / M. González // ABC. – Madrid, 2023. – 05.09. – Режим доступу : <https://www.abc.es/internacional/ucrania-estudia-repatriar-luchar-guerra-movilizados-salieron-20230905193041-nt.html>.

У боротьбі з корупцією та з огляду на те, що призовникам потрібно йти на фронт, уряд Президента України Володимира Зеленського просуває нові заходи та закони. Автор зазначає, що під прицілом влади опиняються українці, які виїхали з країни, отримавши фальшивий листок непрацевдатності. Глава парламентської партії В. Зеленського Давид Арахамія припустив екстрадицію новобранців, які незаконно покинули Україну після початку повномасштабного вторгнення.

***

Rojas, Alberto. Umerov: un musulmán para retomar Crimea = [Р. Умеров: мусульманин для повернення Криму] / A. Rojas // El Mundo. – Madrid, 2023. – 05.09. – Режим доступу : <https://www.elmundo.es/internacional/2023/09/04/64f6163bfc6c838a388b4593.html>.

Україна може стати першою країною, де буде президент-єврей і міністр-мусульманин. Адже Президент України Володимир Зеленський замінює міністра оборони Олексія Резнікова на татарського лідера окупованого росією півострова Криму Рустема Умерова.

***

Schmid, Anna. Gehen Kiew die Soldaten aus? „Früher oder später wird dieses Problem zentral sein“ = [«Рано чи пізно ця проблема стане центральною»] / A. Schmid // Focus. – Berlin, 2023. – 06.09. – Режим доступу : https://www.focus.de/politik/ausland/experte-erklart-welche-fragen-im-ukraine-krieg-jetzt-wichtig-werden_id_203507591.html.

Рішення Президента України Володимира Зеленського посилити боротьбу з корупцією під час призову на військову службу дехто розкритикував як занадто

суворе та авторитарне. Але, вважає авторка, можливо, у нього немає іншого вибору, все більше постає питання, чи залишаться в Україні солдати у довгостроковій перспективі. Політолог з Берліна О. Лібман каже, що передбачити важко, чи дійде до цього, що «рано чи пізно ця проблема стане центральною». Магістр з Німецької ради з міжнародних відносин (DGAP) Ш. Майстер вважає українську армію значно мотивованішою за російську, «тому не припускає, що в Україні закінчатся солдати, швидше боєприпаси та зброя».

***

González, Miriam. Reclutamiento femenino: médicas, enfermeras y farmacéuticas deberán inscribirse en el Ejército ucraniano = [Набір жінок: лікарки, медсестри та фармацевтки повинні стати на облік в ЗСУ] / M. González // ABC. – Madrid, 2023. – 07.09. – Режим доступу : <https://www.abc.es/internacional/reclutamiento-femenino-medicas-enfermeras-farmacéuticas-deberan-inscribirse-20230907185235-nt.html>.

Усі жінки служать у Збройних Силах України добровільно. У країні обов'язкова лише мобілізація чоловіків. Але з жовтня наступного року всі ті професіоналки, які мають освіту в галузі охорони здоров'я, повинні будуть стати на військовий облік. Серед них – лікарки, медсестри та фармацевтки. Зараз же, приблизно 42 тис жінок служать в українській армії і близько 5 тис перебувають на передовій.

***

Malinowski, Przemysław. Zelenski: Putin zabił Prigożyna. To świadczy o tym, że jest słaby = [В. Зеленський: путін убив пригожина. Це свідчить про його слабкість] / P. Malinowski // Rzeczpospolita. – Warszawa, 2023. – 08.09. – Режим доступу : <https://www.rp.pl/polityka/art39081231-zelenski-putin-zabil-prigozyna-to-swiadczy-o-tym-ze-jest-slaby>.

Президент України Володимир Зеленський заявив, що путін стоїть за смертю повстанського керівника групи вагнера пригожина, який загинув у авіакатастрофі. В. Зеленський не надав жодних доказів на підтримку своїх слів. Про смерть пригожина він згадав на конференції в Києві, коли йому поставили питання про путіна. «Те, що він убив пригожина — принаймні така інформація є у всіх нас, і ніяка інша — свідчить одночасно і про його раціональність і про те, що він слабкий», — сказав В. Зеленський.

***

Pieczyński, Maciej. Jak duże poparcie ma na Ukrainie Zelenski = [Наскільки підтримують в Україні В. Зеленського?] / M. Pieczyński // Do Rzeczy. – Warszawa, 2023. – 10.09. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/opinie/479307/wojna-na-ukrainie-jak-duze-poparcie-ma-na-ukrainie-zelenski.html>.

Журналіст тижневика «Do Rzeczy», літературознавець, україніст та русист Мацей Печинський у своїй статті пише, що Президент України Володимир Зеленський умиротворив олігархів, ввів цензуру на телебаченні та змусив опозицію боятися виборів, бо в умовах не зовсім чесної конкуренції вона не має шансів на них виграти. Він досі лідирує в опитуваннях. Але як тільки війна закінчиться, на нього чекає час політичної розплати за численні помилки та упущення, вважає М. Печинський.

***

Grynszpan, Emmanuel. En Ukraine, dilemme autour de la tenue des élections en pleine guerre = [В Україні дилема навколо проведення виборів посеред війни] / E. Grynszpan // Le Monde. – Paris, 2023. – 13.09. – Режим доступу : https://www.lemonde.fr/international/article/2023/09/13/en-ukraine-dilemme-autour-de-la-tenue-des-elections-en-pleine-guerre_6189121_3210.html.

У статті автори Емманюель Гріншпан, Сільві Кауфманн (Київ, спеціальний кореспондент) і Фаустін Вінсент розглядають дилему, пов'язану з проведенням виборів в Україні в умовах війни. Стаття вказує, що, якщо б росія не розпочала свою інвазію, вибори в Україні мали відбутися у жовтні 2023 р., а президентські вибори – у березні 2024 р. Авторі зазначають, що під тиском США українська влада розглядає можливість проведення цих виборів, але вказують на складнощі в організації такого процесу через війну. Стаття наголошує, що це питання викликає складності, оскільки немає однозначного рішення.

***

Koenig, Melissa. Ukraine sues Western arms dealers who've failed to deliver promised military equipment = [Україна подала до суду на західних торговців зброєю, які не змогли поставити обіцяну військову техніку] / M. Koenig // New York Post. – New York, 2023. – 13.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/13/ukraine-sues-western-arms-dealers-for-not-supplying-weapons/>.

Репортерка «New York Post» Меліса Кеніг в статті зазначає, що український уряд подав судові позови проти, як мінімум, двох західних компаній на тлі війни. Причиною стало невиконання контрактів на поставку обладнання або відсутність пропозицій про відшкодування авансів, сплачених Києвом за забезпечення угод. За 18 місяців бойових дій українські сили стали сильно залежати від західної зброї. Відзначається, що 11 % всіх підписаних військових контрактів укладено з іноземними постачальниками. Дві європейські компанії не поставили товар і не повернули авансовий платіж. Щодо цих постачальників вживаються юридичні заходи.

***

Halmai, Katalin. Ukrajna kész arra, hogy meghozza a döntéseket a kisebbségi jogokról, de nem „engedményekről” kell beszélni = [Україна готова приймати рішення щодо прав меншин, але про «поступки» не повинно бути й мови] / K. Halmai // Nepszava. – Budapest, 2023. – 16.09. – Режим доступу : https://nepszava.hu/3208923_ukrajna-magyarok-kisebbségi-jogok-nyelvhasznalat-oktatas-olha-sztefanisina.

У статті повідомляється, що Україна готова приймати рішення щодо використання мови меншин і прав на освіту, але не називає це «поступками». Переговори про права меншин вже ведуться між урядами Угорщини та України, і сторони сіли за стіл переговорів в Будапешті. Уряд Угорщини вимагає від України врегулювати права угорської меншини відповідно до міжнародних стандартів перед тим, як дати згоду на початок переговорів про вступ до ЄС. Віце-прем'єр-міністерка з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Ольга Стефанішина заявила, що Україна відстоює інтереси людей, які там проживають, і вважає нормальним, щоб угорські школярі навчалися українською. В українському уряді наголошують, що важливо зберігати баланс між використанням мови меншини та викладанням

української мови. Ольга Стефанішина повідомила, що набуття чинності освітньої реформи відклали на рік і почалися консультації в Будапешті. Після консультацій приймаються необхідні рішення, деякі з яких не потребують законодавчих змін. У статті також згадується угорсько-український конфлікт навколо OTP Bank, який пов'язаний з діяльністю дочірньої компанії фінустанови в росії. Національне агентство з питань запобігання корупції внесло OTP Bank в чорний список, оскільки їх дочка також працює в росії. Тому уряд Угорщини блокує важливі рішення ЄС щодо фінансування поставок зброї в Україну. За словами Ольги Стефанішиної, в Україні діє закон про санкції, і щодо осіб і організацій, які потрапили під санкції, діє окремий порядок. OTP Bank наразі не перебуває в офіційному списку санкцій в Україні.

***

Walker, Shaun. 'Ukrainians understand corruption can kill': Kyiv takes on an old enemy = [«Українці розуміють, що корупція може вбити»: Київ кидає виклик старому ворогові] / S. Walker // The Guardian. – London, 2023. – 19.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/19/corruption-kyiv-takes-on-an-old-foe-wartime>.

Європейський кореспондент «The Guardian» Шон Вокер пише, що у той час як контрнаступ української армії проти російських сил на сході країни триває, у тилу в Києві вирує ще одна битва – проти корупції. Президент Володимир Зеленський звільнив Олексія Резнікова з посади міністра оборони. Існують також численні судові справи проти різних чиновників міністерства оборони. Крім того, одного з найвідоміших олігархів України Ігоря Коломойського було заарештовано за підозрою в шахрайстві та відмиванні грошей. Виконавча директорка громадської організації «Центр протидії корупції» Дар'я Каленюк заявила, що зараз, як ніколи, українці розуміють, що корупція може вбивати. На її думку, для багатьох членів міжнародної спільноти, які передбачають ймовірність багаторічного військового фінансування України та подальшого інвестування у відновлення країни, боротьба з корупцією майже така ж важлива, як і боротьба на полі бою.

***

Sharma, Shweta. Ukraine 'reboots' defence ministry as it seeks more gains against putin's forces = [Україна «перезавантажує» міністерство оборони, прагнучи більшого успіху у боротьбі з силами путіна] / S. Sharma // The Independent. – London, 2023. – 19.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/ukraine-fire-defence-ministry-gains-counteroffensive-b2413499.html>.

Журналістка С. Шарма інформує, що після звільнення міністра оборони Олексія Резнікова, відбулася друга велика перестановка воєнного часу. Україна перезавантажує своє міністерство оборони після того, як шістьох заступників міністра було звільнено на тлі найзначніших кадрових перестановок в уряді під час війни. Новим міністром оборони став ексголова Фонду держмайна Рустем Умеров. Вступивши на посаду В. Умеров заявив, що його пріоритети включають перетворення міністерства на головний інститут координації сил оборони, підвищення цінності окремих солдатів, розвиток військової промисловості України та боротьбу з корупцією.

***

Arhirova, Hanna. Ukraine hosts a defense industry forum seeking to ramp up weapons production for the war = [В Україні проходить форум оборонної промисловості з метою наростити виробництво зброї для війни] / Н. Arhirova // National Post. – Toronto, 2023. – 30.09. – Режим доступу : <https://nationalpost.com/pmn/news-pmn/ukraine-hosts-a-defense-industry-forum-seeking-to-ramp-up-weapons-production-for-the-war>.

В Україні відбулася міжнародна конференція оборонної промисловості в рамках зусиль уряду щодо нарощування виробництва зброї всередині країни. Президент України Володимир Зеленський, виступаючи на відкритті Міжнародного форуму оборонної промисловості, повідомив, що в Києві зібралося близько 250 оборонних компаній із більш ніж 30 країн. Під час форуму В. Зеленський оголосив про створення Альянсу оборонної промисловості та додав, що 13 оборонних компаній уже підписали відповідну декларацію. Для підтримки співробітництва та розвитку промислового комплексу Україна планує створити спеціальний фонд за рахунок дивідендів від державних оборонних ресурсів та прибутку від продажу конфіскованих російських активів.

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА РОСІЇ

Geanous, Jacob. russian war propaganda film plays to empty theaters = [російський воєнний пропагандистський фільм іде у порожніх кінотеатрах] / J. Geanous // New York Post. – New York, 2023. – 02.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/02/russian-war-propaganda-film-plays-to-empty-theaters/>.

кремлівський пропагандистський фільм «Свідок», прем'єра якого відбулася в росії 17 серпня, провалився в прокаті, проходячи при порожніх кінотеатрах по всій країні. Повнометражний фільм включає безліч пропагандистських фрагментів, які кремль використав, щоб спробувати заручитися підтримкою війни. Креативний директор AR Content, продюсерської компанії О. Роднянського І. Філіппов зазначає, що росіяни зазнають примусової пропаганди скрізь, куди б вони не пішли – державним телебаченням, вулицею, школами та університетами. На думку російського продюсера М. Козирєва, рівень та професіоналізм художників, які вирішили залишитися в росії та працювати з державою, низькі і глядачі відчувають, коли фільм знімається на замовлення держави.

***

Kuldkepp, Mart. Vene propaganda tõsiseltvõetavus väheneb Ukraina võitudega = [З перемогами українців довіра до російської пропаганди падає] / M. Kuldkepp // Postimees. – Tallinn, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://arvamus.postimees.ee/7849332/mart-kuldkepp-vene-propaganda-tosiseltvoetavus-vaheneb-ukraina-voitudega>.

Оглядач преси М. Кулдкепп пише, що окрім реальної війни, триває російська інформаційна війна, яка знову перейшла у більш загострену фазу. Щоб запобігти просуванню України, акцент все ще робиться на підтримці Заходу, скорочення якої може допомогти продовжити війну. На додачу до звичайних кампаній у соціальних мережах та різних альтернативних медіа-каналах, з'явилося кілька потужних «голубів миру», які також у західній мейнстрімній пресі рекомендують припинити військову підтримку України, кажучи, що наступ українців безнадійна та невдала затія. Парадоксально, пише оглядач, але найголосніше про це говорять, звичайно, саме

зараз, коли контраст дає перші відчутні результати. Однак, зазначає Кулдкепп, довіра до російської пропаганди з часом неминуче знизиться, бо західні суспільства стають дедалі несприйнятливішими до неї.

***

Larsson, Petter. Putins parti störst överallt i ifrågasatta ryska regionval = [Найбільша партія путіна на російських регіональних виборах] / P. Larsson // Aftonbladet. – Stockholm, 2023. – 11.09. – Режим доступу : <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/Rr77qd/aftonbladet-direkt?pinnedEntry=1162668>.

10 вересня в росії завершилися регіональні та муніципальні вибори, в тому числі в регіонах, анексованих росією від України. Результатом стала сильна підтримка путіна. Партія «єдина росія» виграла всі вибори. Україна називає вибори незаконною спробою москви посилити контроль над регіонами на півдні та сході України. Водночас через вкрай низьку явку на цих «виборах» українців на окупованих територіях змушували «голосувати» на дому. Союзники України – Європа, США, Канада і Японія – заявили, що не визнають легітимність цих виборів.

ОБСТРИЛИ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ РОСІЙСЬКОЮ АРМІЄЮ

Rumunský prezident neskryva obavy: Útoky na Ukrajině sa blížia k ich hraniciam = [Президент Румунії не приховує занепокоєння: атаки в Україні наближаються до її кордонів] // Nový čas. – Bratislava, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://www.cas.sk/clanok/2840001/rumunsky-prezident-neskryva-obavy-utoky-na-ukrajine-sa-blizia-k-ich-hraniciam/>.

Президент Румунії Клаус Йоганніс висловив стурбованість тим, що нові атаки на Україну сталися «дуже близько» до кордону з Румунією. Атаки були зафіксовані лише за 800 метрів від кордону Румунії з Україною. З липня, коли росія призупинила свою участь в угоді, яка дозволяла Україні експортувати зерно через чорноморські порти, російські військові посилювали обстріл регіону південно-західної України, що межує з Румунією, де порти та інша критична інфраструктура є важливими для доставки товарів.

ПЛАНИ ТА ПРОЄКТИ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Walker, Shaun. Architects look to Warsaw for lessons on rebuilding Ukraine from rubble = [Архітектори чекають від Варшави уроків щодо відновлення України з руїн] / S. Walker // The Guardian. – London, 2023. – 02.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/02/architects-warsaw-lessons-rebuilding-ukraine-rubble>.

Виставка, яка проходить у Музеї Варшави і висвітлює інноваційні зусилля щодо відновлення польського міста після Другої світової війни, пролила нове світло на новаторський спосіб використання руїн та уламків для створення нового міста. Виставку відвідували архітектори та містобудівники, які черпали натхнення у досвіді Варшави, працюючи над реконструкцією українських міст, які постраждали від російського вторгнення. Архітекторка з Харкова Н. Козуб, яка входить до складу Rozkvit, колективу архітекторів і містобудівників, який шукає потенційні рішення для повоєнної реконструкції міста, заявила, що найкращою помстою росіянам було б побудувати краще з тих руїн, які вони створили.

ПРОГНОЗИ ТА КОМЕНТАРІ ЩОДО УКРАЇНСЬКОГО КОНТРНАСТУПУ

Balmforth, Tom. Ukraine tells critics of slow counteroffensive to ‘shut up’ = [Україна закликає критиків повільного контрнаступу «замовкнути»] / T. Balmforth // Japan Today. – Tokyo, 2023. – 01.09. – Режим доступу : <https://japantoday.com/category/world/ukraine-tells-critics-of-slow-counteroffensive-to-%27shut-up%27>.

Україна сказала критикам темпів свого тримісячного контрнаступу «заткнутися», що є найгострішим сигналом розчарування Києва витокami інформації від західних офіційних осіб, які стверджують, що його сили просуваються надто повільно. Майже через три місяці після початку розхвалюваного контрнаступу з використанням західної військової техніки вартістю сотні мільярдів доларів Україна відбила понад десяток сіл, але ще не пробила основні оборонні рубежі росії. Газети New York Times, Washington Post та інші інформаційні компанії цитували американських та інших західних офіційних осіб, які припускали, що наступ не виправдав очікувань. Деякі критикували стратегію України, зокрема звинувачували її в тому, що вона зосередила свої сили не в тих місцях. «Критикувати повільні темпи (контрнаступу) дорівнює... плюнути в обличчя (українському) воїну, який кожного дня жертвує своїм життям, рухаючись вперед і звільняючи кілометри української землі», – сказав міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба. «Я б рекомендував усім критикам замовкнути, приїхати в Україну і спробувати самостійно звільнити один квадратний сантиметр», – сказав він на зустрічі міністрів закордонних справ ЄС в Іспанії.

***

Smolar, Piotr. Guerre en Ukraine : le soutien critique des stratèges américains face à la contre-offensive de Kiev = [Війна в Україні: критична підтримка американських стратегів перед обличчям київського контрнаступу] / P. Smolar // Le Monde. – Paris, 2023. – 01.09. – Режим доступу : https://www.lemonde.fr/international/article/2023/09/01/guerre-en-ukraine-les-etats-unis-entre-soutien-et-doutes-face-a-la-contre-offensive-de-kiev_6187323_3210.html.

У своїй статті П. Смоляр з Вашингтона розглядає підтримку і сумніви американських стратегів щодо контрнаступу України у війні з росією. Хоча адміністрація Д. Байдена утримується від вживання терміну «тупик» із огляду на обмежені успіхи українських військ та наближення зими, заяви вищих чиновників у пресі з цього приводу стають все частішими. Стаття вказує на збільшення невизначеності щодо стратегії США у відношенні до конфлікту. Адміністрація Д. Байдена публічно підтримує Київ, але існують деякі розбіжності у групах експертів і діячів в американських ЗМІ щодо ефективності контрнаступу України проти російської армії. Важкість ситуації полягає в складній обороні, яку веде росія, зі зміцненими оборонними лініями та складними мережами фортифікацій. Існує ризик ведення тривалого конфлікту зі зміщенням ліній фронту в обидва боки. Це представляє виклик для американської армії, яка не має багато досвіду з таким типом бойових операцій, особливо без повітряної переваги.

***

Doornbos, Caitlin. Ukraine makes ‘notable progress’ in counterattack as White House warns Kyiv critics = [Україна досягла «помітного прогресу» в контратаці: Білий дім попереджає критиків Києва] / С. Doornbos // New York Post. – New York, 2023. – 01.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/01/ukraine-makes-notable-progress-in-counterattack-as-white-house-warns-kyiv-critics/>.

Під час брифінгу контрадмірал Військово-морських сил США, координатор зі стратегічних комунікацій Ради національної безпеки США Джон Кірбі зазначив, що Сполучені Штати спостерігали помітне просування українських Збройних сил на південь від Запоріжжя, які досягли певного успіху проти другої лінії російської оборони. Окремо він відреагував на критику українського контрнаступу, зазначивши, що критикувати партнера та друга, який намагається досягти прогресу у боротьбі з насильницьким режимом, некорисно. Д. Кірбі наголосив, що США не вказують Києву як проводити бойові дії, він підкреслив, що американці надають ЗСУ зброю, допомагають навчанням та порадами.

***

Ács, Bence. Megreccsent a frontvonal, rohamoznak az ukránok – Most következik majd a döntő csata? = [Лінія фронту тріснула, українці йдуть в атаку – Чи буде тепер вирішальний бій?] / В. Ács // Portfolio. – Budapest, 2023. – 02.09. – Режим доступу : <https://www.portfolio.hu/global/20230902/megreccsent-a-frontvonal-rohamoznak-az-ukranok-most-kovetkezik-majd-a-donto-csata-637181>.

Стаття про поточну ситуацію війни між Україною та росією. У статті йдеться про те, як українські війська після тривалих боїв відбили село Роботине, а також про те, що російські безпілотники помітили українських військових в районі села Вербова. Крім того, українцям вдалося потрапити за перші рубежі російської оборони. У статті наголошується, що український літній наступ багато хто очікував, але умови на полі бою не сприяють тому, щоб просуватися так швидко, як торік. Росіяни підготувались до українського наступу і створили серйозні рубежі оборони на окупованих територіях. Українські атаки мали моменти успіху, але, згідно зі статтею, однозначно стверджувати, що відбувся серйозний прорив, поки не можна. Українцям доводиться долати серйозні перешкоди для досягнення своїх цілей, таких як звільнення Мелітополя та вихід на Кримський півострів. Автор статті також підкреслює, що українське військове керівництво, мабуть, більше зацікавлене у виснаженні російської оборони та розпорошенні військ, ніж у негайному прориві. Українці продовжують активно атакувати російську артилерію та логістичні центри. Основним моментом стратегії все ще можуть бути артилерійські, ракетні атаки та атаки безпілотників. Загалом у статті наголошується, що конфлікт залишається складним і немає легких рішень для просування вперед.

***

Ukrainian counteroffensive has made ‘notable’ progress in south over past three days, US says = [У США заявляють, що український контрнаступ на півдні за останні три дні досяг «помітного» прогресу] // The Guardian. – London, 2023. – 02.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/02/ukrainian-counteroffensive-has-made-notable-progress-in-south-over-past-three-days-us-says>.

Редакційна стаття «The Guardian» присвячена контрнаступу України. Західні аналізи бойових дій показали, що українські війська прорвали російські лінії на кілька

кілометрів між Роботином, селом, відбитим Україною та Вербовим у Запорізькій області. Мета Києва – просунути прямо на південь до Азовського моря, відрізавши росії сухопутний доступ до окупованого Криму. Заступниця Міністра оборони України Ганна Маляр заявила, що йде наступ за кількома напрямками та на певних ділянках. Однак вона додала, що ЗСУ, які вже майже три місяці вели наступ через сильно заміновані райони, тепер натрапили на великі оборонні російські укріплення.

***

Noyce, Eleanor. Ukraine ‘targets critical bridge’ built by putin as counteroffensive ‘breaks through on southern front’ = [Україна «націлена на критично важливий міст», збудований путіним] / E. Noyce // The Independent. – London, 2023. – 03.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/crimea-bridge-ukraine-counteroffensive-putin-breakthrough-b2403868.html>.

У повідомленні Міністерства оборони Великої Британії з посиланням на дані розвідки зазначається, що українські сили продовжують наступальні дії на Оріхівському напрямку на півдні України, вийшовши на першу російську головну лінію оборони. При цьому російські війська, прагнучи зупинити український контрнаступ, продовжують власний наступ на північному напрямку навколо Куп'янська. У британській розвідці вважають, що росія ризикує розділити свої сили у спробі запобігти українському прориву на півдні країни.

***

Franke, Ulrike. UkrainekriegExpertin erklärt, was hinter Kiews neuer Drohnen-Stärke steckt = [Військова експертка пояснює, що стоїть за новою силою безпілотників Києва] / U. Franke // Focus. – Berlin, 2023. – 04.09. – Режим доступу : https://www.focus.de/experts/waffenexpertin-ulrike-franke-ukraines-drohnenattacken-setzen-russland-zunehmend-unter-druck_id_203411400.html.

За словами експертки У. Франке, те, що кількість нападів на територію росії зросла, і вони відбуваються регулярно, говорить про зміну тактики. Ця нова кількість атак може бути пов'язана з тим, що український контрнаступ просувається не так добре, як сподівався Київ. Удари безпілотників по території росії мають обмежену військову користь і найголовніша їхня мета – психологічна. Федеральна міністерка закордонних справ Аналена Бербок чітко заявила, що Україна має повне право захищатися, включаючи напади на територію росії. Тим не менш, каже експертка, якщо атаки продовжаться і призведуть до загибелі цивільних осіб, це може викликати протести серед західних прихильників і вплине на підтримку Заходу. Це несправедливо, каже вона, але очікується, що Україна веде більш чисту війну з «UJ-22», ніж росія.

***

Dettmer, Jamie. It's time for a plan C in Ukraine = [Настав час для плану С в Україні] / J. Dettmer // POLITICO. – Brussels, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://www.politico.eu/article/ukraine-war-russia-plan-c/>.

Джеймі Деттмер, редактор власної колонки в POLITICO Europe, нагадує слова високопоставленого генерала Сполучених Штатів Марка Міллі, голови Об'єднаного комітету начальників штабів США. У листопаді 2022 року він розлютив Київ порівнявши конфлікт, який вирує в Україні, з Першою світовою війною та

припустивши, що ситуація «зайшла в глухий кут». М. Міллі стверджував, що в Україні «війна, яку вже неможливо виграти військовим шляхом». Д. Деттмер вважає, що якщо Україна до осінніх дощів в листопаді не здійснить прорив на своєму південному фронті, заклики до переговорів зростатимуть, оскільки наближається рік виборів як у Європі, так і в США, що змінює внутрішню політичну динаміку союзників. Автор стверджує, що Пентагон песимістично дивився на перспективи українського контрнаступу ще до його початку. Лише час покаже, чи вдасться досягти повного прориву, і чи зможе Україна наблизитися до своєї мети – розрізати сухопутний коридор до Криму. Однак той факт, що з початку контрнаступу на початку червня українським військам вдалося повернути лише 108 квадратних кілометрів окупованої території, викликає сумніви, пише Д. Деттмер, одночасно різко виступаючи проти перемовин з росією і закликаючи до «плану С» для України.

***

Ukraine „jetzt bei der Eingangstür“Experte erklärt mit Haus-Vergleich, wie erfolgreich die Gegenoffensive wirklich ist = [За допомогою порівняння з будинком експерт пояснює, наскільки успішним є контрнаступ] // Focus. – Berlin, 2023. – 05.09. – Режим доступу : https://www.focus.de/politik/ausland/ukraine-krise/ukraine-jetzt-bei-der-eingangstuer-militaer-experte-erklaert-mit-haus-vergleich-wie-erfolgreich-die-gegenoffensive-ist_id_203767252.html.

Військовий експерт М. Рейснер пояснив наскільки успішна Україна насправді у своєму наступі. Як пояснює Рейснер, лінія суровікіна не була «прорвана в цілому». Зараз, каже експерт, українські війська «на фактично головній лінії, тобто першій лінії оборони», вони навіть пройшли її «хоча б частково». «Але не в сенсі оперативного прориву», оперативний прорив був би «як дамба, яка руйнується і її вже неможливо зупинити». За словами Рейснера, чи вдасться розпочати контрнаступ залежить від сил, які росіяни перекинуть з північного сходу на південь. На тлі слабких російських ліній може виникнути «ефект доміно». Тим не менш, Рейснер не бачить причин для ейфорії. У України «майже не залишилось резервів» і вона «поклала все на одну карту». Хоча війська «вступили у першу лінію оборони», тепер треба «діяти швидко» з огляду на наближення сльотавої пори.

***

Sabbagh, Dan. British Challenger 2 tank destroyed in combat for first time, Ukraine footage shows = [Британський танк Challenger 2 вперше знищено у бою] / D. Sabbagh // The Guardian. – London, 2023. – 05.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/05/british-challenger-2-tank-destroyed-in-combat-for-first-time-ukraine-footage-shows>.

Редактор з питань оборони та безпеки «The Guardian» Ден Саббаг повідомив, що за даними західних джерела, британський танк Challenger 2 вперше підірвався на російській міні, внаслідок чого вибухнув задній паливний відсік, що призвело до його знешкодження, що стало першим випадком, коли один із танків був знищений у бою. Великобританія передала Україні 14 танків на початку 2023 року в рамках європейських зусиль щодо постачання західної важкої бронетехніки. Танки були надані 82-й українській десантно-штурмовій бригаді, і Київ сподівався залишити їх у резерві на випадок будь-якого прориву на лінії фронту. Бригада була кинута в бій у

серпні 2023 р. на ключовому фронті Запоріжжя у районі Роботине, де Україна прорвала першу російську оборонну лінію.

***

Sabbagh, Dan. Kyiv's counteroffensive slog means war is far from over – and Moscow still has chance of succeeding in its revised aims = [Повільний прогрес України чинить тиск на Захід, змушуючи його продовжувати постачання зброї] / D. Sabbagh // The Guardian. – London, 2023. – 05.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/05/ukraine-slow-progress-piles-pressure-on-west-to-keep-up-supply-of-weapons>.

Редактор з питань оборони та безпеки «The Guardian» Ден Саббаг в статті робить аналіз українського контрнаступу. Джек Уотлінг та Нік Рейнольдс у новому дослідженні британського аналітичного центру з оборонних питань – Royal United Services Institute (RUSI) підраховали, що Україна просувається приблизно на 700–1200 метрів кожні п'ять днів, дбаючи про збереження життів та західного обладнання. Але є, додає Д. Уотлінг, друга та третя російські лінії, оборонні позиції, глибина яких оцінюється в 20 миль. Американські аналітики Майкл Кофман і Роб Лі у статті «Війна на скелях» стверджують, що терпляча тактика контрнаступу України певною мірою була зрозуміла неправильно і що її стратегія поступового просування невеликими підрозділами зіграла на її сильних сторонах. Якщо не станеться раптових політичних змін у Москві (або Києві), війна, швидше за все, продовжиться так само, як і раніше, а це означає, що Україні особливо потрібне від Заходу те, що вони описують як необхідні засоби підтримки – перш за все, артилерійські боєприпаси.

***

Butler, Alexander. The three reasons putin will be terrified of Ukraine's counteroffensive win = [Три причини, через які путін буде боятися перемоги України в контрнаступі] / A. Butler // The Independent. – London, 2023. – 05.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/ukraine-counteroffensive-putin-russia-war-b2404643.html>.

Марк Галеотті, професор славістики в University College London, пояснив «The Independent», що є три аспекти контрнаступних успіхів України, які особливо турбують російське керівництво. Один із них знаходиться на полі бою, бо повільна, методична стратегія українських військ «укусити і утримувати» насправді працює і має шанс пробити другу лінію російської оборони». Другий аспект – політичний і третій це те, що росіяни стали «самозаспокоєними» і вважають, що їхній захист ефективний. Проте консультант Chatham House Кейр Джайлс, який досліджує російську безпеку, заявив «The Independent», що серед російських сил немає жодних ознак неминучого краху, незважаючи на останній прорив Києва. Він додав, що є ознаки того, що росія може затягнути конфлікт і дочекатися розпаду західної коаліції.

***

Sengupta, Kim. Nato boss gives verdict on Ukraine's chances of breakthrough by winter = [Глава НАТО зробив прогноз щодо шансів України на прорив до зими] / K. Sengupta // The Independent. – London, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/ukraine-war-russia-putin-frontline-b2406518.html>.

Редактор із міжнародних справ «The Independent» Кім Сенгупта інформує, що Україна загалом відвоювала значну частину території відколи розпочалося російське вторгнення. Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг підтвердив, що Україна домагається прогресу у своїх зусиллях щодо повернення територій, що суперечить заявам путіна про те, що контрнаступ провалився, а не застопорився. Західні чиновники заявили, що постачання зброї до Києва продовжиться, і заперечували, що «військова втома» почне поширюватися, якщо уряд Володимира Зеленського не зможе продемонструвати значних успіхів у найближчому майбутньому.

***

Groth, Kristin. Huovinen: Ukrainas mål är att skära av järnvägen = [Хуовінен: Мета України – відрізати залізницю] / K. Groth // Svenska Dagbladet. – Stockholm, 2023. – 07.09. – Режим доступу : <https://www.svd.se/a/GMm2WV/ukrainas-nasta-mal-skara-av-jarnvagen>.

Військовий стратег Університету оборони в Стокгольмі підполковник Йохан Хуовінен відзначає, що основна лінія оборони, яку Україна зараз прорвала в Запорізькій області, це лінія оборони, яку росія поставила пріоритетом. Росіяни залишили невелике українське село Роботине. Це сприймається як ознака прогресу України у війні, хоча сама локація не має великого значення. Наступним кроком для українських сил є вихід на потужно укріплений залізничний вузол Токмак за кілька миль на південь від Роботиного. Ще кілька миль у тому ж напрямку — більше місто Мелітополь біля Азовського моря. У зовнішньому світі та в Україні лунають думки, що запланований весняний наступ, який переріс у літній і триває вже третій місяць, йде надто повільно.

***

Geanous, Jacob. Ukraine makes ‘further advances’ to take back more land amid worry over fighting near nuke plant = [Україна робить «подальші кроки», щоб повернути собі більше земель на тлі занепокоєння бойовими діями біля атомної електростанції] / J. Geanous // New York Post. – New York, 2023. – 09.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/09/ukraine-takes-back-more-land-worries-over-nuke-plant-mount/>.

Репортер «New York Post» Джейкоб Гінаус пише, що сплеск бойових дій в ході українського контрнаступу біля найбільшої в Європі Запорізької атомної електростанції викликав стурбованість у наглядового органу ООН з атомної енергії. Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ) повідомило, що його експерти, дислоковані на окупованому росією об'єкті, інформують про численні вибухи, хоча вони поки не завдали жодної шкоди станції. Генеральний директор МАГАТЕ Рафаель Гроссі заявив, що через посилення бойових дій персонал на атомній станції було тимчасово скорочено до мінімального рівня. МАГАТЕ неодноразово висловлювало стурбованість щодо потенційного витoku радіації з об'єкта, що зупинив реактори, але все ще потребує електроенергії та персоналу для експлуатації систем охолодження та інших протоколів безпеки.

***

Pietralunga, Cédric. Guerre en Ukraine : le compte à rebours de la fin contre-offensive a commencé = [Війна в Україні: почався відлік до завершення контрнаступу] / C. Pietralunga // Le Monde. – Paris, 2023. – 12.09. – Режим доступу :

https://www.lemonde.fr/international/article/2023/09/12/guerre-en-ukraine-le-compte-a-rebours-des-forces-de-kiev_6188943_3210.html.

У статті автор Седрик П'етралунга описує ситуацію на війні в Україні та наголошує, що «час бою» для української контрнаступальної операції скоро закінчиться через наближення холодів. Автор зазначає, що українські сили змушені адаптувати свої тактики, але існує ризик, що вони не зможуть досягти моря до початку зими через важкі умови на полі бою та оборонні укріплення російських військ. Стаття вказує, що контрнаступ України триває з 4 червня 2023 р. Особливий прогрес був досягнутий на півдні країни, де українські сили змогли прорвати першу з трьох оборонних ліній, побудованих російськими військами вздовж фронту. Однак російські оборонні споруди роблять просування важким завданням, з великою кількістю мін, дронів і траншеями. Українські сили змушені були змінити свої тактики, віддаючи перевагу атакам малими групами піхоти замість важкої бронетехніки. Ця стратегія є більш реалістичною, але уповільнює темп просування. В статті також зазначається, що українці рухаються лише на 700-1200 метрів кожні п'ять днів, за оцінками британського інституту RUSI.

***

Bielecki, Jędrzej. Jędrzej Bielecki: F-16 i ATACMS dla Ukrainy? Pomoc nadchodzi za różno = [Єджей Білецький: F-16 і ATACMS для України? Допомога надходить запізно] / **J. Bielecki // Rzeczpospolita. – Warszawa, 2023. – 12.09. – Режим доступу : <https://www.rp.pl/publicystyka/art39095461-jedrzej-bielecki-f-16-i-atacms-dla-ukrainy-pomoc-nadchodzi-za-pozno>.**

Єджей Білецький, колишній кореспондент «Rzeczpospolita» у Брюсселі та Вашингтоні, вважає, що війну росії проти України не закінчить той, хто її почав. Доведеться чекати миру, коли путін піде з Кремля. І це може тривати дуже довго, пише журналіст. Коли американці та їхні європейські союзники вирішили подарувати українцям пускові установки малої дальності HIMARS, західні танки Abrams і Leopard, сучасні винищувачі F-16 складалось враження, що мало бути багато проривів. Однак лінія фронту принципово не змінюється вже багато місяців. Новина про те, що Білий дім на порозі доставки в Україну ракет великої дальності, ATACMS і високоточних ракет з касетними боєприпасами, вже не викликає масового ентузіазму. Все більше це інформація для професіоналів, вважає Є. Білецький.

***

Rai, Arpan. Ukraine ‘holds initiative’ in counteroffensive against russia, says UK military chief = [Україна «тримає ініціативу» у контрнаступі проти росії, – заявив голова військового відомства Великої Британії] / **A. Rai // The Independent. – London, 2023. – 15.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/ukraine-war-admiral-radakin-putin-counteroffensive-b2412004.html>.**

Глава оборонного відомства Великої Британії адмірал Ентоні Радакін підтримав контрнаступ України та заявив, що її війська продовжують утримувати ініціативу на тлі критики з приводу того, що відсіч російському вторгненню просувається повільно. На півночі українські війська утримують російські сили, а на півдні вони просуваються на відстань від 10 до 20 км. На ярмарку озброєнь DSEI у

Лондоні найвищий військовий офіцер Великобританії сказав, що прогрес контрнаступу не може бути вимірний за передбачуваним графіком.

***

Rasums, Roberts. Pretuzbrukuma mīnu lauki = [Контратака мінними полями] / R. Rasums // Diena. – Rīga, 2023. – 17.09. – Режим доступу : <https://www.diena.lv/raksts/sestdiena/tuvplana/pretuzbrukuma-minu-lauki-14305441>.

Політичний та історичний дослідник Р. Расумс коментує український контрнаступ, його слабкі та сильні сторони. За його словами, після довготривалих боїв українцям вдалося просунути лише на 10-20 км углиб по напрямках наступу в районі Запоріжжя та Донбасу, а найбільшим успіхом на даний момент вважається захоплення Роботиного. Але загалом, каже Расумс, із моменту стабілізації лінії фронту на Дніпровській лінії, війна в Україні набула, так би мовити, значно збалансованішого характеру – навіть незважаючи на те, що росіяни все ще мають чисельну, матеріальну і в дечому, якісну перевагу. Якщо відійти від тактичного рівня, який залишає позаду зручні для соціальних мереж відео та фотографії, оперативний рівень показує важку, складну битву, де російські підрозділи повільно, але систематично відступають під постійним тиском з боку України.

***

Rai, Arpan. putin still has ‘well over 200,000 troops’ in occupied Ukraine, top US general says = [путін все ще має «понад 200 000 солдатів» на окупованій Україні, – заявив високопоставлений генерал США] / A. Rai // The Independent. – London, 2023. – 20.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/putin-russia-troops-ukraine-mark-milley-b2414761.html>.

Репортер «The Independent» Арпан Рай зазначає, що український контрнаступ триває вже четвертий місяць, і вже досяг низки територіальних успіхів, включаючи наближення до східних районів країни з кількох напрямків. Голова Об'єднаного комітету начальників штабів США генерал Марк Міллі заявив, що нинішній наступ ЗСУ, хоч і важливий, але має обмежені операційні та тактичні цілі. Україні може знадобитися час, щоб «вибити» понад 200 000 солдатів путіна зі своєї землі, навіть якщо її військовий контрнаступ досягне всіх своїх цілей у межах поточного контрнаступу. На думку М. Міллі, вигнання російських солдатів з усієї території України буде дуже значним зусиллям протягом значного періоду часу.

***

Butler, Alexander. Ukraine ‘has one month to hold knife to Crimea’s throat’ and force putin into peace talks = [Україна «має місяць, щоб приставити ніж до горла Криму» і змусити путіна розпочати мирні переговори] / A. Butler // The Independent. – London, 2023. – 20.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/ukraine-crimea-putin-russia-peace-talks-b2414757.html>.

Один із провідних експертів по росії, британський політолог Марк Галеотті заявив «The Independent», що військам Володимира Зеленського необхідно просунути ще на 10 миль на південь, щоб опинитись у зоні досяжності ключових російських маршрутів постачання у Криму. Він зазначив, що це єдиний шанс, який має Україна, щоб змусити путіна вступити в переговори, перш ніж російська армія отримає можливість перегрупуватися взимку. Наукова співробітниця факультету

військових досліджень Королівського коледжу Лондона Марина Мирон вважає дуже малоімовірним, що в 2023 році для України станеться прорив, оскільки її «вікно можливостей» зараз закривається перед зимою. Вона пояснила, що Україна має важке логістичне навантаження через німецькі танки Leopard та британські Challenger 2, але їх буде складніше використовувати в більш вологих та брудних умовах, щоб сприяти повному прориву.

***

Huët, Bob. Oekraïense vooruitgang aan zuidelijk front en op de Krim doet Russen pijn = [Прогрес України на південному фронті та в Криму шкодить росіянам] / В. Huët // *Algemeen Dagblad*. – Rotterdam, 2023. – 22.09. – Режим доступу : <https://www.ad.nl/buitenland/oekraïense-vooruitgang-aan-zuidelijk-front-en-op-de-krim-doet-russen-pijn~ae3f0c10/>.

Фахівець з питань оборони та експерт з питань безпеки Гаазького центру стратегічних досліджень П. Вейнінг вважає досягненням те, що українська армія зуміла перекинути бронетехніку і танки через важку лінію оборони росії під Запоріжжям в останні дні. Українські війська, сказав експерт, досягли важливих стратегічних успіхів на півдні країни, поблизу Бахмута та в західному Запоріжжі. Україна, каже він, також отримує контроль над північною частиною Чорного моря, зокрема шляхом виведення з ладу російських зенітних систем у Криму.

***

Ross, Alex. Double blow for putin as Black Sea navy attacked and Ukrainian forces ‘punch through russian front line’ = [Подвійний удар для путіна: напад на штаб Чорноморського флоту та прорив російської лінії фронту] / А. Ross // *The Independent*. – London, 2023. – 23.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/ukraine-russia-verbove-counteroffensive-zelensky-b2416633.html>.

Згідно зі звітом, опублікованим Інститутом вивчення війни, на заході Запоріжжя українські танки вперше перетнули лінію, відому як лінія Суровікіна, в західному Запоріжжі, що стало сигналом про великий прорив у контрнаступі Києва в регіоні. Протягом кількох місяців українські війська в регіоні долали 81-мильну лінію, сильно укріплену оборонними засобами, включаючи танкові пастки, мінні поля та величезні бетонні блоки, призначені для зупинення бронетехніки. Приблизно через 575 днів після початку конфлікту експерти вбачають у продовженні українського контрнаступу зі звільнення Запоріжжя ключ до потенційної перемоги у війні.

***

Rai, Arpan. ‘Panic’ grips putin’s military and milbloggers over Ukraine’s advances on battlefield = [«Паніка» охоплює путінських військових та міліблогерів через успіхи України на полі бою] / А. Rai // *The Independent*. – London, 2023. – 25.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/ukraine-war-russian-military-bloggers-putin-latest-b2417846.html>.

Командувач оперативно-стратегічного угруповання військ «Таврія» бригадний генерал Олександр Тарнавський заявив про прорив біля села Вербове у Запорізькій області. Генерал наголосив, що попереду на наших оборонців чекають ще більші прориви, хоча й визнав, що контрнаступ відбувається не так швидко, як планувалося.

За даними американського аналітичного центру Інститут вивчення війни, територіальне просування та контроль над Вербовим сприятиме досягненню важливої контрнаступальної мети України щодо подальшого просування у південні та східні регіони. Аналітичний центр з моніторингу війни вважає, що це наближає Україну до поставленої мети – зруйнувати «сухопутний коридор» московії між тимчасово окупованими територіями півдня України та Кримським півостровом.

***

Eksperts: Krievija gatavojas ilgam karam = [Експерт: росія готується до тривалої війни] // Diena. – Rīga, 2023. – 29.09. – Режим доступу : <https://www.diena.lv/raksts/viedokli/pasaule/eksperts-krievija-gatavojas-ilgam-karam-14306173>.

Директор Центру безпеки та стратегічних досліджень Національної академії оборони Латвії Т. Росток, оцінюючи ситуацію на фронті, каже, що росія все ще готується до тривалої війни з Україною. Експерт не побоюється, що в західних країнах може наступити «втома від війни». За його словами, наразі такого немає, але питання в тому, чи буде підтримка Заходу достатньою для того, щоб українці змогли відвоювати свої території. На думку експерта, найбільшим ризиком у контексті підтримки Заходом України є результат майбутніх виборів президента США. Росток виявив, що в літньому контрнаступі Україна не досягла всіх цілей, на які спочатку сподівалася і через те, що росія була ретельно укріплена, і через те, що Україні не дали всієї необхідної зброї для досягнення кращих результатів.

РЕЛІГІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Aronson, Cole S.. Ukraine's Most Powerful Spiritual Force Faces a Choice = [Найпотужніша духовна сила України стоїть перед вибором] / C. S. Aronson // POLITICO. – Brussels, 2023. – 01.09. – Режим доступу : <https://www.politico.com/news/magazine/2023/09/01/letter-from-ukraine-orthodox-church-00113373>.

Ізраїльський письменник Коул С. Аронсон у своїй статті для видання «POLITICO» описує святкування хрещення України в Києві і нагадує, що вторгнення росії в Україну підтвердило право українців на спадщину хрещення 988 року. Після вторгнення в лютому 2022 року глава російської православної церкви патріарх кіріл проповідував, що російська армія захищає «русский мир» – єдність православних слов'ян, якою століттями керує Москва. Ця міфічна історія часом знаходила прихильників і в самій Україні. Але сьогодні найважливішою духовною інституцією України є Православна Церква України (ПЦУ). Їй було надано незалежність («автокефалією») в 2019 році Константинопольським патріархом. Не дивно для нації, яка перебуває у стані війни, останніми роками Україна стала більш релігійною. Війна зробила ПЦУ силою національної єдності, робить висновок автор. Те, як вона вирішить використовувати свій вплив може визначити шлях країни після війни — чи прийме післявоєнна Україна більш світський профіль, намагаючись стати нацією традиційною, європейською та плюралістичною одночасно.

РОБОТА СБУ, САП ТА НАБУ

Saks, Rainer. Kolomoiskõi on vahistatud, Ukraina pealetung jätkub = [Коломойського заарештовано, український наступ триває] / R. Saks // Postimees. –

Tallinn, 2023. – 02.09. – Режим доступу : <https://arvamus.postimees.ee/7847095/rainer-saks-kolomoiski-on-vahistatud-ukraina-pealetung-jatkub>.

Військовий експерт з безпеки Р. Сакс пише, що у Києві заарештували відомого українського олігарха І. Коломойського за звинуваченням у шахрайстві. Важливо, пише він, спостерігати за тим, як відбуватиметься судовий процес і який вплив він матиме на українську правову систему в цілому. Останніми тижнями, пише експерт, Президент України В. Зеленський значно підвищив голос щодо проблеми корупції, вочевидь відчуваючи зростаючий тиск у суспільстві. Сподіваємося, що це мотивуватиме правоохоронну систему систематично вирішувати проблеми, а не обмежуватися кількома показовими процесами.

***

Veser, Reinhard. Der Kampf an der inneren Front = [Боротьба на внутрішньому фронті] / R. Veser // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2023. – 03.09. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/festnahme-von-kolomojskyj-ukrainischer-kampf-an-der-inneren-front-19148287.html>.

За словами автора, арешт олігарха І. Коломойського свідчить про те, що боротьба за майбутнє України триває навіть під час війни. У справі проти Коломойського йдеться про великі гроші і про вплив, який олігархи все ще мають в Україні. Два роки тому, каже автор, важко було уявити, що така людина, як І. Коломойський, буде заарештована і такий підхід, навіть у розпал війни, очікуваний від українського суспільства. Проте, вважає автор, може стати проблемою те, що процедури протидії корупції нпід градом російських ракет можуть проводитися настільки прозоро, як мали б бути.

***

González, Miriam. Un juzgado de Kiev arresta al oligarca ucraniano Igor Kolomoiski, acusado de lavado de dinero y fraude = [Київський суд заарештував українського олігарха Ігоря Коломойського за звинуваченням у відмиванні грошей і шахрайстві] / M. González // ABC. – Madrid, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://www.abc.es/internacional/detienen-ucrania-cargos-fraude-magnate-aliado-zelenski-20230904113454-nt.html>.

Шевченківський районний суд столиці України обрав запобіжний захід Ігорю Коломойському – тримання під вартою до 31 жовтня. Судді призначили заставу в розмірі 509 млн грн. 2 вересня СБУ повідомила І. Коломойському про порушення проти нього кримінальної справи за фактом відмивання \$13,5 млн у період з 2013 по 2020 рр. Адвокати І. Коломойського заявили, що оскаржуватимуть це рішення в суді та ставитимуть під сумнів його законність. Як повідомляє Радіо Свобода, бізнесмен не буде платити заставу. І. Коломойський, який обіймав посаду губернатора Дніпропетровської області, також потрапив під санкції Вашингтона. У березні 2021 року держсекретар США Ентоні Блінкен заявив у своїй заяві, що «Коломойський був причетний до корупційних дій, які підірвали верховенство права та віру української громадськості в демократичні інститути та публічні процеси їхнього уряду». Арешт І. Коломойського, колишнього соратника Президента України Володимира Зеленського, стався під час останньої антикорупційної кампанії, розпочатої українським урядом.

СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

González, Miriam. Vuelta al cole en Ucrania: aprender a manejar drones, labores de desminado y clases de tiro = [Знову до школи в Україні: навчання керування безпілотниками, уроки розмінування та стрільби] / M. González // ABC. – Madrid, 2023. – 01.09. – Режим доступу : <https://www.abc.es/internacional/batalla-educacion-ucrania-seguridad-salud-mental-marcan-20230901192638-nt.html>.

Першого вересня в Україні розпочинається навчальний рік. Це День знань. Ті учні, які можуть піти до школи, одягаються у традиційні вишиванки – і несуть вчителям квіти. Зараз тільки навчальні заклади, обладнані відповідними бомбосховищами, можуть відкрити свої приміщення для учнів. За оцінками, близько 40% учнів матимуть обмежений доступ до очних занять і займатимуться дистанційно. Крім того, вводяться нові дисципліни, зокрема, навчання керування безпілотниками, уроки розмінування та стрільби.

***

Šuba, Martin. Podporou ruštiny proti kremel'skej propagande = [Підтримуючи російську проти кремлівської пропаганди] / M. Šuba // Denník N. – Bratislava, 2023. – 01.09. – Режим доступу : <https://dennikn.sk/blog/3547510/podporou-rustiny-proti-kremelskej-propagande/>.

На думку автора статті Мартіна Шуби, статус російської мови був чутливим політичним питанням у багатьох пострадянських країнах ще до війни в Україні. В Прибалтиці та в Україні російську мову сприймають як інструмент російського впливу. Російською справді ведеться багато пропаганди, але не можна звинувачувати в цьому саму мову і забороняти її. Навпаки, треба давати російськомовним людям можливість читати правдиву інформацію російською і підтримувати російську, щоб вони не відчували дискримінації і не підпадали під пропаганду кремля, вважає автор. Російськомовній меншині в Україні потрібно дозволити вільно користуватися своєю мовою. Для них має бути створено комфортне середовище для користування своєю мовою та розвитку культури поряд з основною державною мовою.

***

Visā Latvijā norisinās Baltijas jūras dokumentālo filmu foruma seansi = [По всій Латвії проходитимуть покази Балтійського форуму документального кіно] // Diena. – Rīga, 2023. – 03.09. – Режим доступу : <https://www.diena.lv/raksts/kd/kinotv/visa-latvija-norisinās-baltijas-juras-dokumentalo-filmu-foruma-seansi-14304851>.

В Ризі проходить у 27-й раз Балтійський форум документального кіно, і документалісти з країн Балтії, Польщі, України, Фінляндії, Грузії та інших зібралися в Лієпупі, щоб взяти участь у навчанні та підготуватися до презентації своїх майбутніх кінопроектів на міжнародних телеканалах для представників кінопрокатників і фестивалів. Показ Балтійсько-морського форуму документального кіно відкриється фільмом українського режисера Романа Любі «Залізні метелики» (2023), який розповідає про збиття пасажирського літака Malaysia Airlines у 2014 р.

***

Espinosa, Javier. Peluches contra la ansiedad: Volodimir vuelve al colegio bajo tierra en Ucrania = [М'які іграшки проти тривоги: Володимир повертається до школи-]

підпілля в Україні] / J. Espinosa // El Mundo. – Madrid, 2023. – 05.09. – Режим доступу : <https://www.elmundo.es/internacional/2023/09/04/64f5afb4fdddffa2b48b4596.html>.

Автор розповідає, що початок навчального року в Харкові змушує встановлювати «школи» в метро в умовах російських бомбардувань і руйнування шкіл. Він поспілкувався з маленьким школярем Володимиром, який стверджував, що «завжди» хотів «працювати в метро». «Це була мрія мого дитинства», — наголошував він, продовжуючи кататися на скейті. А зараз, через повномасштабне вторгнення росії в Україну, маленькому Володимиру доведеться навчатися в спеціально створених школах в метро. Наразі на п'яти станціях Харківського метрополітену навчається 61 клас дітей різного віку.

***

Grynszpan, Emmanuel. L'Ukraine au défi de l'exode des femmes et des adolescents = [Україна стоїть перед проблемою відтоку жінок і підлітків] / E. Grynszpan // Le Monde. – Paris, 2023. – 28.09. – Режим доступу : https://www.lemonde.fr/international/article/2023/09/28/l-ukraine-au-defi-de-l-exode-des-femmes-et-des-adolescents_6191386_3210.html.

У статті автор Емманюель Гріншпан розглядає проблему відтоку жінок та підлітків з України та його вплив на демографічну ситуацію країни під час тривалої війни з росією. Автор наголошує, що Україна, яка бореться з численнішим супротивником, стикається з виїздом частини свого населення, особливо жінок та дітей, які шукають притулок у більш сприятливих місцях. За оцінками, на початку конфлікту в Україні проживало від 38 до 42 млн осіб, і вже виїхали від 5 до 8 млн осіб, багато з яких можуть залишитися на постійне проживання за кордоном завдяки сприятливим умовам інтеграції в інших країнах. Цей відтік населення передусім стосується жінок та дітей, оскільки закон забороняє чоловікам віком від 18 до 60 років виїжджати за межі країни. Автор також зазначає, що відсутність офіційних даних про населення після 2000 року ускладнює аналіз демографічної ситуації. Великі масштаби міграції, які розпочалися задовго до російської інвазії, роблять ситуацію ще складнішою для аналізу. Стаття також наводить висновки демографів щодо зниження населення України та падіння рівня народжуваності через війну.

ЯДЕРНИЙ ТЕРОР РОСІЇ

Ucraina: Finlandia prevede espansione guerra, 'prendere sul serio uso armi nucleari' = [Україна: Фінляндія планує розширення війни, «серйозно ставиться до використання ядерної зброї»] // Libero Quotidiano. – Milano, 2023. – 07.09. – Режим доступу : <https://www.liberoquotidiano.it/news/adnkronos/36821906/ucraina-finlandia-prevede-espansione-guerra-prendere-sul-serio-uso-armi-nucleari-.html>.

Президент Фінляндії Саулі Ніністьо попередив про можливість того, що війна в Україні може поширитися на інші країни регіону, і закликав міжнародне співтовариство «серйозно поставитися» до ризику використання ядерної зброї. Про це він сказав під час зустрічі з членами Асоціації журналістів. Необхідно, сказав він, «серйозно поставитися до ризику використання атомної зброї», небезпеки, яка є «абсолютно величезною». «Якщо ядерну зброю буде використано, це буде кінець світу».

***

Sabbagh, Dan. Greenpeace warns over safety of Zaporizhzhia nuclear plant = [Грінпіс попереджає про безпеку Запорізької АЕС] / D. Sabbagh // The Guardian. – London, 2023. – 28.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/28/greenpeace-safety-zaporizhzhia-nuclear-plant-regulators-russia>.

Спеціальна група експертів Greenpeace (Грінпіс) дійшла висновку, що Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ) має занадто мало інспекторів на найбільшій Запорізькій атомній станції Європи – четверо осіб, і що для них там існує занадто багато обмежень у доступі. У висновку Грінпіс стверджується, що МАГАТЕ не в змозі виконати вимоги свого мандату, але керівництво агентства не готове визнати це публічно, і в результаті те, що воно описує як порушення росією принципів безпеки, не оприлюднюється. «The Guardian» пише, що висновки Грінпіс доповнюються військовою оцінкою написаної McKenzie Intelligence. Як зазначають фахівці з атомної енергії з «Грінпіс» Шон Берні та Ян Ванде Путте, більшість російських військ та засобів оборони на об'єкті, швидше за все, прихована, і інспектори повідомляють про докази того, що деякі ділянки станції заміновані, хоча неясно, наскільки сильно. На їх думку, війська рф також, ймовірно, використовуватимуть близькість атомної електростанції як щит для стримування контрбатарейного вогню.

***

УКРАЇНА У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ

АКЦІЇ НА ПІДТРИМКУ УКРАЇНИ

Coyle, Jake. On movie screens in Toronto, home is a battleground = [На кіноекранах Торонто будинок – це поле битви] / J. Coyle // National Post. – Toronto, 2023. – 14.09. – Режим доступу : <https://nationalpost.com/pmnn/entertainment-pmnn/on-movie-screens-in-toronto-home-is-a-battleground>.

На Міжнародному кінофестивалі в Торонто у конкурсній програмі TIFF Docs відбулася північноамериканська прем'єра документального фільму «Звідки куди» польського режисера Мачека Хамели. «Звідки куди» – це хроніка шести місяців подорожей М. Хамели, який після початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну залишив свій дім у Варшаві, купив фургон і поїхав в Україну допомагати евакуювати людей у безпечне місце. Фільм розповідає про евакуацію українців після початку повномасштабної війни. Це загальний портрет українських біженців, створений з різноманіття досвіду людей, що хочуть знайти безпечне місце у вирі війни. Стрічку вже показали на фестивалях у Польщі, Великій Британії та Ісландії, а світова прем'єра відбулася на Каннському кінофестивалі.

***

Creamer, Ella. Rare book donations sought for auction to help Ukraine booksellers = [Рідкісні книги виставлено на аукціон на допомогу книготорговцям України] / E. Creamer // The Guardian. – London, 2023. – 20.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/books/2023/sep/20/rare-book-donations-sought-for-auction-to-help-ukraine-booksellers>.

«The Guardian» повідомляє про пожертви у вигляді рідкісних книг, творів мистецтва, рукописів, фотографій та одноденних товарів, які збираються для аукціону, метою якого є збирання коштів для українських книготорговців та видавців, які постраждали від російсько-української війни. Виручені від аукціону кошти підуть в організацію «Допомога українським книгам і книготорговцям» (Hubb), створену невдовзі після початку війни американським прозаїком українського походження, професором Аскольдом Мельничуком. За словами продавця рідкісних книг, що допомагає організувати продаж Артура Фурньє, на аукціоні збираються пожертвування по всьому світу. На даний момент Hubb зібрав понад 30 тис. доларів (24 257 фунтів стерлінгів), виділених книготорговцям, видавцям та бібліотекам в Україні.

БЛАГОДІЙНА, ГУМАНІТАРНА ТА МЕДИЧНА ДОПОМОГА УКРАЇНИ

Gambassi, Giacomo. Ucraina. «Io, mutilato in Donbass, sono riemerso a Lourdes dall'abisso della guerra» = [Україна. «Я, понівечений на Донбасі, виринув у Лурді з безодні війни»] / G. Gambassi // Avvenire. – Milano, 2023. – 02.09. – Режим доступу : <https://www.avvenire.it/mondo/pagine/ucraina-io-soldato-mutilato-sul-fronte-del-donbass-a-lourdes-sono-riemerso-dall-abisso>.

Автор статті Д. Гамбасі, пише про українських солдатів які втратили кінцівки на фронті. Дружба об'єднала українців на фронті з метою захисту України. Вони потрапили до Франції, а саме в Лурд. Саме тут їх прихистила організація «паломництво надії» для колишніх солдатів. Вони вирішили зібрати кошти для того щоб купити

ендоскоп для військового госпіталю в Києві. Саме заради цього вони подолали 120 км. для збору коштів.

***

Naughton, John. When Elon Musk's 'flying sofas' give Ukraine internet access, we can't sit comfortably = [Коли «літаючі дивани» Ілона Маска забезпечують Україні доступ до Інтернету, ми не зможемо сидіти комфортно] / J. Naughton // The Guardian. – London, 2023. – 02.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/sep/02/when-elon-musks-flying-sofas-give-ukraine-internet-access-we-cant-sit-comfortably>.

На даний момент в Україні налічується близько 42 000 терміналів Starlink, які використовуються Збройними силами країни, лікарнями, підприємствами та гуманітарними організаціями. Міністр цифрової трансформації України М. Федоров заявив, що велика кількість життів, які Starlink допоміг врятувати, може вимірюватися тисячами – це одна з фундаментальних складових нашого успіху. Старший науковий співробітник CRASSH, професор публічного розуміння технологій у Відкритому університеті (Ірландія) Джон Нотон вважає, що система Starlink була життєво важливою для сил В. Зеленського, але недобре, коли нестабільний мільярдер І. Маск відіграє вирішальну роль у великій європейській війні.

***

Maloletka, Evgeniy. Tens of thousands of ukrainians scarred by amputations and trauma = [Десятки тисяч українців постраждали від ампутацій та травм] / E. Maloletka // Time. – New York, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://time.com/6310496/ukraine-russia-war-amputees-trauma/>.

Керівниця центру реабілітації українських військових з ампутованими кінцівками «Надлюди» Ольга Руднева підрахувала, що з початку війни 20 000 українців пережили щонайменше одну ампутацію, так як поранення від вибухів є одними з найпоширеніших на війні з довгою лінією фронту. За її словами, в Україні недостатньо фахівців із протезування, щоб задовольнити потреби, що зростають. До війни лише п'ять осіб у всій Україні пройшли формальну реабілітаційну підготовку для людей з ампутаціями рук або кистей. Реабілітаційні центри Unbroken та Superhumans забезпечують протезами українських солдатів на кошти країн-донорів, благодійних організацій та приватних українських компаній. Деякі донори не бажають надавати військову допомогу Україні, але готові фінансувати гуманітарні проекти.

***

Kullab, Samya. Aid group official warns the humanitarian crisis in Ukraine risks becoming 'normalized' = [Представник групи допомоги попереджає, що гуманітарна криза в Україні ризикує «нормалізуватись»] / S. Kullab // National Post. – Toronto, 2023. – 05.09. – Режим доступу : <https://nationalpost.com/pmn/news-pmn/aid-group-official-warns-the-humanitarian-crisis-in-ukraine-risks-becoming-normalized>.

Голова Міжнародного комітету порятунку (МКП) Девід Мілібенд заявив, що він готується до скорочення пожертвувань, які використовуються для фінансування операцій в Україні, тому що Україні приділяється недостатньо міжнародної уваги,

оскільки війна в росії ризикує перерости у затяжний конфлікт. В 2022 р. МКП отримав 40 млн дол. на фінансування операцій в Україні. В 2023 року група допомоги отримала половину цієї суми — 27 млн дол. За словами Д. Мілібенда, 18 мільйонів українців потребують гуманітарної допомоги, п'ять мільйонів людей є внутрішньо переміщеними особами та шість мільйонів біженців, які проживають в інших країнах. Д. Мілібенд зазначив, що донори, зокрема країни Європи, Північної Америки та багаті на нафту країни Перської затоки, як і раніше, висловлюють тверду відданість Україні і неможливість відступати від взятих на себе зобов'язань.

***

McHardy, Martha. Luton Airport buses arrive in Ukraine to help fight war against putin = [Автобуси з аеропорту Лутон прибули до України, щоб допомогти у війні проти путіна] / M. McHardy // *The Independent*. – London, 2023. – 05.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/ukraine-putin-luton-airport-bus-b2404650.html>.

Автобуси з лондонського аеропорту Лутон, які використовувалися для перевезення пасажирів між аеропортом Лутона та прилеглим залізничним вокзалом, прибули в Україну, щоб допомогти військам, які перебувають на передовій у війні проти путіна. Місцева благодійна організації Swindon Humanitarian Aid Partnership передала Україні ці автобуси, які можна використовувати як польові госпіталі та зони відпочинку для військ або для перевезення вантажів. Автобусна фірма First із Шеффілда подарувала Україні два автобуси з медичною допомогою. Організатор місії Милосердя Крейг Джордж із Українсько-британської волонтерської групи допомоги заявив, що вони використовуватимуться медиками-волонтерами у обраних районах.

***

Gambassi, Giacomo. Ucraina. Nasce a Leopoli una casa per le donne sole e senz'atetto = [Україна. У Львові народжується дім для одиноких та бездомних жінок] / G. Gambassi // *Avvenire*. – Milano, 2023. – 09.09. – Режим доступу : <https://www.avvenire.it/mondo/pagine/casa-per-donne-sole-a-leopoli>.

Кардинал Конрад Краєвський, папський місіонер, оголосив, що за кілька тижнів у Львові відкриється будівля для одиноких та бездомних жінок. Це палац для жінок, які змушені жити в скрутні через бомби, злидні та самотність. Вдови війни, матері-одиначки з маленькими дітьми, безхатченки похилого віку стануть гостями «великого дому, який ми відкриємо за кілька тижнів», повідомив кардинал Конрад Краєвський, папський служитель, вручаючи Україні нові подарунки Папи Франциска. Окрім двох вантажівок із продовольчими вантажами, які вирушать із греко-католицької парафії Санта-Софія в Римі до України, милосердя Папи також передасть споруду, «збудовану під час конфлікту», в якій «головну роль виконував Святіший Отець», повідомив К. Краєвський.

***

Martin, Margus. Eesti vabauhendus aitas üheksal küüditatud lapsel Ukrainasse naasta = [Естонська громадська організація допомогла дев'ятьом депортованим дітям повернутися в Україну] / M. Martin // *Postimees*. – Tallinn, 2023. – 11.09. – Режим доступу : <https://maailm.postimees.ee/7852354/eesti-vabauhendus-aitas-ueheksal-kuuditatud-lapsel-ukrainasse-naasta>.

Співзасновниця та членкиня правління громадської організації Я. Меріло повідомила, що, завдяки співпраці естонської громадської організації «Herojam Slava» та уповноваженого України з прав людини Д. Лубінця, дев'ятеро депортованих до росії дітей разом із батьками повернулися в Україну.

***

Ukraina koolivarjendite heaks annetati 158 400 eurot = [Шкільним притулком в Україні передали 158 400 євро] // Postimees. – Tallinn, 2023. – 12.09. – Режим доступу : <https://lounapostimees.postimees.ee/7852860/ukraina-koolivarjendite-heaks-annetati-158-400-eurot>.

Під час організованої в Естонії благодійної акції з нагоди Дня Незалежності України, народ Естонії пожертвував 158 400 євро школам у східній Україні на будівництво бомбосховищ. Донорську акцію провела і зібрані кошти передасть в Україну громадська організація «Kultuuride Ristmik» у співпраці з державними установами Естонії та України та надійними некомерційними організаціями. За словами лідера благодійної акції Р. Трочинського, він дуже вдячний тисячам людей, завдяки фінансовому внеску яких вдалося побудувати та обладнати необхідним кілька бомбосховищ для шкіл Східної України.

***

Miliband, David. Ukraine needs help on all fronts: military, civilian and humanitarian. Our will cannot waver = [Україні потрібна допомога на всіх фронтах: військовому, цивільному та гуманітарному. Наша воля не може похитнутись] / D. Miliband // The Guardian. – London, 2023. – 18.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/sep/18/ukraine-military-civilian-humanitarian-help-un-general-assembly-david-miliband>.

Старший науковий співробітник Фонду Карнегі за міжнародний світ та один із провідних аналітиків війни в Україні Майкл Кофман, закликав Захід «планувати довгу війну». Погоджуючись з ним, генеральний директор Міжнародного комітету порятунку Девід Мілібенд, після поїздки до Києва, заявляє про необхідність планувати громадянські та гуманітарні потреби українців, а не лише військові. Наразі 18 мільйонів українців потребують гуманітарної допомоги по всій країні. Близько 6 мільйонів є внутрішньо переміщеними особами. Поки вірує війна, групи Міжнародного комітету спасіння, які вживають заходів після бойових дій, виявляють дуже високий рівень потреб серед населення. Планування тривалої війни на цивільному фронті також означає, що психічне здоров'я має бути поставлене на один рівень із фізичним.

ВІЙСЬКОВІ ТРЕНУВАННЯ ЗСУ В КРАЇНАХ СВІТУ

Ucraina: Zelensky, 'Francia addestrerà nostri piloti su aerei da combattimento' = [Україна: В. Зеленський: «Франція навчатиме наших пілотів на винищувачах»] // Libero Quotidiano. – Milano, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://www.liberoquotidiano.it/news/adnkronos/36786486/ucraina-zelensky-francia-addestrera-nostri-piloti-su-aerei-da-combattimento-.html>.

Президент України Володимир Зеленський провів телефонну розмову з президентом Франції Емманюелем Макроном, під час якої двоє лідерів обговорили військові потреби України та потенційну участь Франції у зміцненні безпеки в

Одеській області. Франція приєдналася до міжнародної коаліції з підготовки українських пілотів на винищувачах F-16.

***

Forsberg, Emil. Uppgifter: Ukrainska piloter i Sverige – tränar med Gripen = [Деталі: Українські льотчики у Швеції – тренуються на Gripen] / E. Forsberg // Aftonbladet. – Stockholm, 2023. – 13.09. – Режим доступу : <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/Rr77qd/aftonbladet-direkt?pinnedEntry=1163238>.

Українські льотчики-винищувачі та авіатехніки перебувають у Швеції, повідомляє Dagens Nyheter. За даними газети, для них проводиться «орієнтаційний тренінг» для вивчення системи Jas Gripen. За даними військово-політичних джерел, Gripen може бути в повітрі над Україною вже в середині літа наступного року, якщо уряд вирішить це зробити. Однак досвід підготовки пілотів F-16 у Данії показує, що можуть знадобитися прискорені курси англійської мови, що вимагає додаткового часу, повідомляє DN.

***

Lietuvos karo akademija apmokė Ukrainos karininkus = [Литовська військова академія готувала українських офіцерів] // Verslo žinios. – Vilnius, 2023. – 17.09. – Режим доступу : <https://www.vz.lt/verslo-aplinka/2023/09/17/lietuvos-karo-akademija-apmoke-ukrainos-karininkus#ixzz8DwbVdFVA>.

У Литовській військовій академії ім. генерала Йонаса Жемайтиса завершилися курси «Командир роти» для українських військових. Там проходили підготовку офіцери підрозділів територіальної оборони України та різних військових навчальних закладів – від підполковників до полковників. Начальник академії бригадний генерал А. Лейка побажав учасникам курсів успішно використовувати отримані знання після повернення в Україну.

***

Serhan, Yasmeeen. Inside the west's mammoth effort to turn ordinary ukrainians into soldiers = [Про гігантські зусилля Заходу щодо перетворення простих українців на солдатів] / Y. Serhan // Time. – New York, 2023. – 20.09. – Режим доступу : <https://time.com/6315601/west-mammoth-ukrainians-soldiers/>.

23 тисячі українських цивільних осіб пройшли базову піхотну підготовку в рамках операції «Інтерфлекс». Багатонаціональна програма під керівництвом Великобританії, в якій беруть участь інструктори з дев'яти країн всього за п'ять тижнів надає українцям, які практично не мають військового досвіду, навички, необхідні для захисту своєї батьківщини від вторгнення росії. За даними Міністерства оборони Великобританії, жінки становлять лише 1,6 % від загальної кількості новобранців, які беруть участь у програмі. Заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки Єгор Чернев вважає, що ця програма є безпрограшною як для України, так і для її міжнародних партнерів, бо українці — єдині солдати у світі сьогодні, які мають досвід повноцінної, масштабної війни з супротивником, що перевершує за силою.

ВПЛИВ РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ НА СВІТОВУ ПОЛІТИКУ ТА ЕКОНОМІКУ

Grüner Ex-Vizekanzler rügt alle ParteienDrei Dinge müssen Politiker jetzt kapieren – sagt Joschka Fischer = [Політики тепер мають зрозуміти три речі, – каже Йошка Фішер] // Focus. – Berlin, 2023. – 01.09. – Режим доступу : https://www.focus.de/politik/gruener-ex-vizekanzler-ruegt-regierung-drei-dinge-muessen-politiker-jetzt-kapieren-sagt-joschka-fischer_id_203369365.html.

Колишній віце-канцлер і экс-міністр закордонних справ Німеччини Йошка Фішер сприймає вторгнення росії в Україну як тривожний дзвінок. За його словами, підтримка України не вирішує основної проблеми, безпека Німеччини тепер має бути головним пріоритетом, що необхідно озброїтися, щоб у майбутньому мати змогу кинути виклик новим претензіям росії. У таких випадках, каже Й.Фішер, політичні ліві та політичні праві повинні працювати разом в інтересах Німеччини.

***

Brzeziński, Bartosz. Ukraine threatens legal action against EU if grain curbs drag on = [Україна погрожує ЄС судом, якщо обмеження на зернові затягнуться] / B. Brzeziński // POLITICO. – Brussels, 2023. – 01.09. – Режим доступу : <https://www.politico.eu/article/ukraine-eu-wto-poland-hungary-grain-curbs/>.

Репортер «POLITICO» Бартош Бжезіньський стверджує, що боротьба навколо експорту зерна з України вбиває клин між Києвом і європейськими прихильниками його військової боротьби проти росії. Україна погрожує притягнути Брюссель і країни-члени ЄС до відповідальності в рамках Світової організації торгівлі (СОТ), якщо вони не знімуть обмеження на експорт її сільськогосподарської продукції до ЄС. Експорт зерна з України — її основного торговельного товару — наразі заборонений на ринки Польщі, Угорщини та трьох інших країн ЄС відповідно до угоди, укладеної з Європейською комісією на початку цього року, щоб захистити фермерів ЄС від напливу дешевшої продукції від їхніх постраждалих від війни сусідів. Перенасичення ринку ЄС спричинене вторгненням росії в Україну та блокуванням традиційних чорноморських експортних шляхів. Обмеження, які вже були один раз подовжені, мають закінчитися 15 вересня. Але Польща та Угорщина погрожують ввести власні односторонні заборони на імпорту, порушуючи загальні правила торгівлі блоку. Київ стверджує, що обмеження порушують угоду про вільну торгівлю між Україною та ЄС від 2014 року. У МЗС України повідомили, що Київ залишає за собою право ініціювати арбітражний розгляд відповідно до угоди про асоціацію з ЄС або звертатися до СОТ.

***

Kiss, Csaba. Közeleg a fordulat? – Sorsdöntő küzdelemre készülnek a lengyelek, Ukrajna ügye csak élezi a feszültséget = [Настає черга? – Поляки готуються до вирішальної битви, український випадок лише посилює напругу] / C. Kiss // Portfolio. – Budapest, 2023. – 01.09. – Режим доступу : <https://www.portfolio.hu/global/20230901/kozeleg-a-fordulat-sorsdonto-kuzdelemre-keszulnek-a-lengyelek-ukrajna-ugye-csak-elezi-a-feszultseget-636807>.

В статті йдеться про те, що в Польщі наближаються парламентські вибори, на яких два домінуючі політики, Я. Качинський і Д. Туск, змагаються між собою. У

статті наголошується, що позиція щодо України не очікує суттєвих змін у разі перемоги будь-кого з них, але можлива зміна відносин з Євросоюзом. Між двома основними політичними силами Польщі немає суттєвої різниці у політиці щодо України та ставлення до ЄС. Обидві сторони бачать США головним союзником Польщі, а росію – її найбільшою загрозою. Суттєвої різниці в підтримці України також немає. У статті також згадується, що відносини між Польщею та Угорщиною загострилися з початку конфлікту в Україні, оскільки політика уряду Угорщини щодо України була неприйнятною для ПіС. Внаслідок цього також серйозно погіршилася багаторічна польсько-угорська дружба.

***

Handel tussen EU en Rusland neemt sterk af = [Товарообіг між ЄС і росією різко падає] // *De Telegraaf*. – Amsterdam, 2023. – 02.09. – Режим доступу : <https://www.telegraaf.nl/financieel/1822849418/handel-tussen-eu-en-rusland-neemt-sterk-af>.

За даними європейського статистичного агентства «Eurostat», торгівля ЄС з росією різко впала через імпорتنі та експортні обмеження, запроваджені ЄС після російського вторгнення в Україну. «Eurostat» повідомляє, що за останні два роки залежність ЄС від енергоносіїв з росії помітно зменшилася. Зокрема, частки викопного палива, такого як вугілля, природний газ і нафта, імпортовані з росії, значно впали. Наприклад, частка природного газу впала майже до 13% у другому кварталі 2023 р. з 38,5% у другому кварталі 2021 р. Частка вугілля за цей період знизилася з 45% до 0%.

***

Wyssuwa, Matthias. Baerbock fordert Investition in eigene Stärke = [Бербок вимагає інвестицій у власні сили] / М. Wyssuwa // *Frankfurter Allgemeine*. – Frankfurt am Main, 2023. – 03.09. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/inland/vor-deutschen-botschaftern-baerbock-fordert-investition-in-eigene-staerke-19150544.html>.

У своїй вступній промові на конференції послів у Федеральному міністерстві закордонних справ, Міністр закордонних справ Німеччини Аналена Бербок окреслила наслідки нового етапу зовнішньої політики Німеччини, який розпочався з вторгненням росії в Україну в лютому 2022 р. Через російську загарбницьку війну довелося «жорстоко» зрозуміти, що власну безпеку «не можна сприймати як належне». Головними є два висновки: «По-перше, ми маємо позиціонувати себе заново та сильніше — політично, економічно, військово, цивільно та ментально». Для цього потрібно інвестувати у власні сили. По-друге, «нам потрібно інвестувати ззовні в наші європейські та трансатлантичні альянси, а також у нові глобальні партнерства».

***

Ozola, Andra. «Selgas» cepumi no Krievijas? Latvietis neizpratnē par Vācijas veikalā redzēto = [Печиво «Selga» з росії? Латвієць збентежений тим, що побачив у німецькому магазині] / А. Ozola // *Neatkarīgā Rīta Avīze*. – Rīga, 2023. – 03.09. – Режим доступу : https://neatkariga.nra.lv/izpete/427269-selgas-cepumi-no-krievijas-latvietis-neizpratne-par-vacijas-veikala-redzeto?_gl=1*1i5b294*_ga*MTM0MzkwNDAYMS4xNjc0NDc3NDE4*_ga_LTMBW853YH*MTY5MzcyODE5NS44MC4xLjE2OTM3MjgyNjguMC4wLjA.

Редакція видання отримала повідомлення та фотографії від читача, який поділився тим, що він спостерігав у німецькому магазині – там є такі латвійські товари, як «Rīgas shprotes» і печиво «Selga», вироблене в Латвії «Staburadze» (нині «Orkla Latvija»), і вони пропонуються на полиці як російські товари, згадуючи росію як країну походження. Хочемо підкреслити, що «Orkla Latvija» засуджує війну, розпочату росією в Україні, і з початку війни припинила будь-яку економічну співпрацю з росією та білоруссю. «Orkla Latvija» висловлює свою підтримку Україні шляхом дарування своєї продукції як українцям, які обрали місцем проживання Латвію, так і жителям України. Також «Orkla Latvija» вжила низку заходів для зменшення використання російської мови в спілкуванні компанії в Латвії.

***

Veidemane, Elita. Vai Putins tirgos gāzi Latvijai caur Turciju? = [Путін продаватиме газ Латвії через Туреччину?] / E. Veidemane // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2023. – 06.09. – Режим доступу : https://neatkariga.nra.lv/komentari/elita-veidemane/427626-vai-putins-tirgos-gazi-latvijai-caur-turciju?_gl=1*1hrq9ev*_ga*MTM0MzkwNDAYMS4xNjc0NDc3NDE4*_ga_LTMBW853YH*MTY5NDUwNjkyNC44Mi4xLjE2OTQ1MDc4ODAuMC4wLjA.

Під час зустрічі президента Туреччини Р. Ердогана з військовим злочинцем росії в. путіним ці двоє навіть не намагалися домогтися відновлення «Чорноморської зернової ініціативи», головним було бажання путіна знайти можливість вигідніше продавати російський газ, використовуючи Туреччину як посередника. Туреччина теж хоче щось заробити на перепродажі російського газу: десятки мільярдів кубометрів газу будуть реекспортовані іншим одержувачам у Європі. Президент Туреччини запропонував Угорщині таке рішення, також відомо, що газ постачатиметься до Сербії. Міністерство клімату та енергетики роз'яснило, що на підставі закону Латвійська Республіка не закуповує природний газ у росії з лютого 2022 р. «Регіональні термінали (Inkoo, Klaipėda, GIPL), з яких газ надходить до Латвії, вимагають походження газу. Також вони в своїх правилах суворо вказали, що не повинно бути жодних переливань, домішок тощо. Також слід зазначити, що комерсанти при купівлі газу звертають увагу на країну походження».

***

Kijewski, Leonie. Most EU countries oppose Polish-led calls to keep Ukraine grain curbs = [Більшість країн ЄС виступає проти закликів Польщі залишити обмеження на зернові з України] / L. Kijewski // POLITICO. – Brussels, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://www.politico.eu/article/eu-countries-oppose-poland-call-ukraine-grain-curb-elections/>.

Група журналістів «POLITICO» аналізують ситуацію, що складається навколо обмеження на імпорт українського зерна. Посли 22 з 27 країн-членів ЄС критично або скептично поставилися до ініціативи 5 східних країн продовжити заборону на імпорт. Українські зернові продукти – пшениця, кукурудза, насіння ріпаку та соняшнику — заборонені на ринках Польщі, Угорщини, Румунії, Болгарії та Словаччини відповідно до угоди, укладеної з Європейською комісією на початку цього року, щоб захистити їхніх фермерів. Обмеження мають закінчитися 15 вересня, але п'ятірка країн виступає

за їх продовження як мінімум до кінця року. Франція та Німеччина були одними з країн, які найбільше критикували продовження обмежень. Київ стверджує, що немає доказів відхилення цін або значного збільшення поставок зерна, які б виправдовували продовження імпорتنних обмежень. Аналіз Європейської Комісії, датований 27 липня, з яким ознайомилося POLITICO, показав, що угода, спрямована на транзит українського зерна через східні члени ЄС до інших країн ЄС і третіх країн, не працює. Документ також свідчить, що, незважаючи на збільшення імпорту пшениці та кукурудзи з України після вторгнення росії в лютому минулого року, «ситуація на ринку ЄС досить стабільна». Враховуючи ці докази, виконавчій владі ЄС буде важко виправдати продовження обмежень для експорту України.

***

EDITORIAL: Kishida must serve as a bridge between nations as summits loom = [РЕДАКЦІЙНА СТАТТЯ: Кісіда має служити мостом між націями напередодні самітів] // The Asahi Shimbun. – Tokyo, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://www.asahi.com/ajw/articles/14899628>.

Автори редакційної статті наголошують, що через три з половиною місяці після головування на саміті «G7» в Хіросімі ніщо не зменшило гострої потреби Японії продовжувати співпрацю з новими країнами, що виникають і розвиваються. Ця співпраця має вирішувати глобальні кризи, такі як зміна клімату та нестабільність світового порядку через російське вторгнення в Україну. Починаючи з цього тижня, прем'єр-міністр Кісіда Фуміо відвідає великі міжнародні конференції, в яких беруть участь лідери багатьох із новостворених країн і країн, що розвиваються. Він буде перевірений на його здатність служити мостом між країнами, що розвиваються, і розвиненими країнами світу.

***

Lussato, Céline. Guerre en Ukraine : où vont les armes ? = [Війна в Україні: куди йде зброя?] / С. Lussato // L'Obs. – Paris, 2023. – 07.09. – Режим доступу : <https://www.nouvelobs.com/monde/20230907.OBS77810/guerre-en-ukraine-ou-vont-les-armes.html>.

У своїй статті Селін Луссато розглядає ризик розповсюдження поставленої до України зброї. На її думку існує можливість потенційно небезпечного використання цієї зброї після закінчення війни, якщо вона потрапить у неправильні руки. Авторка ілюструє небезпеку прикладом використання зброї у Мексиці та впливом соціальних медіа на поширення дезінформації.

***

Bartkiewicz, Artur. Rosjanie znów atakują ukraińskie porty. Wołodymyr Zelenski chce, aby Polska zaczęła wpuszczać zboże z Ukrainy = [росіяни знову атакують українські порти. Володимир Зеленський хоче, щоб Польща почала імпортувати зерно з України] / A. Bartkiewicz // Rzeczpospolita. – Warszawa, 2023. – 07.09. – Режим доступу : <https://www.rp.pl/dyplomacja/art39070681-rosjanie-znow-atakuja-ukrainskie-porty-wolodymyr-zelenski-chce-zakonczenia-zakazu-wwozu-ukrainskiego-zboza-do-polski>.

Президент України Володимир Зеленський звернувся до учасників саміту Ініціативи трьох морів у відеозв'язку з проханням не поширювати заборону на імпорт українського зерна на п'ять країн ЄС. Однією з них є Польща. Президент Румунії

Клаус Йоганніс визнав, що російські атаки на українські порти на Дунаї сповільняють експорт зерна і тому інші шляхи транспортування продовольства з України потрібно розблокувати. Росія вчетверте за останні п'ять днів атакувала Ізмаїльський район Одеської області, де розташований порт Ізмаїл – найважливіший український порт на Дунаї, через який проходить зерно і продовольство з України. Наразі зерно транспортують до українського порту Констанца.

***

Ricard, Philippe. Le G20, un sommet toujours profondément divisé au sujet de la guerre en Ukraine = [G20, саміт, який все ще глибоко розділений щодо війни в Україні] / P. Ricard // Le Monde. – Paris, 2023. – 09.09. – Режим доступу : https://www.lemonde.fr/international/article/2023/09/09/guerre-en-ukraine-le-g20-otage-de-la-fragmentation-du-monde_6188563_3210.html.

Французький журналіст Філіп Рікар розглядає розділеність країн-учасниць G20 щодо війни в Україні. Відсутність путіна і Президента України Володимира Зеленського на саміті G20 в Індії не завадить обговоренню ситуації в Україні, інвазія росії в Україну буде центральною темою обговорення для керівників держав і урядів, вважає автор. Після майже двох років війни, країни G20 залишаються глибоко розділеними щодо інвазії росії, і ця розділеність збільшується з часом. Стаття вказує на те, що росія намагається використовувати свій дипломатичний вплив в країнах G20 для зміцнення своєї позиції.

***

Moločkova, Gaļina. Kā latvieši ved gāzi uz Klaipēdu un pārdod Somijā. Eksperts stāsta par Eiropas gāzes tirgu = [Як латвійці возять газ у Клайпеду і продають його у Фінляндії. Експерт розповідає про газовий ринок Європи] / G. Moločkova // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2023. – 10.09. – Режим доступу : https://neatkariga.nra.lv/pasaule/428021-ka-latviesi-ved-gazi-uz-klaipedu-un-pardod-somija-eksperts-stasta-par-eiropas-gazes-tirgu?_gl=1*1hxfyxa*_ga*MTM0MzkwNDAyMS4xNjc0NDc3NDE4*_ga_LTMBW853YH*M TY5NDUwNjkyNC44Mi4xLjE2OTQ1MDczNjEuMC4wLjA.

Через війну в Україні та заборону імпорту газу з російських трубопроводів ринок Балтії нарешті інтегрувався в європейську газорозподільну мережу. Він настільки інтегрований, що газ можна постачати до Європи по трубопроводу з Інчукалнського газосховища. А латвійські торговці тепер мають клієнтів у Литві та Фінляндії. Керівник оптового відділу енергетичної компанії «Latvenergo» Я. Калея розповів, що через війну в Україні з 1 січня 2023 р. заборонені поставки російського газу до нашого регіону і було проведено реструктуризацію постачальників газу, який ми зараз отримуємо з литовської Клайпеди та нового СПГ-терміналу Фінляндії в порту Інко. Таким чином, каже він, ми збалансували клієнтський портфель і обсяги поставок.

***

Kauffmann, Sylvie. Les petits pas de l'Ukraine en direction des pays du Sud = [Маленькими кроками України до країн Півдня] / S. Kauffmann // Le Monde. – Paris, 2023. – 11.09. – Режим доступу : https://www.lemonde.fr/international/article/2023/09/11/les-petits-pas-de-l-ukraine-en-direction-des-pays-du-sud_6188837_3210.html.

У статті авторка Сільві Кауфман розглядає спроби України змінити свою дипломатичну стратегію та звернути увагу на країни Півдня, після того як її зовнішня політика була спрямована майже виключно на західні країни. Стаття наголошує, що під час війни з росією Україна навчилася радіти навіть дрібним досягненням. Один із таких успіхів відбувся на дипломатичному фронті, коли країни, такі як Тимор-Лештун та Камбоджа, виразили свою підтримку Україні, засудивши агресію росії.

***

Pieczuński, Maciej. «Ukraina nie zyska na zmianie władzy w Polsce» = [«Україна не виграє від зміни влади в Польщі»] / M. Pieczuński // Do Rzeczy. – Warszawa, 2023. – 12.09. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/opinie/480492/pieczynski-ukraina-nie-zyska-na-zmianie-wladzy-w-polsce.html>.

Журналіст тижневика «Do Rzeczy», літературознавець, україніст та русист Мацей Печинський цитує українського публіциста Назара Кіся, який написав, що «українці різко критикують Варшаву за зернову блокаду, але забувають, скільки Польща зробила для України після початку війни». Відносини Києва та Варшави Н. Кісь прокоментував у колонці на сайті iq.net.ua. Як зазначив автор, ставлення українців до поляків змінилося за півтора року після російської навали. На початку Польща сприймалася як безпечна територія, місце, куди можна втекти, якщо щось піде не так. Тепер, у свою чергу, журналісти України кажуть, що поляки критикують Україну через те, що в них вибори.

***

Veidemane, Elita. Vai latvietis izvēlas krievu valodu savas piekāpības dēļ? = [Латиш обирає російську мову через свою поблажливість?] / E. Veidemane // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2023. – 12.09. – Режим доступу : https://neatkariga.nra.lv/komentari/elita-veidemane/428273-vai-latvietis-izvelas-krievu-valodu-savas-piekapibas-del?_gl=1*10t7moq*_ga*MTM0MzkwNDAyMS4xNjc0NDc3NDE4*_ga_LTMBW853YH*MTY5NDUwNjkyNC44Mi4xLjE2OTQ1MDY5NDQuMC4wLjA.

.

У 2023 навчальному році майже половина латвійських шкіл (320 із 668) вибрали російську мову як другу іноземну і цей рік подібний. Судячи з даних Міністерства освіти і науки, у школах – якщо говорити про мови – зараз найбільше вчителів російської мови. А це також означає, каже автор, що МОН серйозно не думав про те, щоб зацікавити студентів іншими мовами. За словами автора, розв'язана росією війна в Україні сформувала суцільне негативне ставлення до російської мови, це мова держави-агресора, яка десятиліттями, а то й сотнями років була зброєю гнобителів і окупантів для приниження основної нації Латвії – латишів і ці бандити нацистської росії згвалтували власну мову та культуру. Дуже прикро, каже автор, що Булгаков, Достоевський, Хармс, Чехов чи будь-який інший письменник, будучи офіційно визнаним носієм унікальної, цікавої культури, зараховується до росіян.

***

Trusewicz, Iwona. Bułgaria nie poprze Polski, zezwoli na import zboża z Ukrainy = [Болгарія не підтримуватиме Польщу та дозволить імпорт зерна з України] / I. Trusewicz // Rzeczpospolita. – Warszawa, 2023. – 12.09. – Режим доступу :

<https://www.rp.pl/handel/art39096471-bulgaria-nie-poprze-polski-zezwole-na-import-zboza-z-ukrainy>.

В ім'я солідарності з Україною, що воює, Болгарія хоче відновити можливість імпорту зерна з цієї країни з 15 вересня. Документ з цього приводу підписала парламентська більшість. «Беручи до уваги солідарність Болгарії з Україною та необхідність забезпечення постачання сільськогосподарської продукції з метою гарантування продовольчої безпеки в глобальному масштабі, не ставлячи під загрозу конкурентоспроможність болгарських виробників, Болгарія не підтримуватиме продовження до кінця року заборони на імпорт зерна з України, яка закінчується 15 вересня», – цитує болгарське видання 24 години («24 time») проєкт документа, підписаного представниками парламентської більшості. Нардепи доручають уряду подальші дії щодо відновлення імпорту українського зерна.

***

Steikūnas, Karolis. Lenkijos rinkimai – politologo akimis: įvardijo pagrindinę opozicijos problemą ir grėsmę Lietuvai = [Вибори в Польщі – очима політолога: назвав головну проблему опозиції та загрозу для Литви] / К. Steikūnas // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2023. – 13.09. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/rytai-vakarai/2023/09/13/news/lenkijos-rinkimai-politologo-akimis-ivardijo-pagrindine-opozicijos-problema-ir-gresme-lituvai-28374970>.

Польщу чекають надзвичайно важливі національні вибори. Згідно з опитуваннями, каже автор, правляча партія «Право і справедливість» наразі лідирує, але головна опозиційна партія «Громадянська платформа», очолювана Д. Туском, наступає на п'яти. У контексті війни в Україні, каже автор, ми часто бачили єдиний голос Польщі та країн Балтії, коли говорили про оголошення посилення санкцій проти росії чи погодження постачання Києву сучасної зброї. Провідна роль Польщі у підтримці України після минулорічного вторгнення значно покращила її позиції на міжнародній арені. Професор Університету Вітаутаса Великого (VDU) А. Пукштас пояснює, що це може змінитися, якщо до влади прийде опозиція. Аналітик пропонує згадати попередні часи, коли кермо влади тримав Д. Туск.

***

Koopkrachtverlies vorig jaar vergelijkbaar met eerdere crises = [Втрата купівельної спроможності минулого року порівнянна з попередніми кризами] // Algemeen Dagblad. – Rotterdam, 2023. – 14.09. – Режим доступу : <https://www.ad.nl/economie/koopkrachtverlies-vorig-jaar-vergelijkbaar-met-eerdere-crisis~a1ea8edb/>.

У 2022 р. голландці зазнали значної втрати купівельної спроможності, яку можна порівняти з ударом по гаманцю під час великих економічних криз останніх десятиліть. За даними статистичного управління Нідерландів (CBS), населення Нідерландів втратило в середньому 1,2%. Той факт, що купівельна спроможність так різко впала минулого року, був головним чином тому, що ціни на енергоносії швидко зросли після російського вторгнення в Україну. В результаті інфляція різко зросла по всіх напрямках.

***

Latkovskis, Bens. Liāna Langa: Latviešu valoda ir mūsu nācijas, mūsu kultūras, mūsu valsts identitātes ass = [Ліана Ланга: Латвійська мова – це вісь нашої нації, нашої

культури, ідентичності нашої країни] / B. Latkovskis // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2023. – 16.09. – Режим доступу : https://neatkariga.nra.lv/intervijas/428865-liana-langa-latviesu-valoda-ir-musu-nacijas-musu-kulturas-musu-valsts-identitates-ass?_gl=1*1gxbjbt*_ga*MTM0MzkwNDAYMS4xNjc0NDc3NDE4*_ga_LTMBW853YH*MTY5NTM3OTI0My44NS4xLjE2OTUzODAxNjguMC4wLjA.

Головним обличчям соціальної кампанії «Українізуймо Латвію» стала поетеса та громадська діячка Ліана Ланга. Вона пояснила ідею та цілі цієї кампанії та підбила її результати. За словами Л. Ланги, масштаби русифікації в Латвії катастрофічні. Вона роками зосереджувалася на мовних питаннях, писала у пресі, боролася в соцмережах. Останньою краплею, розповіла поетеса, стало повномасштабне вторгнення росії в Україну, коли весь світ побачив, наскільки злим є цей злочин русифікації. Головна ціль кампанії на сьогодні – досягти позитивного прогресу законопроекту про забезпечення статусу національної мови в Сеймі.

***

Simon, Zoltán. Aktuál = [Акти] / Z. Simon // Nepszava. – Budapest, 2023. – 16.09. – Режим доступу : https://nepszava.hu/3208775_aktual.

Ця стаття про те, як політичні лідери часто використовують історію та її інтерпретацію для поточних політичних цілей. Згадується про росію та наголошується, що росія також використовує історію в поточних політичних цілях. Як приклад, автор наводить використання путіним російського імперіалізму за війнами на Кавказі та вторгненням в Україну. Крім того, росія також підкреслює свою перемогу над нацистською Німеччиною у Другій світовій війні, виділяючи цю подію як предмет гордості для країни. У статті також нагадується нещодавня заява путіна, в якій він визнав, що було помилкою відправити радянські війська в Будапешт в 1956 р. і в Прагу в 1968 р., заявивши, що зовнішньополітичні дії не повинні вживатися, які шкодять інтересам інших народів. У статті припускають, що ця заява путіна може свідчити про те, що українці не є іншим народом, і що в порушенні українського суверенітету винні не росіяни, а Захід. Стаття підкреслює частоту та важливість того, що політичні лідери ставлять історію на службу своїм поточним політичним інтересам для розуміння поточної геополітичної ситуації.

***

Király-Gál, Gábor. Egyetlen amerikai milliárdos döntései megváltoztathatnák az ukrán háború menetét – Mégis, hogyan lehetséges ez? = [Рішення одного американського мільярдера можуть змінити хід війни в Україні – Але як це можливо?] / G. Király-Gál // Portfolio. – Budapest, 2023. – 16.09. – Режим доступу : <https://www.portfolio.hu/global/20230916/egyetlen-amerikai-milliardos-dontesei-megvaltoztathatnak-az-ukran-haboru-menetet-megis-hogyan-lehetseges-ez-639481>.

У статті аналізується, як супутники Starlink, надані американським мільярдером І. Маском, відіграють важливу роль у війні в Україні. Тактика і стратегія України в значній мірі покладаються на додаткові можливості, які надає мережа Starlink, зокрема в артилерійському прицілюванні та стратегії швидкого реагування. Компанія Starlink, якою керують І. Маск і SpaceX, використовує понад 3000 низькоорбітальних супутників для надання послуг широкопasmового Інтернету в

Україні та в усьому світі. Сервіс забезпечує ефективний зв'язок і співпрацю між українськими збройними силами та НАТО, а також замінює телекомунікації в Україні, які серйозно постраждали від російських бомбардувань. Однак Україна стала вразливою до індивідуальних рішень І. Маска та фінансової ситуації SpaceX. І. Маск раніше зловживав своїм екстраординарним становищем і впливав на хід війни, наприклад, заборонивши використання Starlink для українських безпілотників. Український уряд і сенатори США висловили стурбованість надмірним впливом І. Маска. Українці намагаються знайти інші шляхи відновлення інфраструктури зв'язку, наприклад, уклали договір зі шведським супутниковим провайдером Satcube на закупівлю супутникових інтернет-терміналів.

***

Halifa-Legrand, Sarah. Face au pouvoir croissant d'Elon Musk, « les inquiétudes commencent à émerger à Washington » = [Зіткнувшись зі зростаючою владою Ілона Маска, «у Вашингтоні починають виникати занепокоєння»] / S. Halifa-Legrand // L'Obs. – Paris, 2023. – 17.09. – Режим доступу : <https://www.nouvelobs.com/monde/20230917.OBS78265/face-au-pouvoir-croissant-d-elon-musk-les-inquietudes-commencent-a-emerger-a-washington.html>.

У статті авторка Сара Халіфа-Легран розмовляє з дослідницею Емілі Кілкріс про зростаючу владу Ілона Маска та обурення у Вашингтоні щодо його впливу. Стаття обговорює інцидент, коли Ілон Маск відключив інтернет-сервіс Starlink на території України, щоб запобігти можливій атаці дронів української армії на російський флот у Чорному морі. Цей випадок підсвітлило зростаючу владу І. Маска та викликає обурення в уряді США. Авторка розмови підкреслює, що уряд США починає висловлювати занепокоєння стосовно того, наскільки велика влада науковця І. Маска і як він використовує свій вплив у міжнародних справах.

***

Haski, Pierre. Elections en Slovaquie et en Pologne : les fantômes de Visegrad nous concernent aussi = [Вибори в Словаччині та Польщі: привиди Вишеграду також хвилюють нас] / P. Haski // L'Obs. – Paris, 2023. – 18.09. – Режим доступу : <https://www.nouvelobs.com/chroniques/20230918.OBS78320/elections-en-slovaquie-et-en-pologne-les-fantomes-de-visegrad-nous-concernent-aussi.html>.

У статті автор П'єр Хаскі обговорює майбутні вибори в Словаччині та Польщі, результати яких можуть вплинути на підтримку Києва та роботу Європейського Союзу, і зауважує, що ці вибори слугують попереднім етапом перед європейськими виборами у червні 2024 р. Автор наголошує на важливості групи Вишеград, яка складається з країн Центральної Європи, таких як Угорщина, Польща, Словаччина та Чехія, і зазначає, що ці країни спільно визначають свої позиції та намагаються гармонізувати свої ставлення. Група Вишеград також відома своєю євроскептичністю та має внутрішні кризи. Стаття особливо акцентує увагу на виборах, які мають відбутися 30 вересня в Словаччині, та обурюється ставленням цих країн до підтримки ЄС для України та ставленням до російських тез. Результати цих виборів можуть вплинути на позицію цих країн у ставленні до росії та на загальний стан справ у Європі.

***

Kluinis, Arnis. Kā robežpārkārēji nonāk Latvijā, iežēlinot robežsargus un mediķus = [Як порушники потрапляють до Латвії минуючи прикордонників і медиків] / A. Kluinis // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2023. – 18.09. – Режим доступу : https://neatkariga.nra.lv/izpete/428954-ka-robezparkapeji-nonak-latvija-iezelinot-robez-sargus-un-mediķus?_gl=1*18y9y64*_ga*MTM0MzkwNDAyMS4xNjc0NDc3NDE4*_ga_LTMBW853YH*MTY5NTM3OTI0My44NS4xLjE2OTUzODAwOTYuMC4wLjA.

Минуло два роки, як уряд Латвії та Сейм надали право Держприкордонслужбі застосувати фізичну силу та спеціальні засоби для негайного повернення особи до країни, звідки вона незаконно перетнула державний кордон. Прикордонники Латвії зараз так не діють, а лише у винятковій ситуації. Надзвичайну ситуацію в Латвії спричинила Білорусь, організувавши транспортування порушників кордону з Близького Сходу до кордонів країн Балтії та Польщі. Білорусь стала угрупованням торгівлі людьми і залишатиметься у своїй нинішній формі, ймовірно, до тих пір, поки нинішній російський режим зможе продовжувати підтримуваний Білорусією наступ на Україну. Поки війна в Україні наполовину закінчена, а паркан наполовину побудований, прикордонники Латвії змушені компенсувати це, змішуючи силу і гуманізм, щоб не заслужити надто гучних докорів з боку кіл, які вимагають в'їзду та утримання біженців у Європі без будь-яких обмежень.

***

Moens, Barbara. ‘Was that man drunk?’ Ukrainian grain fight triggers EU fury = [«Цей чоловік п'яний?» Українська зернова боротьба викликала гнів ЄС] / B. Moens // POLITICO. – Brussels, 2023. – 18.09. – Режим доступу : <https://www.politico.eu/article/ukraine-grain-poland-hungary-slovakia-diplomacy-world-trade-organisation-european-union-sue/>.

Суперечка про їжу відкриває смак майбутніх битв, що виникнуть коли Україна буде прагнути приєднатися до Європейського Союзу. Коли торговий представник України Тарас Качка розповів POLITICO, що Київ збирається подати до суду на уряди ЄС у суперечці щодо зерна, роздратований посланник однієї з цих країн роздратовано запитав: «Той чоловік був п'яний?». Україна офіційно подала позови до Світової організації торгівлі проти Польщі, Угорщини та Словаччини після того, як ці країни вирішили кинути виклик Брюсселю та заборонити імпорту українського зерна. Суперечка порушила європейську єдність, залишивши інших дипломатів ЄС приватно розлюченими на Польщу. І це зіткнення є серйозним випробуванням для відносин між Києвом і Брюсселем у чутливий момент 18-місячної війни України проти російських загарбників. Це лише присмак майбутніх боїв, вважають автори публікації.

***

Starcevic, Seb. Croatia won't import Ukrainian grain, says prime minister = [Хорватія не буде імпортувати українське зерно, заявив прем'єр міністр] / S. Starcevic // POLITICO. – Brussels, 2023. – 19.09. – Режим доступу : <https://www.politico.eu/article/croatia-wont-import-ukrainian-grain-says-prime-minister/>.

Прем'єр-міністр Хорватії Андрей Пленкович заявив, що його країна не буде імпортувати українське зерно і не виключив заборону на такий імпорт за прикладом Польщі, Угорщини та Словаччини. А. Пленкович пояснив, що позиція та бажання Хорватії полягає в тому, щоб бути лише транзитною країною, а не країною, яка отримує великі обсяги українського зерна, яке дешевше за хорватське, що означало б, що фермери Хорватії опинилися в біді. Київ порушив у Світовій організації торгівлі позов проти трьох країн Європейського Союзу через їхню відмову зняти заборону на українську сільськогосподарську продукцію. Польща, Угорщина та Словаччина запровадили односторонні заборони, щоб захистити свою національну сільськогосподарську промисловість від різкого зростання експорту дешевого зерна з України, ігноруючи Європейську комісію, яка вирішила дозволити продаж українського зерна в ЄС. На запитання, чи запровадить Хорватія подібну заборону, А. Пленкович не відповів, але повторив, що хорватські порти наразі сприяють перевезенню українського зерна до третіх країн.

***

Az EU trükkal kényszerítheti Kijevbe tárgyalni Szijjártó Pétert = [ЄС може застосувати хитрість, щоб змусити Петера Сіярто приїхати до Києва для переговорів] // Portfolio. – Budapest, 2023. – 19.09. – Режим доступу : <https://www.portfolio.hu/unios-forrasok/20230919/az-eu-trukkel-kenyszeritheti-kijevbe-targyalni-szijjarto-petert-640519>.

Найближчим часом у Києві відбудеться зустріч міністрів закордонних справ ЄС, у якій також візьме участь міністр закордонних справ і торгівлі Угорщини П. Сіярто. Це буде перша поїздка П. Сіярто в Україну з початку війни. Серед основних питань порядку денного зустрічі – інтеграція України в ЄС, вияв солідарності з країною, а також розширення військової допомоги та можливе посилення санкцій. Ж. Боррель, головний дипломат ЄС, зробив цю заяву під час Генеральної асамблеї ООН у Нью-Йорку та сказав, що підготовка до зустрічі триває і очікується, що вона відбудеться в жовтні. Мета – підтримати мирний план Президента України Володимира Зеленського та заручитися широкою міжнародною підтримкою цієї ініціативи через Генеральну асамблею ООН. Під час зустрічі також обговорюватиметься Чорноморська зернова угода, і Ж. Боррель висловив скептицизм щодо мотивацій росії. За його словами, справжня проблема не обов'язково полягає в знятті обмежень або санкцій, оскільки вони не впливають істотно на російський експорт. Скоріше він зазначив, що дії росії можуть серйозно вплинути на вразливі країни Африки, Близького Сходу та Латинської Америки, оскільки ці країни сильно залежать від імпорту зерна. Тому міністри закордонних справ ЄС намагаються зрозуміти та впоратися з проблемами та наслідками, пов'язаними з росією.

***

Seeme, Andrus. Andrus Seeme: riigikogu peab keskendumale julgeolekule ja rahandusele = [Андрусъ Зееме: Рійгікогу має зосередитися на безпеці та фінансах] / A. Seeme // Postimees. – Tallinn, 2023. – 19.09. – Режим доступу : <https://lounapostimees.postimees.ee/7857734/andrus-seeme-riigikogu-peab-keskendumale-julgeolekule-ja-rahandusele>.

Депутат парламенту Естонії А. Зееме каже, що під час осінньої сесії потрібно прийняти важливі рішення, які б зміцнили безпеку, сприяли розвитку економіки та направили країну на правильний курс. На жаль, каже він, війна росії проти України

ще триває і треба зробити все можливе, щоб зміцнити обороноздатність Естонії і допомогти Україні. Тому, каже Зеєме, збільшення витрат на оборону однозначно буде дуже важливою частиною держбюджету наступного 2024 р., який восени потрапить до парламенту.

***

Valaitienė, Miglė. Ukrainos grūdų klausimas gali suskaldyti Europos vienybę = [Питання українського зерна може розколоти європейську єдність] / M. Valaitienė // Verslo žinios. – Vilnius, 2023. – 20.09. – Режим доступу : <https://www.vz.lt/verslo-aplinka/2023/09/20/ukrainos-grudu-klausimas-gali-suskaldyti-europos-vienybe#ixzz8DwaaV6Ir>.

Україна подала позови до Світової організації торгівлі (СОТ) проти Словаччини, Угорщини та Польщі, хоча остання разом із країнами Балтії була найпалкішим прихильником санкцій проти росії на початку війни. Питання імпорту зерна може стати причиною конфлікту України з союзниками.

***

Cygan, Damian. Musialek o Ukrainie: Zdziało się tyle złego, że nie wrócimy już do takich relacji, jakie mieliśmy = [П. Мусялек про Україну: Сталося стільки поганого, що ми не повернемося до тих відносин, які були] / D. Cygan // Do Rzeczy. – Warszawa, 2023. – 21.09. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/opinie/483876/musialek-nie-wrocimy-juz-do-takich-relacji-z-ukraina.html>.

В інтерв'ю DoRzeczy.pl Павел Мусялек, голова Ягелонського клубу, польського середовища молодих республіканських публіцистів, експертів, громадських та політичних активістів, заявив, що Польща після виборів вже не повернеться до тих відносин з Україною, які були. На його думку, «сталося стільки поганого, що вже немає атмосфери братерства, є жорстка політика». Після того, як Польща продовжила ембарго на українське зерно, Київ подав до суду на Варшаву до Світової організації торгівлі (СОТ), оголосив ембарго на польські овочі та фрукти, а Президент України Володимир Зеленський в ООН, де-факто натякнув, що Польща діє на користь росії. Поки що не можна сказати, що відносини Польщі з Україною дуже погані, тому що капітал симпатій створив міцні основи для відносин і це залишиться на довгі роки. Однак атмосфера не дуже хороша. Аграрне питання, безумовно, є найпроблемнішим, оскільки саме в цьому секторі найбільше перетинаються інтереси Польщі та України.

***

Huszák, Dániel. Itt a bejelentés: drasztikus döntést hoztak a lengyelek, nem megy több fegyver Ukrajnának = [Ось анонс: поляки прийняли кардинальне рішення, більше зброя в Україну не потрапить] / D. Huszák // Portfolio. – Budapest, 2023. – 21.09. – Режим доступу : <https://www.portfolio.hu/global/20230921/itt-a-bejelentes-drasztikus-dontest-hoztak-a-lengyelek-nem-megy-tobb-fegyver-ukrajnak-640975>.

Прем'єр-міністр Польщі Матеуш Моравецький заявив, що Польща припинить поставки зброї в Україну, а свою країну краще озброїть сучасною зброєю. М. Моравецький також попередив Україну, щоб вона не наважувалася вживати подальших заходів проти Польщі, інакше імпорт української продукції також буде припинено. У виправдання М. Моравецький стверджував, що влада України не

розуміє, на якому рівні дестабілізовано сільське господарство Польщі. За словами польського прем'єра, Польща захищає польських фермерів від заборони української сільськогосподарської продукції. Однією з причин є те, що Президент України Володимир Зеленський критикував Польщу в ООН, а український уряд погрожував заборонити польську сільськогосподарську продукцію. Однак у статті не уточнюється, чи є призупинення поставок зброї постійним чи тимчасовим заходом і чи поширюється воно на зброю, яку Україна закупила у Польщі. Сполучені Штати можуть тиснути на Польщу, щоб вона змінила свою позицію щодо поставок зброї. У статті цей варіант детально не розглядається.

***

Latkovskis, Bens. Karš Ukrainā un Karabahā izgaismo globālās drošības arhitektūras trauslumu = [Війна в Україні та Карабасі висвітлює крихкість глобальної архітектури безпеки] / B. Latkovskis // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2023. – 22.09. – Режим доступу : https://neatkariga.nra.lv/komentari/bens-latkovskis/429581-kars-ukraina-un-karabaha-izgaismo-globalas-drosibas-arhitekturas-trauslumu?_gl=1*skkhta*_ga*MTM0MzkwNDAYMS4xNjc0NDc3NDE4*_ga_LTMBW853YH*MTY5NTM3OTI0My44NS4xLjE2OTUzNzk3MTcuMC4wLjA.

За словами автора, чергове загострення карабаського конфлікту, а також війна в Україні змушують говорити, що система безпеки в світі виявилася надзвичайно крихкою і безсилою. Страшно навіть уявити, каже автор, що було б, якби в лютому 2022 р. росія вторглася з усіх боків не в Україну, а, скажімо, в Латвію. Надія на те, каже автор, що коли путін зникне зі сцени, ми зможемо перегорнути сторінку і жити далі, ніби нічого не сталося, є найбільшою ілюзією, яка опанувала західний політичний клас, який сподівається, що без подальших зусиль і подальшої боротьби Захід зможе повернути собі вирішальне місце, яке він займав у старій архітектурі глобальної безпеки, але навряд чи це буде так.

***

Michalak, Ada. Morawiecki do Zelenskiego: Nigdy więcej proszę nie obrażać Polaków = [М. Моравецький до В. Зеленського: ніколи більше прошу не ображати поляків] / A. Michalak // Rzeczpospolita. – Warszawa, 2023. – 22.09. – Режим доступу : <https://www.rp.pl/polityka/art39154721-morawiecki-do-zelenskiego-nigdy-wiecej-prosze-nie-obrazac-polakow>.

Ада Міхалак журналістка та редакторка «Rzeczpospolita» згадує відповідь під час мітингу у Свіднику прем'єр-міністра Польщі Матеуша Моравецького на заяву Президента України Володимира Зеленського на Генасамблеї ООН. М. Моравецький заявив, що поляки ніколи не допустять, щоб їх ображали, а «захист доброго польського імені – це найважливіше завдання польського уряду». Він додав, що уряд Польщі буде захищати «всі наші права в нинішньому геополітичному контексті, і ми знаємо, як ці права мають формуватися».

***

Szuldrzyński, Michał. Michał Szuldrzyński: PiS roznieca niechęć do Ukrainy. Zabójczy dla Polski kurs = [Міхал Шулджинський: ПіС розпалює ворожнечу до України. Смертельний курс для Польщі] / M. Szuldrzyński // Rzeczpospolita. – Warszawa, 2023. –

22.09. – Режим доступу : <https://www.rp.pl/publicystyka/art39149391-michal-szuldrzynski-pis-roznieca-niechec-do-ukrainy-zabojczy-dla-polski-kurs>.

Заступник головного редактора видання «Rzeczpospolita», журналіст та публіцист Міхал Шулджинський вважає, що з думкою про вибори, можновладці Польщі розпалюють у поляків ворожнечу до України, підриваючи тим самим польські державницькі інтереси. Їм ще не пізно зупинитися, пише автор публікації. За два дні президент і прем'єр-міністр Польщі зробили дуже багато для того, щоб змарнувати півтора року зусиль суспільства і держави, які після агресії росії проти України забезпечили полякам позицію моральної сили у світі. «Польща призупиняє військову допомогу Україні» – такі заголовки блискавично поширилися на світових сайтах, які повідомили про інтерв'ю Матеуша Моравецького для Polsat News. Глава уряду Польщі заявив, що Польща «більше не передає жодної зброї», тому що сама озброюється найсучаснішою зброєю. Його слова були сприйняті як кінець раніше вражаючої підтримки України з боку Польщі на фоні суперечки за зерно та іншу сільськогосподарську продукцію. Заява М. Моравецького була підхоплена російською пропагандою. Так само, як і попередні слова президента Польщі Анджея Дуди, коли він порівняв Україну з потопельником.

***

Butler, Alexander. Why has Poland stopped supplying weapons to Ukraine? = [Чому Польща припинила постачати зброю Україні?] / A. Butler // The Independent. – London, 2023. – 22.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/why-has-poland-stopped-arming-ukraine-b2416416.html>.

Польща оголосила, що більше не відправлятиме зброю в Україну на тлі напруженості, що зростає, у відносинах між Варшавою і Києвом після продовження заборони на імпорту українського зерна. Після закінчення терміну дії угоди, укладеної за посередництва Європейського Союзу, Польща запровадила односторонню заборону на експорт українського зерна, через що Україна подала судовий позов до Світової організації торгівлі. Наукова співробітниця відділу військових досліджень Королівського коледжу Лондона Марина Мирон вважає, що парламентські вибори в Польщі, призначені на 15 жовтня, ймовірно, також є фактором, який вплинув на заборону. Польська партія «Право і справедливість» активізувала свою риторику на підтримку фермерів.

***

Amerykanie przedstawili najnowszy raport o wojnie. Padły słowa o Polsce = [Американці представили останній звіт про війну. Було сказано і про Польщу] // Do Rzeczy. – Warszawa, 2023. – 23.09. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/opinie/484563/isw-przedstawil-najnowszy-raport-o-wojnie-padly-slowa-o-polsce.html>.

На думку аналітиків американського Інституту вивчення війни (ISW), спроби росії посварити Україну з центральноевропейськими партнерами видаються неефективними. Аналітики нагадують, що президент Польщі Анджей Дуда вкотре підтвердив міцність польсько-українських відносин, незважаючи на суперечку щодо експорту зерна. А. Дуда сказав, що конфлікт між двома країнами щодо експорту українського зерна європейськими сухопутними шляхами не «суттєво впливає» на відносини двох країн. Він також пояснив, що Польща продовжуватиме виконувати

угоди про постачання зброї до України, але не передаватиме нову зброю, яку закупає для власної армії. Раніше прем'єр-міністр Матеуш Моравецький попередив, що Польща може заборонити імпорт і інших українських продуктів, якщо влада Києва запровадить обмеження на імпорт польських овочів і фруктів у відповідь на ембарго на зерно.

***

Bartkiewicz, Artur. Sondaż: Czy Polacy popierają embargo na zboże z Ukrainy? = [Опитування: чи підтримують поляки ембарго на зерно з України?] / A. Bartkiewicz // Rzeczpospolita. – Warszawa, 2023. – 23.09. – Режим доступу : <https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art39155921-sondaz-czy-polacy-popieraja-embargo-na-zboze-z-ukrainy>.

Редактор «Rzeczpospolita» Артур Барткевич нагадує, що Польща в односторонньому порядку заборонила імпорт українського зерна після того, як 15 вересня закінчився термін дії ембарго ЄС на імпорт зерна до п'яти сусідніх з Україною країн Євросоюзу – Польщі, Словаччини, Румунії, Болгарії та Угорщини. Польські фермери виступають проти імпорту зерна з України через те, що це зерно дешевше, ніж польське та польські фермери мали б проблеми з реалізацією своїх врожаїв. «Як ви вважаєте, чи має Польща зберегти заборону на імпорт зерна з України, незважаючи на ЄС?» – таке запитання поставили учасникам опитування SW Research для гр.pl. «Так» на це запитання відповіли 58,4% респондентів. Відповідь «ні» дали 19,4% опитаних, а 22,2% не мають думки з цього приводу. Запровадження Польщею ембарго призвело до кризи у відносинах Польщі з Україною.

***

Kazimierzczuk, Agnieszka. ISW: Rosyjskie wysiłki poróżnienia Polski i Ukrainy poniosły fiasko = [ISW: Зусилля росії розділити Польщу та Україну провалилися] / A. Kazimierzczuk // Rzeczpospolita. – Warszawa, 2023. – 23.09. – Режим доступу : <https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art39156001-isw-rosyjskie-wysilki-poroznienia-polski-i-ukrainy-poniosly-fiasko>.

Зусилля росії розділити Польщу та Україну провалилися, цитує онлайн редактор видання «Rzeczpospolita» Агнешка Казимерчук аналітиків Американського інституту вивчення війни (ISW). Президент Польщі Анджей Дуда підкреслив міцність польсько-українських зв'язків та заявив, що не сумнівається, що суперечка щодо постачання зерна з України на польський ринок є «абсолютним фрагментом польсько-українських відносин» і «суттєво не впливає на відносини двох країн».

***

Prof. Grosse: Na kryzysie zbożowym Niemcy wygrywają podwójnie = [Професор Т. Гроссе: на зерновій кризі Німеччина має подвійний виграв] // Do Rzeczy. – Warszawa, 2023. – 24.09. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/opinie/484098/prof-grosse-na-kryzysie-zbozowym-niemcy-wygrywaja-podwojnie.html>.

В інтерв'ю DoRzeczy.pl професор Томаш Гроссе, політолог і соціолог з Варшавського університету, стверджує, що чим більше Україна інвестує у відносини з Німеччиною, тим більша ймовірність, що через деякий час вона розчарується. Зараз німці мають подвійний інтерес у зерновій суперечці між Польщею і Україною, вважає проф. Т. Гроссе: По-перше, у виробництві та торгівлі українським зерном

безпосередньо беруть участь німецькі корпорації чи фінансові установи. По-друге, Німеччина зацікавлена в тому, щоб розірвати або принаймні послабити дуже добрі та дружні стосунки між Києвом і Варшавою. За його словами, Київ все більше орієнтується на Берлін. Варто підкреслити, що Україна прагне якнайшвидшого вступу до Європейського Союзу, і це рішення дуже сильно залежить від Німеччини. Від зняття ембарго на зерно на рівні ЄС двічі виграє Німеччина. Економічно і геополітично.

***

Prezydent Duda: Rząd polski musiał podjąć radykalne decyzje = [Президент А. Дуда: Польський уряд мав прийняти радикальні рішення] // Do Rzeczy. – Warszawa, 2023. – 24.09. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/opinie/484854/prezydent-duda-broni-embargana-zboze-z-ukrainy.html>.

Президент Польщі Анджей Дуда захищає рішення продовжити ембарго на українське зерно. Водночас А. Дуда наголошує, що уряд «намагається допомогти Україні». За його словами, Польща підготувала транзитні коридори для експорту українського зерна до країн, які його потребують. А. Дуда заявив, що Польщі «не потрібне зерно з України», і «на жаль, під час війни дуже мало цього зерна потрапило до тих країн, які його справді потребували, але воно було проштовхнуте на такі ринки, як Польща». Польський уряд змушений був прийняти радикальні рішення, щоб підтримати польських фермерів, захистити наш ринок і польське сільське господарство, сказав А. Дуда в ефірі TVP1.

***

G. Nausėda susitiko su Ukrainos Aukščiausiosios Rados Draugystės su Lietuva grupe = [Г. Науседа зустрівся з Групою дружби Верховної Ради України з Литвою] // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2023. – 25.09. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2023/09/25/news/g-nauseda-susitiko-su-ukrainos-auksciausiosios-rados-draugystes-su-lietuva-grupe-28504700>.

Президент Литовської Республіки Г. Науседа зустрівся з групою міжпарламентських зв'язків – дружби з Литвою Верховної Ради України. Глава країни подякував делегації за багаторічну роботу у розвитку двосторонніх відносин між Литвою та Україною та підкреслив, що співпраця лише зміцнилася в умовах війни росії проти України. Науседа сказав, що Литва прийняла понад 80 тисяч біженців з України. Лідер Литви наголосив, що справа політиків – мобілізувати політичну підтримку України, і запевнив, що Литва послідовно закликає своїх союзників збільшити та прискорити військову підтримку України.

***

Rai, Arpan. putin's shameless UN charm offensive – with stolen grain from Ukraine = [росія хоче повернутися до Ради ООН за рахунок українського зерна] / A. Rai // The Independent. – London, 2023. – 28.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/russia-human-rights-council-un-ukraine-war-putin-b2420217.html>.

Як повідомляє «The Independent», росія, ймовірно, використовує українські запаси зерна, щоб купити голоси за своє повернення до Ради з прав людини ООН, після того як її виключили зі складу комісії за вторгнення в Україну. Як йдеться в

матеріалі, путін наказав своїм дипломатам спробувати заручитися підтримкою достатньої кількості країн, щоб Москва могла перемогти інші східноєвропейські країни в голосуванні за членство в Раді 10 жовтня 2023 р. Старший юрист міжнародної правозахисної фірми Global rights Compliance Юсуф Сайед Хан припускає, що Росія, очевидно, пропонує такі стимули, як зерно та зброя, в обмін на голоси. Адвокат з військових злочинів додає, що у той же час Росія займається систематичним розграбуванням українського зерна, відновивши інфраструктуру, щоб використовувати можливість експорту мільйонів тонн з окупованої української території в Росію. Ю.С. Хан вважає, що Росія, скоріш за все, спробує переконати менші країни в тому, що вони не хочуть, щоб їх зробили інструментом для служіння політичній волі західних країн.

***

Mielniczek, Bartosz. Spór o embargo na zboże. Ukraińskich oligarchów ciągnie do Europy = [Суперечка навколо зернового ембарго. Українських олігархів тягне до Європи] / B. Mielniczek // Rzeczpospolita. – Warszawa, 2023. – 29.09. – Режим доступу : <https://www.rp.pl/plus-minus/art39178761-spor-o-embargo-na-zboze-ukrainskich-oligarchow-ciagnie-do-europy>.

Українські латифундисти та політики добре знають, що умови, за яких їхні агрокомплекси працюватимуть на ринку ЄС, залежать від того, наскільки міцні позиції на ринку вони зможуть завоювати до моменту, коли Київ почне переговори про вступ до ЄС. Тому так сильно зіграли в суперечці з Польщею і... перегнули палку, пише Бартош Мельнічек, Експерт Центру аналізу сільського господарства Ягеллонського клубу в своїй статті. Раптове загострення риторики української влади щодо Варшави стало неабияким шоком для польської громадської думки. Адже лише нещодавно поляки бачили гарні світлини з главами держав обох країн – обійми, усмішки, щирі емоції. Німеччині дорікали за зволікання з підтримкою, символічні візити до Києва, овації президенту Польщі Анджею Дуді. Сьогодні ці сцени виглядають не так, як кілька місяців тому. І хоча це важко сприйняти, вже кілька місяців назріває серйозна напруга, вважає автор.

***

Sen, Sudhi Ranjan. Weapons at the center of the war in Ukraine are inspiring india to upgrade its artillery = [Війна в Україні надихає Індію на модернізацію своєї артилерії] / S. R. Sen // Time. – New York, 2023. – 29.09. – Режим доступу : <https://time.com/6318612/india-artillery-self-propelled-guns-ukraine/>.

Війна в Україні зробила Індію останньою країною, яка переоцінила свій арсенал, готовність до війни та пріоритети на полі бою. Офіційні особи послалися на індійське військове дослідження, що показує, що мобільна далекобійна артилерія ефективно впливає на результат бою. Індія планує поповнити свій арсенал самохідною артилерією дальньої дії. Країна Південної Азії хоче отримати ще 400 таких гармат, що становитиме приблизно шосту частину всіх артилерійських гармат в індійському арсеналі.

***

Wintour, Patrick. ‘No turning back’: how the Ukraine war has profoundly changed the EU = [«Немає шляху назад»: як війна в Україні глибоко змінила ЄС] / P. Wintour //

The Guardian. – London, 2023. – 30.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/30/ukraine-russia-war-changed-eu>.

Стаття британського видання «The Guardian» аналізує, як війна в Україні позначилась на Європейському Союзі. Вторгнення росії мало серйозний вплив на безпеку та енергетичну політику блоку. Високий представник Європейського Союзу з питань закордонних справ і політики безпеки Жозеп Боррель заявив, що російська війна пробудила дремаючого гіганта. Заходи, які були немислимі, такі як заборона провідним російським банкам доступу до міжнародної системи фінансових повідомлень Swift та заморожування активів російського центрального банку, було запроваджено безпрецедентними темпами. ЄС вперше в історії активував свою директиву про тимчасовий захист, надавши право на проживання понад 5,3 мільйонам українців. Під керівництвом Європейської комісії, ЄС вперше запровадив 10 раундів економічних санкцій проти росії. Блок надав військову допомогу Україні – вперше європейські інститути безпосередньо надали військову допомогу (у тому числі летальну) державі, а також остаточно припинили опір військовій участі у підтримці третьої держави, яка перебуває у стані війни.

ДАНІ ЗАРУБІЖНИХ РОЗВІДОК ТА АНАЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ

Middleton, Joe. How Ukraine's battle for the Black Sea is inflicting serious pain on putin's forces = [Як битва України за Чорне море завдає серйозного болю силам путіна] / J. Middleton // The Independent. – London, 2023. – 18.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/ukraine-russia-war-putin-black-sea-crimea-b2410780.html>.

Чорне море стало одним із найактивніших фронтів російсько-української війни. Протягом кількох тижнів Київ відправляв новий клас морських дронів, начинених вибухівкою. Це той тип інноваційної війни, який Київ неодноразово використовував, щоб дати відсіч набагато більшій військовій силі. Ці морські дрони були підкріплені ракетними ударами. На думку старшого консультанта програми «Росія та Євразія» в аналітичному центрі Chatham House Кейра Джайлса, для росії і путіна Крим та Чорне море мають глибокий символізм. Як тільки вони захопили Крим у 2014 році, це одразу ж поставило під загрозу здатність України торгувати та мати доступ до Чорного моря зі всіх її східних портів. К. Джайлз запевняє, що Україні потрібне поновлення мирного судноплавства без постійної загрози з боку росії. Ні Київ, ні Москва не захочуть нічим поступатися у Чорному морі, тому це стане дедалі важливішою частиною війни.

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ

Gál, Mária. Gonosz Brüsszel = [Злий Брюссель] / M. Gál // Nepszava. – Budapest, 2023. – 05.09. – Режим доступу : https://nepszava.hu/3207536_gonosz-brusszel.

У статті М. Гал йдеться про очищення державного сектору України та боротьбу з корупцією під час війни з росією. Чистка в державному управлінні, зміни, здійснені на основі президентських указів і законів, демонструють процес, але журналістка звертає увагу на те, що корупцію не можна подолати відразу. У статті наголошується, що західна допомога все ще перебуває під загрозою через проблеми з корупцією в Україні, але водночас необхідні дії проти російської агресії. Проте, з точки зору євроатлантичної інтеграції, боротьба з корупцією є надзвичайно важливою. Стаття

пов'язує ці події з прагненнями України вступити до ЄС і зазначає, що ЄС займає більш жорстку позицію щодо корупції. У статті згадується втручання ЄС і використання терміну «злий Брюссель» і припускається, що в ЄС немає безкоштовного обіду, маючи на увазі, що субсидії ЄС підпадають під суворі умови.

***

Czarnecki, Ryszard. Rozszerzenie UE, czyli strażak-piroman = [Розширення ЄС, або пожежник-піроман] / R. Czarnecki // Do Rzeczy. – Warszawa, 2023. – 12.09. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/opinie/480162/czarnecki-rozszerzenie-ue-czyli-strazak-piroman.html>.

Депутат Європейського парламенту, польський політик, історик та журналіст, Ришард Чарнецький вважає, що це правильно, що міністри з європейських справ країн-членів ЄС зустрінуться, щоб обговорити питання розширення Союзу. Автор нагадує, що через два місяці після того, як засвітилося «червоне світло» для вступу кількох країн до ЄС, росія атакувала Україну, країну, яка мала підписану з Брюсселем угоду про асоціацію. Це показало, що Захід, а точніше німецько-французький тандем, не зробив жодних висновків із злочасного саміту в Бухаресті 2008 року, коли заблокував спроби Польщі та США представити Грузії «дорожню карту» приєднання до НАТО. Через кілька місяців це вилилося в агресію росії проти Грузії. Це повторилося знову: після чіткого сигналу «ні» розширенню Європейського Союзу, росія знову атакувала – цього разу Україну.

***

Rendkívüli lépést fontolgat Ukrajna: végre megoldódhat az ellentét Budapest és Kijev közt? = [Україна зважується на неординарний крок: чи можна нарешті вирішити конфлікт між Будапештом і Києвом?] // Portfolio. – Budapest, 2023. – 12.09. – Режим доступу : <https://www.portfolio.hu/global/20230912/rendkivuli-lepest-fontolgat-ukrajna-vegre-megoldodhat-az-ellentet-budapest-es-kijev-kozt-639137>.

Віце-прем'єр-міністерка України Ольга Стефанішина заявила, що Україна готова змінити закони, що стосуються національних меншин, щоб прискорити процес вступу до ЄС. Зокрема, йдеться про внесення змін до законів про освіту з метою створення балансу між навчанням українською та іншими мовами, зокрема щодо закарпатських угорців. Процес вступу до ЄС включає низку умов для України, які повинні бути виконані, щоб отримати членство. Ці умови включають гарантію прав меншин, антикорупційні реформи, ухвалення законів про боротьбу з відмиванням грошей, ухвалення антиолігархічних законів і конституційні реформи. Захист прав національних меншин та мови навчання є однією з головних тем під час переговорів між Україною та Угорщиною, а також Україною та Румунією.

***

Garside, Juliette. Nothing is off table to get Ukraine into EU, says president of bloc's parliament = [Нічого не планується для того, щоб ввести Україну в ЄС, – Голова Європейського парламенту] / J. Garside // The Guardian. – London, 2023. – 26.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/26/nothing-is-off-table-to-get-ukraine-into-eu-says-president-of-blocs-parliament>.

Голова Європейського Парламенту Роберта Меццола в ексклюзивному інтерв'ю британському виданню «The Guardian» заявила, що Європейський Союз повинен

розпочати серію глибоких реформ з метою підготовки до надання членства Україні, і водночас розглядати всі варіанти, щоб допомогти Україні на цьому шляху, включно зі скасуванням торговельних мит і наданням Україні доступу до внутрішніх ринків ЄС до того, як вона стане повноправним членом блоку. Водночас, як вважає Р. Мецола, певні переваги членства в ЄС можна надати країнам-кандидатам ще до того, як вони формально приєднаються до блоку. Це стосується, зокрема, приєднання до європейської зони безплатного роумінгу, а також скасування певних торговельних бар'єрів для бізнесу, зокрема й в агропромисловій сфері, де останнім часом точилися особливо гострі суперечки між Україною та сусідніми країнами-членами ЄС.

ЗАКОРДОННІ ВІЗИТИ УКРАЇНСЬКИХ ДЕРЖАВНИХ ТА ГРОМАДСЬКИХ ДІЯЧІВ

Alafriz, Olivia. Zelenskyu to visit Washington after UN appearance = [Після виступу в ООН В. Зеленський відвідає Вашингтон] / О. Alafriz // POLITICO. – Brussels, 2023. – 14.09. – Режим доступу : <https://www.politico.com/news/2023/09/14/zelenskyu-washington-un-biden-00116110>.

Президент України Володимир Зеленський зустрінеться з президентом США Джо Байденом і ключовими членами Конгресу у Вашингтоні, підтвердила POLITICO особа, знайома з планами уряду. Візит В. Зеленського у Вашингтон відбудеться після його участі в Генеральній асамблеї ООН у Нью-Йорку, де він сподівається зміцнити підтримку своєї країни у війні проти росії. В. Зеленський зустрінеться з Д. Байденом у Білому домі, а також відвідає Капітолійський пагорб. Однак майбутній візит В. Зеленського збігається із законодавчим глухим кутом у Конгресі щодо федеральних витрат, де додаткова допомога Україні в розмірі 21 мільярда доларів, про яку просить Д. Байден, виглядає дедалі малоімовірною, оскільки законодавці-республіканці наполягають на значних скороченнях.

***

Propper, David. Volodymyr Zelensky visits wounded Ukrainian soldiers at NYC hospital ahead of UN General Assembly = [Володимир Зеленський відвідав поранених українських солдатів у лікарні Нью-Йорка напередодні Генеральної Асамблеї ООН] / D. Propper // New York Post. – New York, 2023. – 18.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/18/volodymyr-zelensky-visits-wounded-soldiers-on-staten-island/>.

Президент України Володимир Зеленський, який перебуває з візитом у США, відвідав у Нью-Йорку клініку Staten Island University Hospital, де проходять лікування та реабілітацію поранені українські військовослужбовці. Президент нагородив військових орденами «За мужність» III ступеня. Орденом «За заслуги» III ступеня Україна відзначила і співробітників клініки, де з березня пройшли лікування 18 українських військових. Їхні протезування та реабілітація здійснюються за підтримки неприбуткової організації Kind Deeds. Володимир Зеленський вручив відзнаку «Золоте серце» президенту й засновнику Kind Deeds Олександру Рубцову.

***

Bennett, Brian. Why Netanyahu and Zelensky discussed iranian drones during a rare in-person meeting = [Чому Нетаньягу та Зеленський обговорювали іранські дрони під час рідкісної особистої зустрічі] / В. Bennett // Time. – New York, 2023. – 19.09. – Режим доступу : <https://time.com/6315637/netanyahu-zelensky-iran-drones-united-nations/>.

Президент України Володимир Зеленський і Прем'єр-міністр Ізраїля Беньямін Нетаньягу зустрілися під час засідання Генеральної асамблеї ООН у Нью-Йорку, що стало першою особистою зустріччю двох лідерів з початку війни росії з Україною. І хоча Ізраїль надав Україні гуманітарну допомогу та оборонні системи попередження, він відмовився відправити смертоносну, наступальну військову техніку чи свої найефективніші протиракетні технології. В ході зустрічі Б. Нетаньягу дав ясно зрозуміти, що Ізраїль продовжуватиме допомагати Україні з гуманітарних питань, включаючи боротьбу з протипіхотними мінами. На думку старшого директора Центру військової та політичної влади Вашингтонського Фонду захисту демократій Бредлі Боумана і В. Зеленський, і Б. Нетаньягу є лідерами країн, які страждають від іранської зброї, і це створює всілякі можливості для обміну розвідданими та співпраці для кращого захисту своїх народів.

***

Karadeglija, Anja. Volodymyr Zelensky calls on Canada to use 'powerful relationships' to rally international support for Ukraine = [Володимир Зеленський закликає Канаду використати «потужні відносини» для мобілізації міжнародної підтримки України] / A. Karadeglija // National Post. – Toronto, 2023. – 22.09. – Режим доступу : <https://nationalpost.com/news/politics/zelenskyu-canada-rally-support-for-ukraine>.

Президент України Володимир Зеленський прибув із неанонсованим візитом до Канади. Під час спільної пресконференції в Оттаві з прем'єр-міністром Канади Джастіном Трюдо, В. Зеленський закликав Канаду допомогти згуртувати інші країни на стороні України, бо росія інвестує мільярди, щоб поширити свою ідеологію та розділити світ, включаючи Європу та США, а також вплинути на країни Африки та Латинської Америки. Д. Трюдо в свою чергу зазначив, що Канада разом із союзниками й партнерами й надалі стоятиме пліч-о-пліч із народом України протягом усього часу, що знадобиться. Він наголосив, що у тісній співпраці посилюватиметься економічний тиск на режим путіна, пока він не почне поважати територіальну цілісність та суверенітет України.

***

Gasparino, Charles. Zelensky wines, dines with the world's richest in the hopes of rebuilding war-torn Ukraine = [Зеленський п'є вино і обідає з найбагатшими людьми світу, сподіваючись відновити змучену війною Україну] / C. Gasparino // New York Post. – New York, 2023. – 23.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/23/zelensky-wines-dines-with-the-worlds-richest-in-the-hopes-of-rebuilding-war-torn-ukraine/>.

Американський журналіст Чарльз Гаспаріно вважає, що найважливіша промова Володимира Зеленського в Нью-Йорку відбулася не в ООН, а в у Постійному представництві України, де він зустрівся з групою фінансистів-мільярдерів та Генрі Кісінджером. Зустріч організована главою підрозділу американського інвестбанку JPMorgan Chase з управління активами та капіталом Мері Ердос та глобальним керівником відділу кредитування, депозитів і зберігання Вінс Ла Падулою. Їх робота, як фінансових консультантів, полягає в тому, щоб зібрати приватний інвестиційний фонд для відновлення України. Колишній мер та бізнесмен Майкл Блумберг, якого вважають 7-ю найбагатшою людиною США, засипав В. Зеленського питаннями про економіку. Американський фінансист і підприємець Білл Екман, чий хедж-фонд «Pershing Square Capital Managemen» часто виявляє інвестиційне шахрайство,

порушив питання про корупцію в Україні. На думку автора статті, відповідь В. Зеленського має змусити фінансистів задуматися відкрити свою чекову книжку. Війна колись закінчиться, а Україна має освічену робочу силу і стійкий народ. Західна частина країни мирна та відкрита для бізнесу.

ЗАСУДЖЕННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ РФ

Kadlecová, Kateřina. Povinná četba pro flastence a chcimíry: Válečná reportérka Lenka Klicperová fotila v ukrajinských zákopech = [Обов'язкове прочитання для міщан і гіків: військова репортерка Ленка Клічперова сфотографована в українських окопах] / K. Kadlecová // Reflex. – Praha, 2023. – 07.09. – Режим доступу : <https://www.reflex.cz/clanek/kultura/120519/povinna-cetba-pro-flastence-a-chcimiry-valecna-reporterka-lenka-klicperova-fotila-v-ukrajinskych-zakopech.html>.

У видавництві «Універсум» побачила світ збірка репортажів Ленки Клічперової з бойових дій в Україні. Нагороджена журналістка, фотожурналістка, співавторка Reflex Л. Клічперова пережила багато страждань у своєму житті. Вона зробила 20 репортажів з війни в Україні, показала центр Львова, розбомблений Житомир, зруйнований Бахмут, руїни сіл, переповнені кладовища. В окопах Донбасу смерть дуже близько. Україна за останні півтора року стала для неї другою домівкою. Л. Клічперова збирається повернутися та знову писати про Україну та російську агресію.

***

Schaack, Beth Van. The back-to-school horror for ukraine's children = [Жах повернення до школи для дітей України] / B. V. Schaack // Time. – New York, 2023. – 13.09. – Режим доступу : <https://time.com/6313622/ukraine-children-trauma-school/>.

У щорічній доповіді Генерального секретаря ООН про дітей та збройні конфлікти задокументовано сотні випадків злочинів з боку російських збройних сил, включаючи вбивства та каліцтва дітей внаслідок атак із використанням важкої артилерії, ракетних систем залпового вогню та ударів з повітря. Крім того, у доповіді ООН зазначено 480 нападів на школи та лікарні, які приписуються російським збройним силам та пов'язаним з ними збройним угрупованням. Посолка США з особливих доручень у сфері глобального кримінального правосуддя в Держдепартаменті Бет Ван Шаак виділяє один особливо порочний елемент жорстокої війни росії проти України: насильницьке переміщення та депортація українських дітей. У лютому 2023 року Conflict Observatory (обсерваторія конфліктів) надала одні з найповніших емпіричних даних про те, що росія систематично та насильно переселює українських дітей.

***

Dohnalová, Anna. Novinářka pronikla do Putinových převýchovných táborů. Sledovali mě všude, líčí = [Журналіст проник у табори перевиховання путіна. Вони всюди стежили за мною, – розповідає він] / A. Dohnalová // Aktuálně.cz. – Praha, 2023. – 14.09. – Режим доступу : <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/navstivila-ruske-prevychovne-tabory-narklime-ze-deti-trauma/r~5082efb4509811ee82b7ac1f6b220ee8/>.

Військовій репортерці Ізобель Юн з американського сервера Vice News вдалося майже неможливе. Вона потрапила до російських таборів перевиховання викрадених українських дітей і оформила свої висновки у розлозі звіті. Тепер вона розповідає,

як їй це вдалося і що вона там побачила в інтерв'ю для Aktuálně.cz. Її команді дали можливість поговорити із затриманими дітьми. Але вона не могла запитати все. За журналістами весь час стежили, знімали на камеру. Коли І.Юн запитувала про війну, її звинувачували в «травмуванні дітей», розповідає журналістка. Як єдиний західний журналіст, вона також взяла інтерв'ю у російського уповноваженого з прав дитини львовової-белової, якій загрожує міжнародний ордер на арешт з Гааги через викрадення маленьких українців.

***

Harding, Luke. Revealed: how russia deliberately targeted Kherson's hospitals = [Дослідження: як росія цілеспрямовано атакувала лікарні Херсона] / L. Harding // The Guardian. – London, 2023. – 20.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/20/revealed-how-russia-deliberately-targeted-kherson-hospitals>.

Незалежна англійська некомерційна організація «Центр інформаційної стійкості» надала ексклюзивно The Guardian дослідження, яке докладно описує масштаби атак у південноукраїнському місті Херсон. Згідно з даними дослідження, росія «навмисно і неодноразово» завдавала ударів по медичним закладам, завдавши шкоди дитячим лікарням, пологовим будинкам та обласній клініці. Дослідники використовували супутникові знімки, свідчення свідків та фотографії, розміщені у соціальних мережах, у тому числі з офіційних каналів. Експерти заявляють, що дії росії в Херсоні разюче нагадують російську тактику в Сирії, де каральні удари завдавалися день у день протягом багатьох років.

***

Walker, Shaun. The Ukrainian experts dismantling bombs for clues to putin's arms supply = [Українські експерти розбирають бомби у пошуках ключів до постачання зброї путіну] / S. Walker // The Guardian. – London, 2023. – 27.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/27/the-ukrainian-experts-dismantling-bombs-for-clues-to-putins-arms-supply>.

Київський науково-дослідний інститут судових експертиз наразі виконує завдання стратегічного масштабу – вивчає російську зброю та збирає речові докази російської агресії для міжнародних судів. Як пише кореспондент у Центральній та Східній Європі Шон Вокер, у документі, отриманому «The Guardian», йдеться про те, що в останніх дронах Shahed було виявлено до 57 окремих деталей іноземного виробництва. Крім своєї роботи з виявлення компонентів ракет та безпілотників, щоб краще інформувати українську армію про те, як працюють російські ракети, та допомогти у лобюванні санкцій України за кордоном, інститут також зосередився на підрахунку фінансових витрат на російську війну.

ЗБРОЙНА ДОПОМОГА УКРАЇНИ

British arms maker BAE Systems sets up in Ukraine = [Британський виробник озброєнь BAE Systems створює підприємство в Україні] // The Guardian. – London, 2023. – 01.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/business/2023/sep/01/british-arms-maker-bae-systems-sets-up-in-ukraine>.

В Україні відкривається представництво відомої британської компанії BAE Systems, що працює у галузях виробництва зброї, безпеки та аерокосмічній сфері. На

зустрічі з гендиректором компанії Чарльзом Вудберном та командою BAE Systems, Президент України Володимир Зеленський зазначив, що озброєння виробництва BAE Systems вже активно діє в Україні. За підсумками зустрічі українська і британська сторони уклали Рамкову угоду про співпрацю щодо ремонту, запасних частин та виробництва нових легких гармат L119. Була підписана також угода про співпрацю з локалізації виробництва озброєнь BAE Systems в Україні. Україна також підписала зі Швецією заяву про наміри щодо зміцнення співпраці у виробництві та експлуатації бронетехніки сімейства CV90, яку виробляє шведський підрозділ BAE.

***

Gavin, Gabriel. US green-lights depleted uranium munitions for Ukraine: Report = [США дають зелене світло боєприпасам зі збідненим ураном для України: звіт] / G. Gavin // POLITICO. – Brussels, 2023. – 02.09. – Режим доступу : <https://www.politico.eu/article/uranium-munitions-tanks-ukraine-war-united-states/>.

Габріель Гевін, репортер POLITICO і письменник, який висвітлює колишній Радянський Союз і Туреччину, пише, що, згідно з умовами нового багатомільйонного пакету допомоги, який Вашингтон оприлюднить найближчими днями, Україна може отримати від США бронебійні боєприпаси, здатні знищувати важкі російські танки. Боєприпаси зі збідненим ураном включені в черговий транш військової допомоги, повідомляє Reuters з посиланням на проєкт документа та двох американських чиновників. Боєприпаси, у яких використовується високощільний метал, щоб пробити товсту броню, призначені для стрільби з американських танків Abrams, які Україна, як очікується, отримає в тому ж пакеті. Цей крок відбудеться саме тоді, коли Вашингтон каже, що контрнаступ Києва досягає «помітного прогресу». У березні Україна вже отримала від Великобританії боєприпаси зі збідненим ураном для використання у танках Challenger 2 британського виробництва.

***

Larsson, Astrid. Ukrainas nya försprång – ”pappersdrönare” = [Нова грань України – «паперові дрони»] / A. Larsson // Svenska Dagbladet. – Stockholm, 2023. – 03.09. – Режим доступу : <https://www.svd.se/a/gEAdo0/australienska-pappersdronare-kan-ge-ukraina-forsprang-i-kriget>.

Військовий експерт Йорген Ельфвінг заявив газеті «Svenska Dagbladet» про те, що новий «паперовий дрон» може дати Україні несподівану перевагу на полі бою. Вони коштують трохи більше 38 000 шведських крон, і їх можна зібрати так само легко, як і меблі Ікеа. «Паперові дрони» або Corvo Precision Payload Delivery System (PPDS) — виробництва австралійської компанії Syraq і з березня перебувають в Україні. Уряд Австралії вирішив надсилати щонайменше сто копій на місяць у рамках пакету підтримки на загальну суму 20 млн. дол., пише American Business Insider.

***

Apelblat, Mose. EU signs ammunition contracts for Ukraine, no delivery date = [ЄС підписує контракти на боєприпаси для України, дати поставки немає] / M. Apelblat // The Brussels Times. – Brussels, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://www.brusselstimes.com/eu-affairs/675752/eu-signs-ammunition-contracts-for-ukraine-no-delivery-date>.

Журналіст-фрілансер і колишній чиновник Європейської комісії Мозе Апельблат пише, що згідно із заявою Верховного представника Жозепа Борреля на неформальному засіданні Ради із закордонних справ, Європейське оборонне агентство (EDA) протягом літа вело переговори з європейською оборонною промисловістю щодо закупівлі 155-мм боєприпасів для України. У своїй заяві для преси Ж. Боррель посилався на ініціативу ЄС щодо трьох етапів поставки боєприпасів. Перший етап стосувався постачання Україні снарядів із наявних запасів держав-членів ЄС. Цей етап закінчився в травні і включав 224 000 боєприпасів і близько 2300 ракет. Другий етап – це спільний процес закупівель країн-членів ЄС для поповнення їхніх запасів і доставки більшої кількості снарядів в Україну. Цей трек був відкладений і був узгоджений країнами-членами на початку травня, приблизно через 1,5 місяці після того, як було оголошено трьохетапний план постачання боєприпасів в Україну. Планується поставити 1 мільйон боєприпасів протягом 12 місяців.

***

Jansen, Jonas. Rheinmetall liefert Munition für Flakpanzer Gepard an Ukraine = [Компанія «Rheinmetall» постачає в Україну боєприпаси для зенітних танків «Gepard»] / J. Jansen // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2023. – 05.09. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/unternehmen/rheinmetall-liefert-deutsche-gepard-munition-an-ukraine-19153054.html>.

Раніше компанія «Rheinmetall» виробляла снаряди в Швейцарії, яка відмовляється експортувати військові товари, тому німецька група «Дах» швидко налагодила домашнє виробництво. Дюссельдорфська Компанія «Rheinmetall» та Федеральне міністерство оборони повідомили, що в Україну вперше поставили боєприпаси нового виробництва Німеччини для танків «Gepard». Міністерство доручило групі «Дах» поставити 300 тис. боєприпасів на суму 168 млн. євро. Тепер до атакованої росією країни доставлено першу п'ятизначну кількість патронів.

***

Copp, Tara. A look at the uranium-based ammo the US is sending to Ukraine = [Погляд на боєприпаси на основі урану, які США надсилають в Україну] / T. Copp // National Post. – Toronto, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://nationalpost.com/pmn/news-pmn/a-look-at-the-uranium-based-ammo-the-us-is-sending-to-ukraine>.

Як повідомила кореспондентка Пентагону Тара Копп, США оголосили, що відправляють в Україну протитанкові снаряди зі збідненим ураном, наслідуючи приклад Великобританії, яка відправила боєприпаси, щоб допомогти Києву прорватися через російські лінії в його виснажливому контрнаступі. Такі снаряди були розроблені США під час холодної війни для знищення радянських танків, у тому числі тих самих танків Т-72, з якими Україна зараз стикається у своєму контрнаступі. Експерт з ядерної енергії та політичний дослідник RAND Едвард Гейст повідомив, що снаряди зберігають деякі радіоактивні властивості, але вони не можуть викликати ядерну реакцію. Військовий аналітик RAND Скотт Бостон заявив, що при пострілі боєприпас зі збідненим ураном стає по суті екзотичним металевим дротиком, випущеним з надзвичайно високою швидкістю.

***

Gregory, Andy. From Challenger to Leopard: How Ukraine's tanks compare to Russia's = [Від Челленджера до Леопарда: чим українські танки відрізняються від російських] / A. Gregory // The Independent. – London, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/challenger-tanks-uk-ukraine-russian-b2405226.html>.

Кореспондент Енді Грегорі зазначає, що хоча західні танки, безперечно, посилили вогневу міць Києва, вони, схоже, досі були відносно обмежені щільними мінними полями та іншими укріпленнями росії, але військові експерти кажуть, що вони можуть відіграти ключову роль у разі великого прориву. Рішення про постачання танків, ознаменувало зміну курсу в підтримці НАТО України, де сили Москви та Києва воювали здебільшого за допомогою танків радянського виробництва. «The Independent» проаналізував та порівняв різні види танків, які вже чи скоро братимуть участь у російсько-українській війні.

***

Baldor, Lolita. US announces new \$600 million aid package for Ukraine to boost counteroffensive = [США оголошують про новий пакет допомоги Україні на 600 мільйонів доларів для посилення контрнаступу] / L. C. Baldor // National Post. – Toronto, 2023. – 07.09. – Режим доступу : <https://nationalpost.com/pmnn/news-pmnn/us-announces-new-600-million-aid-package-for-ukraine-to-boost-counteroffensive>.

Як повідомила кореспондентка Пентагону Лоліта К. Балдор, Пентагон оголосив про новий пакет довгострокової допомоги Україні на суму 600 млн дол. Міністерство оборони заявило, що останній пакет буде надано в рамках Ініціативи зі сприяння безпеці України, яка надає гроші для довгострокових контрактів на системи озброєнь, які мають бути збудовані чи модифіковані оборонними компаніями. Допомога надходить у той час, коли адміністрація Д. Байдена намагається продемонструвати свою постійну підтримку тримісячного контрнаступу. Президент США Джо Байден запросив ще 21 мільярд доларів на військову та гуманітарну допомогу Україні на останні місяці 2023 року, але незрозуміло, яку суму схвалить Конгрес.

***

Oekraïners krijgen met uranium verrijkte munitie: 'Niemand overleeft dat' = [Українці отримують боєприпаси, збагачені ураном: «Цього ніхто не переживе»] // De Telegraaf. – Amsterdam, 2023. – 08.09. – Режим доступу : <https://www.telegraaf.nl/nieuws/2106173339/oekraïners-krijgen-met-uranium-verrijkte-munitie-niemand-overleeft-dat>.

Америка постачатиме українцям зброю, яка може пробивати та підривати російські танки. Боєприпаси призначені для американських танків Abrams, який стріляє снарядами зі збідненого урану. Нідерландський фахівець з оборони П. Болдер з Гаазького центру стратегічних досліджень вважає, що користь від таких снарядів переважає ризики для здоров'я і «є ефективною зброєю для пробиття бронетехніки». Болдер називає доставку «розумним рішенням». «Україна може добре використати ці боєприпаси в боротьбі з великою кількістю російських танків і БТРів. Це дозволяє їм внести трохи більше асиметрії в бій і отримати невелику перевагу».

***

Lietuva Ukrainai perdavė puspenkto milijono šaudmenų = [Литва передала Україні півтора мільйона боєприпасів] // Verslo žinios. – Vilnius, 2023. – 08.09. – Режим доступу : <https://www.vz.lt/verslo-aplinka/2023/09/08/lietuva-ukrainai-perdave-puspenkto-milijono-saudmenu>.

Міністерство національної оборони Литви повідомило, що передало Україні півтора мільйона боєприпасів. За даними міністерства, передана Литвою Україні до осені цього року військова підтримка включає вертольоти Мі-8, зенітні установки Л-70 з боєприпасами, бронетранспортери М113, мільйони патронів, боєприпаси до гранатометів. Незабаром в Україну також будуть передані ракетні комплекси NASAMS, засоби боротьби з безпілотниками, матеріально-технічне обладнання та інше забезпечення. Окрім переданої військової техніки та обладнання, Литва постійно активно навчає українських військових, забезпечує лікування та реабілітацію українців, організовує консультації експертів, виділяє кошти міжнародним фондам підтримки України.

***

Försvaret köper nya Archerpjäser från Bofors = [Захист купує нові фігури Арчера у Бофорса] // Svenska Dagbladet. – Stockholm, 2023. – 13.09. – Режим доступу : <https://www.svd.se/a/kEjJJ9/forsvaret-koper-nya-archerpjaser-fran-bofors>.

Оборонна група BAE Systems Bofors поставить Збройним силам Швеції 48 одиниць Archer на суму 5 млрд. крон, пише Управління оборонного матеріального забезпечення (FMV) у прес-релізі. Придбання артилерійської системи є заміною тих гаубиць, що Швеція продала Великій Британії та подарувала Україні. Навесні минулого року уряд подарував Україні вісім установок Archer, а 14 штук було продано Великій Британії.

***

Vybavenie od Američanov na Ukrajině chceli ukradnúť zločinci: Pentagon pritvrdil = [Злочинці хотіли викрасти техніку в американців в Україні: Пентагон підтягнувся] // Nový čas. – Bratislava, 2023. – 14.09. – Режим доступу : <https://www.cas.sk/clanok/2843265/vybavenie-od-americanov-na-ukrajine-chceli-ukradnut-zlocinci-pentagon-pritvrdil/>.

Пентагон збирає та відправляє в Україну нову команду для контролю за використанням там коштів допомоги США. Таким чином Вашингтон відповідає на дедалі гучніші заклики республіканців посилити нагляд за використанням американських коштів. США наразі надали Києву 43,7 млрд. дол. допомоги Києву для захисту від російської агресії, повідомляє CNN. Генеральний інспектор Міністерства оборони сказав, що високопоставлений американський чиновник почав працювати в Україні наприкінці серпня, а до кінця вересня до нього повинна була приєднатися решта команди. Працівники будуть базуватися в посольстві США в Києві.

***

Mason, Rowena. Boris Johnson attacks UK aid to Ukraine: ‘What the hell are we waiting for?’ = [Борис Джонсон критикує допомогу Великобританії Україні: «Чого, чорт забирай, ми чекаємо?»] / R. Mason // The Guardian. – London, 2023. – 14.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/politics/2023/sep/14/boris-johnson-attacks-uk-aid-to-ukraine-what-the-hell-are-we-waiting-for>.

Колишній прем'єр-міністр Великої Британії Борис Джонсон, який встановив тісні відносини з Президентом України Володимиром Зеленським після початку війни з росією, у статті для журналу «The Spectator», розкритикував уряд Великобританії за його політику щодо України, заявивши, що він має терміново надати більше озброєнь. Великобританія є другим за величиною донором: наразі вона виділила Україні військову допомогу на суму 4,6 млрд фунтів стерлінгів, у тому числі 2,3 млрд фунтів стерлінгів у 2022 році та зобов'язання забезпечити відповідне фінансування у 2023 році. Великобританія також бере участь у програмі навчання 30 000 українських військових. Новий міністр оборони Великобританії Грант Шеппс заявив, що сподівається на продовження підтримки Великобританією України в її боротьбі проти варварського вторгнення путіна.

***

Schuller, Konrad. Wie man Putin die Tatwaffe aus der Hand nimmt = [Як вирвати з рук путіна зброя вбивства] / К. Schuller // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2023. – 17.09. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/taurus-fuer-die-ukraine-marschflugkoerper-koennten-leben-retten-19177113.html>.

Політичний кореспондент К. Шуллер каже, що поки федеральний канцлер Німеччини Олаф Шольц вагається і вагається, російські ракети щодня вбивають людей в Україні. Маються на увазі німецькі крилаті ракети «Taurus», які Берлін не хоче давати українцям. Коли міністерка закордонних справ А. Бербок була в Києві, міністр закордонних справ України Д. Кулеба сказав їй, що німецькі ракети могли б врятувати життя солдатів і цивільних.

***

Canada to send \$33 million to Ukraine for air defence = [Канада направить Україні 33 млн канадських доларів на ППО] // National Post. – Toronto, 2023. – 17.09. – Режим доступу : <https://nationalpost.com/news/world/canada-to-send-33-million-to-ukraine-for-air-defence>.

Міністр національної оборони Канади Білл Блер оголосив про внесок у розмірі 33 млн канадських доларів (24,38 млн доларів США) до Міжнародного фонду для України – очолюваної Великою Британією ініціативи із закупівлі військової допомоги для Києва. Внесок Канади буде спрямований на закупівлю для України сотень зенітних ракет малої і середньої дальності та супутніх систем, необхідних для захисту критично важливої національної інфраструктури України. Кошти будуть виділені з нового фінансування військової допомоги Україні в розмірі 500 млн канадських доларів. У Міністерстві оборони Канади нагадали, що загальний обсяг канадської допомоги Україні з початку повномасштабного вторгнення рф становить понад 8 млрд доларів, з них понад 1,8 млрд пішли на військову допомогу.

***

Freking, Kevin. Political divide emerges on Ukraine aid package as Zelensky heads to Washington = [Політичний розкол виникає з приводу пакету допомоги Україні, коли Зеленський прямує до Вашингтона] / К. Freking // The Independent. – London, 2023. – 19.09. – Режим доступу : <https://www.the-independent.com/news/world/americas/us-politics/ukraine-aid-kevin-mccarthy-united-states-senate-b2414003.html>.

Президент Джо Байден шукає додаткові 24 мільярди доларів на забезпечення безпеки та гуманітарну допомогу для України відповідно до своєї обіцянки допомагати країні «стільки, скільки потрібно», щоб витіснити росію з її кордонів. На думку журналіста Кевіна Фрекінга, ратифікація запиту Д. Байдена перебуває під великим сумнівом через зростаючі розбіжності в Конгресі з приводу того, як діяти далі. Наразі США схвалили чотири раунди допомоги Україні у відповідь на російське вторгнення на загальну суму близько 113 млрд доларів, причому частина цих грошей піде на поповнення американської військової техніки, відправленої на передову. Більшість членів Палати представників та Сенату підтримують допомогу, розглядаючи захист України та її демократії як глобальний імператив. Лідер республіканців у Сенаті Мітч МакКоннелл висловив упевненість, що допомога Україні триватиме.

***

Butler, Alexander. Ukraine rejects defective Leopard 1 tanks from Germany after finding ‘serious faults’ = [Україна відмовляється від бракованих танків Leopard 1 із Німеччини після виявлення серйозних технічних проблем] / A. Butler // The Independent. – London, 2023. – 20.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/leopard-tank-germany-ukraine-russia-b2414943.html>.

Репортер «The Independent» Олександр Батлер зазначає, що Україна відмовилася від нової партії танків Leopard 1 з Німеччини. Україна направила групу фахівців до польського міста Жешув для перевірки німецьких танків Leopard, де виявилось, що техніка вже була сильно зношена під час навчання українських солдатів у Німеччині і потребує ремонту.

***

Hammer, Mathias. ATACMS, F-16s and what might be next for Ukraine = [ATACMS, F-16 та що може бути далі для України] / M. Hammer // Time. – New York, 2023. – 20.09. – Режим доступу : <https://time.com/6316164/atacms-f-16s-and-what-might-be-next-for-ukraine/>.

Старший радник програм міжнародної безпеки Центру стратегічних і міжнародних досліджень Гарвардської школи бізнесу Марк Канчіан зазначає, що у той час як винищувачі F-16 та ракетні комплекси ATACMS, продовжують домінувати в заголовках, присвячених військовій допомозі Україні, аналітики та експерти кажуть «Time», що інші форми підтримки можуть зрештою виявитися важливішими. Згідно зі звітом Дослідницької служби Конгресу від 14 вересня 2023 р., Україна швидше за все, зосередить увагу на обладнанні, оскільки США та західні партнери значною мірою вичерпали запаси нових можливостей та систем. На думку головного консультанту відділу воєнної і воєнно-економічної політики Національного інституту стратегічних досліджень у Києві Миколи Белєскова, в такій виснажливій боротьбі, з якою Україна стикається на своїх лініях фронту, підтримка постійної інтенсивності артилерійських обстрілів матиме вирішальне значення. За словами М. Канчіані без постійного поповнення артилерійських снарядів, інженерного обладнання, вантажівок, медикаментів та продовольства, військовий потенціал України почне знижуватись.

***

Ojewska, Natalia. Ukraine-poland friendship shows signs of fraying over grain dispute, arms supply = [Дружба України та Польщі має ознаки погіршення через суперечку про зерно та постачання зброї] / N. Ojewska // Time. – New York, 2023. – 20.09. – Режим доступу : <https://time.com/6316281/poland-arms-ukraine-grain-dispute/>.

Прем'єр-міністр Польщі Матеуш Моравецький заявив, що Польща більше не постачатиме Україні своє озброєння, оскільки зосередилася на посиленні власної оборони, зазначивши, що його уряд не має наміру ризикувати безпекою України і не перешкоджатиме постачанню зброї з інших країн через військовий логістичний хаб в Ясьонці поблизу Жешува. На думку старшого наукового співробітника Центру нової американської безпеки Пітера Шредера, найважливіша роль Польщі полягала в тому, щоб служити перевалочним пунктом для доставки зброї з країн НАТО та інших країн в Україну. П. Шредер, колишній аналітик ЦРУ додав, що напруженість і розбіжності між Києвом і деякими з його найсильніших прихильників напевно вселять у кремль впевненість у тому, що європейська підтримка України не є гарантованою в довгостроковій перспективі, – сказав П. Шредер.

***

Meer, Tom. Scheuren in belangrijk bondgenootschap: waarom Polen stopt met leveren wapens aan Oekraïne = [Тріщини у важливому альянсі: чому Польща припинила постачання зброї Україні] / T. Meer // Algemeen Dagblad. – Rotterdam, 2023. – 21.09. – Режим доступу : <https://www.ad.nl/buitenland/scheuren-in-belangrijk-bondgenootschap-waarom-polen-stopt-met-leveren-wapens-aan-oekraïne~a8e3ed4b/>.

Польща припинила постачання зброї в Україну через суперечку щодо експорту зерна. Прем'єр-міністр Нідерландів М. Рютте, не вважає, що Польща справді припинить постачання зброї, і очікує, що це «тимчасова проблема». Він готовий допомогти за лаштунками покращити атмосферу між сусідніми країнами. Колишній командувач сухопутними військами Нідерландів Март де Круйф вважає, що рішення поляків більше не постачати зброю в Україну практично не впливає на поле бою. Логістично Польща незамінна для України та західних союзників і Март де Круйфт не думає, що «уряд у Варшаві змінить це». Де Круйф каже, що дії прем'єр-міністра Польщі М. Моравецького не можна розглядати окремо від виборів 15 жовтня і, що після виборів стосунки між Польщею та Україною безумовно відновляться.

***

„Es wird nicht gut ausgehen“: Markus Lanz zieht eine bittere Bilanz = [«Добром це не закінчиться» – робить гіркий висновок Маркус Ланц] // Focus. – Berlin, 2023. – 21.09. – Режим доступу : https://www.focus.de/kultur/kino_tv/sendung-zum-ukraine-krieg-mit-blick-auf-den-ukraine-krieg-zieht-markus-lanz-bittere-bilanz_id_205201469.html.

Під час німецького телевізійного ток-шоу «Markus Lanz» політик ХДС (Християнсько-демократичний союз Німеччини) Р. Кізеветтер і експерт із зовнішньої політики СДПН (Соціал-демократична партія Німеччини) Р. Стегнер обговорили подальші поставки зброї та подальшу стратегію боротьби з президентом росії в. путіним. У той час як політик від ХДС Р. Кізеветтер чітко висловився на користь доставки німецьких крилатих ракет «Taurus» Україні, представник СДПН Стегнер попередив про дедалі більшу ескалацію та висловив свій скептицизм. Стегнер

процитував американських експертів, які не вважають можливою «військову перемогу України над ядерною державою росією без участі НАТО». Замість того, щоб постачати все більше і більше зброї, Стегнер бачить вихід у переговорах. Р. Кізеветтер не міг з цим погодитися.

***

Doornbos, Caitlin. Biden approves \$325M Ukraine military aid package as Zelensky visits White House = [Байден затвердив пакет військової допомоги Україні на суму 325 мільйонів доларів під час візиту Зеленського до Білого дому] / С. Doornbos // *New York Post*. – New York, 2023. – 21.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/21/biden-approves-325m-ukraine-aid-package-as-zelensky-visits-white-house/>.

Президент США Джо Байден на зустрічі у Білому домі з Президентом України Володимиром Зеленським, оголосив про новий 47 пакет військової допомоги Києву. За даними Пентагону, крім озброєння до пакету також увійдуть 59 легких тактичних машин, підривні боєприпаси для розчищення перешкод, а також різні запасні частини, технічне обслуговування та інше польове обладнання із запасів Міністерства оборони США. В результаті нового пакету в 325 млн доларів загальна сума, відправлена в Україну з початку війни, становитиме приблизно 44 млрд доларів.

***

Chini, Maïthé. Fighter jets for Ukraine: Belgium reconsiders sending old F-16s, De Croo confirms = [Винищувачі для України: Бельгія переглядає можливість відправки старих F-16, підтверджує Де Кроо] / М. Chini // *The Brussels Times*. – Brussels, 2023. – 21.09. – Режим доступу : <https://www.brusselstimes.com/belgium/702538/fighter-jets-for-ukraine-belgium-reconsiders-sending-old-f-16s-de-croo-confirms>.

Міноборони Бельгії вирішує, чи зможе Бельгія все-таки відправити в Україну винищувачі F-16, підтвердив прем'єр-міністр Александер Де Кроо. Раніше армія заявила, що її винищувачі занадто старі і що вони потрібні самій Бельгії. Запаси винищувачів F-16 у Бельгії добігають кінця свого терміну служби, деяким з них майже чотири десятиліття. Держава замовила у Lockheed Martin 34 сучасні літаки F-35A, які повинні надійти у 2024 році. Зараз розглядається питання, наскільки старі F-16 ще можуть послужити Україні. Де Кроо заявив, що «якщо старі F-16 якимось ще придатні для використання», то Бельгія «обов'язково повинна це вивчити». Він додав, що літак не обов'язково використовувати для виконання бойових завдань: Можливо, Україна використовує бельгійський літак лише для навчання. Тоді вимоги інші.

***

Muzaffar, Maroosha. UK foreign secretary defends allies' delays in supplying Ukraine with long-range weapons = [Міністр закордонних справ Великобританії захищає затримки союзників із постачанням Україні зброї дальньої дії] / М. Muzaffar // *The Independent*. – London, 2023. – 21.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/james-cleverly-uk-ukraine-weapons-delay-b2415588.html>.

Міністр закордонних справ і у справах Співдружності Націй Джеймс Клеверлі заявив, що Великобританія вже поставила крилаті ракети великої дальності в Україну разом з протитанковими ракетними комплексами та іншим обладнанням. Він підкреслив, що українські військові просуваються вперед у своїх контрнаступальних

зусиллях, вони обережні та методичні, і Великобританія має намір допомогти Україні у посиленні її можливостей протиповітряної оборони та забезпечити навчання українських пілотів на винищувачах F-16. На його думку, Велика Британія повинна продовжувати підтримувати Україну, поки вона захищається від російського вторгнення. Це може зайняти більше часу, ніж деякі очікують.

***

Wheeler, Richard. ‘Need to breed’ fear of Nato conflict risk among russian military, peers told = [«Необхідно посягти» серед російських військових страх перед ризиком конфлікту з НАТО] / R. Wheeler // The Independent. – London, 2023. – 21.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/uk/nato-vladimir-putin-ukraine-lord-moscow-b2415922.html>.

Колишній генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон заявив, що Велика Британія та її союзники повинні налякати російське військове керівництво реальною війною з Альянсом, аби вони трохи приструнили свої військові амбіції. Д. Робертсон, який займав пост генсека Альянсу з 1999 по 2003 рік, закликав західних політиків не побоюватися російської ескалації. Він підкреслив, що вкрай важливо, щоб Великобританія та її союзники постачали Україні зброю, яку вона запитує. Державний міністр оборони баронеса Анабель Голді заявила, що Великобританія та її союзники мають продемонструвати, що їхня підтримка України є залізною та неослабною. На її думку, путін має бути переможений – це єдиний шлях до української та глобальної безпеки.

***

Busse, Nikolas. Selenskyjs größtes Problem = [Найбільша проблема Зеленського] / N. Busse // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2023. – 22.09. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/der-us-kongress-ist-wolodymyr-selenskyjs-groesstes-problem-19193776.html>.

За словами автора, Президент України виголосив потужну промову в ООН, куди він особисто їздив на цьогорічну Генеральну Асамблею. І, каже автор, судячи з усього, Україна тепер отримає американські ракети малої дальності «АТАСМС», і також має ще більше стимулювати німецькі дебати щодо доставки крилатих ракет «Taurus». У Вашингтоні, каже автор, В. Зеленський також відчув, як змінюється дискурс у США. Солідарність з Україною має високу ціну, яку багато виборців у західних суспільствах, уражених різними кризами, більше не бажають платити. Результати опитування «AfD» показують, що це все більше стосується і Німеччини.

***

Mallees, Nojoud. Canada to provide Ukraine with \$650 million for armoured vehicles in new pledge of support = [Канада надасть Україні 650 мільйонів доларів на бронетехніку у рамках нового пакета підтримки] / N. A. Mallees // National Post. – Toronto, 2023. – 22.09. – Режим доступу : <https://nationalpost.com/news/canada/what-canada-is-pledging-for-ukraine#:~:text=Meanwhile%2C%20the%20multi%2Dyear%20commitment,according%20to%20a%20news%20release..>

Прем'єр-міністр Канади Джастін Трюдо під час спільної пресконференції із Президентом України Володимиром Зеленським заявив, що Канада надасть Україні

черговий пакет військової допомоги на 650 млн канадських доларів (майже 482 млн доларів США). На додаток до нового фінансування федеральний уряд також оголосив про виділення частини підтримки у розмірі 500 млн доларів. Кошти підуть на постачання в Україну 35 камер для дронів, на відправку канадських інструкторів, які допоможуть українським пілотам та технічному персоналу використати подаровані винищувачі, а також на посилення заходів ядерної безпеки у Чорнобильській зоні відчуження та заміну обладнання, знищеного чи вкраденого росією під час окупації в 2022 році.

***

Sommerlad, Joe. What are Abrams tanks and why is the US sending them to Ukraine? = [Що таке танки «Абрамс» і чому США відправляють їх до України?] / J. Sommerlad // **The Independent.** – London, 2023. – 22.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/m1a2-abrams-tanks-biden-zelensky-ukraine-b2416444.html>.

США зобов'язалися відправити в Україну 31 свій бойовий танк M1 Abram вартістю близько 400 млн доларів. Президент України Володимир Зеленський заявив, що, на його думку, танки мають вирішальне значення для поповнення військової техніки його країни. Експерти попереджають про складну логістику, пов'язану з доставкою цих високотехнологічних машин на поле бою. Експерт оборонної промисловості Сідні Фрідберг описав їх як великі машини, важкоброньовані, додавши, що вони набагато краще захищені, ніж все, що побудував Радянський Союз, або все, що є у росіян в даний час. Він також попередив, що вони можуть зрештою створити проблеми для українців, оскільки вони потребують додаткової підготовки, запасних частин, складського зберігання та високого рівня догляду.

***

Erhebliche Schäden im Hafen: Russland überzieht Odessa mit Drohnen und Raketen = [Значні пошкодження порту: росія накриває Одесу безпілотниками та ракетами] // **Focus.** – Berlin, 2023. – 25.09. – Режим доступу : https://www.focus.de/politik/ausland/ukraine-krise/ukraine-update-am-24-september-der-winter-haelt-die-ukraine-nicht-auf-worauf-es-stattdessen-ankommt_id_72885571.html.

Лідер фракції «Союзу» Ф. Мерц закликав федеральний уряд Німеччини швидко прийняти рішення щодо постачання німецьких крилатих ракет. Мерц наголосив, що Захід має підтримати Україну військово, щоб вона могла виграти війну проти президента росії в. путіна. Мерц підкреслив, що «війни зазвичай закінчуються лише тоді, коли ті, хто захищається, мають повний повітряний суверенітет над власною територією». Він критикує Захід щодо ненадання Україні військової авіації, каже, що в нього «все більше виникає відчуття, що одного разу нам, можливо, доведеться вирішити питання про те, чи ми зробили занадто мало, занадто пізно».

***

Leithäuser, Johannes. Kein Verständnis für das deutsche Zögern = [Ніякого розуміння німецького вагання] / J. Leithäuser // **Frankfurter Allgemeine.** – Frankfurt am Main, 2023. – 25.09. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ukraine-kein-verstaendnis-fuer-deutschlands-zoegern-bei-taurus-lieferung-19199871.html>.

Франція постачає в Україну крилаті ракети «Scalp-EG», дальність дії яких обмежена 300 кілометрами для дотримання правил режиму контролю за ракетними технологіями (MTCR). Берлін ухиляється від постачання в Україну крилатих ракет «Taurus». Ще й тому, що передача геоданих до Києва вважається проблематичною. Французькі експерти з безпеки були здивовані тим, що федеральний уряд представив передачу геоданих Україні як проблематичну у разі поставки німецьких крилатих ракет «Taurus», радіус дії яких становить близько 500 кілометрів. У Парижі кажуть, що в Україні вже є всі необхідні геодані та надзвичайно спритні програмісти.

***

Keane, Isabel. First American-made Abrams tanks arrive in Ukraine: Zelensky = [Перші танки Abrams американського виробництва прибули в Україну] / I. Keane // New York Post. – New York, 2023. – 25.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/25/first-american-made-abrams-tanks-arrive-in-ukraine-zelensky/>.

Перша партія танків «Абрамс» американського виробництва прибула в Україну на кілька місяців раніше запланованого терміну. Президент України Володимир Зеленський подякував Вашингтону за те, що він дотримався свого слова і допомагає у контрнаступі проти російських військ. Деякі експерти навіть стверджують, що якби Україні було надано зброю, про яку вона просила, в 2022 р., коли росія була найбільш вразливою після низки принизливих поразок, Київ міг би уникнути великої кількості смертей і опинитися зараз у набагато сильнішій позиції. Старший науковий співробітник Центру аналізу європейської політики Гордон Дейвіс заявив «New York Post», що якби це рішення було схвалено раніше, з якнайшвидшим навчанням та доставкою як явний пріоритет, Україна, ймовірно, була б у кращому становищі сьогодні, оскільки в росії було б менше часу на підготовку, а Україна мала б більше бойової сили, щоб застосувати її до своїх цілей раніше.

***

Nauja Lietuvos paramos siunta: Ukrainos karinėms jūrų pajėgoms perduoti radiolokacinės įrangos komplektai = [Нова партія литовської підтримки: комплекти радіолокаційного обладнання передані ВМС України] // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2023. – 27.09. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2023/09/27/news/nauja-lietuvos-paramos-siunta-ukrainos-karinems-juru-pajegoms-perduoti-radiolokacines-irangos-komplektai-28521697>.

Міністерство національної оборони Литви та литовська армія продовжують надавати безперебійну військову підтримку Україні. Повідомляється, що Військово-морським силам України передані комплекти радіолокаційного обладнання. Міністр національної оборони Литви А. Анушаускас каже, що ця підтримка посилить можливості України, яка спустошена російською війною, ці радіолокаційні пристрої будуть важливими як для захисту її територіальних вод, так і для забезпечення безпеки громадян.

***

Vincent, Elise. Les industriels français de l'armement cherchent à s'implanter en Ukraine = [Французькі виробники зброї прагнуть закріпитися в Україні] / E. Vincent // Le Monde. – Paris, 2023. – 29.09. – Режим доступу :

https://www.lemonde.fr/international/article/2023/09/29/les-industriels-francais-de-l-armement-cherchent-a-s-implanter-en-ukraine_6191552_3210.html.

У статті авторка Еліза Вінсент розглядає спроби французьких виробників зброї здійснити імплементацію своїх інтересів в Україні. Міністр армії Франції, Себастьєн Лекорно, разом із делегацією з десятком індустріальних лідерів, відвідав Київ з метою налагодження партнерств з українцями. Авторка зазначає, що французька військово-промислова галузь провела унікальний форум в Києві з метою продажу власної продукції. Спільно з індустріальними лідерами, міністр армії відвідав столицю України, щоб переглянути умови французької військової підтримки для України в умовах тривалої війни та спаду запасів боєприпасів у Франції та серед інших заходів підтримки Заходу. Авторка наводить слова міністра армії, який визнав необхідність зміни стратегії щодо надання військової допомоги іншим країнам та застосування партнерського підходу замість безумовної передачі зброї. Франція визнає необхідність підтримки української оборони, але зараз ставить акцент на створенні індустріальних партнерств. Зазначається, що ця стратегія не така проста для французьких компаній через те, що США, Велика Британія і Німеччина вже інвестували значно більше в Україну та надали їй більше військової підтримки в минулому. Деякі європейські гіганти вже анонсували плани відкрити виробництва на українській землі, підкреслюючи зміну в спрямуванні підтримки України.

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ДО НАТО

Ruská společnost je apatická, vnitřně přestává fungovat, říká velvyslanec Landovský = [російське суспільство апатичне, воно перестає внутрішньо функціонувати, каже посол Ландовський] // Aktuálně.cz. – Praha, 2023. – 02.09. – Режим доступу : <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/ruska-spolecnost-je-apaticka-vnitrne-prestava-fungovat-rika/r~eddb322e495611eeba63ac1f6b220ee8/>.

Посол Чехії в Північноатлантичному альянсі (НАТО) Якуб Ландовський не бачить нічого позитивного для росії в поточній ситуації вторгнення в Україну. росія програє війну, суспільство апатично, права на захист власності не існує, слова не дотримуються, сказав він в інтерв'ю ШТК. За його словами, нинішню ситуацію на полі бою не можна назвати тупиковою ситуацією чи українською невдачею. Світ повинен бути обережним, коли оцінює хід українського контрнаступу, сказав Я. Ландовський. За його словами можливе довготривале відкладення переговорів про вступ України до НАТО може призвести до розчарування. За його словами, НАТО і Україна нерозривно пов'язані інтересами безпеки. Чехія беззастережно підтримує Україну в питанні вступу в НАТО і намагатиметься зробити це якнайшвидше після закінчення війни.

***

Sarkar, Alisha Rahaman. Zelensky says 'only matter of time' before Ukraine becomes Nato member = [Зеленський заявив, що членство України в НАТО – «тільки питання часу»] / A. R. Sarkar // The Independent. – London, 2023. – 29.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/ukraine-russia-war-zelensky-nato-b2420714.html>.

Під час спільної пресконференції з Генеральним секретарем НАТО Єнсом Столтенбергом у Києві, Президент України Володимир Зеленський заявив, що наявні

на сьогодні відносини і рівень співпраці України і НАТО доводять, що її членство в Альянсі буде абсолютно природним і таким, що посилює обидві сторони. Єнс Столтенберг зі свого боку зазначив, що Україна має потужну підтримку з боку всіх країн – членів НАТО. За його словами, члени Альянсу продовжать надавати Україні найсучасніші засоби для відбиття російського вторгнення, зокрема танки, сучасні системи ППО, а також тренуватимуть пілотів для літаків F-16. Генеральний секретар НАТО підтвердив, що НАТО має контракти на постачання боєприпасів для України на суму 2,08 млрд фунтів стерлінгів, включаючи снаряди для 155-мм гаубиці, протитанкові керовані ракети і танкові боєприпаси.

МИРНІ ПРОПОЗИЦІЇ ТА ПЕРЕГОВОРНИЙ ПРОЦЕС

Tisdall, Simon. putin is waging a forever war. The west can't pull the plug on Ukraine now = [путін веде вічну війну. Захід зараз не може відключити Україну] / S. Tisdall // The Guardian. – London, 2023. – 02.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/commentisfree/2023/sep/02/putin-is-waging-a-forever-war-the-west-cant-pull-the-plug-on-ukraine-now>.

Оглядач газети «The Guardian» С. Тісдалл пише, що навіть після 18 місяців жаху в Україні дуже багато відомих політиків у США та Європі, схоже, нездатні чи не бажають усвідомити екзистенційну загрозу, яку росія путіна становить для всіх. Вони продовжують вважати, що ця війна, як і інші конфлікти, зрештою закінчиться переговорами. На думку С. Тісдалла, необхідно без подальших зволікань вітати Україну в НАТО та ЄС, запропонувати гарантії безпеки та безпечні морські шляхи вже зараз, підкріплені вогневою потужністю НАТО, червоними лініями, великою кількістю озброєнь, літаків та безпольотних зон. Союзники НАТО повинні ігнорувати розмови про переговори і розпочати боротьбу за перемогу. Треба визнати, що миру не може бути доти, доки росія беззастережно не паде.

***

Naureckaitė, Indrė. „Karas galėtų baigtis jau šiomet“: ekspertai – apie pasikeitusių V. Zelenskio retoriką ir slaptai renkamas datas = [«Війна може закінчитися вже цього року»: експерти – про змінену риторіку В.Зеленського та таємно обрані дати] / I. Naureckaitė // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/lietuvosdienu/aktualijos/2023/09/04/news/-karas-galetu-baigtis-jau-siomet-ekspertai-apie-pasikeitusia-v-zelenskio-retorika-ir-slaptai-renkamas-datas-28262434>.

Хоча на Заході публічно заявляють, що Україну підтримуватимуть стільки, скільки буде потрібно, неофіційно кажуть, що за спинами українських політиків уже узгоджується дата мирних переговорів з росією. Президент України В. Зеленський заявив, що війна може закінчитися до кінця 2023 р. – за певних умов. Оцінюючи цю заяву, політолог А.Медалінскас виділив три важливі аспекти. Перш за все, політолог звернув увагу на поновлення закликів політиків на Заході до України почати переговори, відмовившись від деяких територій в ім'я миру. Крім того, А.Медалінскас звернув увагу на заплановані на наступний рік президентські та парламентські вибори в Україні, тому всі заяви, за його словами, необхідно оцінювати через цю призму. Третьою обставиною цієї заяви, на думку політолога, є постійне «тикання» Заходу, мовляв, війну можна закінчити переможно, лише б західні лідери надіслали Україні обіцяну зброю. Підсумовуючи, А.Медалінскас зазначив, що для

українців «на першому місці стоїть перемога на фронті, і мало ймовірно, що будь-які переговори можуть призвести до будь-яких позитивних результатів для України».

***

Harding, Luke. ‘Goal is destruction of Ukraine’: ex-defence minister warns west of putin’s aim = [«Мета — знищення України»: экс-міністр оборони попереджає Захід про мету путіна] / L. Harding // *The Guardian*. – London, 2023. – 08.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/08/goal-destruction-ukraine-ex-defence-minister-warns-west-putin-aim>.

У статті для «The Guardian» колишній Міністр оборони України Олексій Резніков попередив своїх західних колег, що переговори з Москвою не принесуть миру і що Путін, як і раніше, сповнений рішучості повністю знищити Україну та «асимілювати» її громадян з російською федерацією. В. Резніков заявляє, що Путін, якщо його не зупинити, не зупиниться в Україні. Напередодні президентських виборів у США у 2024 році та можливого повернення до Білого дому Дональда Трампа, В. Резніков закликає продовжити військову підтримку України, бо це єдиний спосіб урятувати світ від катастрофи Третьої світової війни.

***

Rohac, Dalibor. russian general says Eastern Europe is next, reminding us why we need to back Ukraine = [російський генерал каже, що Східна Європа буде наступною, нагадуючи нам, чому нам потрібно підтримувати Україну.] / D. Rohac // *New York Post*. – New York, 2023. – 11.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/11/russian-general-says-eastern-europe-is-next-reminding-us-why-we-need-to-back-ukraine/>.

Старший науковий співробітник Американського інституту підприємництва Далібор Рогач в статті пояснює, що росія не лише прагне, як неодноразово заявляв сам Путін, до руйнування української державності, а й її амбіції виходять за межі України, охоплюючи Молдову та Грузію, а також союзників по НАТО у країнах Балтії та Польщу. Бачення Путіна – це відновлення величі Росії. На думку Д. Рогача, будь-яка угода, яку деякі хотіли б нав'язати Україні, буде недовговічною, поки Кремль залишається прихильним до цього бачення. Українці знають це і чинитимуть опір будь-якій спробі нинішньої чи майбутньої адміністрації США чи Європейського Союзу укласти угоду з Путіним.

***

Winfield, Nicole. Pope’s Ukraine peace envoy raises stalled Black Sea grain exports in Beijing talks = [Спеціальний посланець Папи Римського в Україні порушив питання відновлення експорту зерна на переговорах у Пекіні] / N. Winfield // *National Post*. – Toronto, 2023. – 14.09. – Режим доступу : <https://nationalpost.com/pmn/news-pmn/popes-ukraine-peace-envoy-raises-stalled-black-sea-grain-exports-in-beijing-talks>.

Спеціальний посланець Папи Римського кардинал Маттео Дзуппі під час місії у Пекіні зустрівся у МЗС Китаю зі спеціальним представником Китаю у справах Євразії Лі Хуеєм. Згідно з заявою Ватикану, зустріч зосередилася на війні, наголосивши на необхідності об'єднати зусилля для розвитку діалогу та пошуку шляхів, що ведуть до миру. На зустрічі також обговорювалася продовольча безпека та призупинення експорту зерна з України в надії, що незабаром стане можливим гарантувати експорт зернових, щоб нагодувати голодуючих всього світу. Офіційний представник

Міністерства закордонних справ Китаю Мао Нін, заявив що Пекін готовий працювати з усіма сторонами, щоб покласти край конфлікту.

***

Khodorkovsky, Mikhail. Trying to persuade Ukraine to negotiate with Putin would be an error = [Намагатися схилити Україну до переговорів з путіним було б помилкою] / M. Khodorkovsky // POLITICO. – Brussels, 2023. – 20.09. – Режим доступу : <https://www.politico.eu/article/ukraine-russia-negotiations-vladimir-putin-volodymyr-zelensky/>.

Міхаїл Ходорковський, колишній російський політв'язень і генеральний директор компанії «Yukos Oil», автор книги «Як вбити дракона: будуємо нову росію після путіна» у своїй колонці в «POLITICO Europe» пише, що припинення вогню не тільки політично послабило б українське керівництво, водночас посиливши путіна, але й послабило б військові сили України, коли військові дії майже неминуче відновляться. Оскільки безглузда жорстокість путіна проти України продовжується, так само продовжується доблесний опір України. Проте після трьох місяців контрнаступу українські сили досягли скромних успіхів, але вирішального удару ще не завдали. З наближенням зими голоси, які закликають Україну до переговорів про припинення вогню, ставатимуть голоснішими — і путін сподівається, що ці голоси посилюватимуться з наближенням президентської кампанії в Сполучених Штатах. М. Ходорковський вважає, що такі спроби переконати Україну вести переговори з путіним були б помилкою — і жодне припинення вогню, узгоджене за нинішніх обставин, не принесе миру в довгостроковій перспективі.

МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Lietuviai suvienijo architektus: pradedama masinė Ukrainos sovietinių mokyklų transformacija = [Литовці об'єднали архітекторів: починають масове перетворення радянських шкіл в Україні] // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/bustas/architektura/2023/09/04/news/lietuviai-suvienijo-architektus-pradedama-masine-ukrainos-sovietiniu-mokyklu-transformacija-28256608>.

Народжена в Литві ініціатива «Rebuild the Wonderful», яка об'єднує архітекторів і містобудівників, розпочинає масштабний проєкт з перепроєктування будинків українських шкіл. «Rebuild the Wonderful» об'єднала три архітектурні компанії з Литви, Естонії та Угорщини, які мають досвід трансформації освітньої архітектури, щоб допомогти Україні. За словами Г. Т. Гіліте, засновниці «Rebuild the Wonderful», проблема радянських шкіл актуальна не лише для України, а й для всієї Східної Європи. Уряд України вже виділив кошти на створення перших п'яти проєктів трансформації типових і зруйнованих війною шкіл, які мають запрацювати після реконструкції вже у вересні 2024 р. Після перемоги можна буде масово перепроєктувати тисячі інших шкіл в Україні на основі цих прототипів.

***

A. Armonaitė: į Ukrainos atstatymą įsitrauks ir Lietuvos įmonės bei organizacijos = [А.Армонайте: Литовські компанії та організації також будуть залучені до відбудови України] // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2023. – 07.09. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/verslas/rinkos-pulsas/2023/09/07/news/a-armonaite-i-ukrainos-atstatyma-isisitrauks-ir-lietuvos-imonės-bei-organizacijos-28302707>.

Міністерство економіки та інновацій (EIMIN) у Литві повідомило, що міністерка економіки та інновацій А. Армонайте дистанційно поспілкувалася з міністром інфраструктури України О. Кубраковим. Було домовлено про подальше зміцнення співпраці у відбудові України та розширення партнерства обох країн в економіці, транспорті, освіті та інших сферах, повідомляє Міністерство економіки та інновацій (EIMIN). Як зазначила міністерка А. Армонайте, для того, щоб роботи з відновлення України проводилися ефективніше, у Литві вже ведуться роботи з реконструкції, «ми плануємо нові проекти – у жовтні ми презентуємо платформу, через яку будемо залучати до цього процесу литовські компанії та організації», також передбачаються великі інвестиції у відбудову критичної інфраструктури України.

***

Latvija Ukrainas rekonstrukcijā ieguldīs 2 miljonus eiro = [Латвія інвестує у відновлення України 2 млн євро] // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2023. – 07.09. – Режим доступу : <https://nra.lv/pasaule/427888-latvija-ukrainas-rekonstrukcija-ieguldis-2-miljonus-eiro.htm>.

В Міністерстві закордонних справ Латвії повідомили, що у Чернігові посол Латвії в Україні І. Клявас від імені МЗС та заступник представника Програми розвитку ООН в Україні К. Політіс підписали угоду про реконструкцію об'єктів соціальної інфраструктури Чернігівської області. Реконструкцію об'єктів здійснюватиме Програма розвитку ООН в Україні. Загальна сума контракту – 2 мільйони євро. Посол підкреслив, що Латвія підтримуватиме Україну до перемоги. Він зазначив, що інвестиції Латвії є доказом непохитної рішучості підтримувати український народ і допомагати йому у відновленні життєво важливої інфраструктури.

***

Anvelt, Kärt. Tippjuristid plaanist kasutada oligarhide külmutatud vara Ukraina ülesehitamiseks: Eesti õigusriik ei tohi saada Vene agressiooni ohvriks = [Топ-юристи про план використання заморожених активів олігархів для відновлення України: правова держава Естонії не повинна стати жертвою російської агресії] / K. Anvelt // Eesti Päevaleht. – Tallinn, 2023. – 15.09. – Режим доступу : <https://epl.delfi.ee/artikkel/120231867/tippjuristid-plaanist-kasutada-oligarhide-kulmutatud-vara-ukraina-ulesehitamiseks-eesti-oigusriik-ei-tohi-saada-vene-agressiooni-ohvriks>.

Міністр закордонних справ Естонії М. Цахкна оголосив, що МЗС подасть до уряду проект закону, який показує напрямок Європи, який створить правовий механізм для Естонії та як прецедент для всієї Європи щодо використання заморожених росією активів у відбудові України. Юридичні експерти визнають, що хоча план використання заморожених активів олігархів для відновлення України є благородним і гідним похвали, він викликає кілька питань і ставить під загрозу конституційність Естонії. Голова Комітету експертів з Конституції Естонської Республіки Ю. Райдла заявив, що «будь-які політичні бажання та потреби, незалежно від того, наскільки вони благородні, можуть бути реалізовані у правовій державі лише відповідно до конституції».

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

LDz: Dzelzceļa kravu pārvadājumi starp Latviju un Ukrainu ir nozīmīgi abām pusēm = [LDz: Залізничні вантажні перевезення між Латвією та Україною важливі для обох сторін] // Diena. – Rīga, 2023. – 08.09. – Режим доступу : <https://www.diena.lv/raksts/viedokli/pasaule/ldz-dzelzcela-kravu-parvadajumi-starp-latviju-un-ukrainu-ir-nozimigi-abam-pusem-14305099>.

Керівництво державної акціонерної компанії «Latvijas dzelzceļš» та посол України в Латвії А. Куцевол погоджуються, що залізничні вантажні перевезення між Латвією та Україною важливі для обох сторін. Керівництво залізничної компанії (LDz) зустрівся з А. Куцеволом, щоб обговорити співпрацю у транспортуванні зерна з України до портів Латвії та інші питання. Обидві сторони погодилися, що країни Балтії разом з Україною та Польщею потребують спільного бачення планування існуючих європейських залізничних вантажних маршрутів. Під час зустрічі голова правління LDz Р. Плявнієкс відзначив добрі та колегіальні стосунки та розвиток співпраці між LDz та Українською залізницею.

ПІДТРИМКА РОСІЇ

Jack, Victor. Give Russia security guarantees for lasting peace in Ukraine, Hungary says = [Дайте росії гарантії безпеки для тривалого миру в Україні, каже Угорщина] / V. Jack // POLITICO. – Brussels, 2023. – 03.09. – Режим доступу : <https://www.politico.eu/article/hungary-russia-ukraine-war-gergely-gulyas-security-guarantees-peace/>.

Репортер «POLITICO» Віктор Джек цитує високопоставленого угорського чиновника Гергелі Гуляша, голови канцелярії прем'єр-міністра Угорщини, який заявив, що Захід повинен надати росії гарантії безпеки та заборонити Україні приєднуватися до НАТО. Ця заява, ймовірно, ще більше погіршить і без того хиткі відносини Будапешта з Києвом, вважає журналіст. Слова Г. Гуляша повторили коментарі прем'єр-міністра Угорщини Віктора Орбана про те, що Захід «має укласти угоду з росіянами щодо нової архітектури безпеки, щоб забезпечити безпеку та суверенітет для України, але не членство в НАТО». Він також зазначив, що Україна не має шансів виграти війну. Автор нагадує, що у червні В. Орбан також заявив, що Україна «більше не є суверенною державою» і фінансово «не існує», що викликало гнів з боку українців.

***

Pružinová, Kristýna. Kumpán Ruska, ze kterého jde strach. Čína má na to změnit průběh války, míní sinolog = [Друг росії, якого бояться. Китай має змінити хід війни, вважає синолог] / K. Pružinová // Aktuálně.cz. – Praha, 2023. – 07.09. – Режим доступу : <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/spotlight-news-sinolog-lukas-zadraba-o-vztahu-ruska-a-ciny/r~77d484b2480811ee8b4e0cc47ab5f122/>.

Керівник кафедри Китаєзнавства на факультеті мистецтв Карлового університету Лукаш Задрапа, вважає, що Китай може змінити хід війни. Хоча Пекін не забезпечує Москву військовими поставками, його підтримка в інших сферах зараз має вирішальне значення для кремля. Про це він сказав в інтерв'ю Aktuálně.cz. За словами Л. Задрапи, китайський режим підтримує російське вторгнення в Україну, особливо з інформаційної точки зору, коли в рамках своєї пропаганди він допомагає

поширювати проросійський наратив не лише щодо власних громадян. Китай досі бере сировину з країни, а китайські компанії допомагають росії обходити накладені на неї санкції, допомагає кремлівському режиму економічно виживати.

***

Tong-Hyung, Kim. vladimir putin and Kim Jong Un meet at remote siberian rocket launch facility = [володимир путін і Кім Чен Ин зустрілися на віддаленому сибірському ракетному комплексі] / К. Tong-Hyung // Time. – New York, 2023. – 13.09. – Режим доступу : <https://time.com/6313566/kim-jong-un-tours-russian-rocket-launch-center-with-putin/>.

Лідери росії та Північної Кореї зустрілися на віддаленому сибірському ракетному комплексі для проведення саміту, який підкреслює, наскільки збігаються інтереси двох лідерів у їх конфронтації зі Сполученими Штатами. На думку авторів статті, для путіна зустріч із Кім Чен Ином – це можливість поповнити запаси боєприпасів, виснажені 18-місячною війною. Аналітики вважають, що Північна Корея може мати десятки мільйонів застарілих артилерійських снарядів та ракет радянського зразка, які б могли дати величезний імпульс російській армії в Україні. Але угода з постачання зброї порушить міжнародні санкції, які росія підтримувала у минулому.

***

Geanous, Jacob. Kim Jong Un tours putin’s war arsenal, sparks concern over budding alliance— but top US general downplays potential threat = [Кім Чен Ин здійснює поїздку до військового арсеналу путіна, викликаючи стурбованість з приводу багатообіцяючого альянсу, але високопоставлений генерал США применшує потенційну загрозу] / J. Geanous // New York Post. – New York, 2023. – 16.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/16/kim-jong-un-tours-putins-war-arsenal-sparks-concern-over-budding-alliance-but-top-us-general-downplays-potential-threat/>.

Науковий співробітник з оборонного та військового аналізу в Міжнародному інституті стратегічних досліджень Джозеф Демпсі вважає, що Північна Корея може бути єдиним найбільшим джерелом сумісних застарілих артилерійських боєприпасів за межами росії, включаючи внутрішні виробничі потужності для подальших поставок. Проте Голова Об’єднаного комітету начальників штабів США генерал Марк Міллі заявив, що союз між двома країнами може, зрештою, не мати великого значення. М. Міллі під час поїздки до Норвегії на зустрічі НАТО визнав, що зустріч між Кім Чен Ином і путіним, швидше за все, приведе до угоди, згідно з якою Північна Корея постачатиме артилерію москві.

ПОЛІТИКА ЩОДО БІЖЕНЦІВ З УКРАЇНИ

La fiscalía alemana investiga la agresión a un niño ucraniano al que lanzaron de un puente por no hablar ruso = [Прокуратура Німеччини розслідує напад на українського хлопчика, якого скинули з мосту за те, що він не володів російською] // El Mundo. – Madrid, 2023. – 02.09. – Режим доступу : <https://www.elmundo.es/internacional/2023/09/02/64f3077fe85ece23378b45a2.html>.

Прокуратура в Гетінгені (центральна Німеччина) розслідує напад на 10-річного українського хлопчика за те, що він розмовляв українською мовою. Як повідомляється, події сталися 26 серпня в місті Айнбек, коли до групи українських

дітей підійшов невідомий і насварив їх російською мовою за те, що вони розмовляли українською. Наразі невстановлена особа нібито закликала їх говорити російською та розповідала, що Україна почала в цій країні війну. Потім він потягнув дівчину за волосся, а хлопця перекинув через перила мосту, на якому вони були, так що хлопець спочатку вдарився об залізну конструкцію, а потім впав у канал, що знаходиться внизу, отримавши травми голови та ніг. За даними німецьких ЗМІ, хлопчика довелося лікувати в лікарні, але його вже виписали. Поліція розшукує невідомого чоловіка віком від 40 до 45 років, якого за версією прокуратури підозрюють у замаху на вбивство.

***

Kabinet vraagt gemeenten om 97.000 opvangplekken voor Oekraïners = [Кабмін просить у муніципалітетів 97 тисяч місць для притулку для українців] // De Telegraaf. – Amsterdam, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://www.telegraaf.nl/nieuws/280494464/kabinet-vraagt-gemeenten-om-97-000-opvangplekken-voor-oekraïners>.

Уряд Нідерландів просить муніципалітети створити додаткові притулки для українців. Державний секретар з питань притулку та міграції Ерік ван дер Бург у листі до мерів регіонів пише, що з 1 лютого 2024 р., очікується, що буде потрібно 97 000 місць для притулку. У листі йдеться, що потік біженців з України не припиняється, і «не схоже, що це зміниться в короткостроковій перспективі». Є вірогідність, що до кінця 2023 р. українських біженців буде понад 104 400 осіб. Під час засідання Ради безпеки мери пообіцяли створити 90 тис. місць для притулку. Голова Ради Безпеки В. Колфф припустив, що знадобиться більше притулків.

***

Honderden extra opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen = [Сотні додаткових притулків для українських біженців] // Algemeen Dagblad. – Rotterdam, 2023. – 08.09. – Режим доступу : <https://www.ad.nl/politiek/honderden-extra-opvangplekken-voor-oekraïense-vluchtelingen~a8e5cbd7/>.

Муніципалітети Нідерландів облаштують сотні додаткових притулків для людей, які втекли від війни з України. Зараз у Нідерландах зареєстровано трохи більше 98 тис. українських біженців. У притулках для надзвичайних ситуацій є понад 81 000 ліжок, з яких понад 80 000 використовуються. 25 регіонів безпеки в Нідерландах попросили збільшити кількість притулків до 90 000 у найближчі тижні, а потім до 97 000. Голова Ради безпеки та мер Дордрехта В. Колфф каже, що українці люблять приїжджати до Нідерландів, що «поєднання допомоги на проживання, можливості працювати та безкоштовного догляду за дітьми робить нас більш привабливою країною для приїзду, ніж інші європейські країни».

***

Liubertaitė, Agnė. Sukrečiantys mokytojų iš Ukrainos liudijimai: algų negauna iššius mēnesius, skrieja įžeidimai ir pasiūlymai „eiti prisiskinti obuolių“ = [Шокуючі свідчення вчителів з України: місяцями не отримують зарплату, образи та пропозиції «поїхати збирати яблука»] / A. Liubertaitė // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2023. – 11.09. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/svietimas/2023/09/11/news/sukreciantys->

mokytoju-is-ukrainos-liudijimai-algu-negauna-istisus-menesius-skrieja-izeidimai-ir-pasiulymai-citi-prisiskin-28277169.

Юрист благодійної організації «Карітас» Л. Юодакіте розповіла, що до неї за правовою допомогою звернулися принаймні кілька вчителів з України, які працюють або вже працювали в приватній школі «Ranç sala». За словами юриста, розповіді деяких просто шокують, що саме українські вчителі не отримують винагороди за свою роботу, а деякі з них не отримують її місяцями. Очікування зарплати навіть через півроку, образи та іронічні пропозиції «йти у двір яблука їсти» – так описали свої будні приватної школи вчителі з України, які там працюють і вже залишили цю роботу. Розмова з викладачами досить груба – людям пропонують шукати додатковий зарібок, кажуть, що будуть платити зарплату, коли самі того захочуть.

***

Burgemeester Aboutaleb krijgt Oekraïense staatsonderscheiding = [Міський голова Абуталєб отримав державну нагороду України] // Algemeen Dagblad. – Rotterdam, 2023. – 13.09. – Режим доступу : <https://www.ad.nl/rotterdam/burgemeester-aboutaleb-krijgt-oekraïense-staatsonderscheiding~a4faf127/>.

Мер А. Абуталєб отримав державну нагороду України за надійний притулок і допомогу, яку Роттердам і муніципалітети області надають українцям, а також за зусилля, яких місто докладає для відбудови України. Мер Абуталєб сказав, що для нього честь отримати цю українську нагороду і, що він присвячує її «всім, хто допоміг забезпечити безпечний притулок для українських біженців, і всім у Роттердамі, хто готовий зробити свій внесок у відбудову України». Для відбудови України Роттердам орієнтується на портові міста на півдні України.

***

Uprchlíci z Ukrajiny potřebují psychoterapii. Díky štědrosti Čechů ji mohou využívat zdarma = [Біженці з України потребують психотерапії. Завдяки щедрості чехів вони можуть користуватися ним безкоштовно] // Reflex. – Praha, 2023. – 13.09. – Режим доступу : <https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/120744/uprchlici-z-ukrajiny-potrebuji-psychoterapii-diky-stedrosti-cechu-ji-mohou-vyuzivat-zdarma.html>.

Вже півтора року в Україні триває російська агресія. Завдяки збору майже 700 громадян України в Чехії отримали психотерапевтичну допомогу від понад 300 експертів. Донори, які разом внесли понад 630 тисяч крон, допомогли провести 2290 сеансів терапії. Інтерес до безкоштовної психотерапії цього року зріс удвічі, а з приходом осені людей очікує чергова хвиля запитів. Тож благодійники ще можуть підтримати благодійний збір #hlavunadvodou на порталі Donio.cz. Разом з іншими 300 колегами-психотерапевтами він пропонує безкоштовну терапію людям, які опинилися в складній життєвій ситуації, які втекли від війни.

***

Arnhem heeft volgend jaar geen ruimte voor cruiseschepen = [Наступного року в Арнемі не буде місця для круїзних суден] // De Telegraaf. – Amsterdam, 2023. – 18.09. – Режим доступу : <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1881268591/arnhem-heeft-volgend-jaar-geen-ruimte-voor-cruiseschepen>.

Столиця провінції Гелдерланда місто Арнем є пунктом посадки для круїзів по річці Рейн до Німеччини та Швейцарії, але у 2024 р. круїзні кораблі не зможуть причалювати та відшвартовуватися в Арнемі тому, що шість кораблів зараз пришвартовані біля причалу для розміщення шукачів притулку та біженців, а також набережна Рейну потребує укріплення. Мер А. Маркуш каже, що муніципалітет очікував, що круїзні кораблі зможуть швартуватися далі на набережній «Nieuwe Kade», але «події у світі та війна в Україні створюють нову реальність». Чотири судна для прийому шукачів притулку і два судна для біженців з України зараз пришвартовані вздовж «Nieuwe Kade». Муніципалітет очікує, що проблема буде вирішена у 2025 р.

***

Thränhardt, Dietrich. Deutschland macht das Arbeiten schwer = [Німеччина ускладнює роботу] / D. Thränhardt // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2023. – 27.09. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/inland/ukrainischen-fluechtlingen-wird-in-deutschland-die-arbeit-erschwert-19202194.html>.

За словами автора, більшість українських біженців від війни знайшли роботу в багатьох країнах Європи, але менше п'ятої частини знайшли роботу в німецькомовних країнах. У Данії 74% українських біженців від війни знайшли оплачувану роботу, дві третини – у Польщі та Чехії, більше половини – у Нідерландах, Великій Британії та Ірландії. Однак, каже автор, у Німеччині та Швейцарії – лише 18% відсотків, а в Австрії – 14%. Автор вважає, що це через німецьку бюрократію. Німецька дискусія створює враження, що біженці завжди повинні бути тягарем. З іншого боку, державний Польський економічний інститут очікує, що біженці з України у 2023 р. заплатять більше податків, ніж вони коштують державі.

***

Bakker, Alexander. Oekraïense vluchtelingen behouden tot maart 2025 speciale status = [Особливий статус українських біженців зберігається до березня 2025 року] / A. Bakker // De Telegraaf. – Amsterdam, 2023. – 28.09. – Режим доступу : <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1597090034/oekraïense-vluchtelingen-behouden-tot-maart-2025-speciale-status>.

Мільйони біженців з України отримують особливий статус у всьому ЄС до березня 2025 р. В Нідерландах перебуває майже 70 тис. українців. Українські біженці одразу мають право на житло, медичне обслуговування та доступ до ринку праці. Це вже третє розширення для українців. Правила ЄС передбачають, що «тимчасове право на захист» може бути продовжено максимум тричі. Залишається відкритим питання, чи закінчиться війна в березні 2025 р. У Нідерландах побоюються хаосу: десяткам тисяч українців раптом доведеться просити притулок, щоб залишитися. Дипломати ЄС повідомляють, що юристи вже досліджують, чи можна знайти рішення для повторного продовження схеми.

РЕАКЦІЯ СВІТОВИХ ПОЛІТИКІВ, ДІЯЧІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

Udeľovanie Nobelových cien bez Ruska a Bieloruska: Ukrajina rozhodnutie schvaľuje všetkými desiatimi = [Вручення Нобелівських премій без росії та білорусі: Україна схвалює рішення всіма десятима] // Nový čas. – Bratislava, 2023. – 01.09. – Режим доступу

: <https://www.cas.sk/clanok/2838777/udeloovanie-nobelovych-cien-bez-ruska-a-bieloruska-ukrajina-rozhodnutie-schvaluje-vsetkymi-desiatimi/>.

Україна привітала рішення Нобелівського фонду не запрошувати послів росії та білорусі на цьогорічну церемонію вручення Нобелівських премій у Стокгольмі. Про це повідомляє TASR за повідомленням агентства AFP. Речник українського МЗС Олег Ніколенко назвав це рішення «перемогою гуманізму». У дописі у Facebook він також подякував усім, хто вимагав повернення справедливості у цьому зв'язку. Норвезький Нобелівський інститут, який організовує церемонію вручення Нобелівської премії миру в Осло, запросив усіх послів на цю церемонію минулого року і планує зробити те саме цього року. Імена цьогорічних лауреатів Нобелівської премії будуть оголошені на початку жовтня. Церемонія нагородження відбудеться 10 грудня, у річницю смерті Альфреда Нобеля. П'ять премій вручають у Стокгольмі, Швеція, а шосту, премію миру, – у столиці Норвегії Осло.

***

Hivert, Anne-Françoise. A la Fondation Nobel, les diplomates russes, biélorusses, et iraniens, ne sont plus les bienvenus = [У Нобелівському комітеті більше не раді російським, білоруським та іранським дипломатам] / А.-Ф. Hivert // Le Monde. – Paris, 2023. – 03.09. – Режим доступу : https://www.lemonde.fr/international/article/2023/09/03/a-la-fondation-nobel-les-diplomates-russes-bielorusses-et-iraniens-ne-sont-plus-les-bienvenus_6187663_3210.html.

У статті авторка А.-Ф. Гівер розглядає рішення Нобелівського комітету відкликати запрошення для дипломатів росії, білорусі та Ірану на церемонію вручення Нобелівських премій цього року. Це запрошення зразу викликало нерозуміння, інакше кажучи, було несподіваним для всіх. Проте Нобелівський комітет відкликав це запрошення після сильних реакцій громадськості.

***

Dohnalová, Anna. Opařující šok. Srdce jsem cítila až v krku, vzpomíná diplomatka na první den invaze = [Пекучий шок. Я відчував своє серце в горлі, – згадує дипломатка про перший день вторгнення] / А. Dohnalová // Aktuálně.cz. – Praha, 2023. – 05.09. – Режим доступу : <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/oparujici-sok-mela-jsem-v-srdce-v-zaludku-vzpomina-diplomatka/r~83ad9d1a4b5e11ee8c6f0cc47ab5f122/>.

Керівниця політичного відділу Посольства Великої Британії в Україні Кейт Девенпорт, дала своє перше інтерв'ю щоденнику Aktuálně.cz. Зараз вона працює в Празі. За її словами, Чехію та Великобританію об'єднує непримиренність щодо росії та велика підтримка Києва. Вона згадує про перші дні вторгнення росії в Україну. З початку війни Британія була лідером у допомозі Києву. Але іноді нам потрібно справді переконувати людей і постійно нагадувати їм, чому так важливо допомагати Україні. Ця війна насправді дуже близько від наших домівок, і її потрібно припинити.

***

Pietralunga, Cédric. Guerre en Ukraine : les armes à sous-munitions tuent principalement des civils, selon Human Rights Watch = [Війна в Україні: касетні боєприпаси вбивають переважно мирних жителів, – Human Rights Watch] / С. Pietralunga // Le Monde. – Paris, 2023. – 05.09. – Режим доступу :

https://www.lemonde.fr/international/article/2023/09/05/guerre-en-ukraine-les-armes-a-sous-munitions-tuent-principalement-des-civils-selon-human-rights-watch_6187882_3210.html.

У статті автора С. П'єтралунгі розглядається проблема використання касетних боєприпасів в Україні та їх вплив на цивільних мешканців. Організація Human Rights Watch повідомляє, що свого часу використання цих боєприпасів призвело до великої кількості жертв серед цивільного населення. У 2022 році 1 172 людини були вбиті або поранені касетними боєприпасами по всьому світу, що суттєво перевищує показники 2021 р. (149 жертв). Використання касетних боєприпасів у гібридній війні в Україні росіянами та українцями спричинило цей значний ріст. Організація закликає до повного ембарго на виробництво і використання цих заборонених збройних засобів, іншими словами, «касетних боєприпасів». Ці боєприпаси містять сотні дрібних вибухових снарядів, які розсипаються на велику площу, призводячи до жертв серед цивільного населення.

***

Keultjes, Hanneke. Congresleden VS: Nederland zal zich aan Navo-norm voor hogere uitgaven defensie houden = [Конгресмени США: Нідерланди дотримуватимуться норм НАТО щодо збільшення витрат на оборону] / Н. Keultjes // Algemeen Dagblad. – Rotterdam, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://www.ad.nl/politiek/congresleden-vs-nederland-zal-zich-aan-navo-norm-voor-hogere-uitgaven-defensie-houden~a391b3e1/>.

Керівник делегації та делегат від республіканців Майкл МакКол заявив, що у Гаазі американські члени Конгресу отримали «запевнення», що відтепер Нідерланди будуть витрачати 2% свого валового внутрішнього продукту на збройні сили. Делегація Конгресу похвалила Нідерланди за відданість Україні. За словами М. МакКола, «Нідерланди продемонстрували лідерство. Той факт, що країна зараз також є лідером у підготовці пілотів F-16, викликав у нас бажання побувати тут». За словами члена Палати представників Нідерландів, голови парламентської контактної групи США. Р. Брекеманса, народна підтримка України є «найбільшою проблемою» у Нідерландах, «ми повинні залучити всіх. Тому ми також повинні говорити з нашими виборцями».

***

Farge, Emma. Ukraine war brings surge in global use of cluster bombs = [Війна в Україні приносить сплеск глобального використання касетних бомб] / Е. Farge // Japan Today. – Токуо, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://japantoday.com/category/world/ukraine-war-brings-surge-in-global-use-of-cluster-bombs>.

Авторка розповідає, що кількість людей, убитих або поранених від касетних боєприпасів, минулого року зросла у вісім разів і перевищила 1000, в основному через їх використання у війні в Україні, зокрема росією. Смертельні випадки стали найбільшою кількістю смертей від касетних бомб після заборони зброї у 2008 році, до якої приєдналися понад 100 країн. Касетні боєприпаси, випущені з землі або з літака, вибухають у повітрі, розпорошуючи дрібніші «бомби» на велику територію. Ні росія, ні Україна не є учасниками заборони, як і США, які цього року почали постачати Україні касетні боєприпаси. Із 1172 жертв минулого року 353 загинули, у тому числі понад 300 в Україні, йдеться у звіті кампанії Коаліції з касетних боєприпасів, що є

найбільшим відтоді, як група почала складати свої щорічні звіти 14 років тому. У звіті йдеться, що майже всі жертви були цивільними особами, а три чверті – діти, які часто грають з нерозірваними бомбами, які іноді нагадують блискучі кульки або батарейки. У звіті йдеться про те, що росія «неодноразово» застосовувала касетні боєприпаси, а Україна також застосовувала їх, але «меншою мірою».

***

Malinowski, Przemysław. Prezydent Macron: Rosyjska flaga nie może pojawić się na igrzyskach olimpijskich = [Президент Е. Макрон: прапор росії не може з'явитися на Олімпіаді] / P. Malinowski // Rzeczpospolita. – Warszawa, 2023. – 07.09. – Режим доступу : <https://www.rp.pl/polityka/art39070671-prezydent-macron-rosyjska-flaga-nie-moze-pojawic-sie-na-igrzyskach-olimpijskich>.

Відповідаючи на питання про присутність російських спортсменів на Іграх у Парижі 2024 року, президент Франції Емманюель Макрон сказав, що російський прапор не може бути вивішений на Іграх «у той час, коли росія скоює військові злочини». В інтерв'ю газеті «L'Equipe» Е. Макрон сказав, що, на його думку, існує «консенсус» щодо відсутності російського прапора на Олімпіаді-2024. Проте він додав, що остаточне рішення про допуск російських і білоруських спортсменів до індивідуальних змагань буде залежати від Міжнародного олімпійського комітету (МОК) і його глави Томаса Баха. Він додав, що «справжнє питання» полягає в тому, як відрізнити російських спортсменів, які підтримують війну путіна проти України, від тих, хто є жертвами режиму.

***

Radchenko, Sergey. putin's reaching out to Kim Jong-un is a desperate move – and potentially a dangerous one = [Спроба путіна зв'язатися з Кім Чен Ином — це потенційно небезпечний крок] / S. Radchenko // The Guardian. – London, 2023. – 07.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/sep/07/putin-kim-jong-un-russia-north-korea>.

Професор Центру Генрі Кісінджера в Школі перспективних міжнародних досліджень Джонса Хопкінса Сергій Радченко в статті для «The Guardian» пише, що поїздка до росії диктатора Північної Кореї Кім Чен Ина, щоб обговорити постачання північнокорейської зброї для війни путіна в Україні вказує на трансформацію російсько-північнокорейських відносин. На думку С. Радченко, бажання росії отримати північнокорейську зброю і боєприпаси (так само, як і купівля кремлем іранських безпілотників) свідчать про високий ступінь відчаю в кремлі. Після того, як українці довели, що хвалена російська військова машина – це щось на кшталт паперового тигра, для кремля принизливо купувати зброю в таких місцях, як Північна Корея, яка і в кращі часи була зневаженою державою-клієнтом.

***

Gambassi, Giacomo. L'inviato del Papa. Il cardinale Zuppi: per l'Ucraina una pace giusta e sicura = [Посланник Папи Кардинал Дзуппі: справедливий і безпечний мир для України] / G. Gambassi // Avvenire. – Milano, 2023. – 08.09. – Режим доступу : <https://www.avvenire.it/mondo/pagine/ucraina-cardinale-zuppi-per-l-ucraina-una-pace-giusta-e-sicura>.

Кардинал Маттео Дзуппі, провів зустріч Української папської колегії Сан-Джосафат, що на пагорбі Янікул, де відбуваються праці Синоду Греко-Католицької Церкви. Майже дві години він розмовляв із 45 прелатами, які прибули з України, та представниками української діаспори. На зустрічі був присутній глава Греко-Католицької Церкви, Верховний Архієпископ Київський Святослав Шевчук. Кардинал зазначив, що готовність до діалогу не є актом державної зради. Справедливого та безпечного миру слід шукати не зброєю, а діалогом. Досягнення миру не може мати ціну справедливості. Умови миру повинні мати підтримку не лише безпосередньо залучених сторін, але й усіх тих міжнародних акторів, які покликані гарантувати їх застосування та повагу.

***

Roth, Andrew. Ukraine criticises russian ‘fake elections’ in occupied regions = [Україна розкритикувала російські «фальшиві вибори» в окупованих регіонах] / A. Roth // The Guardian. – London, 2023. – 08.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/08/ukraine-criticises-russian-fake-elections-in-occupied-regions>.

кремль проводить вибори в окупованих регіонах України в рамках процесу, який Київ та західні столиці назвали «фальшивими виборами» та «фікцією». Держсекретар США Ентоні Блінкен заявив, що фіктивні вибори, які проводяться росією на окупованих територіях України, є нелегітимними, а Рада Європи назвала їх бурхливим порушенням міжнародного права. Доцент кафедри російської політики в Університетському коледжі Лондона Бен Ноубл заявив, що ці вибори можна розглядати як спробу кремля продемонструвати свій контроль над окупованими територіями. На його думку, з технічної точки зору ці вибори також використовуються Центральною виборчою комісією росії для подальшого тестування онлайн-голосування перед президентськими виборами в березні 2024 року, маніпуляції з якими виявити набагато складніше.

***

Fegyir Sándor tapasztalatai szerint a kárpátaljai magyarok támogatják Orbán Viktor politikáját = [Як показує досвід Ф. Шандора, закарпатські угорці підтримують політику В. Орбана] // Nepszava. – Budapest, 2023. – 09.09. – Режим доступу : https://nepszava.hu/3208151_fegyir-sandor-ukrajna-nagykovet-magyarorszag-orban-viktor-feszultsegek-haboru.

У статті йдеться про інтерв'ю Федора Шандора, нового посла України в Будапешті. Під час інтерв'ю Ф. Шандор наголосив, що угорська громада Закарпаття підтримує політику В. Орбана. Підґрунтям цього є соціальні та економічні заходи уряду Угорщини, такі як дешеві комунальні послуги, пенсія за 13 місяців, сімейні допомоги та інші пільги. Ф. Шандор зазначив в інтерв'ю, що українці, які втекли до Угорщини від війни, позитивно оцінюють тамтешню опіку та підтримку, і особливо наголосив, що Угорщина є єдиною європейською країною, де українці можуть безкоштовно користуватися громадським транспортом. Під час інтерв'ю Ф. Шандор також вказав на український закон про освіту, який обмежує навчання мовами національних меншин в Україні. Хоча він визнає, що цей закон шкодить інтересам кількох меншин, він вважає, що не можна створювати лазівки для агресора, якими він би скористався з недобрих намірами.

***

Studnička, Jan. Summit G20: Jak musí Joe Biden žonglovat s mezinárodní politikou = [Саміт G20: як Джо Байден жонглює міжнародною політикою] / J. Studnička // Reflex. – Praha, 2023. – 09.09. – Режим доступу : <https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/120670/summit-g20-jak-musi-joe-biden-zonglovat-s-mezinarodni-politikou.html>.

В індійському Делі стартував саміт G20, тобто зустріч лідерів найбільших економік світу. Цей рік є особливим з кількох причин, і, здається, для американців це велика можливість і багато роботи. Президент Джо Байден і з ним уся американська делегація приїхали з кількома поставленими цілями. Д. Байден прибув на саміт із твердим рішенням підтримати українську сторону у війні проти російської агресії та змусити членів G20 так само підійти до проблеми війни в Україні. Але багато членів не мають такої чіткої позиції щодо конфлікту, багато з них хочуть підтримувати якісь розумні відносини з Москвою, і особливо країни третього світу, такі як Африканський Союз, часто дуже близькі до Росії.

***

Ukraina: G20:s ord inget att vara stolt över = [Україна: словами G20 нема чого пишатися] // Svenska Dagbladet. – Stockholm, 2023. – 09.09. – Режим доступу : <https://www.svd.se/a/eJon6M/g20-fordomer-krig-men-namner-inte-ryssland>.

У МЗС прокоментували спільну декларацію країн «Групи двадцяти». Україна розчарована її формулюваннями. Про це заявив речник українського відомства Олег Ніколенко. Він наголосив, що розчарований тією частиною документа, яка стосується агресії Росії проти України. Країни G20 пишуть у спільній заяві, що «всі держави» повинні утримуватися від «спроб захопити територію, (обійти) суверенітет або політичну незалежність від будь-якої держави шляхом погрози чи сили». Тим не менш, радник США з національної безпеки Джейк Салліван вітає цю заяву. З нашої точки зору, це працює, сказав він журналістам в Індії, додавши, що російські атаки на інфраструктуру в Україні мають припинитися.

***

Kluth, Andreas. Budúcnosť Ukrajiny nie je nemecká alebo izraelská, ale kórejská = [Майбутнє України не німецьке чи ізраїльське, а корейське] / A. Kluth // Denník N. – Bratislava, 2023. – 10.09. – Режим доступу : <https://dennikn.sk/3556692/buducnost-ukrajiny-nie-je-nemecka-alebo-izraelska-ale-korejska/>.

Автор статті А. Клют, пише про те, що поки український контрнаступ ніби застопорився, світ шукає історичні паралелі. Видається все більш імовірним, що українцям не вдасться вигнати російських загарбників і що росіянам не вдасться поглинути більше України. Що буде далі, окрім неймовірних людських страждань. Експерти та політичні лідери інстинктивно сприймають історичні аналогії, щоб керувати своїм мисленням. Найчастіше зустрічаються три приклади з історії. Однією «моделлю» для України може бути Західна Німеччина 1950-х рр., іншою – Ізраїль 1970-х рр., третьою – Корейський півострів 1950-х рр.

***

Warzecha, Łukasz. To nie nasza wojna = [То не наша війна] / Ł. Warzecha // Do Rzeczy. – Warszawa, 2023. – 10.09. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/opinie/479112/wojna-na-ukrainie-warzecha-to-nie-nasza-wojna.html>.

Польський журналіст, оглядач і політичний коментатор Лукаш Варцеха вважає, що зараз ПіС знає, що «войовнича проукраїнська риторика» означала б негайне зниження електоральної підтримки. Перед виборами ПіС уникає цієї теми. Але що буде після виборів?, – запитує автор з націоналістичними антиукраїнськими поглядами. Л. Варцеха вважає, що війна України і росії для поляків не є своєю, в тому сенсі, що Польща не бере в цьому участі, поляки повинні цього уникати, і не зобов'язані бути в перших рядах.

***

Wintour, Patrick. Watered-down G20 statement on Ukraine is sign of India's growing influence = [Пом'якшена заява G20 по Україні є ознакою зростання впливу Індії] / P. Wintour // The Guardian. – London, 2023. – 10.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/10/watered-down-g20-statement-on-ukraine-is-sign-of-indias-growing-influence>.

Дипломатичний редактор «The Guardian» Патрік Вінтур зазначає, що індійським дипломатам знадобилося 200 годин безперервних переговорів, 300 двосторонніх зустрічей і 15 проєктів, але в результаті країни G20 досягли консенсусної декларації з війни в Україні. Індія вже вітає цю угоду як дипломатичний триумф, який був укладений щонайменше за 24 години до закриття саміту. В угоді м'яко визнається, що існують різні оцінки ситуації, але підтримуються принципи національного суверенітету, Статут ООН, попередні резолюції ООН щодо України, а також кваліфікується застосування ядерної зброї як неприпустиме. Результат, очевидно, відображає тверду рішучість Індії не приймати чийсь бік у війні.

***

Sharma, Shweta. G20 summit ends with no 'family photo' and criticism of watered-down Ukraine declaration = [Саміт G20 завершився без «сімейного фото» та критики пом'якшеної української декларації] / S. Sharma // The Independent. – London, 2023. – 10.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/asia/india/g20-summit-ukraine-russia-declaration-modi-b2408708.html>.

Саміт G20 в Індії продемонстрував той факт, що глибокі розбіжності, як і раніше, зберігаються з приводу війни в Україні. Прем'єр-міністр Японії Фуміо Кісида заявив, що агресія росії в Україні похитнула засади G20 і дуже впливає на світову економіку. Старший військовий аналітик американської корпорації Rand Дерек Гроссман назвав прийняття декларації справді видатним подвигом, враховуючи розбіжності з приводу України, що поглиблюються. Директор Інституту Південної Азії у Центрі Вільсона у Вашингтоні Майкл Кугельман сказав «The Independent», що, на його думку, цей пом'якшений документ був необхідний для консенсусу. США та їхні західні союзники, ймовірно, були задоволені включенням формулювань, що стосуються руйнівних економічних наслідків війни та необхідності дотримуватися принципів територіальної цілісності та суверенітету.

***

Crawford, Alan. How India and the U.S. succeeded at the G20 without china's Xi = [Як Індія і США досягли успіху в G20 без Сі Цзіньпіна] / A. Crawford // Time. – New York, 2023. – 10.09. – Режим доступу : <https://time.com/6312531/india-g20-xi-us-global-south/>.

Як пише «Time», країни-члени «Великої двадцятки» вітали успіх Індії у досягненні консенсусу щодо війни росії в Україні. Дипломати країн G20 розробили компромісне формулювання щодо повномасштабного вторгнення росії в Україну, подолавши розбіжності між Москвою та іншими членами групи, які загрожували перекреслити сподівання на прийняття комюніке за підсумками саміту G20. Міністерство закордонних справ України висловило розчарування «слабким текстом» підсумкової декларації саміту G20. Але для США та їхніх союзників критика комюніке є невеликою платою за перемогу Нарендри Моді, яка зміцнює статус Індії як східної держави, здатної послабити глобальний вплив Китаю.

***

Ucraina: Meloni, 'sostenerla scelta giusta, non cambieremo posizione' = [Україна: Мелоні, підтримуйте правильний вибір, ми не змінимо свою позицію] // Libero Quotidiano. – Milano, 2023. – 13.09. – Режим доступу : <https://www.liberoquotidiano.it/news/adnkronos/36885855/ucraina-meloni-sostenerla-scelta-giusta-non-cambieremo-posizione-.html>.

Прем'єр-міністр Італії Джорджія Мелоні заявила, що Італія не змінить свою позицію щодо війни в Україні. Про це вона запевнила в інтерв'ю для проекту Porta a Porta італійського телеканала. Вона повторила, що підтримка Києва є правильним вибором.

***

Palmas, Francesco. L'analisi. La triplice alleanza che spaventa l'Occidente = [Аналіз. Троїстий союз, який лякає Захід] / F. Palmas // Avvenire. – Milano, 2023. – 14.09. – Режим доступу : <https://www.avvenire.it/mondo/pagine/alleanza-che-spaventa>.

Консолідовані зв'язки між росією, Китаєм і Північною Кореєю викликають тривогу у міжнародній спільноті. За лаштунками жахливої війни в Україні перемішуються пішаки на світовій шахівниці з єдиною впевненістю: як і в 1950-1953 р., трійка Північна Корея-росія-Китай сміливо виступає проти «Заходу». Китай вміло маневрує, ведучи тотальну гру, повну неоднозначності. Він виступає посередником між росіянами та українцями, але надає Москві подвійні технології, які можна інтегрувати в зброю. Китайська зброя все ще відсутня, але вона вже пропускає північнокорейську зброю через свої кордони, які охороняються менше, ніж російсько-північнокорейський кордон.

***

Štrba, Pavol. Nemci uverili falošnej predstave o Rusku. Bola to chyba, tvrdí nemecký profesor = [Німці повірили в хибну думку про росію. Це була помилка, каже німецький професор] / P. Štrba // Denník N. – Bratislava, 2023. – 14.09. – Режим доступу : <https://dennikn.sk/3566681/nemci-uverili-falosnej-predstave-o-rusku-bola-to-chyba-tvrdi-nemecky-profesor/>.

Німецький професор та політолог Ульріх Шнекенер розповів газеті «Деннику Н» про свою точку зору на росію та путіна. Росія вже давно є партнером уряду в

Берліні. Нічого не змінила навіть анексія Криму у 2014 р., про Україну забули. Політики в Берліні протверезили лише після тотальної війни росії проти України в лютому 2022 р. Німеччина вважала, що безпека в Європі неможлива без росії. Це була величезна помилка, каже вчений. Але після повномасштабного вторгнення росії в Україну слід готуватися до кардинальних змін. Йдеться не лише про відправку зброї в Україну та збільшення бюджету армії. Ця зміна також впливає на енергетичну політику Німеччини та загальну політику щодо росії.

***

Abp Szewczuk: Publiczny wizerunek papieża na Ukrainie jest zniszczony = [Архієпископ С. Шевчук: Публічний імідж Папи в Україні знищений] // Do Rzeczy. – Warszawa, 2023. – 15.09. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/opinie/481308/abp-szewczuk-papiez-franciszek-jest-z-nami-musimy-o-tym-przekonac-ukraincow.html>.

Глава УГКЦ архієпископ Святослав Шевчук пригадав зустріч Папи Франциска з учасниками Синоду УГКК. Він вважає, що це були «дві години братерського, відкритого, чесного та справжнього діалогу». Папа надав єпископам з України можливість висловити свою думку та засвідчити те, що вони переживають. Папа вислухав українців і сказав: «Можливо, у вас є сумніви, з ким Папа, але я вас запевняю, що я з вами». Тепер нам належить переконати наших громадян у цьому посланні та добре його донести, – сказав Верховний Архієпископ Києво-Галицький С. Шевчук. Водночас він визнав, що «публічний імідж Папи Римського в Україні знищений».

***

Dreisbach, Sofia. Wo es gar nicht so sehr weh tut = [Де не так боляче] / S. Dreisbach // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2023. – 15.09. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/ukraine-krieg-was-annalena-baerbock-in-den-usa-erreicht-hat-19175565.html>.

За словами авторки, міністерка закордонних справ Німеччини А. Бербок під час поїздки до США хотіла оцінити присутні там настрої, оцінити статус підтримки України та трансатлантичної дружби. Під час інтерв'ю, яке Бербок дала американській телекомпанії «Fox News», найбільша її увага була зосереджена на тому, чому підтримка України все ще необхідна – позиція, непопулярна серед глядачів каналу, переважно республіканців. Тож, каже авторка, Бербок спробувала застосувати особистий підхід: вона щойно бачила нещастя під час своєї поїздки в Україну, бачила людей, які «хочуть жити у вільному світі», але Бербок також знала, як конкретно звернутися до американських інтересів. Бербок сказала, що «якщо путін виграє цю війну», то це буде повідомленням для інших диктаторів у світі, таких як президент Китаю. Ось чому Україна повинна виграти війну.

***

Prašmantas, Simas. Po žinios apie Rusijos siekį daryti pertrauką Ukrainoje – eksperto įspėjimas: Kremlius visais būdais bandys paveikti Vakarus = [Після новин про бажання росії зробити прорив в Україні експерт попереджає: кремль намагатиметься всіляко впливати на Захід] / S. Prašmantas // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2023. – 15.09. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/konfliktai-ir-saugumas/2023/09/15/news/po-zinios->

apie-rusijos-sieki-daryti-pertrauka-ukrainoje-eksperto-ispejimas-kremlius-visais-budais-bandys-paveikti-vakarus-28399795.

За словами автора, після заяви Президента України В. Зеленського про те, що росія буде домагатися майже піврічної паузи у війні в Україні для зміцнення свого військового потенціалу, постало питання, чи зможе Москва нав'язати Києву свої умови щодо тимчасового припинення бойових дій. Військовий експерт, полковник запасу В. Малініоніс розповів, що Москва вже намагається через різні канали вплинути на Захід і це «справді має вплив». Можна припустити, каже експерт, що наратив, який різними опосередкованими шляхами поширює росія, вже впав у голови деяких західних експертів чи навіть політиків, що може спричинити серйозні виклики для України. Однак, на думку військового експерта, Росії буде важко переконати Захід натиснути на Україну, щоб вона погодилася на можливість взяти паузу і тимчасово припинити військові дії, а ще важче буде переконати Україну.

***

Anwer, Baraa. Unesco adds two locations in war-ravaged Ukraine on its list of historic sites in danger = [ЮНЕСКО додала два об'єкта в Україні до списку історичних місць, що перебувають під загрозою] / В. Anwer // The Independent. – London, 2023. – 16.09. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/ukraine-russia-war-heritage-site-unesco-b2412697.html>.

Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) повідомляє, що Софійський собор, Києво-Печерська лавра та історичний центр Львова ввійшли до «Списку всесвітньої спадщини, що перебуває у небезпеці» у зв'язку з російською агресією. Включення об'єктів до цього списку нагадує 195 державам-учасницям Конвенції про їхню відповідальність за моніторинг та сприяння захисту цих об'єктів. Це також відкриває двері для отримання додаткової фінансової та технічної допомоги з метою впровадження нових надзвичайних заходів – відповідно до заходів, вже вжитих Україною спільно з ЮНЕСКО.

***

Fico: Jeśli utworzymy rząd, Słowacja nie będzie więcej pomagać Ukrainie = [Р. Фіцо: Якщо ми сформуємо уряд, Словаччина більше не допомагатиме Україні] // Do Rzeczy. – Warszawa, 2023. – 18.09. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/opinie/482394/koniec-pomocy-slowacji-dla-ukrainy-zapowiedz-roberta-fico.html>.

Колишній прем'єр-міністр Словаччини Роберт Фіцо, партія якого має хороші шанси перемогти на дострокових парламентських виборах у Словаччині, планує припинити військову та політичну підтримку України. Р. Фіцо, який керував Словаччиною з 2006 по 2010 і з 2012 по 2018 рік, є головним кандидатом на посаду прем'єр-міністра після виборів, запланованих на 30 вересня. Він і його партія «Smer» ведуть кампанію, використовуючи явно проросійські та антиамериканські наративи. В інтерв'ю Associated Press Р. Фіцо сказав, що якщо «Smer» сформує уряд, Словаччина припинить військову підтримку України і «не надсилатиме зброю чи боєприпаси в Україну». Він заявив, що західна зброя, що надходить в Україну, не змінить хід війни.

***

Wehner, Markus. Ein Auftritt auch gegen russische Narrative = [Перформанс також проти російських нарративів] / M. Wehner // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2023. – 18.09. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/scholz-bei-unvollversammlung-ein-deutsches-jubilaeum-in-new-york-19181825.html>.

Війна росії проти України стане головною темою виступу канцлера Німеччини Олафа Шольца на засіданні Ради Безпеки ООН. За словами автора, О. Шольц хоче пояснити позицію Німеччини щодо агресивної війни росії, підтвердити солідарність з Україною та водночас протистояти російським пропагандистським нарративам.

***

President Karis keskendub ÜRO Peaassambleel Julgeolekunõukogu reformivajadusele, Ukraina toetamisele ja globaalsetele partneritele = [Президент Каріс акцентує увагу на необхідності реформування Ради Безпеки, підтримці України та глобальних партнерів на Генасамблеї ООН] // Postimees. – Tallinn, 2023. – 18.09. – Режим доступу : <https://jarvateataja.postimees.ee/7857068/president-karis-keskendub-uro-peaassambleel-julgeolekunoukogu-reformivajadusele-ukraina-toetamisele-ja-globaalsetele-partneritele>.

Президент Естонії А. Каріс візьме участь у відкритті тижня високого рівня 78-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку. У центрі уваги його зустрічей і виступів – необхідність реформування Ради Безпеки ООН, щоб забрати голос у агресора, продовжити підтримку України, яка постраждала від російської агресії, та посилити співпрацю з країнами за межами трансатлантичної осі. Естонія організовує зустріч високого рівня з делегаціями з України та США, Бельгії та ЄС, на якій глава держави виступить зі вступною промовою. На цій зустрічі йтиметься про становище українських дітей у загарбницькій війні, розпочатій росією, та болючу проблему примусової депортації дітей, яку Естонія постійно тримає під увагою міжнародної спільноти.

***

Lees hier de volledige troonrede terug = [Повну тронну промову читайте тут] // Algemeen Dagblad. – Rotterdam, 2023. – 19.09. – Режим доступу : <https://www.ad.nl/politiek/lees-hier-de-volledige-troonrede-terug~abfbfe72f/>.

У статті наведений повний текст тронної промови короля Нідерландів Віллема-Александра. У якій він звертає увагу і на важливість підтримки України. Зокрема, під час промови він каже, що незаконна загарбницька війна проти України «свідчить про те, що досягнення, які десятиліттями здавалися нам певними, такими не є», що «багато голландців відчувають і виявляють себе причетними до українців. Підтримка України залишається як ніколи високою. І це важливо, адже чим довше триває ця війна, тим більше потрібна гуманітарна, військова та фінансова допомога Україні. Уряд Нідерландів у тісній співпраці з союзниками по ЄС і НАТО продовжує робити все можливе, щоб російська агресія припинилася і українці знову могли жити в мирі та свободі».

***

Bruveris, Vytautas. V. Bruveris. „Tiek, kiek reikės“. Šiaurės Iranui tai tinka = [Вітовт Бруверіс. «Скільки треба». Для Північного Ірану це нормально] / V. Bruveris // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2023. – 19.09. – Режим доступу :

<https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2023/09/19/news/v-bruveris-tiek-kiek-reikes-siaures-iranui-tai-tinka-28434699>.

За словами автора, напрямки «співпраці» між російським та північнокорейським режимами зрозумілі. Росії, каже автор, потрібна допомога з боєприпасами та різним озброєнням щоб продовжувати війну на знищення та виснаження України, вони продовжують намагатися налякати Захід ядерною війною, показуючи, що проти них формується широкий фронт, намагаються загострити конфлікт на Заході між таборами з різними стратегічними баченнями. Між тими, хто стверджує, що треба боротися до кінця, сміливо йти у відкриту конфронтацію з росією та іншими диктаторськими режимами, щоб зламати їх, і між тими, хто стверджує, що війна в Україні може якось «локалізуватися», а з диктатурами – хоч якимись – не стільки можливо, скільки треба якось «домовлятися» в ім'я «деескалації». Отже, вважає автор, якщо Захід будує свою «стратегію» виключно на військово-економічній підтримці України, сподіваючись, що росія та її союзники якось зупиняться і почнуть «переговори» з Україною, то така «стратегія» не спрацює. Швидше, продовжує автор, це тільки принесе користь диктатурам і авторитарним режимам у всьому світі, даючи їм час організуватися все більше і більше.

***

Novák Katalin: Oroszország Ukrajna elleni agressziója hatalmas szenvedést és pusztítást okozva romba döntötte Európa addig békés életét = [Каталін Новак: Агресія росії проти України спричинила величезні страждання та руйнування та зруйнувала до того часу мирне життя Європи] // Nepszava. – Budapest, 2023. – 20.09. – Режим доступу : https://nepszava.hu/3209358_novak-katalin-oroszország-ensz-kozgyules-beszed.

У статті повідомляється, що президентка Угорської Республіки Каталін Новак на загальних дебатах 78-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН підкреслила, що мир є незамінним і що агресія росії проти України спричинила серйозні страждання та руйнування, які завдали шкоди раніше мирному життю Європи. К. Новак висловила стурбованість конфліктом в Україні та зазначила, що війна також безпосередньо впливає на угорців, оскільки угорці, які проживають в Україні, також воюють у конфлікті. Вона також підкреслила, що Угорщина віддана миру та безпеці та надає гуманітарну допомогу Україні та тим, хто тікає від війни. К. Новак підтвердила підтримку Угорщиною територіальної цілісності та незалежності України, а також підкреслила, що розуміє прагнення України приєднатися до європейської спільноти. Водночас вона заявила, що переговори потрібні заради миру, і вони не можуть вирішувати за українців, чим вони готові пожертвувати заради миру.

***

Terras, Riho. Riho Terras Poola ja Ukraina konfliktist: Euroopa Komisjon peab otsima lahendust = [Ріхо Террас про конфлікт між Польщею та Україною: Єврокомісія має знайти рішення] / R. Terras // Eesti Päevaleht. – Tallinn, 2023. – 21.09. – Режим доступу : <https://epl.delfi.ee/artikkel/120233645/riho-terras-poola-ja-ukraina-konfliktist-euroopa-komisjon-peab-otsima-lahendust>.

Депутат Європарламенту від Естонії Р. Террас каже, що Європейська комісія повинна взяти на себе провідну роль у пошуку рішення конфлікту, який виник через заборону на імпорт зерна між Польщею та Україною. Він зазначає, що польський

прем'єр-міністр М. Моравецький сказав, що Польща допоможе Україні перемогти «російського варвара». Щоб Україна виграла цю війну, вважає депутат, їй потрібна допомога Польщі.

***

Naureckaitė, Indrė. Kokį žaidimą su parama Ukrainai žaidžia Lenkija? Įvertino, ko siekia ir kokia kaina laukia = [Яку гру веде Польща з підтримкою України? Він оцінив, до чого він прагне і якої ціни чекає] / I. Naureckaitė // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2023. – 21.09. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2023/09/21/news/koki-zaidima-su-parama-ukrainai-zaidzia-lenkija-ivertino-ko-siekia-ir-kokia-kaina-laukia-28458981>.

Прем'єр-міністр Польщі М. Моравецький оголосив, що країна більше не постачатиме зброю Україні. Військовий експерт Д. Антанайтіс зауважив, що «найгіршим» ефектом буде, якщо Польща не тільки припинить постачання допомоги з власних ресурсів, але й припинить будь-який транзит допомоги через свою територію в Україну, якщо закrije матеріально-технічну базу. Такий крок мав би «особливо драматичні наслідки для війни росії з Україною». Проте Д. Антанайтіс переконаний, що головний хребет підтримки України – США, Німеччина, Франція та Велика Британія – зможуть подолати всі труднощі, створені Польщею. Військовий коментатор А. Навіс заяву про припинення поставок трактує двояко: по-перше, порожні польські склади, а також майбутні вибори в Польщі. Оцінюючи, чи можуть інші країни взяти приклад з Польщі і також вирішити припинити постачання зброї в Україну, А. Навіс вважає, що це один із способів західних країн змусити Україну сісти за стіл переговорів.

***

Rutte bij de Verenigde Naties over klimaatafspraken: ‘We zijn ver van koers geraakt’ = [Рютте в ООН про кліматичні угоди: «Ми далеко відійшли від курсу»] // Algemeen Dagblad. – Rotterdam, 2023. – 22.09. – Режим доступу : <https://www.ad.nl/binnenland/rutte-bij-de-verenigde-naties-over-klimaatafspraken-we-zijn-ver-van-koers-geraakt~a4bcbaee/>.

Прем'єр-міністр Нідерландів М. Рютте, під час Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку, закликав країни не зволікати з підтримкою України, підкресливши, що «ця війна стосується кожного». Він зазначив, серед іншого, що найбільш вразливі країни страждають від зростання цін на продовольство внаслідок війни. Це тому, що росія виступає проти експорту зерна з України. Прем'єр-міністр розуміє, що країни вагаються щодо підтримки України. Але поведінка росії «іде всупереч усьому, за що ми виступаємо в ООН». Загальні збори призначені саме для таких часів, щоб «нагадати один одному про наші обов'язки».

***

Szijjártó Péter: Az ukrán elnök az országáért harcol, lehetnének barátok is = [Петер Сіярто: Президент України бореться за свою країну, ми могли б бути друзями] // Nepszava. – Budapest, 2023. – 22.09. – Режим доступу : https://nepszava.hu/3209637_szijjarto-ukrajna-cnn.

Петер Сіярто, міністр закордонних справ і торгівлі Угорщини, розповідає про те, як могли б покращитися відносини між Угорщиною та Україною за умови відновлення прав угорської меншини Закарпаття. Територіальна цілісність і

суверенітет : П. Сіярто наголошує, що важливо поважати територіальну цілісність і суверенітет не лише по відношенню до України, а й по відношенню до всіх країн. За його словами, невиконання цього спонукає інші країни до вторгнення на інші території. Права України та угорської меншини : П. Сіярто каже, що Угорщина ніколи не визнавала територіальну окупацію України. На запитання, чи є Президент України Володимир Зеленський поганим дипломатом, він відповідає ухильно, мовляв, Президент України бореться за свою країну, і треба розуміти, що всі політики дбають про інтереси власної країни. Права угорської меншини в Україні : П. Сіярто пояснює, що права угорської меншини в Україні важливі для Угорщини, і відносини могли б покращитися, якби ці права були повернуті. Він також зазначає, що не розуміє, чому Україна не йде на цей крок. Дружба та союз : Міністр наголошує, що Угорщина та Україна можуть бути друзями та союзниками, але позбавлення прав угорської меншини викликає конфлікт між двома країнами. П. Сіярто запитує, чому Україна це робить. У статті наголошується на важливості українсько-угорських відносин та потенційних перевагах відновлення прав угорської меншини в Україні.

***

Magyarország a magyar nyelv szabad használatának visszaállítására szólítja fel Ukrajnát = [Угорщина закликає Україну відновити вільне використання угорської мови] // *Nepszava*. – Budapest, 2023. – 26.09. – Режим доступу : https://nepszava.hu/3210026_ukrajna-magyarorszag-europai-unio-magyar-nyelv-felszolitas.

Пал Жигмонд Барна, політик Фідес та парламентський державний секретар Міністерства у справах Європейського Союзу, закликає Україну відновити вільне використання угорської мови в освіті, культурі та суспільному житті. Держсекретар нагадує, що Україна зобов'язана дотримуватися європейських стандартів, рекомендацій Ради Європи та Венеціанської комісії, захищати угорську мову та угорську національну спільноту. Пал Жигмонд Барна висловлює сподівання, що Україна повернеться на той шлях, яким йшла раніше, і відновить права угорської громади, надавши можливість вільного використання угорської мови на зазначених територіях. Держсекретар також підкреслює, що національний уряд Угорщини приділяє особливу увагу захисту рідної мови та підтримує мовне використання національних спільнот і меншин, які проживають за кордоном. Ця заява свідчить про те, що Угорщина стурбована обмеженням використання угорської мови в Україні та закликає Україну дотримуватися європейських стандартів і рекомендацій у цьому питанні.

***

Silīņa: Ukrainai pēc uzvaras jāklūst par NATO dalībvalsti = [Сіліня: Після перемоги Україна має стати членом НАТО] // *Diena*. – Rīga, 2023. – 27.09. – Режим доступу : <https://www.diena.lv/raksts/latvija/zinas/silina-ukrainai-pec-uzvaras-jaklust-par-nato-dalibvalsti-14306072>.

Прем'єр-міністерка Латвії Е. Сіліня після зустрічі з генсеком НАТО Є. Столтенбергом наголосила, що Латвія розвиває свою обороноздатність і готується до ще ширшого прийому сил союзників НАТО на своїй території, щоб спільно захистити кожен сантиметр території НАТО. Міністерка звернула увагу, що зараз 581-й день з моменту повномасштабного вторгнення росії в Україну, і цій агресії проти свободи і демократії необхідно активно протистояти. Вона зауважила, що треба спільно

підтримувати Україну до її перемоги, щоб забезпечити довгостроковий мир у Європі, Україна має стати членом НАТО після перемоги.

***

« Ne trahissons pas l'Ukraine ! Ne nous trahissons pas nous-même ! » = [«Не зрадімо Україну!» Не зраджуймо собі! «] // Le Monde. – Paris, 2023. – 27.09. – Режим доступу : https://www.lemonde.fr/idees/article/2023/09/27/ne-trahissons-pas-l-ukraine-ne-nous-trahissons-pas-nous-meme_6191206_3232.html.

У цій статті колектив митців і учених, включаючи Аріану Мнушкін, Вероніку Наум-Гропп або Селін Васіє, закликають уряд Франції підтримувати та посилювати свою підтримку Україні, незважаючи на поширену песимістичну риторичку та заклики до компромісів з росією. Автори наголошують, що в умовах небезпечних обставин української війни, деякі політики і публічні постаті в Франції висловлюють пропозиції про мирний діалог з путіним, що може бути тлумачене як спроба домовитися з ворогом і підтримка його дій, що карається в кримінальному кодексі Франції. Стаття наголошує на тому, що Україна потребує підтримки в цей важкий час, і вказує на те, що деякі дії та висловлювання політиків і публічних осіб можуть вплинути на результати війни та дипломатичних зусиль України. Автори закликають не слухати реакцію з відчаєм і песимізмом, яку поширює росія, і підтримувати Україну в боротьбі за свою незалежність та демократію.

***

Bartkiewicz, Artur. 6 października poznamy laureata Pokojowej Nagrody Nobla. Czy dostanie ją Wołodymyr Zelenski? = [6 жовтня ми дізнаємось ім'я лауреата Нобелівської премії миру. Чи отримає її Володимир Зеленський?] / A. Bartkiewicz // Rzeczpospolita. – Warszawa, 2023. – 29.09. – Режим доступу : <https://www.rp.pl/polityka/art39189191-6-pazdziernika-poznamy-laureata-pokojowej-nagrody-nobla-czy-dostanie-ja-wolodymyr-zelenski>.

Редактор «Rzeczpospolita» Артур Барткевич пише, що цього року фаворитами букмекерських контор серед претендентів на Нобелівську премію миру є Президент України Володимир Зеленський і російський опозиціонер Олексій Навальний, хоча, на думку експертів, жоден з них не має шансів отримати приз. Ймовірно, В. Зеленський не отримає нагороду, тому що він лідер країни, яка перебуває у стані війни, вважає журналіст.

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

Niába a mindent leuraló szankcióellenes propaganda, a magyarok többsége támogatja az oroszok elleni büntetőintézkedéseket = [Незважаючи на переважну антисанкційну пропаганду, більшість угорців підтримують каральні заходи проти росіян] // Nepszava. – Budapest, 2023. – 11.09. – Режим доступу : https://nepszava.hu/3208340_szankciok-kutatas-eurostat.

У статті повідомляється, що незважаючи на антисанкційну пропаганду, більшість угорців (51%) підтримують каральні заходи проти росії. Однак деякі з них вважають, що Європейському Союзу не потрібно проявляти таку велику солідарність по відношенню до України. Тільки 23% респондентів підтримують повну солідарність з Україною в рамках ЄС. Щодо санкцій, відповіді розділені приблизно порівну (48% підтримують, 44% проти), що відрізняється від середньоєвропейського

стандарту (71-22%). Деякі угорці (44%) вважають за важливе перейти на надійних постачальників енергії, відмінних від росії.

***

Eurobaromeetri uuring: Eesti vastajate seas on toetus Ukrainale kindlalt üle ELi keskmise = [Дослідження Євробарометра: серед респондентів Естонії підтримка України однозначно вище середнього по ЄС] // Postimees. – Tallinn, 2023. – 15.09. – Режим доступу : <https://jarvateataja.postimees.ee/7853241/eurobaromeetri-uuring-eesti-vastajate-seas-ontoetus-ukrainale-kindlalt-ule-eli-keskmise>.

Останнє дослідження Євробарометра показує, що переважна більшість європейців вважає, що війна в Україні свідчить про те, що ЄС має забезпечити свою енергетичну та економічну безпеку (85%), посилити військову співпрацю між державами-членами (75%) і продовжувати солідаризуватися з Україною (71%). В Естонії відсоток респондентів, які погоджуються з цими твердженнями, однозначно вище середнього по ЄС – 91%, 86% і 87% відповідно.

САНКЦІЇ ПРОТИ РОСІЇ

Gurijevs, Sergejus. S. Gurijevs. Sankcijas Rusijai veikia = [С. Гур'єв. Санкції проти росії працюють] / S. Gurijevs // Verslo žinios. – Vilnius, 2023. – 01.09. – Режим доступу : <https://www.vz.lt/verslo-aplinka/2023/09/01/s-gurijevs-sankcijas-rusijai-veikia>.

Захід наклав безпрецедентні санкції на Центробанк росії (ЦБ) і заморозив його активи на сотні мільярдів доларів після вторгнення росії в Україну. Проректор Sciences Po University, професор економіки С. Гур'єв каже, що сьогодні санкції явно працюють, що недавнє падіння курсу валюти нижче політично важливого порогу в 100 російських рублів за долар змусило кремль нервувати і поставило ЦБ «на лінію вогню». Тим не менш, каже професор, здатність путіна фінансувати війну в Україні свідчить про необхідність подальших дій.

***

Jolly, Jasper. Analysis: Five ways kleptocrats can keep hold of their UK assets = [Аналіз: п'ять способів, як клептократи можуть зберегти свої активи у Великобританії] / J. Jolly // The Guardian. – London, 2023. – 03.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/business/2023/sep/03/owners-of-100000-properties-held-by-foreign-shell-companies-unknown-despite-new-uk-laws>.

Уряд Великобританії у серпні 2022 року після вторгнення росії в Україну представив реєстр зарубіжних організацій, намагаючись позбутися корумпованої еліти, яка відмивала гроші через власність Великобританії. Проте критики заявили, що від початку у правилах були серйозні недоліки. Згідно зі звітом, опублікованим дослідниками Лондонської школи економіки та політичних наук, британського Йоркського університету та Центру загальнодоступних даних, справжні власники більш ніж 100 000 об'єктів нерухомості в Англії та Уельсі, що контролюються через закордонні підставні компанії, не є публічними, незважаючи на правила, які набули чинності 31 січня 2023 р. Аналіз виявив суттєві недоліки в законах, покликаних перешкодити олігархам приховувати своє багатство, понад дві третини англійської та валлійської нерухомості, що належить іноземним підставним компаніям, не розкривають особи своїх власників.

***

Le Royaume-Uni va inscrire le groupe paramilitaire russe Wagner sur sa liste des organisations terroristes = [Британія внесе російське воєнізоване угруповання Вагнера до списку терористичних організацій] // *L'Obs.* – Paris, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://www.nouvelobs.com/monde/20230906.OBS77778/le-royaume-uni-va-inscrire-le-groupe-paramilitaire-russe-wagner-sur-sa-liste-des-organisations-terroristes.html>.

Великобританія оголосила про намір внести російське воєнізоване угруповання Вагнера до списку терористичних організацій. Міністр оборони Великобританії Грант Шепс підтвердив це рішення. Про це було оголошено після того, як міністерка внутрішніх справ Великобританії Суелла Браверман назвала угруповання Вагнера «насильницькою та руйнівною організацією», яка діяла як зовнішній військовий інструмент росії путіна.

***

Terras, Riho. Inimesed nagu Kaja Kallase abikaasa on põhjus, miks Venemaa sõjamasin jätkuvalt töötab = [Такі люди, як чоловік Каї Каллас, є причиною того, чому російська військова машина продовжує працювати] / R. Terras // *Postimees.* – Tallinn, 2023. – 07.09. – Режим доступу : <https://arvamus.postimees.ee/7850121/riho-terras-inimesed-nagu-kaja-kallase-abikaasa-on-pohjus-miks-venemaa-sojamasin-jatkuvalt-tootab>.

Член Європарламенту та віце-голова естонської партії «Батьківщина» Р. Террас каже, що ведення бізнесу з росією забезпечує гроші для її військової машини, і тут не повинно бути півтонів. Прагматичні люди, як чоловік прем'єрки К. Каллас, є причиною того, що російська військова машина продовжує працювати. Нерозуміння необхідності санкцій проти росії, є серйозним викликом для ЄС та НАТО. В Естонії, каже Террас, ми неодноразово критикували вигідні ділові зв'язки деяких німців, австрійців і французів з росією. Вочевидь, зазначає він, такі прагматики є і в Естонії, про що свідчить скандал, який розгорівся навколо прем'єрки.

***

Butkus, Linas. Muitinė paskelbė sankcijomis sustabdytų krovinių apimtį ir toliau griežtina kontrolę = [Митниця оголосила обсяги зупинених під санкції вантажів і продовжує посилювати контроль] / L. Butkus // *Verslo žinios.* – Vilnius, 2023. – 11.09. – Режим доступу : <https://www.vz.lt/transportas-logistika/2023/09/11/muitine-paskelbe-sankcijomis-sustabdytu-kroviniu-apimti-ir-toliau-grieztina-kontrolė>.

Литовська митниця повідомляє, що з початку року зафіксовано 712 випадків недопуску до Литви чи ЄС або розвороту вантажних транспортних засобів, які використовувалися для ввезення товарів, що не відповідають вимогам у зв'язку з діючими санкціями. У держустанові пояснюють, що це було зроблено в рамках виконання міжнародних та литовських санкцій, застосованих до росії та білорусі. Митниця посилила виконання санкцій проти країн, які спричинили війну в Україні.

***

Moritz, Hans-Jürgen. Sanktionen unterwandert, „Böswilliger Einfluss“: Studie belegt Putins langen Arm nach Deutschland = [«Зловмисний вплив»: дослідження показало довгу руку путіна в Німеччині] / H. Moritz // *Focus.* – Berlin, 2023. – 14.09. – Режим доступу : https://www.focus.de/politik/ausland/ukraine-krise/putins-langer-arm-in-die-deutsche-wirtschaft_id_205881261.html.

Результати дослідження, проведеного аналітичним центром «Центр вивчення демократії» (CSD) на замовлення Фонду Фрідріха Науманна, пов'язаного з FDP (Вільна демократична партія Німеччини). Результати дослідження показали застосування режиму санкцій ЄС як «тривожно непослідовне». У дослідженні різко критикуються частини німецької економіки: компанії надто довго тримали бізнес з росією та зменшили вплив санкцій. Йдеться, що «необхідні більш комплексні політичні заходи, щоб повністю відокремити Федеративну Республіку від російських державних мереж проникнення, які керують військовою машиною кремля та продовжують загрожувати економічній безпеці та демократичним інституціям як Німеччини, так і ЄС».

***

Medewerker Defensie opgepakt voor omzeilen sancties Rusland = [Співробітника Міноборони заарештували за обхід санкцій росії] // De Telegraaf. – Amsterdam, 2023. – 15.09. – Режим доступу : <https://www.telegraaf.nl/nieuws/719885751/medewerker-defensie-opgepakt-voor-omzeilen-sancties-rusland>.

Служба фінансової розвідки та розслідувань (FIOD) у Нідерландах повідомила, що співробітника міністерства оборони з міста Арнем заарештували за підозрою в обході санкцій проти росії. Його підозрюють у відправці авіазапчастин до росії обхідним шляхом, що було заборонено з моменту введення санкцій проти росії після російського вторгнення в Україну. ЄС вжив заходів для боротьби з такими видами практик у своєму одинадцятому пакеті санкцій проти росії, але це залишається складним. Генпрокуратура веде десятки кримінальних проваджень за фактами обходу санкцій проти росії.

***

Winkler, Viktor. EU sollte aufwachen und sich die US-Sanktionen gegen Russland als Vorbild nehmen = [ЄС повинен прокинутися і взяти за взірць санкції США проти росії] / V. Winkler // Focus. – Berlin, 2023. – 15.09. – Режим доступу : https://www.focus.de/experts/ukraine-krieg-deutschland-und-die-eu-sollten-aufwachen-und-sich-die-us-sanktionen-gegen-russland-als-vorbild-nehmen_id_205930052.html.

Експерт із санкцій В. Вінклер критично розглядає поточну ситуацію щодо санкційної політики проти росії та дає поради щодо того, як вона може виглядати у майбутньому. Він бачить взірцями для наслідування санкції США проти росії. За словами експерта, у США вузькоспеціалізований орган із санкцій (OFAC) регулює санкції однаково та з одного джерела, маючи великий досвід, там добре відомою галуззю права є і санкції. Цілком зрозуміло, каже Вінклер, що наше законодавство щодо санкцій як ЄС має стати більш професійним і уніфікованим. Тому ця тема має бути на порядку денному в компаніях, у політиці, а також в університетах і, можливо, навіть школах. Коли йдеться про виконання санкцій, які вводить держава, то тут задіяні всі: і бізнес, і банки, і суспільство. У Німеччині в деяких областях досі панує «санкційний сон».

***

Zsoldos, Ákos. Kijátszott szankciók, féktelen pénzégetés: íme az orosz gazdasági csoda titka = [Обмануті санкції, нестримне спалювання грошей: ось секрет російського економічного дива] / Á. Zsoldos // Portfolio. – Budapest, 2023. – 26.09. – Режим доступу :

<https://www.portfolio.hu/gazdasag/20230926/kijatszott-szankciok-fektelen-penzegetes-ime-az-orosz-gazdasagi-csoda-titka-641671>.

У статті розглядається несподівано сильний відгук російської економіки на санкції, які запровадили західні країни, а також прогнозована рецесія, яка не настала. Досліджуються фактори, які допомогли відновити зростання ВВП в росії після початку війни проти України. Вказується, що рост може бути нестійким, і показники економіки росії не виглядають оптимістично через стабільність і інші проблеми. Зазначається, що велика частина росту обумовлена фіскальними заходами уряду та підтримкою, яка не завжди є продуктивною.

***

Tribe, Laurence. How to make russia pay to rebuild Ukraine = [Як змусити росію заплатити за відновлення України] / L. H. Tribe // Time. – New York, 2023. – 26.09. – Режим доступу : <https://time.com/6317191/russia-frozen-assets-rebuild-ukraine/>.

Сполучені Штати та їх союзники по «Великій сімці» вже заморозили активи центрального банку росії на суму понад 300 мільярдів доларів відповідно до законних санкційних режимів. Але ці заморожені кошти досі не заарештовані та не переведені до України. Продемократична організація «Ініціатива відродження демократії», започаткована Гаррі Каспаровим, замовила докладний звіт для дослідження правових, практичних та моральних аспектів передачі російських активів Україні. Дослідження точно пояснює, чому немає жодних підстав для уявних юридичних сумнівів у тому, що президент США має всі необхідні йому повноваження як за внутрішнім, так і міжнародним правом для передачі Україні заморожених тут суверенних російських активів.

***

Boffey, Daniel. Revealed: Europe's role in the making of russia killer drones = [Роль Європи у створенні російських дронів-вбивць] / D. Boffey // The Guardian. – London, 2023. – 27.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/27/revealed-europes-role-in-the-making-of-russia-killer-drones>.

Іранські дрони-камікадзе, які росія використала в останніх атаках на українські міста, оснащені європейськими компонентами. Про це повідомляє «The Guardian» з посиланням на секретну доповідь, яку Україна відправила урядам G7. У 47-сторінковому документі, відправленому в серпні 2023 р., йдеться, що у безпілотнику Shahed-131 було виявлено 52 електричні компоненти західних компаній, а в моделі Shahed-136 – 57. Згідно з документом, п'ять європейських компаній, включно з польською філією британської транснаціональної корпорації, названі виробниками виявлених компонентів. Крім того, серед виробників є фірми зі штаб-квартирами у США, Швейцарії, Нідерландах, Німеччині, Канаді та Японії. Депутат Європарламенту Барт Гроотуїс, який входить до підкомітету з питань оборони і безпеки, заявив, що між розвідувальними службами ЄС не було достатньої координації для боротьби зі зловживанням західними компонентами.

***

Boffey, Daniel. EU threatens sales bans to block use of western parts in russian drones = [ЄС пригрозив забороною на продаж, щоб заблокувати використання західних комплектуючих в російських дронах] / D. Boffey // The Guardian. – London, 2023. – 28.09.

– Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/28/eu-threatens-sales-bans-to-block-use-of-western-parts-in-russian-drones>.

Стаття у британському виданні The Guardian інформує, що Брюссель попередив європейські компанії та уряди, що може заборонити продаж деяких компонентів Туреччині та іншим країнам, звідки Іран та росія закупають деталі для дронів та іншої зброї, якою завдають ударів по українським містам. Коментарі Єврокомісії прозвучали після витоку документу, поданому урядам країн «Великої сімки», в якому український уряд докладно описує використання західних технологій і стверджує, що за попередні три місяці росія здійснила 600 атак на українські міста з використанням БПЛА, оснащених західними технологіями. Єврокомісія заявляє, що спецпредставник ЄС з питань санкцій Девід О'Салліван тісно співпрацює з юрисдикціями третіх країн, щоб гарантувати, що санкції не будуть обійдені.

ФІНАНСОВА ТА ЕКОНОМІЧНА ДОПОМОГА УКРАЇНІ

Moller-Nielsen, Thomas. Belgium gives less to Ukraine than it earns from frozen Russian assets = [Бельгія дає Україні менше, ніж заробляє на заморожених російських активах] / T. Moller-Nielsen // The Brussels Times. – Brussels, 2023. – 02.09. – Режим доступу : <https://www.brusselstimes.com/belgium/671553/belgium-gives-less-to-ukraine-than-it-earns-from-frozen-russian-assets>.

Бельгія заробила значно більше на заморожених російських активах, ніж витратила на допомогу Україні після повномасштабного вторгнення росії до України. Згідно з останніми даними, оприлюдненими Міністерством закордонних справ Бельгії, з лютого 2022 року Бельгія надіслала Києву допомогу на загальну суму 423,61 млн євро. Переважна більшість із них (290,1 млн євро) складала військова підтримка. Проте протягом цього ж періоду Бельгія заробила приблизно 625 мільйонів євро податків на відсотки, отримані від заморожених російських активів. Несподіваний прибуток Бельгії пояснюється тим фактом, що приблизно дві третини (196,6 млрд євро) російських активів, заморожених західними країнами після вторгнення Москви, базуються на Euclear, бельгійській компанії з фінансових послуг, яка відіграє ключову роль у міжнародній банківській системі. Прем'єр-міністр Бельгії Александер Де Кроо раніше заявляв, що гроші, отримані від заморожених російських активів, будуть використані для підтримки України в триваючому конфлікті.

***

Кнарová, Adéla. Dárek pro Putina: Pečeme chleba z minového pole, aby bylo na VOŽENU pro Ukrajinu = [Подарунок для путіна: Печемо хліб із мінного поля, щоб він був БОГУ для України] / A. Knarová // Reflex. – Praha, 2023. – 05.09. – Режим доступу : <https://www.reflex.cz/clanek/zajimavosti/120625/darek-pro-putina-peceme-chleba-z-minoveho-pole-aby-bylo-na-bozenu-pro-ukrajinu.html>.

За оцінками аналітиків, зараз Україна є найбільш замінованою країною у світі, площа замінованої території втричі перевищує площу Чехії. Ініціатива «Спекти хліб із мінного поля», яка зараз триває в Чехії є частиною проекту «Голод путіна» під егідою Міністерства внутрішніх справ. Мета ініціативи – допомогти зібрати достатньо коштів для придбання системи розмінування VOŽENA для постраждалої від війни України в рамках поточної кампанії на платформі «Подарунок для путіна».

***

Doornbos, Caitlin. Blinken to announce new \$1B Ukraine aid package during Kyiv trip = [Блінкен оголосить про новий пакет допомоги Україні на 1 мільярд доларів під час поїздки до Києва] / С. Doornbos // New York Post. – New York, 2023. – 06.09. – Режим доступу : <https://nypost.com/2023/09/06/blinken-to-announce-new-1b-ukraine-aid-package-during-kyiv-trip/MORE ON:>.

Держсекретар США Ентоні Блінкен під час своєї неоголошеної дводенної поїздки до Києва представив новий пакет допомоги Україні на суму 1 мільярд доларів. За даними Держдепартаменту, менше 20 % допомоги — близько 175 млн доларів — призначено для постачання критично важливої зброї, яка необхідна захисникам України для посилення контрнаступу. Переважна частина пакету в 1 млрд доларів буде спрямована на підтримку невійськової допомоги. Ці невійськові статті включають 300 млн доларів на підтримку правоохоронних органів, 90,5 млн доларів будуть спрямовані на гуманітарну допомогу в розмінуванні. Сюди також входять активи на суму 5,4 млн доларів російських олігархів, які потрапили під санкції. Ці гроші будуть використані на підтримку реінтеграції та реабілітації українських солдатів. 203 млн доларів, що залишилися, будуть спрямовані на прозорість і підзвітність установ для підтримки боротьби з корупцією, верховенства закону та сектору правосуддя.

ЧОРНОМОРСЬКА ЗЕРНОВА ІНІЦІАТИВА

More cargo ships from Ukraine use a civilian corridor despite russian threats = [Дедалі більше вантажних суден з України використовують цивільний коридор, незважаючи на загрози росії] // National Post. – Toronto, 2023. – 02.09. – Режим доступу : <https://nationalpost.com/pmnn/news-pmnn/more-cargo-ships-from-ukraine-use-a-civilian-corridor-despite-russian-threats>.

Міністр інфраструктури України О. Кубраков повідомив, що суховантаж «Анна-Тереза» під ліберійським прапором, який перевозив 56 тисяч тонн чавуну та судно «Ocean Courtesy», яке прямувало під прапором Маршаллових Островів зі 172 000 тоннами залізорудного концентрату залишили український порт Південний. За його інформацією, ці два кораблі пройшли через тимчасовий коридор для цивільних суден із чорноморських портів України до Босфору. Коридор обходить міжнародні води вздовж західного узбережжя Чорного моря і натомість використовує води, контрольовані членами НАТО Румунією та Болгарією. Ці кораблі стали третім та четвертим судами, які використовували тимчасовий коридор, створений урядом України після того, як росія відмовилася від угоди воєнного часу, спрямованої на забезпечення безпечного експорту зерна з України.

***

SvetVojna na Ukrajině = [Світова війна в Україні] // Denník N. – Bratislava, 2023. – 03.09. – Режим доступу : <https://dennikn.sk/minuta/3549455/>.

У липні росія вийшла з зернової угоди за посередництва Туреччини та ООН, яка дозволяла безпечно експортувати зерно з українських портів через Чорне море під час війни. Відтоді Москва посилила атаки на Одеську та Миколаївську області на півдні України, де розташовані порти та інфраструктура, важливі для експорту зерна в інші частини світу. Президент України Володимир Зеленський повідомив, що ще два судна успішно пройшли через «тимчасовий Чорноморський зерновий коридор»,

встановлений Києвом. Загалом цим коридором наразі вдалося пройти чотирьом кораблям.

***

Wilks, Andrew. putin has dashed global hopes for reviving the Ukraine grain deal. This is why it matters = [путін розбив глобальні сподівання на поновлення зернової угоди з Україною. Ось чому це важливо] / A. Wilks // National Post. – Toronto, 2023. – 03.09. – Режим доступу : <https://nationalpost.com/pmnn/news-pmnn/whats-at-stake-when-turkeys-leader-meets-putin-in-a-bid-to-reestablish-the-black-sea-grain-deal>.

Президент Туреччини Р. Т. Ердоган зустрівся із путіним, сподіваючись переконати його повернутись до угоди, яка дозволяє Україні безпечно експортувати зерно. Але путін дав зрозуміти, що зараз ініціативу не відновлять, заявивши, що Захід має спочатку задовольнити його вимоги щодо сприяння російському сільськогосподарському експорту. Міністерка закордонних справ Німеччини Анналена Бербок відреагувала на відмову путіна відновити «зернову угоду», заявивши що гра путіна із зерновою угодою цинічна. Генеральний секретар ООН Антоніо Гутерреш направив міністру закордонних справ росії с. лаврову конкретні пропозиції, однак лавров заявив, що москва не задоволена цим листом.

***

Villalón, Lara. Erdogan, mediador y equilibrista entre Rusia y Ucrania = [Р. Т. Ердоган, посередник і канатоходець між росією та Україною] / L. Villalón // El Mundo. – Madrid, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://www.elmundo.es/internacional/2023/09/04/64f5c9dcfdddff2a4c8b4570.html>.

Протягом півтора місяців президент Туреччини Реджеп Тайїп Ердоган мобілізував дипломатичні зусилля, щоб переконати росію повернутися до зернової угоди, єдиної точки взаєморозуміння між Києвом і москвою з початку війни. Саме для цього президент Туреччини зустрівся з путіним, щоб спробувати врятувати зернову угоду з Києвом і москвою.

***

Ucraina, Tajani su incontro Putin-Erdogan: «Accordo su grano sarebbe passo per pace» = [Україна, Таяні про зустріч путін-Ердоган: «Угода по пшениці була б кроком до миру»] // Libero Quotidiano. – Milano, 2023. – 04.09. – Режим доступу : <https://www.liberoquotidiano.it/news/adnkronos/36785933/ucraina-tajani-su-incontro-putin-erdogan-accordo-su-grano-sarebbe-passo-per-pace-.html>.

Міністр закордонних справ Італії Антоніо Таяні заявив, що угода про Чорноморський шлях, який має доставляти зерно до багатьох африканських країн, має бути досягнута. Це добре, якщо президент Туреччини Реджеп Тайїп Ердоган сприятиме цій операції, яка є маленьким кроком до миру. Саме в Сочі запланована зустрічі між путіним і Р. Ердоганом. Потрібно також тиснути на путіна, щоб той зробив кілька кроків назад щодо війни в Україні, і тоді ми зможемо рухатися до миру.

***

Štrba, Pavol. Putinovi zostal v NATO posledný priateľ-nepriateľ. Erdogan však hrá najmä za seba = [У путіна в НАТО залишився останній друг-ворог. Однак Ердоган в основному грає сам на себе] / P. Štrba // Denník N. – Bratislava, 2023. – 05.09. – Режим

доступу : <https://dennikn.sk/3553352/putinovi-zostal-v-nato-posledny-priatel-nepriatel-erdogan-vsak-hra-najma-za-seba/>.

Президент Туреччини прибув до російського Сочі для зустрічі з путіним. Кілька аналітиків називають відносини путіна з президентом Туреччини Реджепом Таїпом Ердоганом «frenemies» (друзі і вороги), тобто щось середнє між «другом і ворогом одночасно». Однак Р. Т. Ердогану не вдалося використати тісні стосунки з путіним, щоб змусити росію продовжити угоду про експорт українського зерна через чорноморські порти. Москва призупинила його в середині липня, і, окрім української економіки, це вплинуло на припинення поставок ключових продуктів харчування до країн третього світу, особливо Африки.

***

Walker, Shaun. russia launches fourth drone attack in five days on Ukrainian food exports = [росія вчетверте за п'ять днів атакувала головний український порт на Дунаї] / S. Walker // The Guardian. – London, 2023. – 07.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/07/russia-launches-fourth-drone-attack-in-five-days-on-ukrainian-food-exports>.

Як пише «The Guardian», росія продовжує бомбардування Ізмаїла, головного українського порту на Дунаї, звідки завантажувалося зерно на кораблі, які вивозили вантажі через територіальні води Румунії, Болгарії та Туреччини. Путін з липня відмовився від чорноморської зернової ініціативи, яка була висунута за посередництва ООН та Туреччини, щоб забезпечити безпечний прохід суднам, які перевозять українське зерно. Крах чорноморської зернової ініціативи викликав різке зростання світових цін, що прямо позначилося на гуманітарних постачаннях до районів потенційного голоду. Президент Туреччини Р. Т. Ердоган не зміг переконати путіна повернутися до угоди на зустрічі в Сочі.

***

Stacey, Kiran. Rishi Sunak to urge Narendra Modi to take stronger stance on russia = [Ріші Сунак закликає Нарендру Моді зайняти більш жорстку позицію щодо росії] / K. Stacey // The Guardian. – London, 2023. – 07.09. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2023/sep/07/rishi-sunak-to-urge-narendra-modi-to-take-stronger-stance-on-russia>.

Прем'єр-міністр Великої Британії Ріші Сунак сподівається використати саміт G20 в Індії, щоб переконати світових лідерів розкритикувати вихід росії з чорноморської зернової ініціативи, якій посилює глобальну інфляцію і завдає шкоди найбільш вразливим верствам населення світу. Переговоривши з Президентом України Володимиром Зеленським, Р. Сунак зобов'язався активізувати роботу з країнами «Великої двадцятки» щодо обходу російської блокади та забезпечення вразливим країнам доступу до життєво важливих постачань зерна.

***

Holzhauser, Chiara. Internationales Aufsehen Irre Zugeständnisse an Putin? Ein Detail lässt Experte an Guterres-Brief zweifeln = [Божевільні поступки путіну? Одна деталь змушує експертів сумніватися в листі Гутерриша] / C. Holzhauser // Focus. – Berlin, 2023. – 08.09. – Режим доступу : https://www.focus.de/politik/putin-forderungen-irre-un-zugestaendnisse-experte-zweifelt-inhalt-des-guterres-briefs-an_id_204065020.html.

За словами автора, генеральний секретар ООН Антоніу Гутерреш надіслав лист із суперечливими пропозиціями поступок росії міністру закордонних справ росії с. лаврову, якщо зернову угоду з Україною буде відновлено. Експерт Г. Манготт пояснює, що А. Гутерреш може обіцяти все, що завгодно, але для зняття санкцій з росії йому потрібна згода західних держав і майже неможливо, щоб у А. Гутерреша була згода Заходу. За словами автора, однак, деякі пункти угоди, схоже, вже схвалені ЄС. Крім того, Комісія ЄС говорить про «цільові винятки, щоб дозволити російським кораблям доступ до портів ЄС, якщо це необхідно для транспортування сільськогосподарської продукції та продуктів харчування, включаючи пшеницю та добрива».

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ABC

ABC

Іспанська щоденна газета, одна з трьох найбільш читаних у країні. На сьогодні видання є головним рупором консервативних сил Іспанії. У своїх статтях та коментарях газета засуджує прагнення окремих регіонів країни до незалежності. Видання публікує статті іспанською мовою. Головний офіс – Мадрид. Вебсайт: <https://www.abc.es/>.

Aktuálně.cz

Чеська щоденна інтернет-газета, яка в даний час є однією з найуспішніших в країні. Редакція випускає понад 100 повідомлень на день (внутрішньополітичні та зарубіжні події, економіка, культура, спорт). Видання публікує статті чеською мовою. Головний офіс – Прага. Вебсайт: <https://zpravy.aktualne.cz/>.

AFTONBLADET

Aftonbladet

Шведська щоденна газета, яка визнає себе як незалежне соціал-демократичне, і є найбільш поширеним виданням в Скандинавії. Видання має інтернет-версію. З моменту свого створення газета незмінно входить до п'ятірки найбільш відвідуваних шведських вебсайтів у різних опитуваннях. Газета виходить шведською мовою. Головний офіс – Стокгольм. Вебсайт: <https://www.aftonbladet.se/>.

Avvenire

Італійська щоденна газета, яка належить Італійській єпископальній конференції і орієнтована на вчення католицької церкви, проте вважається незалежною від церковної ієрархії. Газета висвітлює події в країні та світі, коментує найрезонансніші новини. Видання виходить італійською мовою. Головний офіс – Мілан. Вебсайт: <https://www.avvenire.it/>.

Algemeen
Dagblad

Нідерландська щоденна газета, яка входить до числа найпопулярніших видань країни. Газета має досить консервативну редакційну лінію, що означає її правоцентриську позицію в політичному спектрі. Видання виходить нідерландською мовою. Головний офіс – Роттердам. Вебсайт: <https://www.ad.nl/>.

Найбільша щоденна газета Нідерландів, яка виходить на території всієї країни сім днів на

The logo for De Telegraaf is written in a large, black, gothic-style font.

De Telegraaf

тиждень, надходячи у роздрібний продаж у більшості країн світу. Газета не має виражених політичних і релігійних уподобань, не представляє якусь партію, проте її матеріали мають правопопулістську спрямованість. Газета виходить нідерландською мовою. Головний офіс – Амстердам. Вебсайт: <https://www.telegraaf.nl/>.

The logo for Denník N features the word 'DENNÍK' in red, vertical, sans-serif capital letters to the left of a red square containing a white, stylized letter 'N'.

Denník N

Словацька щоденна газета, яка публікує результати журналістських розслідувань та аналітичні тексти, а також випускає короткі та оперативні новини. Політична приналежність – лібералізм. Газета виходить словацькою мовою. Головний офіс – Братислава. Вебсайт: <https://dennikn.sk/>.

The logo for Diena consists of a small globe icon to the left of the word 'Diena' in a large, black, serif font.

Diena

Латвійська щотижнева газета, одна з найбільших газет за кількістю передплатників. Політична належність – ліберальна. Видання публікує матеріали латвійською мовою. Головний офіс – Рига. Вебсайт: <https://www.diena.lv/>.

The logo for Do Rzeczy features the text 'TYGODNIK LISICKIEGO' in small white letters at the top left of a red shield-shaped background. Below it, the words 'DO RZECZY' are written in large, white, bold, sans-serif capital letters.

Do Rzeczy

Польський суспільно-політичний консервативно-ліберальний тижневик. Журнал підтримує економічні свободи, одночасно поважаючи християнську традицію та перевірені часом етичні цінності. Видання займає євроскептичну позицію та симпатизує консервативній партії «Право і справедливість». Тижневик доступний польською мовою. Головний офіс – Варшава. Вебсайт: <https://dorzeczy.pl/>.

The logo for Eesti Päevaleht features three circles (black, red, black) to the left of the text 'Eesti Päevaleht' in a bold, black, sans-serif font.

Eesti Päevaleht

Естонська щоденна газета, яка має третій за величиною тираж серед щоденних друкованих видань Естонії. Газета щодо проблематики є загальнотематичною. Політична спрямованість видання – незалежна. Газета доступна естонською мовою. Головний офіс – Таллін. Вебсайт: <https://epl.delfi.ee/>.

El Mundo

Іспанська щоденна газета, одне з найбільш популярних та авторитетних видань Іспанії. Газета підтримує ліберальну та правоцентристську редакторську політику, критикує Соціалістичну партію Іспанії та регіональних націоналістів і демонструє віддаленість від консервативних принципів. Видання виходить іспанською мовою. Головний офіс – Мадрид. Вебсайт: <https://www.elmundo.es/>.

Focus

Німецький інформаційно-політичний тижневий ілюстрований журнал. Вважається журналом ліберально-консервативної спрямованості, орієнтований на середній клас німецького суспільства. Головний офіс – Берлін. Вебсайт: <https://www.focus.de/>.

**Frankfurter
Allgemeine**

Німецька міжрегіональна газета, найпоширеніша з німецьких видань за межами ФРН. Видання має ліберально-консервативне спрямування. Мова газети – німецька. Головний офіс – Франкфурт-на-Майні. Вебсайт: <https://www.faz.net/aktuell/>.

JAPANTODAY

Japan Today

Японська щоденна інтернет-газета, яка є першим і найстарішим англомовним виданням Японії. Мова видання – англійська. Головний офіс – Токіо. Вебсайт: <https://japantoday.com/>.

L'OBS

L'Obs

Французький щотижневий журнал, який позиціонує себе як культурно-політичний, політична орієнтація якого належить до широкого соціал-демократичного руху, поєднуючи прагнення свободи та соціальної справедливості. Видання публікує матеріали французькою мовою. Головний офіс – Париж. Вебсайт: <https://www.nouvelobs.com/>.

Le Monde

Le Monde

Французька щоденна вечірня газета ліволіберальних поглядів. Видання є найбільш популярним серед газет Франції. Газета публікує матеріали французькою мовою. Головний офіс – Париж. Вебсайт: <https://www.lemonde.fr/>.

Libero Quotidiano.it

**Libero
Quotidiano**

Італійська щоденна газета, яка дотримується правоцентристської та ліберальної позиції. У перекладі з італійської її назва дослівно означає «Ліберальна газета», а неофіційно її називають «Газетою думок», на шпальтах якої можна вільно висловитися та прочитати думку інших щодо останніх подій в Італії, Європі та світі. Газета публікує матеріали італійською мовою. Головний офіс – Мілан. Вебсайт: <https://www.liberoquotidiano.it/>.

Lietuvos
rytas

Литовська суспільно-політична щоденна загальнонаціональна газета, яка висвітлює питання економіки, політики, спорту, мистецтва, культурного життя у Литві та за кордоном. Мова видання – литовська. Головний офіс – Вільнюс. Вебсайт: <https://www.lrytas.lt/>.

National
Post

Канадська англійська газета, яка виходить з понеділка по суботу, а в понеділок виходить лише як цифрове електронне видання. Газета публікує матеріали англійською мовою. Головний офіс – Торонто. Вебсайт: <https://nationalpost.com/>.

Neatkarīgā
Rīta Avīze

Латвійська загальнонаціональна щоденна газета, більш відома як мережеве видання. Мова газети – латиська. Головний офіс – Рига. Вебсайт: <https://nra.lv/>.

Nepszava

Угорська соціал-демократична щоденна газета лівоцентристського спрямування. Сьогодні газета проводить лінію, близьку курсу Угорської соціалістичної партії, що перебуває в опозиції. «Nepszava» є лідером угорського ринку серед політичних щоденних газет. Мова видання – угорська. Головний офіс – Будапешт. Вебсайт: <https://www.nepszava.hu/>.

New York
Post

Одна з найстаріших та найвпливовіших щоденних газет США, яка висвітлює світові новини щодо політики, економіки, охорони здоров'я, культури, спорту тощо. Видання публікує статті англійською мовою. Головний офіс – Нью-Йорк. Вебсайт: <https://nypost.com/>.

Nový Čas

Словацька щоденна газета, яка є найбільш продаваною та найбільш читаною у Словаччині. Вона виходить щодня з понеділка по суботу, а щосуботи додається додаток Nový Čas víkend. Газета виходить словацькою мовою. Головний офіс – Братислава. Вебсайт: <https://www.cas.sk/>.

POLITICO

Бельгійський щотижневик американської новинної організації Politico, який висвітлює політичні події в ЄС. Більшість статей видання присвячені повсякденній діяльності Європейської комісії, Європейського парламенту, Ради ЄС та взаємодії ЄС у внутрішніх та міжнародних справах. Журнал публікує статті англійською мовою. Головний офіс – Брюссель. Вебсайт: <https://www.politico.eu/>.

Portfolio

Угорська фінансова онлайн-газета, яка увійшла до десятки найбільш читаних та 15-и найбільш відвідуваних видань в Угорщині. Газета приділяє особливу увагу бізнесу, економічним та фінансовим новинам. Мова видання – угорська, англійська. Головний офіс – Будапешт. Вебсайт: <https://www.portfolio.hu/>.

Postimees

Естонська суспільно-політична щоденна газета. Висвітлення нагальних проблем естонського народу забезпечили газеті велику популярність. Видання публікує матеріали естонською мовою. Головний офіс – Таллінн. Вебсайт: <https://www.postimees.ee/>.

Reflex

Чеський суспільно-політичний тижневик, яким володіє швейцарська медіа корпорація Ringier. Журнал присвячений проблемам політики, культури та суспільства. Тижневик є одним із найбільш неоднозначних і широко читаних суспільно-політичних журналів у Чеській Республіці. Видання публікує матеріали чеською мовою. Головний офіс – Прага. Вебсайт: <https://www.reflex.cz/>.

Rzeczpospolita

Одна з найбільших щоденних польських газет. Видання має суспільно-політичний формат. Політична приналежність – ліберально-консервативна. Мова видання – польська. Головний офіс – Варшава. Вебсайт: <https://www.rp.pl/>.

**Svenska
Dagbladet**

Шведська щоденна ранкова газета, яка позиціонується як «незалежно поміркована». Видання публікує найважливіші місцеві та зарубіжні новини. Газета виходить шведською мовою. Головний офіс – Стокгольм. Вебсайт: <https://www.svd.se/>.

朝日新聞

**The Asahi
Shimbun**

Японська загальнонаціональна газета. Політична належність – ліволіберальна. Видання публікує матеріали японською мовою. Головний офіс – Токіо. Вебсайт: <https://www.asahi.com/ajw/>.

The
Brussels
Times

**The Brussels
Times**

Бельгійський англomовний журнал, який виходить раз на два місяці, і безкоштовно розповсюджується в Європейській комісії, Європейському парламенті, понад 150 посольствах і багатьох представництвах в ЄС. Журнал зосереджується на історії про Брюссель та Бельгію, висвітлюючи політику, мистецтво, історію, спорт та інші питання. Видання публікує матеріали англійською мовою. Головний офіс – Брюссель. Вебсайт: <https://www.brusselstimes.com/>.

The
Guardian

The Guardian

Британська щоденна газета. Видання дотримується ліво-центристської орієнтації, має попит серед ліберальних читацьких кіл Великої Британії і велику читацьку аудиторію по всьому світові. Мова видання – англійська. Головний офіс – Лондон. Вебсайт: <https://www.theguardian.com/international>.

**The
Independent**

Британське щоденне інтернет-видання (до 2016 р. щоденна газета). Видання ідеологічно близьке до ліберально-демократичної партії, особливу увагу звертає на проблематику прав людини. Мова видання – англійська. Головний офіс – Лондон. Вебсайт: <https://www.independent.co.uk/>.

Time

Американський журнал, що виходить двічі на місяць, відомий завдяки аналітичним коментарям з важливих питань світової та американської політики. Журнал публікує матеріали англійською мовою. Головний офіс – Нью-Йорк. Вебсайт: <https://time.com/>.

**Toronto
Star**

Канадська щоденна газета, відома своєю лівоцентриською та соціал-ліберальною спрямованістю. Видання публікує матеріали англійською мовою. Головний офіс – Торонто. Вебсайт: <https://www.thestar.com/?redirect=true>.

Verslo žinios

Литовська щоденна газета для ділових людей, яка є єдиним виданням в країні, що спеціалізується на економічній тематиці. Газета виходить раз на тиждень. Політична спрямованість – економічний лібералізм. Видання публікує матеріали литовською мовою. Головний офіс – Вільнюс. Вебсайт: <https://www.vz.lt/>.